

O P R O E P I N G
voor de op DINSDAG 3 september 2019 vanaf 19.30 uur
in Schouwburg Hengelo (Beursstraat 44) te houden
vergadering van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

Port.H.

A Algemeen

- A01 Opening
- A02 Vaststellen agenda
- A03 Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor
de Gemeenteraad)
- A04 Bestuurlijke actualiteiten (van het college)

B Hamerstukken

C Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt

C01	Vaststellen bestemmingsplan Parapluherziening Wonen	2367600	Gerrits

D Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt

D01	Vaststellen ontwikkelcriteria Watertoreng gebied	2402705	Gerrits
D02	Concept Jaarstukken Gemeenschappelijke Regeling OD
Twente	2393022	Schelberg
D03	Herziening Reglement van Orde	2333074	Schelberg

Hengelo, 26 augustus 2019
De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

De eerstvolgende raadsvergadering is gepland op 17 september 2019 aanvang 19.30 uur

Behandelaanbod

Onderwerp	Bestemmingsplan 'Parapluherziening wonen'		
Zaaknummer	2367600	Portefeuillehouder	Gerrits
Belangrijkste beslis/-besprekpunten	De raad wordt <i>onder meer</i> voorgesteld om: 1. In te stemmen met de behandeling van de zienswijzen voor zover deze betrekking hebben op de ontwerp parapluherziening; 2. in de parapluherziening Wonen de wijzigingen aan te brengen zoals deze zijn opgenomen in de "Staat van wijzigingen ontwerp parapluherziening Wonen"; 3. de parapluherziening Wonen gewijzigd vast te stellen:		
Historie	Deze Parapluherziening ziet op het schrappen van verborgen plancapaciteit in bestemmingsplannen en het voorkomen van splitsen van (grote) woningen in kleine appartementen. Hiertoe wordt aan diverse nader aangeduide bestemmingsplannen een artikel toegevoegd waarin bepaald wordt dat "het bestaand aantal (on)zelfstandige woonheden niet vergroot mag worden. Deze herziening past in het landelijk en provinciaal beleid (ladder van duurzame verstedelijking) en in de gemeentelijke Woonvisie. Ter inzage Het ontwerp van de parapluherziening Wonen heeft ter inzage gelegen van 1 mei tot en met 11 juni 2019. Er zijn twee zienswijzen ingediend. Vorbereidingsbescherming Door de ter inzagelegging van het bestemmingsplan is er sprake van voorbereidingsbescherming. Aanvragen die passen binnen het huidige bestemmingsplan moeten dan worden aangehouden. Zo hoeven we dan niet meer mee te werken aan ongewenste ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het op dergelijke wijze splitsen van woningen dat een goed woon- en leefklimaat in het geding komt. Om de voorbereidingsbescherming te behouden moet de parapluherziening Wonen binnen 12 weken na de termijn van terinzagelegging (art. 3.8 lid 1 onder e Wro en artikel 3.3 Wabo) worden vastgesteld. De termijn van 12 weken eindigt op 4 september 2019. Willen we deze voorbereidingsbescherming in stand laten dan moet de parapluherziening derhalve voor 4 september 2019 worden vastgesteld. Procedure Op 27 juni 2019 is de Parapluherziening Wonen reeds uitgebreid besproken in een beeldvormende politieke markt. Er is toelichting gegeven op het plan en de aanwezigen konden vragen stellen. Tijdens de Politieke Markt van maandag 2 september a.s. in het Markantgebouw is er gelegenheid voor de indieners van de zienswijzen om in te spreken en vervolgens zal besluitvorming in de raad van 3 september plaatsvinden.		

Politieke Markt	Maandag 2 september 2019			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Mitchell Boers	Coen Hartendorp	Trouwzaal Markantgebouw	Fysiek	30 min
Doel v.d. sessie	Gelegenheid tot inspreken			
Behandeladvies	Tijdens de politieke markt is er de gelegenheid voor belangstellenden om in te spreken. De aanwezige raadsleden hebben de mogelijkheid aanvullende vragen te stellen aan de sprekers.			
Spreekrecht publiek	ja		Duur: maximaal 5 minuten	

Raad	Dinsdag 3 september 2019	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De fracties wordt voorgesteld om het voorliggende bestemmingsplan 'Parapluherziening Wonen' gewijzigd vast te stellen.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2367600	Dijkhuis, Geri	FYS-RB	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
Onherroepelijk/Vaststellen bestemmingsplan Parapluherziening Wonen			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

1. In te stemmen met de behandeling van de zienswijzen voor zover deze betrekking hebben op de ontwerp parapluherziening Wonen zoals opgenomen in de "Nota zienswijzen ontwerp parapluherziening Wonen", dat deel uitmaakt van dit besluit;
 2. in de parapluherziening Wonen de wijzigingen aan te brengen zoals deze zijn opgenomen in de "Staat van wijzigingen ontwerp parapluherziening Wonen", dat deel uitmaakt van dit besluit;
 3. de parapluherziening Wonen (met identificatienummer NL.IMRO.0164.BP0127-0301, getekend op de ondergrond NL.IMRO.0164.BP0127.dgn) gewijzigd vast te stellen;
 4. Na de gewijzigde vaststelling van de parapluherziening Wonen Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel verzoeken het besluit eerder dan zes weken na vaststelling bekend te mogen maken
3. geen exploitatieplan vast te stellen voor de parapluherziening Wonen;

B.

na de vaststelling van de parapluherziening Wonen de indieners van de zienswijzen op de hoogte te brengen van het besluit van de raad.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Deze parapluherziening gaat over het schrappen van "verborgen plancapaciteit" in bestemmingsplannen en het voorkomen van splitsen van (grote) woningen in kleine appartementen. Hiertoe wordt aan diverse nader aangeduide bestemmingsplannen een artikel toegevoegd waarin bepaald wordt dat het bestaand aantal (on)zelfstandige woonheden niet vergroot mag worden. Deze herziening past in het landelijk en provinciaal beleid (ladder van duurzame verstedelijking) en in de gemeentelijke Woonvisie. De herziening is opgesteld om de toevoeging van (on)zelfstandige wooneenheden op ongewenste plekken tegen te gaan.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2367600	Dijkhuis, Geri	FYS-RB	
ONDERWERP			
Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Parapluherziening Wonen			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Wat zorgen baart is de forse toename van (kleine) appartementen en studio's, door het 'omkatten' van bestaande (grote) woningen of het opdelen van bestaande appartementen. Natuurlijk is er - op dit moment in een krappe markt - vraag naar deze producten, maar het aanbod neemt hand over hand toe. Bovendien gaat het hier in de praktijk vaak om initiatieven die niet gericht zijn op het toevoegen van kwaliteit, maar om het realiseren van een snelle opbrengst. De verwachting is dat deze producten op de wat langere termijn niet meer aansluiten bij de vraag: op korte termijn een 'oplossing' op langere termijn een probleem. Een probleem dat temeer knelt omdat er uitsluitend gebouwd mag worden voor de eigen behoefte. Het toevoegen van een 'slecht' woonproduct gaat ten koste van de mogelijkheid van het toevoegen van een 'goed' woonproduct. Gestreefd moet worden naar een woningvoorraad die zeker ook op de langere termijn zo goed mogelijk past bij de ontwikkeling van de bevolking. Binnen de context van de afspraken, zoals die er liggen met de provincie Overijssel en de overige Twentse gemeenten over de ontwikkeling van de woningvoorraad is het niet gewenst dat er woningen 'weglekken' naar producten of gebieden waar dit niet gewenst of niet noodzakelijk is, of waar dit een negatief effect heeft op de leefbaarheid van buurten en wijken (nu, of op de langere termijn).

Daarnaast is in bepaalde bestemmingsplannen nog niet de bepaling opgenomen dat het aantal woningen op bijvoorbeeld de wat grotere kavels niet mag toenemen. Het is niet wenselijk dat deze verborgen plancapaciteit nog langer aangewend kan worden.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Parapluherziening Wonen

Deze Parapluherziening ziet op het schrappen van verborgen plancapaciteit in bestemmingsplannen en het voorkomen van splitsen van (grote) woningen in kleine appartementen. Hiertoe wordt aan diverse nader aangeduide bestemmingsplannen een artikel toegevoegd waarin bepaald wordt dat "het bestaand aantal (on)zelfstandige woonheden niet vergroot mag worden. Deze herziening past in het landelijk en provinciaal beleid (ladder van duurzame verstedelijking) en in de gemeentelijke Woonvisie.

Deze Parapluherziening is van toepassing op die gebieden waar een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is. Echter de gebieden die al opgenomen zijn in het gemeentelijke Woningbouwprogramma zijn uitgezonderd van deze Parapluherziening. Het is een zogenaamd parapluplan, dat de geldende bestemmingsplannen niet vervangt maar aanvult.

Voor het overige verwijzen wij naar de inhoud van de Parapluherziening Wonen.

Zienswijzen

De ontwerp parapluherziening Wonen heeft ter inzage gelegen van 1 mei tot en met 11 juni 2019. Gedurende deze termijn zijn 2 zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen zijn behandeld in de Nota zienswijzen. Zienswijze 1 wordt gegrond geacht. Naar aanleiding hiervan is de verbeelding aangepast. Zienswijze 2 is ongegrond. Naar aanleiding van deze zienswijze hebben geen aanpassingen plaatsgevonden.

Politieke markt

Op 27 juni 2019 is de Parapluherziening Wonen besproken in een beeldvormende politieke markt. Er is gebruik gemaakt door de aanwezige raadsleden om vragen te stellen en er is een nadere toelichting gegeven op het plan.

Economische uitvoerbaarheid

Binnen het plangebied worden door de gemeente geen ontwikkelingen met financiële consequenties geïnitieerd. Derhalve kan gesteld worden dat de economische uitvoerbaarheid van de Parapluherziening voldoende is aangetoond. Het is niet noodzakelijk om een exploitatieplan ex artikel 6.12 Wro vast te stellen.

Vorbereidingsbeschermin

Door de ter inzagelegging van de parapluerzining is er sprake van voorbereidingsbeschermin. Aanvragen die passen binnen het huidige bestemmingsplan moeten dan worden aangehouden. Zo hoeven we dan niet meer mee te werken aan ongewenste ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het op dergelijke wijze splitsen van woningen dat een goed woon- en leefklimaat in het geding komt.

Om de voorbereidingsbeschermin te behouden moet de parapluerzining Wonen binnen 12 weken na de termijn van terinzagelegging (art. 3.8 lid 1 onder e Wro en artikel 3.3 Wabo) worden vastgesteld. De termijn van 12 weken eindigt op 4 september 2019. Willen we deze voorbereidingsbeschermin in stand laten dan moet de parapluerzining derhalve voor 4 september 2019 worden vastgesteld.

Als de parapluerzining niet voor 4 september 2019 wordt vastgesteld dan *moeten* alle aanvragen die aangehouden waren worden verleend. De eerste raadsvergadering na het zomerreces is op 3 september 2019. Het is dus van belang dat deze parapluerzining in deze vergadering wordt vastgesteld.

Vervolgtraject

Op grond van artikel 3.8 lid 1 Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht wordt de parapluerzining Wonen gezamenlijk met de twee ingediende zienswijzen ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Na vaststelling zal de parapluerzining Wonen gedurende zes weken ter inzage worden gelegd. Tijdens deze termijn is beroep door belanghebbenden mogelijk bij de Raad van State. Indien er tijdens de beroepstermijn geen verzoek om voorlopige voorziening wordt gedaan, treedt de Parapluerzining Wonen daags na afloop van de beroepstermijn in werking.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

n.v.t.

FINANCIËLE ASPECTEN

n.v.t.

BIJLAGE(N)

- Parapluerzining Wonen (NL.IMRO.0164.BP0127-0301), bestaande uit een verbeelding, regels, toelichting en bijlagen
- Meeloopformulier
- Nota zienswijzen ontwerp parapluerzining Wonen
- Staat van wijzigingen ontwerp parapluerzining Wonen

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Parapluherziening Wonen

Inhoudsopgave

Toelichting	5
Hoofdstuk 1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding tot een nieuw bestemmingsplan	6
1.1.1 Algemeen	6
1.2 Begrenzing plangebied	7
1.3 Vigerende bestemmingsplannen	9
Hoofdstuk 2 Beschrijving van het plan	10
Hoofdstuk 3 Relevant beleid	12
3.1 Rijksbeleid	12
3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)	12
3.2 Provinciaal beleid	12
3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel	12
3.2.2 Omgevingsverordening Overijssel	13
3.2.3 Bestuursovereenkomst Woonafspraken 2016-2020 (inclusief RWP Twente 2015 en 2017)	14
3.3 Gemeentelijk beleid	14
3.3.1 Woonvisie Hengelo 2016-2026	14
3.4 Conclusie	15
Hoofdstuk 4 Het bestemmingsplan	16
4.1 Het digitale bestemmingsplan	16
4.2 Planopzet	16
4.2.1 Inleidende regels	16
4.2.2 Algemene regels	16
4.2.3 Overgangs- en slotregels	16
4.3 Inspraak, vooroverleg en verder verloop van de procedure	17
4.3.1 Vooroverleg	17
4.3.2 Verder verloop van de procedure	17
Hoofdstuk 5 Economische uitvoerbaarheid	18
Bijlagen bij de toelichting	19
Bijlage 1 Nota zienswijzen ontwerp parapluherziening Wonen	21
Regels	27
Hoofdstuk 1 Inleidende regels	28
Artikel 1 Begrippen	28
Artikel 2 Reikwijdte	30
Hoofdstuk 2 Algemene regels	31
Artikel 3 Algemene aanduidingsregels	31
Hoofdstuk 3 Overgangs- en slotregels	32
Artikel 4 Overgangsrecht	32
Artikel 5 Slotregel	33

Bijlagen bij de regels	35
Bijlage 1 Vigerende bestemmingsplannen	37

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot een nieuw bestemmingsplan

1.1.1 Algemeen

De woningmarkt is in de afgelopen jaren behoorlijk aangetrokken. Na de crisisjaren is dat op zich goed nieuws, toch zien we in de huidige markt ook een aantal ongewenste effecten optreden.

De woningmarkt is een uitermate complex mechanisme. De gemeente heeft lang niet op alle aspecten invloed, maar kan via de ruimtelijke ordening sturen op een goed woon- en leefklimaat. Dat is ook de opgave van de gemeente: goed wonen. Nu en in de toekomst. Dat betekent dat van de gemeente mag worden verwacht dat verder wordt gekeken dan de markt van nu.

Ook op de woningmarkt gaat het om vraag en aanbod. We zien dat de vraag - mede als gevolg van economische factoren - dynamisch is. In de crisisjaren stonden woningen soms jaren lang te koop. Nu - 2019 - zijn woningen vaak al verkocht voordat zij op Funda worden aangeboden.

Daarnaast is de ontwikkeling van het aantal huishoudens van grote invloed op de vraag naar woningen. Naar verwachting zal het aantal huishoudens de komende jaren nog groeien, maar prognoses laten (al jarenlang) zien dat er een kanteling zal optreden. Op zijn best zal het aantal huishoudens gelijk blijven, maar verwacht wordt dat het aantal huishoudens op termijn zal gaan afnemen.

Het aanbod op de woningmarkt is tamelijk statisch en bestaat voor het overgrote deel uit de bestaande voorraad: het aanbod wijzigt als gevolg van sloop, nieuwbouw, transformatie en splitsing.

Naast het zoeken naar balans in vraag en aanbod heeft de stad te maken met een omvangrijke ruimtelijke opgave: Hart van Zuid, Binnenstad, diverse braakliggende gebieden of leegstaande gebouwen in de bestaande stad en het afronden van al lopende (woningbouw) projecten. Een invulling met woningen ligt, in de huidige markt, voor veel van deze gebieden voor de hand en kan ook in kwalitatieve zin een goede bijdrage leveren aan het woonprogramma.

1.1.1.1 Deprogrammeren

Al geruime tijd werken gemeenten volgens de principes van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Ook in de systematiek van de ladder worden vraag en aanbod tegen elkaar afgezet. Daarbij maakt het in de systematiek van de ladder niet uit of dat aanbod al daadwerkelijk is gerealiseerd, of dat dit aanbod - op basis van een vigerend bestemmingsplan - gerealiseerd *kán* worden. Het volledige aanbod aan 'harde plannen' telt mee als voorraad en moet worden meegenomen bij het beantwoorden van de vraag of er behoefte is.

Dat aanbod in harde plannen is soms heel erg expliciet en gewenst, bijvoorbeeld in het geval van plannen, die specifiek zijn gemaakt ten behoeve van een woningbouwontwikkeling, maar soms is dat aanbod ook wat meer verborgen in bestemmingsplannen. Binnen een bestemming zijn dan meerdere functies mogelijk, waaronder wonen. Of er is geen maximum aantal woningen opgenomen in het bestemmingsplan. De situatie kan zich dan voordoen dat een bestaande woning op een ruime kavel wordt gesloopt en wordt vervangen door meerdere woningen. Ook worden bestaande (ruime) woningen gesplitst in meerdere wooneenheden. Dit heeft een aantal effecten die ongewenst kunnen zijn.

De woningen die op deze wijze worden gerealiseerd tellen mee in het aanbod en zijn daarmee van invloed op de mogelijkheden op andere locaties. Ook is het ruimtelijk gezien zeer de vraag of het altijd gewenst is dat er gebruik kan worden gemaakt van deze mogelijkheden. Zeker in bestaande woonwijken, die afgerond zijn en waar weinig dynamiek is, kan het benutten van dergelijke bouw mogelijkheden onverwachte effecten hebben. Bijvoorbeeld in een toename van de parkeerdruk, de komst van andere doelgroepen of het intensiveren met bebouwing en/of bewoners. Bovendien kennen deze initiatieven een redelijk onvoorspelbaarheid (ten aanzien van programma en bebouwing), die steeds meer raakt aan de opgave voor de langere termijn. Niet altijd is het toevoegen van woningen om die reden gewenst.

Met de provincie is afgesproken dat gemeenten plannen die zij niet meer wenst, gaat 'deprogrammeren'. Dat wil zeggen planologisch schrappen. Binnen de context van de afspraken met de provincie is deprogrammeren een belangrijke voorwaarde om gebruik te mogen maken van de bovenkant van de bandbreedte die wordt gehanteerd ten aanzien van de huishoudensontwikkeling. Dit voornemen tot schrappen van plannen die niet tot uitvoer komen heeft de gemeenteraad geuit bij het vaststellen van de woonvisie in 2016. Nu, ruim 2 jaar na het vaststellen van de woonvisie is het moment gekomen om ook de 'verborgen plan capaciteit' in bestemmingsplannen te schrappen. Dat betekent niet dat er niets meer kan, maar dat ieder woningbouwplan wordt getoetst aan het woonbeleid van de gemeente en de bijdrage van het plan aan dat beleid. Daartoe heeft de gemeenteraad een toetsingskader vastgesteld, dat het college hanteert bij het maken van deze afweging.

1.1.1.2 Onzelfstandige bewoning en kleine appartementen

Wat daarnaast zorgen baart is de forse toename van (kleine) appartementen en studio's, door het 'omkatten' van bestaande (grote) woningen of het opdelen van bestaande appartementen. Natuurlijk is er - op dit moment in een krappe markt - vraag naar deze producten, maar het aanbod neemt hand over hand toe. Bovendien gaat het hier in de praktijk vaak om initiatieven die niet gericht zijn op het toevoegen van kwaliteit, maar om het realiseren van een snelle opbrengst. De verwachting is dat deze producten op de wat langere termijn niet meer aansluiten bij de vraag: op korte termijn een 'oplossing' op langere termijn een probleem. Een probleem dat temeer knelt omdat er uitsluitend gebouwd mag worden voor de eigen behoefte. Het toevoegen van een 'slecht' woonproduct gaat ten koste van de mogelijkheid van het toevoegen van een 'goed' woonproduct. Het zal duidelijk zijn dat de gemeente wil insteken op een woningvoorraad die zeker ook op de langere termijn zo goed mogelijk past bij de ontwikkeling van de bevolking. Binnen de context van de afspraken, zoals die er liggen met de provincie Overijssel en de overige Twentse gemeenten over de ontwikkeling van de woningvoorraad is het niet gewenst dat er woningen 'weglekken' naar producten of gebieden waar dit niet gewenst of niet noodzakelijk is, of waar dit een negatief effect heeft op de leefbaarheid van buurten en wijken (nu, of op de langere termijn).

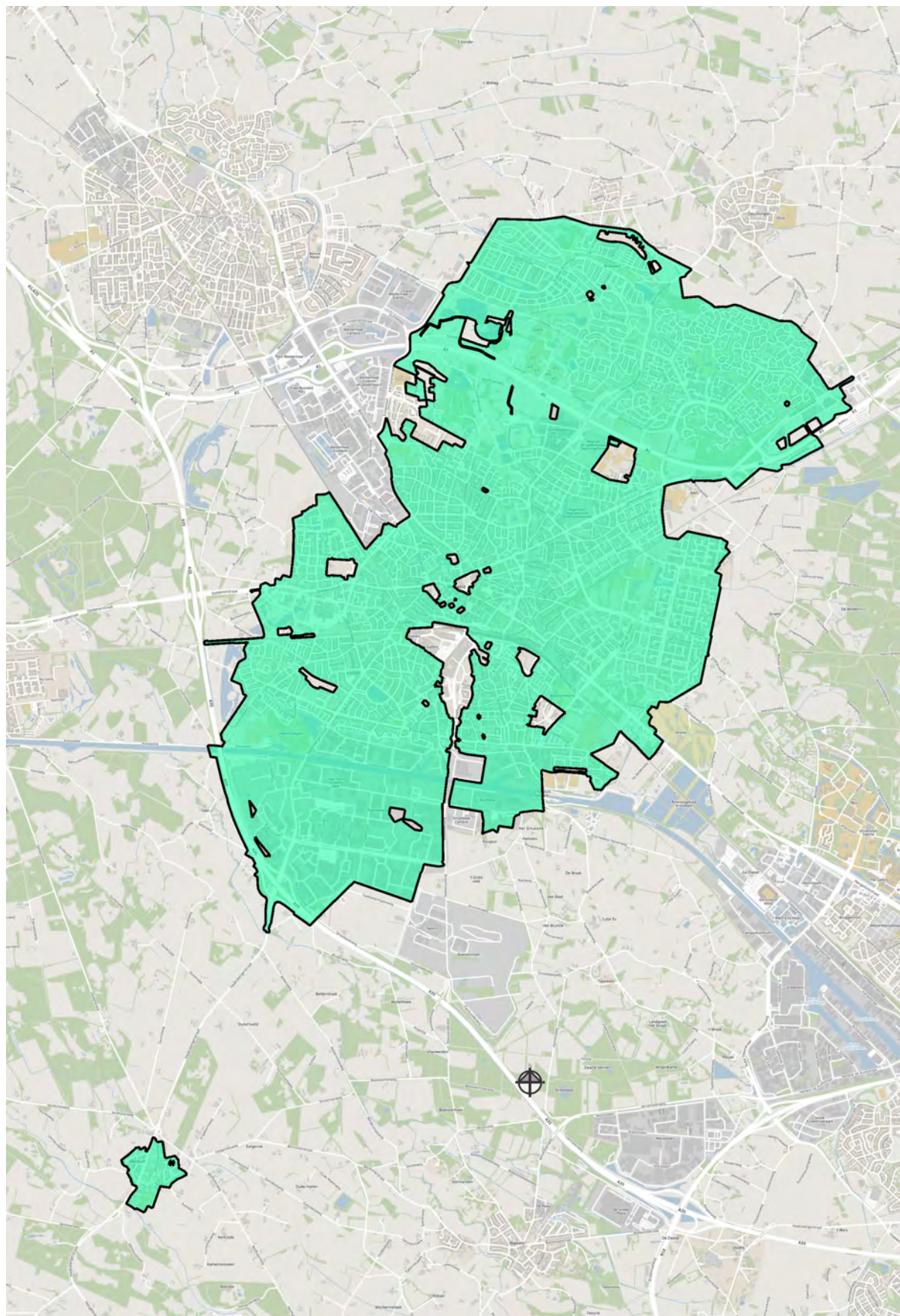
Strekking van het voorliggende bestemmingsplan is dat de verborgen plancapaciteit in bestaande bestemmingsplannen wordt geschrapt. Met als doel dat het bestaande aantal zelfstandige wooneenheden, maar zeker ook het aantal onzelfstandige wooneenheden en kleine appartementen, in relatie tot de leefbaarheid, niet zonder meer mag toenemen.

Het bestemmingsplan Parapluherziening Wonen bestaat uit een verbeelding en planregels en gaat vergezeld van een toelichting. Op de verbeelding zijn de te onderscheiden bestemmingen door middel van kleuren en tekens aangegeven. De regels bevatten de materiële inhoud van de bestemmingen. De verbeelding en de planregels vormen tezamen het juridische toetsingskader voor ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in het plangebied. De toelichting bevat met name de aan het plan ten grondslag liggende gedachten.

1.2 Begrenzing plangebied

De grens van het plangebied Parapluherziening Wonen is op onderstaande afbeelding aangegeven. Het plangebied omvat het grootste gedeelte van het stedelijk gebied van Hengelo. Hengelo heeft ook nog twee zogenaamde 'witte gebieden'. Voor deze gebieden gelden geen bestemmingsplannen. Deze gebieden kunnen dan ook niet worden meegenomen in de Parapluherziening Wonen. Lopende vergunningen waarover (kwalitatieve) overeenstemming bestaat zijn uitgezonderd van dit bestemmingsplan evenals de plannen die deel uit maken van het Woningbouwprogramma.

Het plangebied bestaat uit de bestemmingsplannen genoemd in bijlage 1. Aan deze plannen wordt de gebiedsaanduiding 'Overige zone - toevoegen (on)zelfstandige wooneenheden niet toegestaan' toegevoegd.

Afbeelding 1: Plangebied parapluherziening Wonen

1.3 Vigerende bestemmingsplannen

In het overzicht in bijlage 1 Vigerende bestemmingsplannen bij de regels zijn de onherroepelijke bestemmingsplannen opgenomen die met het voorliggende Parapluplanherziening Wonen worden herzien.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van het plan

In de inleiding is beschreven wat de aanleiding is van het voorliggende bestemmingsplan. Het voorliggende bestemmingsplan beoogt het aantal bestaande (on)zelfstandige wooneenheden te fixeren, om daarmee uitvoering te kunnen geven aan het woonbeleid van de gemeente, dat er op is gericht om te sturen op ontwikkelingen, die zowel kwalitatief als kwantitatief aansluiten bij de behoefte nu en in de toekomst.

Sinds 2016 werkt de gemeente Hengelo actief met een woningbouwprogramma. Het woningbouwprogramma is afgestemd op de behoefte zoals die is bepaald in samenspraak met provincie en buurgemeenten. Bij de vaststelling van de woonvisie was er sprake van overprogrammering, dat wil zeggen dat het aanbod aan 'harde' plancapaciteit groter was dan de vraag. In de periode 2016-2018 heeft de gemeente plancapaciteit teruggebracht. Enerzijds door in overleg met marktpartijen te komen tot (een andere) invulling van de locatie, anderzijds door plancapaciteit te schrappen.

De prognoses laten zien dat de groei van het aantal huishoudens de komende jaren zal afnemen, daarmee zal ook in de toekomst de behoefte aan woningen afnemen. Het aantal locaties dat in Hengelo kan worden ingevuld, is groter dan de toekomstige behoefte en dat maakt dat het noodzakelijk is om keuzes te maken. Niet iedere locatie kan met woningbouw worden ingevuld.

De gemeente Hengelo kiest voor het versterken van de woonfunctie in de binnenstad en Hart van Zuid. Deze gebieden hebben de absolute prioriteit. De binnenstad kampt met een teruglopend winkelaanbod. Er ontstaat leegstand. Voor een aantrekkelijke binnenstad is het van belang dat het winkelgebied compacter wordt. Dat betekent verplaatsing van winkels, maar ook herbestemmen van leegstaand winkelvastgoed. Wonen in de binnenstad brengt levendigheid met zich mee, maar de bewoners vormen ook een doelgroep die gebruik maakt van de voorzieningen die aanwezig zijn. Steeds meer mensen willen ook wonen in de binnenstad en deze groep is ook zeer divers. Het is van belang dat het aanbod aan woningen aansluit bij de verschillende doelgroepen. Dat betekent in de eerste plaats een gedifferentieerd aanbod.

Op dit moment zien wij dat nieuw aanbod in de binnenstad zich met name richt op de onderkant van de woningmarkt: kleine (onzelfstandige) woonruimten, studio's en appartementen. Voor een goede balans is het van belang dat er ook andere doelgroepen worden aangetrokken: starters, gezinnen, ouderen. Dit is van belang voor de noodzakelijke kwaliteitsimpuls aan het centrum.

Hart van Zuid is een grote binnenstedelijke herontwikkelingslocatie. Hier is de ambitie om te komen tot een levendig stadsdeel waar het goed wonen en werken is. De woningbouw in dit gebied wordt ontwikkeld door een externe partij, maar de opgave is groter dan de locaties die nu voor woningbouw zijn aangewezen. De gemeente wil ruimte maken in het programma om extra woningbouw in Hart van Zuid mogelijk te maken.

Overigens betekent dit niet dat er in het geheel niets kan op andere locaties. Langs invalswegen, in monumentale panden en voor specifieke doelgroepen zijn er mogelijkheden. Deze mogelijkheden zijn echter beperkt en het moet gaan om plannen die kwalitatief werkelijk iets toevoegen.

Dit geldt bijvoorbeeld sterk ten aanzien van de ontwikkeling van appartementen. In zijn algemeenheid zien we dat het aanbod aan appartementen de laatste jaren een behoorlijk inhaalslag heeft gemaakt. Het gaat daarbij in hoofdzaak om appartementen die worden toegevoegd via transformatie (voormalige kantoorpanden, scholen etc). Op zichzelf is dat een gewenste ontwikkeling, bovendien sluiten de appartementen die via transformatie beschikbaar komen goed aan op de vraag van consumenten. Meer moeite hebben de plannen voor nieuwbouw appartementen die op grotere afstand van het centrum liggen. Hieruit blijkt ook wel dat de appartementenmarkt niet oneindig groot is en dat de locatie cruciaal is.

Momenteel zien we een sterke toename in het aantal aanvragen voor kleine appartementen (kleiner dan 50 m²), studio's en bedrijfsmatige kamerverhuur buiten het centrum en Hart van Zuid, op plekken die daarvoor niet zijn bedoeld. Die ontwikkeling vinden we ongewenst omdat dit problemen met zich mee brengt op het gebied van leefbaarheid of parkeren. Kleine appartementen en andere stedelijke woonvormen kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan het woningbouwprogramma, mits de omgeving daar ook op is ingesteld. Bijvoorbeeld door de aanwezigheid van voorzieningen voor de (overwegend jonge) doelgroep voor dit product. Deze stedelijke woonvormen staan we om die reden alleen toe in de binnenstad (mits het gaat om een kwalitatief goed product) en in Hart van Zuid.

Het doel is niet om alles op slot te zetten, maar om initiatieven te kunnen toetsen op meerwaarde. Als een initiatief voldoende bijdraagt, dan kan alsnog medewerking worden verleend aan dat initiatief.

De spelregels voor nieuwe initiatieven heeft de gemeente vastgelegd in het 'kwalitatief afwegingskader voor nieuwe initiatieven'. De gemeenteraad heeft de hoofdlijnen vastgesteld, het college kan daarbinnen maatwerk leveren.

Binnen het woningbouwprogramma is enige flexibiliteit ingebouwd om in te kunnen spelen op bijzondere plannen, of wijzigingen binnen projecten. Ook in lopende projecten kunnen zich immers situaties voordoen als gevolg waarvan bijstelling van het programma noodzakelijk of gewenst is. Juist voor de plannen, die zijn opgenomen in het woningbouwprogramma, geldt dat deze bijdragen aan het woonbeleid. Het weglekken van plancapaciteit op plekken die niet zijn opgenomen in het woningbouwprogramma is niet gewenst en wordt om die reden onmogelijk gemaakt.

Hoofdstuk 3 Relevant beleid

Dit hoofdstuk beschrijft het voor dit bestemmingsplan relevante rijks-, provinciale-, en gemeentelijke beleid.

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

Het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid van het rijk staat in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), welke op 13 maart 2012 is vastgesteld. De SVIR schetst de doelen, belangen en opgaven van het Rijk tot 2028 en de ambitie tot 2040. Uitgangspunt van de SVIR is decentraal wat kan, centraal wat moet. Bij het bepalen van wat centraal moet, zijn 13 rijksbelangen omschreven. Een rijksverantwoordelijkheid is slechts dan aan de orde, als:

- een onderwerp nationale baten en/of lasten heeft en de doorzettingsmacht van provincies en gemeenten overstijgt, of;
- over een onderwerp internationale verplichtingen of afspraken zijn aangegaan, of;
- het een onderwerp betreft dat provincie- of landsgrensoverschrijdend is en ofwel een hoog afwentelingsrisico kent ofwel in beheer bij het Rijk is.

Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

3.1.1.1 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR is de 'ladder voor duurzame verstedelijking' geïntroduceerd welke als procesvereiste is vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening in de vorm van een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Met de ladder voor duurzame verstedelijking wordt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten nagestreefd. Op 1 juli 2017 is de nieuwe ladder voor duurzame verstedelijking in werking getreden, en zijn de zogenaamde "treden" komen te vervallen. Artikel 3.1.6, lid 2 Bro luidt nu als volgt:

De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Op grond van artikel 1.1.1, lid 1 onder i Bro wordt een stedelijke ontwikkeling als volgt gedefinieerd: ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.

In het parapluplan Wonen worden regels gesteld ten aanzien van het gebruik (omzetten) van zelfstandige naar onzelfstandige bewoning (kamerbewoning). Het bestemmingsplan maakt geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, waardoor er geen sprake is van een stedelijke ontwikkeling.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

De provincie Overijssel heeft het streekplan, verkeer- en vervoerplan, waterhuishoudingsplan en milieubeleidsplan samengevoegd tot één Omgevingsvisie; het provinciale beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Overijssel, waarbij duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en sociale kwaliteit de leidende principes of 'rode draden' zijn. Deze 'Omgevingsvisie Overijssel 2017, Beken kleur' is op 12 april 2017 vastgesteld door Provinciale Staten en sinds 1 mei 2017 van kracht.

Om te bepalen of een initiatief bijdraagt aan de ambities van de provincie, wordt het 'Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel' gebruikt. In dit uitvoeringsmodel staan de stappen **of**, **waar** en **hoe**.

Afbeelding 2: Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

In de parapluperziening Wonen is geen sprake van nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen, derhalve is het niet noodzakelijk om nader in te gaan op de generieke beleidskeuzes, de ontwikkelingsperspectieven en de gebiedskenmerken, die van toepassing zijn op het plangebied.

3.2.2 Omgevingsverordening Overijssel

De 'Omgevingsverordening Overijssel 2017' (hierna 'verordening') is één van de instrumenten die de provincie daarvoor inzet. Deze verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is.

De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De verordening heeft de status van:

- Ruimtelijke verordening in de zin van artikel 4.1. Wet ruimtelijke ordening
- Milieuverordening in de zin van artikel 1.2. Wet milieubeheer
- Waterverordening in de zin van de Waterwet
- Verkeersverordening in de zin van artikel 57 van de Wegenwet en artikel 2A van de Wegenverkeerswet.

Artikel 2.2.2. van de Omgevingsverordening Overijssel gaat in op de realisatie van nieuwe woningen. Hierin is geregeld dat bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder c van de Wabo, uitsluitend kunnen voorzien in de mogelijkheid tot het realiseren van nieuwe woningen als de behoefte daaraan is aangetoond door middel van actueel onderzoek woningbouw.

De behoefte aan nieuwe woningen wordt in ieder geval geacht te zijn aangetoond als realisatie daarvan past binnen de geldende woonafspraken zoals die zijn gemaakt tussen gemeente en provincie op basis van regionale afstemming.

In artikel 2.2.5 geeft de Omgevingsverordening Overijssel opdracht tot aanpassing van bestemmingsplannen.

Bestemde, maar nog niet gerealiseerde woningbouwmogelijkheden in geldende bestemmingsplannen waarvan met actueel onderzoek woningbouw niet kan worden aangetoond dat daaraan de komende 10 jaar behoefte is, moeten worden geschrapt.

Het onderhavige parapluplan Wonen geeft antwoord op deze opdracht.

De eis om capaciteit te schrappen geldt niet voor bestemde, maar nog niet gerealiseerde woningbouwmogelijkheden die passen binnen de geldende woonafspraken, zoals die zijn gemaakt tussen gemeente en provincie op basis van regionale afstemming.

3.2.3 Bestuursovereenkomst Woonafspraken 2016-2020 (inclusief RWP Twente 2015 en 2017)

In het kader van de Regionale Woon Programmering Twente heeft, conform het bepaalde in de Ladder van duurzame verstedelijking, afstemming plaatsgevonden over de woningbouwopgave binnen de verschillende woningmarktregio's in Overijssel (regionale) en zijn hierover afspraken gemaakt.

Voor de woningmarktregio waarin Hengelo valt zijn deze afspraken vastgelegd in de Bestuursovereenkomst Woonafspraken Twente 2016-2020, welke op 29 januari 2016 door de provincie en de Twentse gemeenten zijn ondertekend. In de bestuursovereenkomst is beschreven dat gemeenten in beginsel bouwen voor de eigen behoefte en zoveel mogelijk binnenstedelijk. Deze eigen behoefte is vastgelegd in het 'RWP Twente (Regionale Woon Programmering)', welke onderdeel uitmaakt van de bestuursovereenkomst.

In het RWP is de behoefte in beeld gebracht en is deze afgezet tegen de woningbouwplannen die gemeenten hebben. Bij het ondertekenen van de bestuursovereenkomst was dat het RWP Twente 2015. Plannen die passen binnen de afspraken van het RWP (en dus voorzien in de eigen behoefte) hoeven niet opnieuw regionaal te worden afgestemd. De behoefte is aangetoond en daarmee is aan de Ladder voldaan.

Bij het vaststellen van de bestuursovereenkomst was er voor de gemeente Hengelo sprake van een lichte overprogrammering, wanneer rekening wordt gehouden met alle beoogde (ook zachte) plannen. Onderdeel van de bestuursovereenkomst met de provincie is dat gemeenten -indien sprake is van overprogrammering- 3 jaar de tijd hebben om het woningbouwprogramma in lijn te brengen met de behoefte. Deze termijn is gekozen om gemeenten onder meer in de gelegenheid te stellen de -eventuele- financiële gevolgen van het deprogrammeren in beeld te brengen, en deze zo mogelijk te beperken of de benodigde middelen hiervoor te reserveren.

Het college heeft op 9 mei 2017 ingestemd met het RWP Twente 2017. Deze afspraken zijn gebaseerd op het Primos 2016 en brengt de behoefte in beeld voor de periode vanaf 2017 (2017 t/m 2026).

Nieuw in het RWP Twente 2017 is dat de behoefte niet langer een 'vast' getal is, maar dat een bandbreedte is benoemd. Voor Hengelo is de bandbreedte voor de periode 2017-2026 bepaald op 1.950 tot 2.240 woningen. Gemeenten mogen binnen deze bandbreedte bewegen. De bovenkant van de bandbreedte mag door gemeenten worden opgezocht indien het plannen betreft binnen de bebouwde kom van de gemeente, er een deprogrammeerplan is, en er de komende 10 jaar sprake is van een groei van het aantal huishoudens. Het voorliggende bestemmingsplan maakt deel uit van de deprogrammeringsopgave van de gemeente Hengelo.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Woonvisie Hengelo 2016-2026

De gemeenteraad van Hengelo heeft op 22 november 2016 de woonvisie Hengelo 2016-2026 vastgesteld. In de woonvisie geeft de gemeente haar visie op de wijze waarop Hengelo zich de komende jaren verder kan ontwikkelen als prettige woonstad. De woonvisie is er niet alleen voor de gemeente. Welbions en huurdersvereniging Ookbions zijn nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de woonvisie. De woonvisie vormt het kader voor de prestatieafspraken met Welbions.

WOONVISIE

Hengelo

'Goed wonen in het hart van Twente'

Dit is een Woonvisie op hoofdlijnen. We kiezen er bewust voor beleid niet tot achter de komma te formuleren, omdat we per situatie ruimte willen bieden aan de creativiteit van onze inwoners en omdat we ruimte willen maken voor maatwerkoplossingen. De toekomst laat zich niet voorspellen. Daarom biedt deze woonvisie een richting. Een richting die we samen hebben opgesteld met Welbions, Oockbions, betrokken partners en inwoners.

Pijlers onder de Woonvisie 2016-2025

Samenwerken met partners in de stad

Goed wonen in het hart van Twente

Op hoofdlijnen, met ruimte voor creativiteit

Betaalbaar wonen, nu en in de toekomst

De sociale woningvoorraad blijft op peil. Dit betekent dat Welbions verkoop en nieuwbouw meer in balans moet brengen. Daarbij hebben we speciaal oog voor de huishouders met laagste inkomens. We houden de woningen in het laagste huursgment in stand door voor dit segment bij levensduurverlenging te kiezen voor de minimaal noodzakelijke maatregelen.

Dynamiek in de woningvoorraad

De sociale woningvoorraad is er voor inwoners met een klein inkomen. Bijna een kwart van de huurders heeft echter een te hoog inkomen voor de sociale huurwoning en woont volgens de landelijke normen "scheef". We willen deze groep aanmoedigen om door te stromen naar een woning in de vrije sector huur of de goedkoopste koop. Het aanbod aan woningen in dit segment is beperkt. We onderzoeken of er naast Welbions andere partijen in de markt zijn die zich op dit segment willen richten.

Zorgwoningen in de buurt van voorzieningen

Mensen blijven langer zelfstandig wonen. Daarom zorgen we ervoor dat woningen op strome plekken makkelijk aanpasbaar worden. In gebieden vlakbij voorzieningen geven we prioriteit om woningen levensloopbestendig te maken en stemmen we nieuwbouw af op zorgvragende doelgroepen. Waar nodig passen we de bereikbaarheid aan aan deze doelgroep.

Anders samenwonen, anders samenleven

Er ontstaat een nieuwe vraag naar nieuwe manieren van samenleven en samenwonen. We bieden in het woonprogramma ruimte aan kleinschalige vernieuwende wooninitiatieven. Daarbij stimuleren we diversiteit in verschijningsvormen, verschillende zorg- en samenlevingsverbanden en beschutte woonvormen, zoals woonhulpen en knooppunten.

Werk maken van duurzaam wonen

Met Duurzaam (1)huis Twente helpen we huisaangenaemen bij de verduurzaming van hun woningen in Twente. Ook in de sociale woningvoorraad werken we aan verduurzaming. De Twentse woningcorporaties hebben met de provincie Overijssel afgesproken dat in 2020 45% van de bestaande woningvoorraad energielabel B heeft. Duurzaam wonen is ook een woning klaarmaken voor de toekomst. Daarin volgen we de oepak 'Leng zult u wonen'. Dit is een bewustwordingscampagne die erop is gericht inwoners vroegtijdig aan te zetten tot het aanpassen van hun woning.

Wonen in de binnenstad

Hengelo is een stedelijk centrum voor de omgeving, maar het aantal gevraagde winkelmeters loopt snel terug. Transformatie van detailhandel naar wonen kan voor bepaalde straten een oplossing voor leegstand zijn, houdt de binnenstad na sluitingsrijd levendiger en zorgt voor meer sociale controle en cohesie in de binnenstad. We stimuleren die transformatie actief. Vanwege de belangrijke rol van de binnenstad krijgt binnenstedelijk wonen prioriteit boven de uitbreiding van andere woonlocaties.

Ruim baan voor initiatief

In deze woonvisie maken we ruim baan voor initiatieven uit de samenleving. Dat geldt op verschillende terreinen:

- We maken regelgeving ruimte in bestemmingsplannen;
- We stimuleren en faciliteren particulier opdrachtgeverschap (PO), collectief-particulier opdrachtgeverschap (CPO) en mede-opdrachtgeverschap (MO);
- We nemen belemmerende regels die initiatieven dwarszitten weg;
- We stimuleren participatie en inspraak van bewoners;
- We stemmen de openbare ruimte af met onze inwoners. We bepalen samen welk werk wordt gedaan in de wijk.

	Aantal inwoners	Aantal koopwoningen	Aantal huurwoningen (excl. huur)	Aantal onzelfstandige eenheden	Totaal aantal woningen	Percentage koopwoningen	Percentage huurwoningen (excl. huur)	Percentage onzelfstandige eenheden
Hengelo	81.098	20.070	16.030 (11.398)	500	36.600	55%	44% (31%)	1%

Bron: Rijk: "Woonbeleid en woonkwaliteit in Hengelo en Borne (2015)"
"Gemeentelijke Huurverordening 2015 Wonen in Hengelo"

Factoren van invloed

- Tijd van grote groei is voorbij, maar geen krimpgebied
- Veranderende bevolkingsamenstelling (vergrijzing, ontgroening en huishoudingsverdunding)
- Van verzorgingsstaat naar burgerkracht
- Van uitbreiding naar inbreiding
- Voorzichtig herstel na de crisis
- Minder investeringsvermogen corporaties en gemeenten

De woonvisie is vastgesteld als structuurvisie in de zin van de Wet ruimtelijke ordening. De woonvisie bestaat uit drie delen: het beleidskader, het afwegingskader voor nieuwe initiatieven en het woningbouwprogramma.

Het kwalitatief afwegingskader vormt het toetsingskader voor nieuwe initiatieven. Met behulp van het kader worden plannen beoordeeld op hun bijdrage aan het woonbeleid. Het kader kent een aantal directe weigeringsgronden zoals bouwen op achterterreinen en bouwen in de hoofdgroenstructuur. De gemeenteraad heeft de toetsingscriteria vastgesteld. Het college kan binnen dit kader nuanceringen aanbrengen, om daarmee in te kunnen spelen op actuele vragen. Zo kunnen plannen voor specifieke doelgroepen naar voren worden gehaald, of producten waarvoor overaanbod dreigt naar achteren worden gezet.

In het afwegingskader is aangegeven dat ten tijde van het vaststellen van de woonvisie de ruimte om nieuwe initiatieven aan het woningbouwprogramma toe te voegen zeer beperkt is. Dit betekent dat de komende jaren ruimte moeten worden vrijgemaakt. Door de komende jaren te snijden in het harde aanbod aan plannen dat niet tot ontwikkeling komt, of dat niet meer aansluit bij de markt gaan moet ruimte worden gecreëerd. Dit wordt onder meer gedaan door (juridische) voorzienbaarheid te creëren en planologische mogelijkheden (bestemmingen) in te trekken. De onderhavige parapluherziening draagt hiertoe bij.

3.4 Conclusie

Het bestemmingsplan past binnen de vastgestelde beleidskaders.

Hoofdstuk 4 Het bestemmingsplan

4.1 Het digitale bestemmingsplan

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) wordt een bestemmingsplan met de daarbij behorende toelichting langs elektronische weg vastgelegd. Het bestemmingsplan wordt in die vorm ook vastgesteld, tegelijk met een volledige analoge verbeelding van het bestemmingsplan op papier. Indien de digitale en de analoge verbeelding tot interpretatieverschillen leiden, is de digitale verbeelding beslissend.

Het Bro laat echter de feitelijke digitale werkwijze voor een groot gedeelte over aan een ministeriële regeling, de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012, met de daarbij behorende standaarden. Het gaat daarbij om de inrichting, de vormgeving, de verbeelding, de beschikbaarstelling, de authenticiteit, de integriteit, de volledigheid, de vaststelling en de bekendmaking van de digitale ruimtelijke informatie. De regeling bestaat uit een set normen (die verplicht zijn voorgeschreven) en een pakket aan praktijkrichtlijnen die uitleggen hoe de verplichte normen toegepast kunnen worden.

Een parapluherziening is in feite het maken van een gedeeltelijke herziening van meerdere bestemmingsplannen. Om een digitale herziening te maken, moet er een verwijzing mogelijk zijn naar het identificatienummer van de vigerende bestemmingsplannen die herzien worden. Alle bestemmingsplannen die in het voorloppende parapluplan worden herzien hebben een eigen identificatienummer. (zoals opgenomen in bijlage 1). Er kan aldus worden volstaan met alleen een digitale parapluherziening.

Voorliggend bestemmingsplan voldoet aan alle verplichte onderdelen van de standaarden.

4.2 Planopzet

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de regels en bijbehorend GML-bestand waarin de geometrisch bepaalde planobjecten zijn vervat. Het .GML-bestand en de regels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels;
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels;
4. Overgangs- en slotregels.

In het navolgende worden de regels per hoofdstuk toegelicht.

4.2.1 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied.

4.2.1.1 Begrippen

Dit artikel bevat de definities van de in de regels gebruikte begrippen, waarmee een eenduidige interpretatie van deze begrippen is vastgelegd.

4.2.1.2 Reikwijdte

Dit artikel regelt op welke bestemmingsplannen de regels van toepassing zijn. Hierbij wordt verwezen naar bijlage 1 bij de regels.

4.2.2 Algemene regels

Hoofdstuk 2 bevat de algemene regels. Deze gelden voor het gehele plangebied.

4.2.2.1 Algemene aanduidingsregels

Dit artikel regelt het toevoegen van een zone aan de te wijzigen bestemmingsplannen.

4.2.3 Overgangs- en slotregels

Hoofdstuk 3 bevat regels omtrent overgangsrecht en de slotregel. Deze gelden voor het hele plangebied.

4.2.3.1 Overgangsrecht

Dit artikel regelt ten aanzien van gebouwen en van gebruik dat bestaande gebouwen of bestaand gebruik dat afwijkt van het plan, onder voorwaarden mag worden voortgezet.

4.2.3.2 Slotregel

In dit artikel staat de naam van het bestemmingsplan.

4.3 Inspraak, vooroverleg en verder verloop van de procedure

4.3.1 Vooroverleg

Ingevolge artikel 3.1.1 van het Besluit op de ruimtelijke ordening plegen burgemeester en wethouders, waar nodig, overleg met de nader in dit artikel genoemde instanties en functionarissen. Van plan tot plan dient te worden beoordeeld met wie dit overleg dient plaats te vinden.

Het plan is in het kader van het vooroverleg besproken met de accounthouder van het provinciaal ruimtelijk overleg en is op 14 maart 2019 voorlegd aan het team RBBR van de provincie Overijssel. Beiden hebben aangegeven akkoord te gaan met het onderhavige plan. Met dit plan zijn geen rijksbelangen in het geding. Daarnaast heeft dit plan geen invloed op de waterhuishouding en is derhalve vooroverleg met het Waterschap Vechtstromen niet noodzakelijk.

4.3.2 Verder verloop van de procedure

Conform het gestelde in de Wet ruimtelijke ordening zullen de volgende stappen worden ondernomen:

1. het ontwerpbestemmingsplan wordt gezamenlijk met de ingediende zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraad. Deze stelt het plan inclusief wijzigingen vast;
2. 2^e ter inzage legging: het vastgestelde bestemmingsplan ligt gedurende 6 weken ter inzage. Gedurende deze termijn is beroep mogelijk bij de Raad van State; indien geen beroep is ingesteld bij de Raad van State treedt de beslissing van de gemeenteraad in werking daags na afloop van de beroepstermijn.

Hoofdstuk 5 Economische uitvoerbaarheid

In verband met het feit dat de gemeente binnen het plangebied geen ontwikkelingen met financiële consequenties initieert, kan worden gesteld dat de economische uitvoerbaarheid van het voorliggende bestemmingsplan voldoende is aangetoond. Het is niet noodzakelijk om een exploitatieplan ex artikel 6.12 Wro vast te stellen.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Nota zienswijzen ontwerp parapluherziening Wonen

Nota zienswijzen ontwerp parapluherziening Wonen

I INLEIDING

Na voorafgaande publicatie in het Hengelo's Weekblad en de Staatscourant heeft de parapluherziening Wonen van 1 mei t/m 11 juni 2019 ter inzage gelegen. Binnen de termijn van terinzagelegging zijn 2 schriftelijke zienswijzen ingediend door:

1. Indiener 1
2. Indiener 2

II SAMENVATTING VAN EN REACTIE OP DE ZIENSWIJZEN

1. Indiener 1

Zienswijze

1. Indiener is eigenaar van het perceel Haverweg 25 in Hengelo. Dit perceel heeft op basis van het geldende bestemmingsplan "Naoorlogse wijken" de bestemming 'Woondoeleinden'. Op grond van de regels is het mogelijk om in de achtertuin een dubbele woning te bouwen.
2. Met de herziening is dit niet meer mogelijk. Voor deze locatie is onlangs een koopovereenkomst gesloten op grond waarvan dit deel van het perceel is verkocht. In deze overeenkomst is een clause opgenomen op grond waarvan de koopovereenkomst wordt ontbonden indien aan de bouw van de dubbele woning onverhoopt geen medewerking wordt verleend.
3. Er zijn dusdanig bijzondere omstandigheden dat er redenen aanwezig zijn om dit perceel uit te sluiten van het verbod om wooneenheden toe te voegen.
4. De persoon die het perceel gekocht heeft hiervoor een bouwplan ontwikkeld. Dit bouwplan is op 4 februari 2019 als conceptaanvraag omgevingsvergunning bij de gemeente ingediend.
5. Uit de beoordeling van de aanvraag, d.d. 4 maart 2019 (zie bijlage 2) blijkt dat het bouwplan, behoudens een aantal ondergeschikte details akkoord werd bevonden.
6. Ook heeft de stadsbouwmeester een positief advies gegeven ter zake van de welstand.
7. Aan de hand van deze beoordeling is het bouwplan verder uitgewerkt en zijn de voorbereidingen zo ver gevorderd dat een aanvraag om een omgevingsvergunning kan worden ingediend. Door dit bestemmingsplan heeft dat nu geen zin meer. Hierdoor wordt indiener onevenredig in zijn belang geschaad.
8. In verband daarmee en gelet op de bijzondere omstandigheid acht indiener een uitzondering op het verbod voor het perceel gerechtvaardigd. Indiener verzoekt het ontwerpbestemmingsplan zodanig gewijzigd vast te stellen dat de bewuste aanduiding op het perceel komt te vervallen.

Reactie

Het betreffende perceel is gelegen in het bestemmingsplan "Naoorlogse wijken" en heeft de bestemming "Woondoeleinden". (zie bijlage 1)

Voor het betreffende perceel is op 4 februari 2019 een vooroverleg/concept aanvraag ingediend. Behoudens enkele kleine opmerkingen is dit bouwplan akkoord bevonden. Hierover is op 4 maart 2019 een brief aan de architect van de indiener gezonden waarin wordt geconcludeerd dat op basis van de conceptaanvraag een aanvraag omgevingsvergunning ingediend kan worden. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de resultaten van de beoordeling in het vooroverleg.

Een definitieve aanvraag is (nog) niet gedaan. Uit de toetsing van het bouwplan is gebleken dat het bouwplan past in het vigerende bestemmingsplan. Het betreft dan wel een toename van 2 woningen, maar deze waren al toegestaan in het vigerende bestemmingsplan. Nu de indiener een positieve beoordeling van de concept aanvraag heeft ontvangen en op basis hiervan een aanvraag omgevingsvergunning kan indienen en het betreffende perceel reeds verkocht is zijn wij van mening dat in dit geval indiener onevenredig zwaar getroffen zou worden door voorliggende parapluherziening. Daarbij komt dat de aanvraag en de toetsing plaats hebben gevonden voor de

terinzagelegging van de ontwerp parapluherziening. Wij zullen dan ook de verbeelding zodanig aanpassen dat het bedoelde perceel buiten de parapluherziening Wonen zal vallen.

2. Indiener 2

Zienswijze

1. Indiener is eigenaar van het perceel met kadastraal nummer K2524 (3500 m²), behorende bij het perceel Breemarsweg 415. Dit perceel valt in het bestemmingsplan "Hengelo-Zuid Breemarsweg". De bestemming is "Wonen". (zie bijlage 2)
2. Indiener wil een herontwikkeling van het perceel en heeft hierover al gesprekken met de gemeente gevoerd. Hierbij is gedacht aan 50 plus woningen, bedrijfsunits en/of garageboxen en een gezondheidsfunctie. Dit laatste betreft dan eenheden waar zorgbehoevende personen onder een 24-uurs begeleiding zelfstandig kunnen wonen.
3. Op het terrein is nu een stalling en oefenterrein voor paarden. Deze huurder gaat echter binnenkort vertrekken. Indiener zoekt een rendabele invulling van het terrein.
4. Met de wijziging van het bestemmingsplan worden de belangen van indiener in ernstige mate geschaad. Het grote en goed toegankelijke terrein zal dan braak liggen, geen bestemming hebben en slechts onderhoudskosten met zich brengen. Een dergelijke situatie zou bovendien ongewenste sociale en maatschappelijke consequenties kunnen hebben waar indiener dan op moet handhaven of het bevoegd gezag hiertoe moet verzoeken.

Reactie

1. Het perceel met kadastraal nummer K2524 is gelegen in het bestemmingsplan "Hengelo Zuid Breemarsweg" en heeft deels de bestemming "Wonen" en deels "Bedrijf". Aangenomen wordt dat de zienswijze ziet op het deel van het perceel met de bestemming "Wonen". Dit perceel heeft geen bouwvlak en kent momenteel geen bouw mogelijkheden. (zie bijlage 2)
2. Indiener heeft gesprekken gevoerd over mogelijke invulling van dit terrein met verschillende functies, echter niet over een invulling met woningbouw. Hieruit is gebleken dat deze functies ruimtelijk en beleidsmatig niet wenselijk en aanvaardbaar zijn.
3. Met de parapluherziening Wonen wordt beoogd dat het aantal woningen niet toe zal nemen. In onderhavige situatie is het al niet mogelijk om woningen te realiseren, en is al duidelijk uitgesproken dat het bestemmingsplan niet herzien zal worden om woningen mogelijk te maken. Het is dan ook niet de onderhavige parapluherziening die het bouwen van woningen in de weg staat. Het kon simpelweg al niet onder het vigerende plan. Ook al zou het betreffende perceel uit de herziening gelaten worden dan nog is het niet mogelijk om alhier woningen te realiseren.

III CONCLUSIE EN VOORSTEL

De ingediende zienswijze van indiener 1 is gegrond en heeft geleid tot aanpassing van de verbeelding van de parapluherziening Wonen. De zienswijze van indiener 2 is ongegrond.

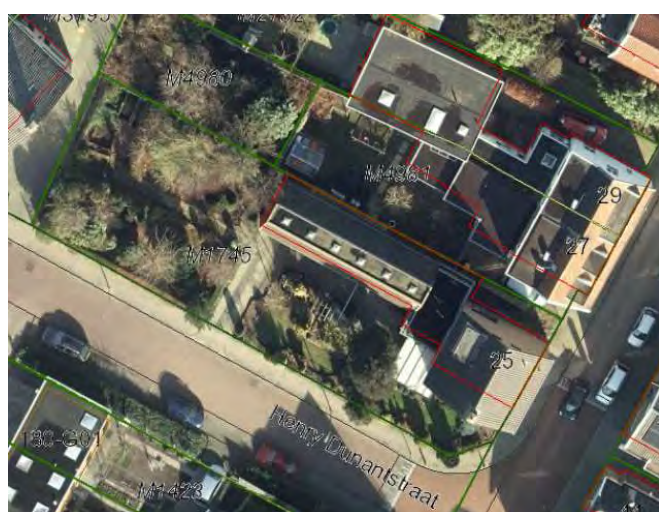
Bijlage 1

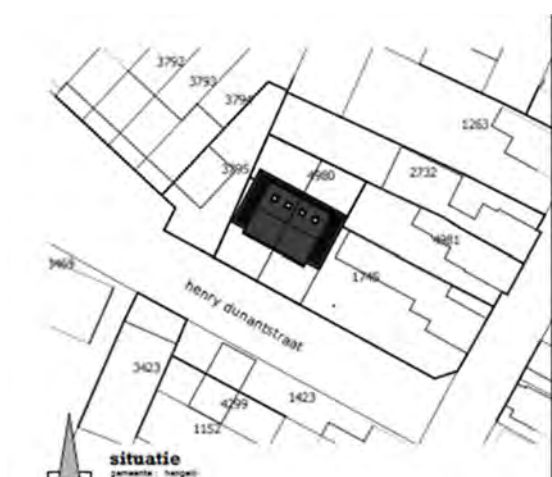
Kadastrale situatie perceel M1745

Fragment bestemmingsplan Naoorlogse wijken

Luchtfoto 2019

Bouwplan

Bijlage 2

Kadastrale situatie perceel K 2524

Fragment bestemmingsplan Hengelo Zuid – Breemarsweg

Luchtfoto 2019

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het bestemmingsplan Parapluherziening Wonen met identificatienummer NL.IMRO.0164.BP0127-0301 van de gemeente Hengelo;

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 verbeelding

de weergave van de inhoud van een bestemmingsplan conform het gestelde in de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012. Onder het begrip 'verbeelding' wordt zowel de analoge wijze als de digitale wijze van verbeelding verstaan;

1.4 bestand

1. bij bouwwerken:

bouwwerken die aanwezig zijn, dan wel mogen worden gebouwd, krachtens een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen, die is aangevraagd vóór het tijdstip van terinzagelegging van het bestemmingsplan als ontwerp;

2. bij gebruik:

bestaand ten tijde van het van kracht worden van het desbetreffende gebruiksverbod;

1.5 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.6 huishouden

persoon of groep personen die een huishouding voert, waarbij sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan; bedrijfsmatige kamerverhuur wordt hieronder niet begrepen;

1.7 kamerverhuur/kamerbewoning

bewoning in de vorm van niet zelfstandige wooneenheden, zoals in de vorm van één of meerdere kamers;

1.8 kamerverhuurbedrijf

een persoon of personen, handelend onder eigen naam of handelsnaam, of een rechtspersoon, die bemiddeling verleent/verlenen bij het verkrijgen van woonruimte in de vorm van één of meerdere kamers;

1.9 omgevingsvergunning

vergunning als bedoeld in artikel 2.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.10 onzelfstandige wooneenheid

een wooneenheid waar sprake is van een gezamenlijk gebruik van kook- en wasgelegenheid en/of toilet en in de meeste gevallen van een gezamenlijke toegang;

1.11 (zelfstandige) wooneenheid/woning

(een gedeelte van) een gebouw met woonfunctie/een complex van ruimtes, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één individueel huishouden;

1.12 woonhuis

een gebouw, dat één woning omvat, dan wel twee of meer naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden;

Artikel 2 Reikwijdte

Deze Parapluherziening Wonen herzielt de bestemmingsplannen zoals opgenomen in Bijlage 1 bij de regels in die zin dat

- a. de begrippen in artikel 1.4 tot en met artikel 1.12 worden toegevoegd. Als in de bestemmingsplannen een begrip al benoemd is, wordt dat begrip vervangen door het begrip zoals genoemd in artikel 1.
- b. artikel 3.1. aan de regels van deze bestemmingsplannen wordt toegevoegd.

Hoofdstuk 2 Algemene regels

Artikel 3 Algemene aanduidingsregels

3.1 Overige zone - toevoegen (on)zelfstandige wooneenheden niet toegestaan

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone – toevoegen (on)zelfstandige wooneenheden niet toegestaan' is het, daar waar ter plaatse van de geldende bestemming of functieaanduiding in de regels dan wel op de verbeelding wonen is toegestaan, niet toegestaan:

- a. het bestaand aantal (on)zelfstandige wooneenheden te vergroten;
- b. het onder a genoemde verbod geldt niet voor gronden waarvoor voor de ter inzage legging van dit plan een exploitatieovereenkomst ex artikel 6.24 Wro is gesloten voor het realiseren van (on)zelfstandige wooneenheden.

Hoofdstuk 3 Overgangs- en slotregels

Artikel 4 Overgangsrecht

4.1 Overgangsrecht bouwwerken

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

- a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
- b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

4.2 Afwijking

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in lid 4.1 met maximaal 10%.

4.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 4.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

4.4 Overgangsrecht gebruik

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

4.5 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 4.4, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

4.6 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 4.4, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

4.7 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 4.4 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 5 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Parapluherziening Wonen.

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Vigerende bestemmingsplannen

Bijlage 1 bij Parapluherziening Wonen
Vigerende bestemmingsplannen

Naam plan	Idn
Parapluplan parkeren Hengelo	NL.IMRO.0164.BP0116-0301
Beckum 2015	NL.IMRO.0164.BP0097-0301
Hengelo Noord	NL.IMRO.01640000BP2003HengNoord
Broek Noord, Noordelijke rand en Woonvelden	NL.IMRO.0164.BP0073-0301
Broek Oost	NL.IMRO.01640000BP2006BroekOost
Hengelo Noord, Hasseler Es	NL.IMRO.0164.BP0098-0301
A1-Zone	NL.IMRO.01640000BP2003A1Zone-
`t Weusthag	NL.IMRO.0164.BP0008-0301
Naoorlogse Wijken	NL.IMRO.01640000BP2003NoWijken-
Kamerbewoning	NL.IMRO.01640000BP2008BP0027-
Vooroorlogse Wijken 2016 (deel 1)	NL.IMRO.0164.BP0086-0301
Vooroorlogse Wijken	NL.IMRO.01640000BP2003VoWijken-
Backenhagenlaan	NL.IMRO.0164.BP0004-0301
Sloetsweg/Bellinckhof	NL.IMRO.0164.BP0056-0301
Klein Driene - De Hoven	NL.IMRO.0164.BP0040-0301
Zwavertsweg	NL.IMRO.0164.BP0028-0301
Wielewaalstraat / Beethovenlaan	NL.IMRO.0164.BP0074-0301
Deurningerstraat - Dr.Schaepmanstraat	NL.IMRO.0164.BP0018-0301
Vooroorlogse Wijken, Ziekenhuisstraat Kievitstraat	NL.IMRO.01640000BP2006Ziekhstr-
Anninksweg 117	NL.IMRO.0164.BP0031-0301
Naoorlogse Wijken, Drienerstaete	NL.IMRO.0164.BP0106-0301
Naoorlogse Wijken, Isaac da Costastraat	NL.IMRO.0164.BP0102-0301
Centrum 2013	NL.IMRO.0164.BP0061-0301

Hengelo Zuid - Berflo Es e.o.	NL.IMRO.0164.BP0043-0301
Hengelo Zuid - Veldwijk e.o.	NL.IMRO.0164.BP0044-0302
Waterpark Veldwijk Noord	NL.IMRO.01640000BP2006WVN-
Hengelo Zuid - Breemarsweg e.o.	NL.IMRO.0164.BP0042-0301
Tuindorp 't Lansink	NL.IMRO.01640000BP2003Tuindorp-
Wilderinkshoek 2014	NL.IMRO.0164.BP0070-0301
Wilderinkshoek	NL.IMRO.01640000BP2003wildhoek-
Gezondheidspark	NL.IMRO.01640000BP2006GZP-
Woolder Es 2012	NL.IMRO.0164.BP0062-0301
Woolder Es	NL.IMRO.01640000BP2003woolderes-
Deldenerstraat naast 306	NL.IMRO.0164.BP0123-0301
Deldenerstraat Noord	NL.IMRO.0164.BP0021-0301
C.T. Storkstraat 35	NL.IMRO.0164.BP0039-0302

**BEGELEIDINGSFORMULIER
BESLUITVORMING BESTEMMINGSPLANNEN**

NAAM BESTEMMINGSPLAN: Parapluherziening Wonen

OPSTELLER: G. Dijkhuis

DATUM: 9 juli 2019

PARAAF: GD

☐ **VOORONTWERPFASE (INSPRAAK EN VOOROVERLEG)**

Status: Voorontwerp Parapluherziening Wonen

☐ besluit Sectorhoofd FYS (via mandaat) d.d. 14 maart 2019

☐ Politieke markt: Beeldvorming d.d. -

Besluit: Instemmen met het voorontwerp bestemmingsplan en toestemming geven om het voorontwerp bestemmingsplan in het kader van het vooroverleg aan officiële instanties en medeoverheden toe te sturen

☐ **ONTWERPFASE (ZIENSWIJZEN)**

Status: Ontwerp bestemmingsplan

☐ Besluit B&W d.d. 23 april 2019

☐ Informerende brief naar de raad d.d. 23 april 2019

☐ Politieke markt: Beeldvorming d.d. 27 juni 2019

Besluit: Toestemming geven om het ontwerp bestemmingsplan gedurende 6 weken ter inzage te leggen om een ieder in de gelegenheid te stellen zienswijzen tegen het ontwerp bestemmingsplan in te dienen.

☒ **VASTSTELLINGSFASE**

Status: Bestemmingsplan

☐ Besluit B & W d.d. 27 augustus 2019

☐ Politieke markt: Oordeelsvorming d.d. 2 september 2019

☐ Vaststelling Raad d.d. 3 september 2019

Besluit: Eventuele ingediende zienswijzen gegrond dan wel ongegrond verklaren, het bestemmingsplan al dan niet gewijzigd vaststellen en het vastgestelde bestemmingsplan 6 weken ter inzage leggen.

☐ **BEROEPSFASE RAAD VAN STATE**

☐ Uitspraak voorlopige voorziening d.d.

☐ Uitspraak bodemprocedure d.d.

Nota zienswijzen ontwerp parapluherziening Wonen

I INLEIDING

Na voorafgaande publicatie in het Hengelo's Weekblad en de Staatscourant heeft de parapluherziening Wonen van 1 mei t/m 11 juni 2019 ter inzage gelegen. Binnen de termijn van terinzagelegging zijn 2 schriftelijke zienswijzen ingediend door:

1. Indiener 1
2. Indiener 2

II SAMENVATTING VAN EN REACTIE OP DE ZIENSWIJZEN

1. Indiener 1

Zienswijze

1. Indiener is eigenaar van het perceel Haverweg 25 in Hengelo. Dit perceel heeft op basis van het geldende bestemmingsplan "Naoorlogse wijken" de bestemming 'Woondoeleinden'. Op grond van de regels is het mogelijk om in de achtertuin een dubbele woning te bouwen.
2. Met de herziening is dit niet meer mogelijk. Voor deze locatie is onlangs een koopovereenkomst gesloten op grond waarvan dit deel van het perceel is verkocht. In deze overeenkomst is een clause opgenomen op grond waarvan de koopovereenkomst wordt ontbonden indien aan de bouw van de dubbele woning onverhoopt geen medewerking wordt verleend.
3. Er zijn dusdanig bijzondere omstandigheden dat er redenen aanwezig zijn om dit perceel uit te sluiten van het verbod om wooneenheden toe te voegen.
4. De persoon die het perceel gekocht heeft hiervoor een bouwplan ontwikkeld. Dit bouwplan is op 4 februari 2019 als conceptaanvraag omgevingsvergunning bij de gemeente ingediend.
5. Uit de beoordeling van de aanvraag, d.d. 4 maart 2019 (zie bijlage 2) blijkt dat het bouwplan, behoudens een aantal ondergeschikte details akkoord werd bevonden.
6. Ook heeft de stadsbouwmeester een positief advies gegeven ter zake van de welstand.
7. Aan de hand van deze beoordeling is het bouwplan verder uitgewerkt en zijn de voorbereidingen zo ver gevorderd dat een aanvraag om een omgevingsvergunning kan worden ingediend. Door dit bestemmingsplan heeft dat nu geen zin meer. Hierdoor wordt indiener onevenredig in zijn belang geschaad.
8. In verband daarmee en gelet op de bijzondere omstandigheid acht indiener een uitzondering op het verbod voor het perceel gerechtvaardigd. Indiener verzoekt het ontwerpbestemmingsplan zodanig gewijzigd vast te stellen dat de bewuste aanduiding op het perceel komt te vervallen.

Reactie

Het betreffende perceel is gelegen in het bestemmingsplan "Naoorlogse wijken" en heeft de bestemming "Woondoeleinden". (zie bijlage 1)

Voor het betreffende perceel is op 4 februari 2019 een vooroverleg/concept aanvraag ingediend. Behoudens enkele kleine opmerkingen is dit bouwplan akkoord bevonden. Hierover is op 4 maart 2019 een brief aan de architect van de indiener gezonden waarin wordt geconcludeerd dat op basis van de conceptaanvraag een aanvraag omgevingsvergunning ingediend kan worden. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de resultaten van de beoordeling in het vooroverleg.

Een definitieve aanvraag is (nog) niet gedaan. Uit de toetsing van het bouwplan is gebleken dat het bouwplan past in het vigerende bestemmingsplan. Het betreft dan wel een toename van 2 woningen, maar deze waren al toegestaan in het vigerende bestemmingsplan. Nu de indiener een positieve beoordeling van de concept aanvraag heeft ontvangen en op basis hiervan een aanvraag omgevingsvergunning kan indienen en het betreffende perceel reeds verkocht is zijn wij van mening dat in dit geval indiener onevenredig zwaar getroffen zou worden door voorliggende parapluherziening. Daarbij komt dat de aanvraag en de toetsing plaats hebben gevonden voor de

terinzagelegging van de ontwerp parapluherziening. Wij zullen dan ook de verbeelding zodanig aanpassen dat het bedoelde perceel buiten de parapluherziening Wonen zal vallen.

2. Indiener 2

Zienswijze

1. Indiener is eigenaar van het perceel met kadastraal nummer K2524 (3500 m²), behorende bij het perceel Breemarsweg 415. Dit perceel valt in het bestemmingsplan "Hengelo-Zuid Breemarsweg". De bestemming is "Wonen". (zie bijlage 2)
2. Indiener wil een herontwikkeling van het perceel en heeft hierover al gesprekken met de gemeente gevoerd. Hierbij is gedacht aan 50 plus woningen, bedrijfsunits en/of garageboxen en een gezondheidsfunctie. Dit laatste betreft dan eenheden waar zorgbehoevende personen onder een 24-uurs begeleiding zelfstandig kunnen wonen.
3. Op het terrein is nu een stalling en oefenterrein voor paarden. Deze huurder gaat echter binnenkort vertrekken. Indiener zoekt een rendabele invulling van het terrein.
4. Met de wijziging van het bestemmingsplan worden de belangen van indiener in ernstige mate geschaad. Het grote en goed toegankelijke terrein zal dan braak liggen, geen bestemming hebben en slechts onderhoudskosten met zich brengen. Een dergelijke situatie zou bovendien ongewenste sociale en maatschappelijke consequenties kunnen hebben waar indiener dan op moet handhaven of het bevoegd gezag hiertoe moet verzoeken.

Reactie

1. Het perceel met kadastraal nummer K2524 is gelegen in het bestemmingsplan "Hengelo Zuid Breemarsweg" en heeft deels de bestemming "Wonen" en deels "Bedrijf". Aangenomen wordt dat de zienswijze ziet op het deel van het perceel met de bestemming "Wonen". Dit perceel heeft geen bouwvlak en kent momenteel geen bouw mogelijkheden. (zie bijlage 2)
2. Indiener heeft gesprekken gevoerd over mogelijke invulling van dit terrein met verschillende functies, echter niet over een invulling met woningbouw. Hieruit is gebleken dat deze functies ruimtelijk en beleidsmatig niet wenselijk en aanvaardbaar zijn.
3. Met de parapluherziening Wonen wordt beoogd dat het aantal woningen niet toe zal nemen. In onderhavige situatie is het al niet mogelijk om woningen te realiseren, en is al duidelijk uitgesproken dat het bestemmingsplan niet herzien zal worden om woningen mogelijk te maken. Het is dan ook niet de onderhavige parapluherziening die het bouwen van woningen in de weg staat. Het kon simpelweg al niet onder het vigerende plan. Ook al zou het betreffende perceel uit de herziening gelaten worden dan nog is het niet mogelijk om alhier woningen te realiseren.

III CONCLUSIE EN VOORSTEL

De ingediende zienswijze van indiener 1 is gegrond en heeft geleid tot aanpassing van de verbeelding van de parapluherziening Wonen. De zienswijze van indiener 2 is ongegrond.

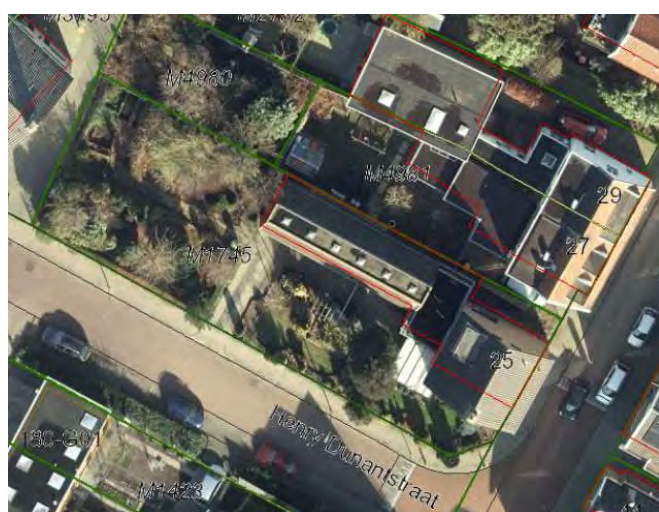
Bijlage 1

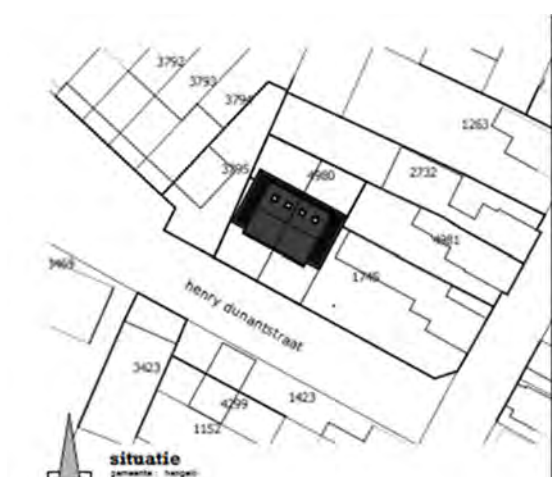
Kadastrale situatie perceel M1745

Fragment bestemmingsplan Naoorlogse wijken

Luchtfoto 2019

Bouwplan

Bijlage 2

Kadastrale situatie perceel K 2524

Fragment bestemmingsplan Hengelo Zuid – Breemarsweg

Luchtfoto 2019

Staat van wijzigingen ontwerp parapluherziening Wonen

De verbeelding met nummer NL.IMRO.0164.BP0127-0301 is zodanig aangepast dat het perceel met kadastraal nummer M1745 (Haverweg 25 Hengelo) deels buiten de parapluherziening Wonen is gelaten.

Behandelvoorstel

Onderwerp	Vaststellen ontwikkelcriteria Watertoreng gebied		
Zaaknummer	2402705	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis / - bespreekpunten	De raad wordt voorgesteld om: 1. de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied vast te stellen; 2. de welstandsnota te wijzigen door in paragraaf 3.9 de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied op te nemen in de lijst van vastgestelde plannen en de bijbehorende kaarten hierop aan te passen.		
Historie	Het watertoreng gebied maakt deel uit van het Watertorenpark. Het doel is om van het watertoreng gebied een levendige, eigentijdse locatie te maken bestaande uit twee nieuw te ontwikkelen woningbouwlocaties en het watertorenensemble. Voor de welstandstoetsing van een aanvraag om omgevingsvergunning moet worden getoetst aan de Welstandsnota. Echter, aangezien de Welstandsnota uitgaat van de bestaande situatie, zijn voor de betreffende locatie de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied opgesteld. Inspraak De ontwerp ontwikkelcriteria Watertoreng gebied hebben van 17 april 2019 tot en met 28 mei 2019 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.		

Raad	3 september 2019	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De raad wordt voorgesteld de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied vast te stellen.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2402705	Scholten, Bertien	FYS-RB	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
Vaststellen ontwikkelcriteria Watertoreng gebied			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

De raad besluit:

1. de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied vast te stellen;
2. de welstandsnota te wijzigen door in paragraaf 3.9 de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied op te nemen in de lijst van vastgestelde plannen en de bijbehorende kaarten hierop aan te passen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het watertoreng gebied maakt deel uit van het Watertorenpark. Het doel is om van het watertoreng gebied een levendige, eigentijdse locatie te maken bestaande uit twee nieuw te ontwikkelen woningbouwlocaties en het watertorenensemble. Voor de welstandstoetsing van een aanvraag om omgevingsvergunning moet worden getoetst aan de Welstandsnota. Echter, aangezien de Welstandsnota uitgaat van de bestaande situatie, zijn voor de betreffende locatie de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied opgesteld. De ontwerp ontwikkelcriteria Watertoreng gebied hebben van 17 april 2019 tot en met 28 mei 2019 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend. De raad wordt nu voorgesteld de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied vast te stellen.

Door vaststelling van de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied moet ook de Welstandsnota worden aangepast. De ontwikkelcriteria Watertoreng gebied worden opgenomen in de lijst van vastgestelde plannen in paragraaf 3.9 van de Welstandsnota. Op de bij de Welstandsnota behorende kaarten wordt een arcering opgenomen om aan te geven waar de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied van toepassing zijn.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2402705	Scholten, Bertien	FYS-RB	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
Vaststellen ontwikkelcriteria Watertoreng gebied			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Het watertoreng gebied maakt deel uit van het Watertorenpark. Het doel is om van het watertoreng gebied een levendige, eigentijdse locatie te maken bestaande uit twee nieuw te ontwikkelen woningbouwlocaties en het watertorenensemble. Om welstandstoetsing mogelijk te maken zijn de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied opgesteld.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Het watertoreng gebied maakt deel uit van het Watertorenpark. Het doel is om van het watertoreng gebied een levendige, eigentijdse locatie te maken bestaande uit twee nieuw te ontwikkelen woningbouwlocaties en het watertorenensemble. Voor de welstandstoetsing van een aanvraag om omgevingsvergunning moet worden getoetst aan de Welstandsnota. Echter, aangezien de Welstandsnota uitgaat van de bestaande situatie, zijn voor de betreffende locatie de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied opgesteld.

Inspiraak

De ontwerp ontwikkelcriteria Watertoreng gebied hebben van 17 april 2019 tot en met 28 mei 2019 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De raad wordt nu voorgesteld de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied vast te stellen.

Aanpassing Welstandsnota

Door vaststelling van de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied moet ook de Welstandsnota worden aangepast. De ontwikkelcriteria Watertoreng gebied worden opgenomen in de lijst van vastgestelde plannen in paragraaf 3.9 van de Welstandsnota. Tevens wordt op de bij de Welstandsnota behorende kaarten een arcering opgenomen om aan te geven waar de ontwikkelcriteria Watertoreng gebied van toepassing zijn.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

N.v.t.

FINANCIËLE ASPECTEN

N.v.t.

BIJLAGE(N)

Ontwikkelcriteria Watertoreng gebied

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

ONTWIKKELCRITERIA WATERTOREN GEBIED HENGELO

INHOUD

5	INLEIDING
7	STEDENBOUWKUNDIGE VISIE
11	ONTWIKKELCRITERIA
11	VRIJE KAVELS
13	PARKLOFTS
17	WATERTOREN ENSEMBLE

Omliggende functies

1. WTC Twente
2. Poppodium Metropool
3. Rabotheater Hengelo
4. ROC
5. School/PSZ/KDO
6. Sportvoorzieningen
7. Supermarkt/winkel

- Leger des Heils
- cafe/restaurant

INLEIDING

Het watertoreng gebied ligt ten zuidoosten van het centrum van Hengelo en is een onderdeel van de wijk Berflo Es en de buurt Veldwijk Noord. Het plangebied grenst aan de oostzijde aan het watertorenpark, ten westen en noorden liggen respectievelijk de Socratesstraat/Stroweg en de Stadionlaan en aan de noordzijde ligt het gebied tegen het gebouw van Jongeneel aan. Het plangebied, van ruim 1 hectare groot, wordt doorkruist door de fietssnelweg F35, waardoor er twee delen ontstaan.

Het doel is om van het watertorenterrein een levendige, eigentijdse locatie te maken. Die past bij zijn omgeving, maar wel zijn eigen karakter behoudt door het behouden van de geschiedenis. Rondom de watertoren kan een bijzonder woongebied ontstaan, een woonmilieu dat onderscheidend is in Hengelo. Dit document beschrijft de ontwikkelcriteria voor de nieuwe te ontwikkelen woningbouwlocaties en het watertorenensemble. In het gebied worden twee verschillende woonmilieus ontwikkeld, in het noordelijk deel een gebied met vrije kavels in een parkachtige setting en in het zuidelijk deel een compact woongebied met loftwoningen die deels aan het water grenzen en deels aan het park.

Het watertoreng gebied is aangeduid als een gebied met een hoog ambitieniveau. Om dit waar te maken en de kwaliteit in de toekomst te garanderen zijn in voorliggend document ontwikkelcriteria benoemd, waaraan de ingediende architectonische ontwerpen getoetst worden door de stadsbouwmeester. Een deel van de ontwikkelcriteria geldt voor het gehele watertoreng gebied. Daarnaast zijn er ook specifieke criteria voor de afzonderlijke deelgebieden opgesteld.

In hoofdstuk 1 wordt uitgelegd op welke uitgangspunten de stedenbouwkundige visie is gebaseerd en in hoofdstuk 2 worden de ontwikkelcriteria beschreven die gelden voor het watertoreng gebied als geheel en de twee verschillende woonmilieus.

KAART STEDENBOUWKUNDIGE VISIE

Het watertorengebied is een bijzondere plek in Hengelo en verdient een bijzondere invulling, waarmee de plek letterlijk en figuurlijk weer op de kaart komt te staan. Dat betekent dat de kwaliteit van de plek centraal staat en er alleen ontwikkeld kan worden als er ook echt een invulling komt die past bij de groene en parkachtige setting. Dat vraagt om een zekere mate van lucht en ruimte op het perceel, een grote mate van openbaarheid en bijzondere bebouwingstypologieën waarbij op een andere manier wordt omgegaan met buitenruimtes, de overgang tussen privé en openbaar en parkeren. De inrichting van de openbare ruimte zal zorgen voor de gewenste samenhang tussen de verschillende deelgebieden. Door het creëren van een netwerk van routes en een eenduidige inrichting, als het gaat om kleur- en materiaalgebruik in de openbare ruimte en een uniform beplantingsplan, ontstaat er rust en samenhang in het gebied.

De watertoren als kloppend hart

Rondom de voormalige watertoren ontstaat een uniek en bijzonder woongebied op steenworp afstand van de stad. Met een nieuwe functie in de watertoren wordt het gebied een nieuwe huiskamer in de stad, maar ook het 'thuis' van een kleine groep mensen die op deze bijzondere plek kunnen wonen op een van de ontwikkellocaties rondom de watertoren.

Wonen in het park

Ten noorden van de watertoren ligt een kleine enclave in het groen waar vrije kavels mensen de mogelijkheid bieden hun eigen huis te bouwen. Bijzonder aan deze plek is de ligging dicht bij het centrum van Hengelo, maar ook de groene context van het park. Een kort straatje ontsluit de verschillende percelen. Alle woningen hebben twee opstelplekken voor de auto op eigen terrein. De enclave is omzoomd door groen waardoor alle woningen rust en privacy hebben.

Keuzevrijheid in parklofts

Ten zuiden van de watertoren ligt een tweede cluster woningen. Hier is juist gekozen voor een compacte opzet om zoveel mogelijk groen rondom de woningen te behouden. Je woont hier echt in het park, met veel ruimte en groen, zowel in de woning als rondom de woning. Een 16-tal woningen zijn geclusterd in een compact blok met een alzijdige oriëntatie.

REFERENTIEBEELDEN

MATERIALISERING IN HET PARK; VERHARDING, LEUNINGEN EN ZITPLEKKEN

NATUURLIJKE OEVERS

HALFVERHARDING VOOR PARKEERVAKKEN

VERWIJZING NAAR CISTERNEN

STRAATVERHARDING

GRAS EN BOMEN

LOCATIE VAN DE HUIDIGE CISTERNEN

Openbare ruimte

Het Watertorengebied maakt onderdeel uit van het Watertorenpark. Dat betekent dat we in de inrichting van de openbare ruimte op zoek zijn naar samenhang met de rest van het park. Dat geldt zowel voor de toe te passen verharding als voor de inrichting van het groen. Ter Steege zal in samenspraak met de gemeente een inrichtingsplan opstellen voor het gebied.

De inrichting en materialisering van de openbare ruimte zal op dezelfde manier uitgevoerd worden als het al bestaande deel van het park. Het oude en nieuwe deel van het park worden d.m.v. slingerende wandelroutes met elkaar verweven. Verharding is tot een minimum beperkt.

Het groen is eenvoudig ingericht in aansluiting op het park. Ruige grasvlakken worden afgewisseld met bomen, heesters en bodembedekkers die het gebied een natuurlijke uitstraling geven. De taluds van de waterplas krijgen een ecologische oever.

Het profiel van de fietssnelweg F35 en de overgang naar het woongebied erboven vragen om bijzondere aandacht en afstemming. De route dient een groen karakter te hebben, dus aan weersijden van het fietspad groene bermen en de achterkant van de tuinen wordt landschappelijk vormgegeven. Onderdeel van het watertorencomplex zijn de cisternen. Ze maken echter geen deel uit van het rijksmonumentale watertorenensemble en verdwijnen. De contour van de cisternen komt wel terug in de materialisatie en het groenontwerp van het terrein. Door bijvoorbeeld één van de cisternen vorm te geven als opvangbassin voor regen/dakwater wordt de historie van het gebied zichtbaar gemaakt.

Ontwikkeltaal criteria woonvelden

In het Watertorengebied worden twee woonvelden ontwikkeld. Net zoals in de openbare ruimte wordt gezocht naar samenhang om de identiteit van het gebied te versterken. Tussen de twee woonvelden is echter ook sprake van contrast. Daar waar het noordelijk veld bestaat uit een losse korrel van vrijstaande woningen, is het zuidelijk deel juist compact opgezet als één blok.

De samenhang in het gebied wordt geborgd door eenheid in kleur- en materiaalgebruik. In beide gebieden vormt baksteen, net zoals in het watertorenensemble, het basismateriaal. De andere materialen die toegepast mogen worden zijn secundair en hebben een natuurlijke uitstraling: hout, cortenstaal, staal, beton. Deze materialen passen in het landschappelijke en parkachtige karakter van het gebied.

ONTWIKKELCRITERIA

Vrije kavels

In het noordelijk deel wordt aan de ene kant zoveel mogelijk vrijheid in architectuur geboden, zodat bewoners hun huis kunnen bouwen. Aan de andere kant worden ook richtlijnen toegepast, zodat het woonmilieu ruimtelijke samenhang heeft met het watertoreengebied, het park en de naastgelegen woonbuurt. De ontwikkelcriteria zijn de kaders waarbinnen de vrijheden en minimale eisen gelden. Daarnaast bieden de ontwikkelcriteria ook een houvast voor de toekomstige bewoners.

De aansluiting van het gebied bij het park wordt gemaakt door routes in de openbare ruimte en door op de percelen onbebouwde ruimte te laten. De overgang naar de fietsroute wordt landschappelijk en uniform vormgegeven. De bebouwing dient wat betreft bebouwingsvorm en materialisatie aan te sluiten bij het stoere karakter van het watertoren ensemble.

Spelregels huizen:

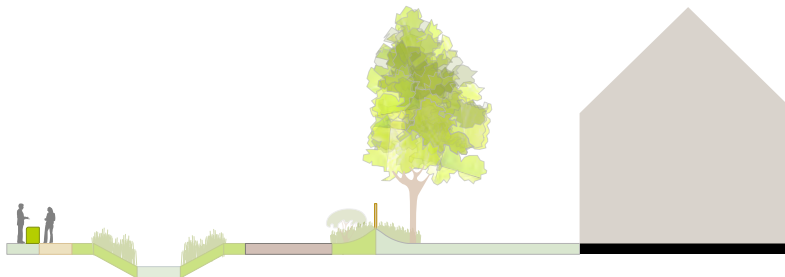
- Eigentijdse architectuur.
- Sculpturale (met duidelijke esthetische en architectonische kwaliteit en eenduidig kleurgebruik) en stoere volumes met kappen, passend bij sfeer van watertoren.
- Samengestelde volumes toegestaan mits er duidelijk onderscheid is tussen hoofdvolume en bijgebouw.
- Maximaal 2 lagen met kap, lessenaarsdak ook toegestaan. Geen schildkap of wolfseind toepassen.
- Op elk kavel ruimte bieden aan twee opstelplaatsen voor auto's.
- Erfscheidingen hebben een groene uitstraling, een lage haag aan de voorzijde (circa 80 cm) en een hoog groenscherm gecombineerd met een wal/beplanting aan de achterzijde (totale hoogte circa 1,8 meter). Met name de overgang naar de fietsroute dient landschappelijk en groen te worden vormgegeven.
- Materialisering passend bij watertoren en parklofts; rood- bruine baksteen en donkere dakpannen en toegevoegde elementen, zoals hout, (corten)staal en/of beton, in natuurlijke kleurstelling.

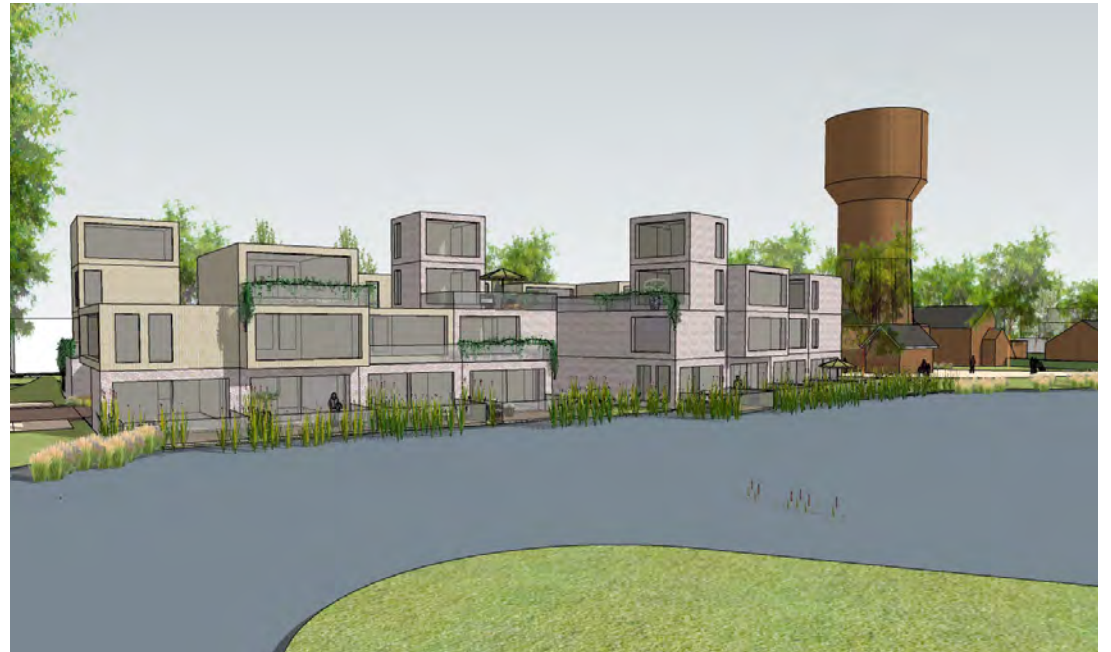
LOCATIE VRIJE KAVELS

VOORBEELDEN VAN VRIJSTAANDE WONINGEN DIE SCULPTURAAL ZIJN VORMGEGEVEN

STREEFBEELD PROFIEL TER HOOGTE VAN FIETSSNELWEG F35 EN VRIJE KAVELS

LOCATIE PARKLOFTS

Parklofts

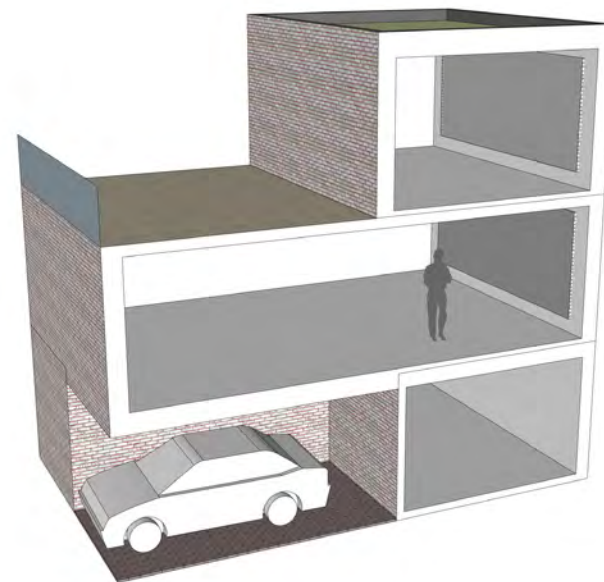
In het zuidelijke woonveld is ruimte voor een bijzonder, compact woonblok. De woningen hebben geen traditionele tuin, maar terrassen en buitenruimtes op meerdere lagen. De groene terrassen, zowel aan de waterkant als aan de parkkant, zorgen voor zachte overgangen naar de omgeving. De oever van het water wordt ingeplant met riet waardoor de randen nog zachter en groener worden. Door te variëren in bouwhoogte per woning en verschillende opties aan te bieden aan kopers ontstaat een ontspannen en informeel karakter met afwisselende bouwhoogtes. De hoogte varieert tussen de twee en vier bouwlagen. De korrel van de afzonderlijke woningen is afleesbaar in het blok, waardoor de bebouwing een menselijke maat en schaal heeft. De woningen mogen niet te dicht op de Stadionlaan gebouwd worden, zodat er ruimte blijft tussen de woningen aan deze laan en de parklofts.

De woningen zijn gesitueerd rondom een ontspannen en intieme hof die toegang biedt tot een eigen privé parkeerplek op de begane grond van de woningen. In feite zijn het 'drive-in' woningen. Door naast het parkeren ook ruimte te bieden aan bijvoorbeeld een leefkeuken of werkruimte op de begane grond ontstaat een aantrekkelijk en levendig gebied waar het aangenaam wonen is. Bij de overgang tussen de woning en de hof is ruimte voor een groenstrook of plantenbak om de hof te vergroenen/verzachten. Het overige openbaar parkeren, met name voor bezoekers, is gesitueerd langs de Socratesstraat en bij de entree van het woonblok.

De woningen die ontwikkeld gaan worden liggen op een bijzondere plek maar ook in de directe invloedssfeer van de watertoren, een iconisch gebouw. Dat vraagt om terughoudend kleur- en materiaalgebruik met respect voor de omgeving. De woningen zullen in basis ontworpen worden met twee materialen, een mooie rustige tint baksteen in combinatie met hout. Deze materialen passen goed bij de natuurlijke omgeving en laten het groen mooi uitkomen. De woningen hebben een sculpturale en stoere uitstraling, maar ogen toch ontspannen door de gevarieerde massaopbouw in combinatie met de gebouwde terrassen.

Spelregels Parklofts:

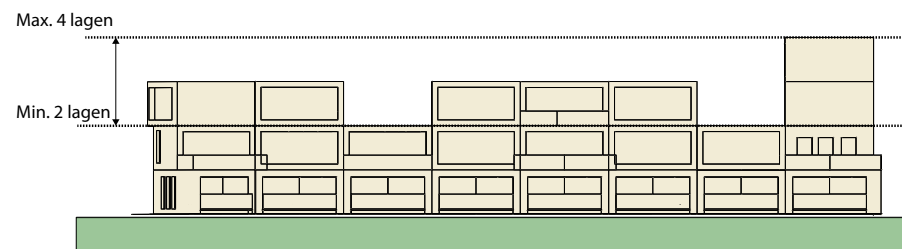
- Ontworpen als één sculpturaal blok (eenduidig kleurgebruik), maar wel afzonderlijke woningen afleesbaar. Alle woningen hebben een plat dak.
- Bouwhoogte minimaal 2 en maximaal 4 lagen, variatie in hoogtes tussen de afzonderlijke korrels is verplicht.
- Parkeeroplossing geïntegreerd in de woning op de begane grond/ één opstelplek per woning per kavel meeontworpen.
- Buitenruimtes zijn mee ontworpen met de woning/onderdeel van de architectuur in de vorm van terrassen op meerdere niveaus (begane grond maar ook dakterras).
- In de hof groen plantvak/groenstrook mee ontwerpen voor de woning om de hof te verzachten.
- Materialisering passend bij de watertoren en de vrije kavels: basismateriaal baksteen, eventueel in combinatie met hout.

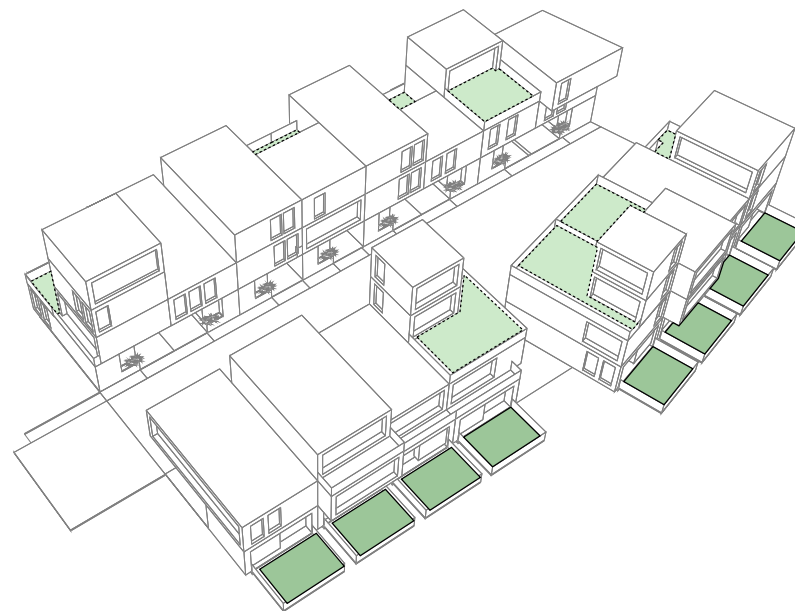
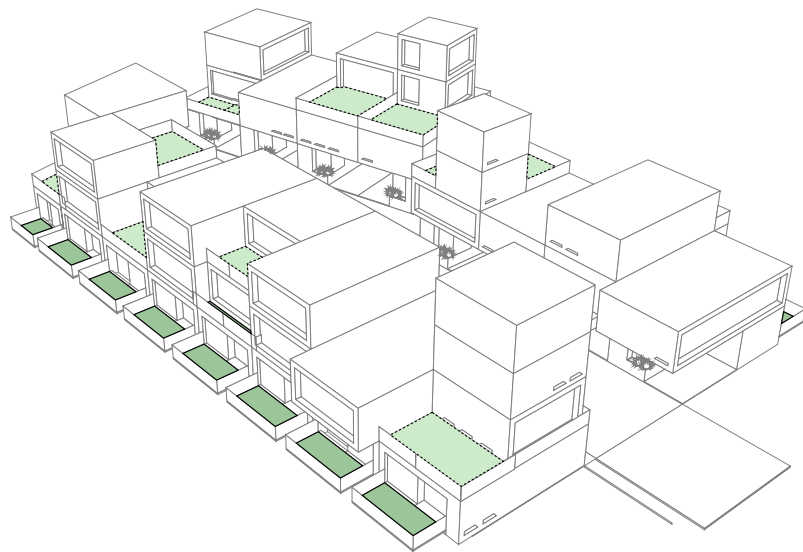
PRINCIPE WONING DOORSNEDE

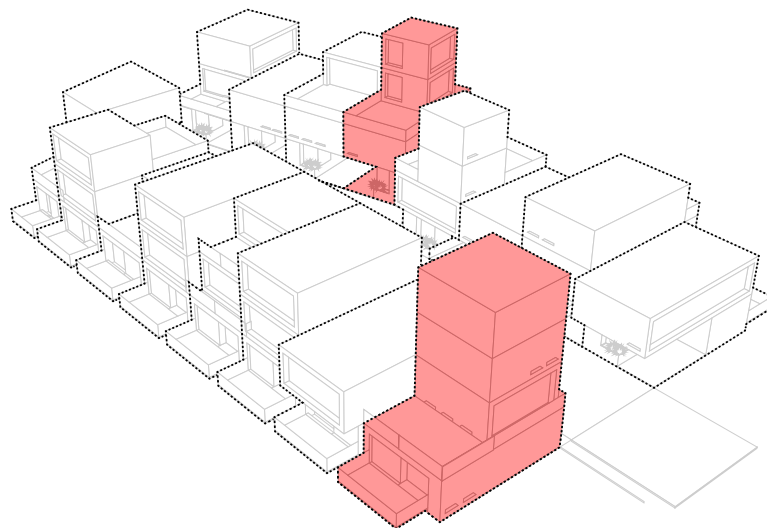
IMPRESSIES BINNENZIJDE WOONBLOK

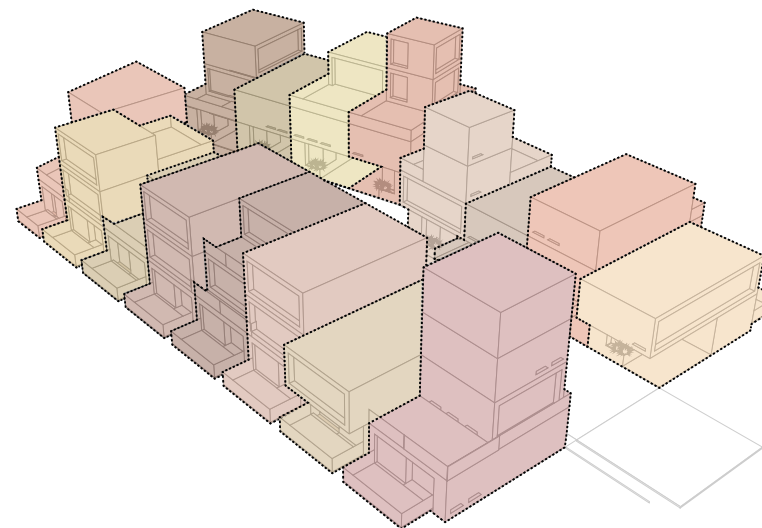
MINIMALE EN MAXIMALE AANTAL BOUWLAGEN

PRINCIPE BUITENRUIMTES EN DAKTERRASSEN

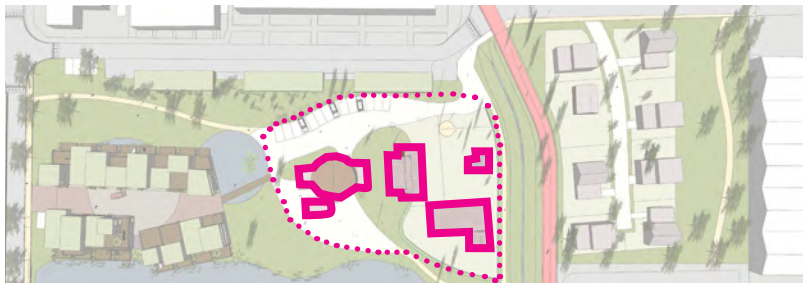

PER ZIJDE (OOST/WEST) MINIMAAL 1 X 4 BOUWLAGEN HOOG
(EXACTE PLEK 4 BOUWLAGEN IS FLEXIBEL, DE AFBEELDING IS EEN SUGGESTIE)

INDIVIDUELE WONINGEN HERKENBAAR

WATERTOREN ENSEMBLE MET RIJKSMONUMENTEN

Watertoren ensemble

De watertoren is een prachtig en uniek object en een belangrijk onderdeel van de geschiedenis van Hengelo.

Het watertoreengebied kent vijf objecten met een Rijksmonumentale status (zie kaartje). De Rijksmonumenten hebben in de welstandsnota een niveau met als omschrijving 'behoud door ontwikkeling'.

De toetsing van werkzaamheden in of aan de watertoren en bijbehorende gebouwen (de rijksmonumenten) worden door de monumentencommissie gedaan. Ook worden ze door de stadsbouwmeester getoetst aan de "Algemene welstandscriteria".

Spelregels Watertoren ensemble:

- Samenhang van het ensemble bewaren in uitstraling en beleving, ook als het ensemble wordt opgeplitst in verschillende eigendommen.
- Beperkte aanpassingen/toevoegingen zijn mogelijk mits deze zorgvuldig worden vormgegeven en ondergeschikt zijn aan het totale ensemble.
- Indien erfscheidingen worden toegepast tussen de verschillende objecten van het ensemble zijn deze laag en groen vormgegeven.

Colofon

1 juli 2019

Projectnummer 3146

SVP Architectuur en Stedenbouw

't Zand 17

Postbus 465

3800 AL Amersfoort

telefoon: 033 470 11 88

internet: www.svp-svp.nl

SVP

architectuur en stedenbouw

Behandelvoorstel

Onderwerp	Concept Jaarstukken Gemeenschappelijke Regeling OD Twente		
Zaaknummer	2393022	Portefeuillehouder	Schelberg
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt voorgesteld: 1 wel een zienswijze in te dienen op de programmabegroting 2020 van de Omgevingsdienst Twente. 2 het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Twente, middels uitgaande brief, de uitgevoerde QuickScan vanuit de rekenkamercommissie aan te bieden en de besturen te verzoeken om op de inhoudelijk gemaakt opmerkingen te reageren naar de betrokken gemeenteraden. 3 het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Twente te informeren middels een uitgaande brief over de inhoud van dit besluit.		
Historie	De gemeente Hengelo is deelnemer in gemeenschappelijke regelingen die vallen onder de reikwijdte van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op basis van de Wgr moeten gemeenteraden jaarlijks in de gelegenheid gesteld zijn hun zienswijze over de begroting (van het daaropvolgende jaar) van gemeenschappelijke regelingen–waarin de gemeente deelneemt- in te dienen. Deze zienswijze wordt vervolgens door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling betrokken bij de definitieve vaststelling van de begroting. De jaarstukken zijn een informatief instrument. Ze worden uitsluitend aan uw raad aangeboden om te informeren en te verantwoorden. Uw raad hoeft deze ook niet vast te stellen. Middels raadsvoorstel en –besluit 2376619 'Concept-Jaarstukken Gemeenschappelijke Regelingen 2019' heeft u raad de jaarstukken van zeven gemeenschappelijke regelingen behandeld en hebt u op 11 juni onder meer besloten om een zienswijze in te dienen op de jaarstukken van de Gemeenschappelijke Regeling OLCT. Op 27 mei heeft de gemeenteraad de jaarstukken van de Omgevingsdienst Twente ontvangen. Deze konden niet meer worden toegevoegd in het bovengenoemde raadsvoorstel, vandaar de separate besluitvorming hierover. Gelet op actualiteiten binnen de GR is besloten om de termijn voor het indienen van een zienswijze te verlengen tot de cyclus van september. Het college van B&W gaat de gemeenteraad, voorafgaand aan de raadsbehandeling van dit raadsvoorstel, per brief informeren over de laatste actualiteiten binnen de GR.		

Raad	3 september 2019	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De gemeenteraad wordt gevraagd kennis te nemen van de Programmabegroting 2020 van de Omgevingsdienst Twente en te besluiten of zij daarop wel of geen zienswijze wenst in te dienen.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2393022	GRI-Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
Concept Jaarstukken Gemeenschappelijke Regeling OD Twente			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

- 1 wel een zienswijze in te dienen op de programmabegroting 2020 van de Omgevingsdienst Twente.
- 2 het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Twente, middels uitgaande brief, de uitgevoerde QuickScan vanuit de rekenkamercommissie aan te bieden en de besturen te verzoeken om op de inhoudelijk gemaakt opmerkingen te reageren naar de betrokken gemeenteraden.
- 3 het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Twente te informeren middels een uitgaande brief over de inhoud van dit besluit.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeente Hengelo is deelnemer in tien gemeenschappelijke regelingen die vallen onder de reikwijdte van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op basis van de Wgr moeten gemeenteraden jaarlijks vóór 15 april in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de begroting (van het daaropvolgende jaar) van gemeenschappelijke regelingen-waarin de gemeente deelneemt- in te dienen. Op 27 mei heeft de gemeenteraad de jaarstukken van de Omgevingsdienst Twente ontvangen. De gemeenteraad wordt voorgesteld om hier een zienswijze op in te dienen. Daarnaast krijgt de raad de beschikking over aanvullende informatie, op basis waarvan zij kan bepalen of een aanvullende zienswijze gewenst is.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2393022	GRI-Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
Concept Jaarstukken Gemeenschappelijke Regeling OD Twente			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Aanleiding

De gemeente Hengelo is deelnemer in tien gemeenschappelijke regelingen die vallen onder de reikwijdte van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op basis van de Wgr moeten gemeenteraden jaarlijks vóór 15 april in de gelegenheid gesteld zijn hun zienswijze over de begroting (van het daaropvolgende jaar) van gemeenschappelijke regelingen–waarin de gemeente deelneemt- in te dienen. Deze zienswijze wordt vervolgens door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling betrokken bij de definitieve vaststelling van de begroting. Een eventuele zienswijze van deelnemende gemeenten is juridisch niet bindend.

De jaarstukken zijn een informatief instrument. Ze worden uitsluitend aan uw raad aangeboden om te informeren en te verantwoorden. Uw raad hoeft deze ook niet vast te stellen.

De gemeente Hengelo is zoals gezegd deelnemer in tien gemeenschappelijke regelingen. Op basis van het type gemeenschappelijke regeling uit de Wgr heeft uw raad de mogelijkheid om bij acht van deze regelingen een zienswijze in te dienen op de begroting 2020. De twee andere regelingen betreft zogenaamde centrumregelingen.

Middels raadsvoorstel en –besluit 2376619 'Concept-Jaarstukken Gemeenschappelijke Regelingen 2019' heeft u raad de jaarstukken van de overige zeven gemeenschappelijke regelingen behandeld en hebt u op 11 juni onder meer besloten om een zienswijze in te dienen op de jaarstukken van de Gemeenschappelijke Regeling OLCT.

Op 27 mei heeft de gemeenteraad de jaarstukken van de Omgevingsdienst Twente ontvangen. Deze konden niet meer worden toegevoegd in het bovengenoemde raadsvoorstel, vandaar de separate besluitvorming hierover.

Doel en werkwijze

Het doel van dit voorstel is om uw raad in positie te brengen waar het gemeenschappelijke regelingen betreft.

De griffie heeft het voorliggende raadsvoorstel voorbereid door onder meer een beroep te doen op ambtelijke bijstand. De ambtelijke accounthouders bij de OD Twente zijn gevraagd om een advies te geven aan de gemeenteraad inzake de behandeling en beoordeling van de jaarstukken. Dit 'ambtelijk advies' is tot stand gekomen zonder tussenkomst van het college.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Inhoudelijke toelichting

Met behulp van de ambtelijk accounthouders is er feitelijke informatie over de ontwerp Programmabegroting OD Twente ontvangen en wordt een suggestie gedaan voor het indienen van een zienswijze.

Beoordeling jaarstukken 2018 en begroting 2020 en meerjarenperspectief

Beoordelaar: Mart Keur, Bas Leferink en Rob Hilarius

Datum: 19 juni 2019

Naam verbonden partij: Omgevingsdienst Twente (ODT)

Jaarstukken 2018

De Omgevingsdienst Twente (ODT) is per 1 januari 2019 in werking getreden. Er zijn daarom geen jaarstukken 2018. Er was door rechtsvoorloper RUD Twente wel een jaarverslag. Het batige saldo was niet substantieel en is toegevoegd aan weerstandsvermogen van ODT.

Begroting 2020 en meerjarenperspectief

Op 1 januari 2019 is de ODT gestart. De ODT biedt vanuit één aanspreekpunt gemeenten, provincie, inwoners en bedrijven specialistisch advies en ondersteuning op

het gebied van milieutaken zoals vergunningen, toezicht en handhaving. Op donderdag 24 januari 2019 is de Omgevingsdienst Twente officieel geopend tijdens een bijeenkomst met alle samenwerkingspartners. ODT is gehuisvest in het stadskantoor van Almelo.

Wat ging er aan vooraf:

Ook de ODT moest voor 15 april haar begroting 2020 voor zienswijze aanbieden aan de gemeenteraden. Het Dagelijks Bestuur van de OD Twente heeft echter op 5 april jl. besloten de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020 nog niet door te sturen aan de Raden en Staten.

Reden hiervoor was dat in het bestuurlijk overleg met Gemeente Enschede nog geen overeenstemming was bereikt inzake de verdeelsleutel van de overhead (o.b.v. inbreng personeel of o.b.v. inwoneraantal) en inbreng taken (robuuste kwaliteit of conform wettelijke plicht). De personele inbreng van Enschede heeft een grote invloed op het lastenniveau en dus de samenstelling van de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020. De extra periode vanaf 15 april is volgens ODT (tot nog toe vergeefs) gebruik om tot overeenstemming te komen met Enschede.

Huidige ontwerpbegroting

De hierboven beschreven discussie is in de ontwerpbegroting die nu voorligt nog steeds niet beslecht. Er wordt op pagina 12 hierover het volgende aangegeven: *‘Op het moment van schrijven van deze begroting vinden daar op bestuurlijk niveau nog gesprekken over plaats.’* De begroting is echter gebaseerd op de oorspronkelijke volledige inbreng van taken van Enschede van 10,9 fte. Enschede heeft echter een formeel geschil met de ODT en wil alleen het basistakenpakket inbrengen wat een forse lagere bijdrage in formatie en financiën betekent. Een verminderde inbreng van Enschede zal een verhoogde bijdrage aan de overhead van andere deelnemers betekenen.

Hengelo heeft in het Algemeen Bestuur de samenwerking binnen de ODT ondersteund en aanvankelijk meer dan de basistaken ingebracht. Hengelo vindt evenals Enschede de kostenverdeling van overhead op basis van ingebracht personeel reëler, dan op inwonersbasis. Samen met Enschede werden wij door de toepassing van in het inwonertal criterium met een fors hogere overheadtoerekening belast. Dit leidde tot een flinke kostenstijging t.o.v. de kosten die de gemeente Hengelo zelf in het verleden voor VTH-taken raamde.

Daarom heeft onze Portefeuillehouder ODT in het Algemeen Bestuur voorwaarden verbonden aan het accepteren van de te volgen werkwijze en daaruit volgende begroting 2020. Deze zijn:

- de Twentse Norm (te leveren kwaliteit) wordt stapsgewijs naar beneden bijgesteld, tot het wettelijk vereiste minimale kwaliteitsniveau;
- geen aanvullende kostenstijgingen meer;
- een periodieke objectieve monitoring, registratie en rapportage;
- de herziene verdeelsleutel voor de overhead wordt teruggedraaid. Toerekening van de overhead geschiedt op basis van inbreng, niet op inwoneraantal.
- een concrete begrotingstaakstelling om de kosten op termijn terug te dringen.

Indien hier niet aan tegemoet wordt gekozen heeft Hengelo zich het recht voorbehouden de inbreng (5,6 fte) af te schalen naar basistakenniveau (3,5 fte).

Met uitzondering van het derde aandachtspunt geeft de programmabegroting op geen enkele wijze weer dat aan deze voorwaarden tegemoet wordt gekomen.

Inhoudelijk ontbreekt het in de programmabegroting en meerjarenbegroting aan goede en meetbare doelstellingen, of prestatie- indicatoren. Dit is met name van belang als het gaat over kwaliteit. In de programma begroting is bijvoorbeeld de volgende doelstelling opgenomen:

‘De OD Twente levert meer kwaliteit dan de som van de huidige organisaties samen’.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

De begroting gaat uit van een ongewijzigde bijdrage uit Enschede. Dit is echter hoogst onwaarschijnlijk.

De ODT kiest nu ons inziens voor het onrealistische scenario dat Enschede het volledige takenpakket zal inbrengen, wat ons inziens deze begroting onbetrouwbaar maakt.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

De in begroting van de gemeente Hengelo 2020 opgenomen bijdrage aan de ODT bedraagt € 560.783. Deze bijdrage is opgebouwd uit de personeelslasten die Hengelo voor de ingebrachte formatie inclusief flexibele overhead, alsmede de bestaande bijdragen aan de RUD. De uiteindelijke onderhandelingen over de kostenverdeling over de deelnemers aan de ODT hebben tot een aanzienlijke hogere bijdrage voor Hengelo geleid dan op dit moment aan dekkingsmiddelen voorhanden is. Namelijk €847.783. Dit betekent omgerekend €151.390 per fte.

Voor de actualisering van het financieel perspectief 2020 – 2023 is een voorstel gedaan om het nadelig resultaat in de begroting te verwerken. Hierbij moet worden opgemerkt dat er vooralsnog geen Twentse Norm is vastgesteld, terwijl die grote implicaties kan hebben.

Er wordt in de begroting terecht aangegeven (pag. 38) dat de afspraak is dat er in 3 jaar wordt overgegaan van input- naar outputfinanciering. 2020 zal het tweede jaar zijn dat ODT operatief is. Er wordt echter nog geen beeld geschetst van de gevolgen van deze overgang, ook niet in de *meerjaren* raming. Dat maakt lastig inschatten welke gevraagde bijdrage wordt verlangd van Hengelo in de jaren 2022 en verder.

Als de voorliggende Ontwerp Programmabegroting OD Twente naast de meest recente meerjarenbegroting van gemeente Hengelo wordt gelegd zij er de volgende verschillen:

(BEDRAGEN in € X 1000)

	2020	2021	2022	2023
Bijdrage Hengelo conform Begroting ODT	878	864	848	845
Geraamde bijdrage in onze eigen begroting (<i>na aanpassing financieel perspectief</i>)	863	839	811	811
<i>Verschil</i>	-15	-25	-37	-34

De genoemde tekorten in de kolom 'Verschil' moeten nog vermeerderd worden met de kosten voor het sociaal plan waarmee in de begroting van ODT nog geen rekening is gehouden. Die zijn voor Hengelo in bovenstaande jaarschijven respectievelijk: 28, 28, 15, 15.

Na aanpassing van het financieel perspectief neemt de Hengelose bijdrage dus nog verder toe, ondanks dat is gesteld dat aanvullende kostenstijgingen voor Hengelo onaanvaardbaar zijn.

Suggestie voor zienswijze begroting 2020 en meerjarenperspectief

Wij adviseren een zienswijze in te dienen voor de programmabegroting 2020 en het meerjarenperspectief 2020 – 2023.

Tekst zienswijze Gemeenteraad van Hengelo:

De gemeenteraad van Hengelo kan niet in stemmen met de programmabegroting 2020 en het meerjarenperspectief van de Omgevingsdienst Twente (ODT). Wij achten de begrote bedragen niet reëel vanwege het conflict tussen de ODT en de gemeente Enschede inzake de verdeelsleutel van de overhead (o.b.v. inbreng personeel of o.b.v. inwoneraantal) en inbreng taken (robuuste kwaliteit of conform wettelijke plicht).

Daarnaast blijkt geenszins dat er tegemoet wordt gekomen aan de voorwaarden die Hengelo heeft gesteld aan het accepteren van de te volgen werkwijze en daaruit volgende programmabegroting 2020. De begrote bijdrage neemt nog verder toe en er blijkt niet dat de toerekening van de overhead op basis van inbreng zal gaan worden toegerekend in plaats van op inwoneraantal zoals nu het geval is.

Hier staat tegenover dat uit de programmabegroting niet aantoonbaar blijkt op welke wijze een kwaliteitsverbetering mag worden verwacht ten opzichte van de kwaliteit die we als gemeente zelf waren gewend te leveren. Wij adviseren U om objectieve, meetbare doelstellingen in de programmabegroting op te nemen.

Beroep op geschillenregeling

Indien geen gehoor wordt gegeven aan de door ons gestelde 'Ja, mits'-variant is er in de gemeenschappelijke regeling een geschillenregeling opgenomen. Eventueel zou er melding van kunnen worden gemaakt dat Hengelo van mening is een geschil te hebben met de ODT over de wijze van toerekening van de kosten en de overhead. Vooralsnog lijkt dat niet aan de orde.

Aanvullende informatie vanuit college / Rekenkamercommissies

Het college is gevraagd om voorafgaand aan raadsbehandeling ook aanvullende informatie en overwegingen kenbaar te maken. Mocht deze informatie voorafgaand aan de raadsbehandeling worden ontvangen, dan wordt deze toegevoegd aan deze zaak.

De gezamenlijke rekenkamercommissies van Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo Hof van Twente, Oldenzaal en Tubbergen hebben zich voorgenomen om u handvatten te bieden voor uw oordeelsvorming door een QuickScan uit te voeren op de financiële stukken van geselecteerde gemeenschappelijke regelingen. In aanvulling op de eerder toegezonden QuickScan op de andere jaarstukken van gemeenschappelijke regelingen, hebben de rekenkamercommissie nu ook een QuickScan uitgevoerd op de Ontwerp programmabegroting 2020 van de OD Twente. De QuickScan beoogt op hoofdlijnen bestuurlijke aandachtspunten te benoemen.

Daarbij kunt u denken aan trends, de impact van belangrijke strategische ontwikkelingen, gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving op het beleidsterrein en een globale beoordeling van de financiële positie van de verbonden partij. Het is aan uw raad om elementen uit deze QuickScan in te brengen bij de behandeling van dit raadsvoorstel.

Procedure indienen zienswijzen

Met het raadsvoorstel dat voorligt wordt voorgesteld om een zienswijze in te dienen op de ontvangen Ontwerp Programmabegroting 2020 OD Twente.

Het kan zijn dat uw raad, mede door aanvullende informatie vanuit het college / de rekenkamer, een (aanvullende) zienswijze wenst in te dienen. Het ontwerpbesluit dient op dat betreffende punt -tijdens de besluitvormende vergadering in de gemeenteraad van 9 juli 2019, te worden geamendeerd. U kunt het ontwerpbesluit op dat onderdeel als volgt amenderen:

<inleidende tekst>

De tekst van de zienswijze, als bedoeld onder 1 van het dictum van het besluit, als volgt uit te breiden:

(**invoeegen uitgebreide tekst van de zienswijze**)

én deze op te nemen in het raadsvoorstel en te verwerken in de uitgaande brief aan de Omgevingsdienst Twente.

<overig/afsluiting>

Of, indien u geen zienswijze wenst in te dienen:

<inleidende tekst>

Het dictum van het besluit onder 1, als volgt te wijzigen:

- Geen zienswijze in te dienen op de programmabegroting 2020 van de Omgevingsdienst Twente.

én dit op te nemen in het raadsvoorstel en te verwerken in de uitgaande brief aan de Omgevingsdienst Twente.

<overig/afsluiting>

BESPREEK - EN BESLISPUNTEN

De raad wordt gevraagd om op basis van de voorliggende stukken te bepalen of zij een zienswijze wenst in te dienen. De raad heeft deze mogelijkheid op basis van artikel 34b WGR.

Met het raadsvoorstel dat voorligt wordt voorgesteld om een zienswijze in te dienen op de Ontwerp Programmabegroting 2020 OD Twente. Het kan zijn dat uw raad, mede door aanvullende informatie vanuit het college / de rekenkamer, een (aanvullende) zienswijze wenst in te dienen op de jaarstukken van één of meerdere (andere) gemeenschappelijke regelingen. Het ontwerpbesluit dient op dat betreffende punt te worden geamendeerd met de exacte tekst van de zienswijze.

De griffie draagt zorg dat na besluitvorming in uw raad, het dagelijks besturen van de gemeenschappelijke regeling OD Twente, een brief ontvangen met daarin de inhoud van het (mogelijk geamendeerde) besluit. Het betrokken bestuur van OD Twente, wordt middels die uitgaande brief ook verzocht om op de inhoudelijk gemaakte opmerkingen in de uitgevoerde QuickScan vanuit de Rekenkamercommissies te reageren naar de betrokken gemeenteraden. Dit is conform de wens van uw gemeenteraad, zoals u deze hebt geuit tijdens de behandeling van de jaarstukken Gemeenschappelijke Regeling in 2018.

FINANCIËLE ASPECTEN

Niet rechtstreeks ten aanzien van dit voorstel.

BIJLAGE(N)

1. Jaarstukken OD Twente
2. QuickScan Gezamenlijke Rekenkamercommissies – OD Twente

Dit raadsadvies is opgesteld door de raadsgriffie.

Omgevingsdienst Twente
T.a.v. Dagelijks Bestuur
Postbus 499
7600AL Almelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Ontwerp Programmabegroting Omgevingsdienst Twente 2020	2393022		

Geachte heer/mevrouw,

Onlangs hebt u ons de Ontwerp Programmabegroting Omgevingsdienst Twente 2020 aangeboden. Deze stukken zijn in de vergadering van de gemeenteraad van Hengelo op 9 juli jl. behandeld. Via deze weg willen wij u graag informeren over het door onze gemeenteraad genomen besluit.

Besluit

De gemeenteraad van Hengelo heeft in haar vergadering van 9 juli 2019 besloten:

- wel een zienswijze in te dienen op de Ontwerp Programmabegroting Omgevingsdienst Twente 2020.

Tekst zienswijze:

De gemeenteraad van Hengelo kan niet in stemmen met de programmabegroting 2020 en het meerjarenperspectief van de Omgevingsdienst Twente (ODT). Wij achten de begrote bedragen niet reëel vanwege het conflict tussen de ODT en de gemeente Enschede inzake de verdeelsleutel van de overhead (o.b.v. inbreng personeel of o.b.v. inwoneraantal) en inbreng taken (robuuste kwaliteit of conform wettelijke plicht).

Daarnaast blijkt geenszins dat er tegemoet wordt gekomen aan de voorwaarden die Hengelo heeft gesteld aan het accepteren van de te volgen werkwijze en daaruit volgende programmabegroting 2020. De begrote bijdrage neemt nog verder toe en er blijkt niet dat de toerekening van de overhead op basis van inbreng zal gaan worden toegerekend in plaats van op inwoneraantal zoals nu het geval is.

Hier staat tegenover dat uit de programmabegroting niet aantoonbaar blijkt op welke wijze een kwaliteitsverbetering mag worden verwacht ten opzichte van de kwaliteit die we als gemeente zelf waren gewend te leveren. Wij adviseren U om objectieve, meetbare doelstellingen in de programmabegroting op te nemen.

- Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Twente, middels uitgaande brief, de uitgevoerde QuickScan vanuit de rekenkamercommissie aan te bieden en de besturen te verzoeken om op de inhoudelijk gemaakt opmerkingen te reageren naar de betrokken gemeenteraden.

Gelet op het bovenstaande bieden wij u, als bijlage bij deze brief, ook de QuickScan vanuit de Rekenkamercommissies aan.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Zaaknummer **Uw kenmerk**

2

2393022

Wij worden graag op de hoogte gebracht van de uitkomst van de behandeling van de Programmabegroting in de vergadering van uw Algemeen Bestuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,
de griffier, de voorzitter,

Bijlagen: 1

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

1 Inleiding

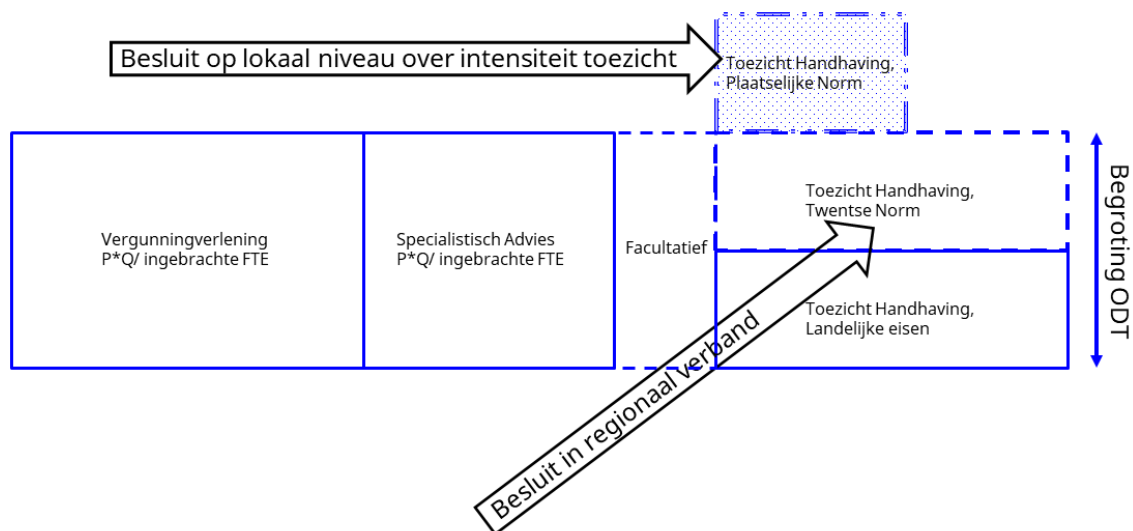
Op 27 mei 2019 is de begroting 2020 van de Omgevingsdienst Twente (ODT) aan de Twentse gemeenten en de provincie Overijssel aangeboden. De omgevingsdienst is een nieuwe, wettelijk verplichte organisatie die per 1 januari 2019 de werkzaamheden is gestart. Het takenpakket van ODT is niet nieuw: dat werd deels uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst en deels ook door gemeentelijke afdelingen die zich met bouw- en milieutoezicht bezighielden.

De nu voorliggende quick scan is een aanvulling op de quick scan verbonden partijen 2019 en heeft als doel u als raad aangrijpingspunten te bieden voor debat met uw college, eventueel leidend tot moties of zienswijzen op de begroting. In paragraaf 2 komen de hoofdlijnen van beleid aan de orde, paragraaf 3 gaat in op meer financieel technische zaken.

2 Beleidsinhoud

ODT neemt een centrale plaats in bij de vergunningverlening op het domein van ruimte en milieu. Dat doet de organisatie door vergunningen te verlenen en toezicht en handhaving op de naleving van de vergunningen uit te voeren. Bij de vergunningen is sprake van een proces in twee stappen: min of meer standaard vergunningen kunnen direct worden afgehandeld. Voor meer complexe vergunningen wordt een beroep gedaan op specialistische kennis in of buiten de organisatie voordat de vergunning wordt afgegeven. Daarnaast staat het proces van toezicht en handhaving. In de begroting komt dit onderscheid in ieder geval in de toelichting aan de orde.

Vooralsnog is de begroting gebaseerd op beschikbare capaciteit, maar ODT geeft aan uiteindelijk toe te willen naar een begroting gebaseerd op de productie/output (p.3/p. 38). Sturing op productie is vooral mogelijk bij vergunningverlening, waar afhankelijkheid bestaat van de vraag naar vergunningen. Bij toezicht zullen andere overwegingen zoals risicoprofielen en beschikbare personele capaciteit ook een rol spelen. Het takenpakket is beschreven vanuit het minimale wettelijke kader, een deels nog te ontwikkelen Twentse (kwaliteits)norm en specifieke wensen vanuit gemeenten. Figuur 1 laat schematisch het takenpakket van ODT zien.

Figuur 1: Modelmatige weergave takenpakket ODT

Voor vergunningverlening en specialistisch advies geldt dat een gemeente uiteindelijk betaalt voor geleverde diensten. Daarnaast zijn er facultatieve taken (p. 12) die door de gemeenten en provincie bij ODT zijn belegd. Dat is een keuze. Bij het toezichtdomein heeft u als raad veel meer invloed om te sturen: Als de Twentse Norm hoger komt te liggen dan de wettelijke minimum-eisen, dan dient u daar in regionaal verband overeenstemming over te vinden. Mocht uw raad van oordeel zijn dat voor de

lokale omstandigheden extra inspanningen bovenop de Twentse Norm nodig zijn, dan komt die rekening alleen bij uw gemeente terecht. U heeft daar direct invloed op.

Met deze schets van de context in het achterhoofd zijn de volgende opmerkingen over ODT te maken.

1. Op pagina 9 wordt gesproken over het samenvallen van het werkgebied van ODT met dat van de Veiligheidsregio en de Regio Twente/GGD. Vervolgens komt samenwerking maar zeer summier aan bod. Verder valt op dat het zogenaamde 'casemanagement' (p. 14) vooral bij de gemeenten wordt belegd. Dat roept vragen op over de afstemming en samenwerking tussen partijen.
Het Bestuur van ODT gaat over de inrichting van de organisatie en uiteindelijk is de gemeente verantwoordelijk voor het afgeven van een vergunning. Dat, vanuit de burger geredeneerd, de gemeente eerste aanspreekpunt is ligt voor de hand. Maar zeker bij complexe vergunningverlening – of dat nu industrieel of agrarisch is – komen GGD en Brandweer (Veiligheidsregio) vaak ook in beeld en is waarschijnlijk afstemming nodig. In de Twentse context betekent dit dat adviezen vanuit drie verschillende organisaties naar de gemeente gaan. Wellicht is het vanuit het perspectief van integraliteit van advisering te overwegen om juist ODT aan te wijzen als de procesverantwoordelijke voor het gehele vergunningverleningstraject, zodat uw gemeente op basis van een integraal advies een formeel besluit kan nemen. Zoals het nu is geformuleerd lijkt het dat de gemeente er voor moet zorgen dat alle relevante adviezen worden verkregen. *U zou uw college op dit punt kunnen vragen waarom is gekozen voor coördinatie van vergunningverlening op gemeentelijk niveau in plaats van coördinatie bij de centrale adviseur voor vergunningverlening in het ruimtelijk domein.*
2. In de begroting wordt gesproken over het opstellen van lokale toezichtsprogramma's. Een dergelijk toezichtsprogramma kan voor uw raad aanleiding zijn om specifieke wensen te laten opnemen. Het toezichtsprogramma wordt niet bij de begroting van ODT behandeld en komt op een ander moment in het jaar aan de orde. Omdat toezicht op het ruimtelijk domein raakvlakken heeft met het risicoprofiel dat de Veiligheidsregio (VRT) opstelt¹, is het wellicht wenselijk om beide documenten in samenhang in uw raad te bespreken zodat u een integrale afweging kunt maken over de lokaal benodigde inspanningen voor toezicht. *U zou uw college kunnen vragen te bevorderen dat ODT en VRT hun (jaarlijkse) plannen tegelijkertijd voor behandeling aanbieden, precies zoals dat al gebeurt voor de behandeling van zienswijzen bij de begroting.*

3 Financieel

Met de begroting van ODT en de bijdragen per gemeente die daar in staan vermeld, heeft u als raad in het algemeen een nauwkeuriger beeld van de kosten van vergunningverlening en toezicht dan wanneer de kosten zijn opgenomen binnen een programma van uw eigen begroting. Let wel dat de begroting van ODT uitgaat van kosten die voor uw gemeente in rekening worden gebracht, maar dat op uw eigen gemeentebegroting nog de baten uit bouwvergunningen staan vermeld. U kunt zich daarmee ook een oordeel vormen over de verhouding tussen lasten voor het vergunningsproces en de middelen die u daarvoor uit leges ontvangt.

Financieel technisch vallen de volgende zaken op:

1. De meerjarenbegroting laat cijfers (p.36) zien die veel lager zijn dan op basis van de gehanteerde veronderstellingen over inflatie en loonontwikkeling zouden mogen worden verwacht. Bovendien zijn de gehanteerde veronderstellingen (p. 32) anders dan bij andere verbonden partijen. Zo is de loonindex 2,7% terwijl Regio Twente 3,4% gebruikt. Het kan betekenen dat er in de begroting niet met inflatie en loonontwikkeling is gerekend, maar er kan ook een andere verklaring zijn. *Om tegenvallers volgend jaar te voorkomen ware het te overwegen niet in te stemmen met de meerjarenraming en ODT te vragen om de gehanteerde cijfers in overleg met de betrokken gemeenten opnieuw te toetsen.*

¹ Zie rekenkamerrapport Veiligheidsregio Twente, 2019, p. 33)

2. Voor presentatie van de begroting (meer eenduidigheid), weerstandsvermogen (omvang) en risico's (m.n. voor gewone bedrijfsvoering (p. 23)) gelden dezelfde opmerkingen als die in de quick scan (d.d. 25 april 2019) voor de overige verbonden partijen zijn genoemd. Kanttekening is wel dat een norm voor de algemene reserve van 5% van de omzet voor een organisatie bij een min of meer stabiel productieproces zou kunnen passen, maar dat wanneer de vraag naar vergunningen in een tijd van laagconjunctuur achterblijft wellicht de reserve onvoldoende is. Ter vergelijking: het Kadaster – ook conjunctuurgevoelig - kent een conjuncturele reserve van ruim 12% van de omzet naast een reserve voor de financiering van de activa.
3. Voor zover bekend is er het nodige te doen geweest over de verdeling van de kosten, in het bijzonder over de toerekening van de overhead aan de verschillende gemeenten. Wellicht is het goed dat uw college hierover de laatste stand van zaken weergeeft. De begroting van ODT zelf zegt er niets meer over.
4. Er is nu gekozen voor één tarief (p. 47) voor alle diensten. Deze benadering heeft de charme van eenvoud en vereenvoudiging van administratieve lasten. Daar staat tegenover dat nu een deel van de kosten voor meer specialistisch advies ook bij eenvoudige vergunningen en bij toezicht terecht komt. Afhankelijk van de inrichting van ODT als organisatie en de noodzaak van tijdschrijven is het wellicht te overwegen om als dat administratief eenvoudig uitvoerbaar is, (op termijn) twee tarieven te gaan hanteren, één voor reguliere uren en één voor specialistische uren.
5. Op p. 33 wordt gesproken over het budget voor inhuur van derden. De argumentatie hierachter is primair dat er capaciteitsverlies ontstaat in de periode dat de organisatie zichzelf inregelt. Elders (p.30) is sprake van bestaande vacature-ruimte en dus ook capaciteitsverlies. In hoeverre worden niet opgevulde vacatures, om de capaciteit niet nog verder te laten dalen, ook ingevuld met inhuur van personeel van derden?
6. Op p. 36 wordt expliciet gesproken over vennootschapsbelasting. Dat is op zich helder. Maar er staat geen verwijzing naar BTW, terwijl mogelijk BTW moet worden betaald over de diensten die bij de gemeente Almelo worden afgenomen. U zou uw college kunnen vragen na te gaan of in de begroting rekening is gehouden met te betalen BTW over de afgenomen diensten.

Aan:
Gemeenteraden en Provinciale Staten
Deelnemende overheden Omgevingsdienst Twente

Almelo, maandag 27 mei 2019

Betreft: Aanbieding Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020

Geachte raden & staten,

In overeenstemming met het bepaalde in artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen doen wij u bijgaand de Ontwerp Programmabegroting 2020 van de Omgevingsdienst Twente (OD Twente) toekomen.

De Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020 is op 8 mei 2019 door ons dagelijks bestuur vastgesteld voor verzending naar de raden & staten.

Op basis van artikel 59, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen verzoeken wij u de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020 ter inzage te leggen en voor iedereen die dat wil, verkrijgbaar te stellen.

Volgens artikel 59, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen de gemeenteraden en provinciale staten binnen 8 weken na dagtekening van deze brief hun eventuele zienswijze over de Ontwerp Programmabegroting schriftelijk bij het dagelijks bestuur naar voren brengen. In overeenstemming met lid 3 van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen voegt het dagelijks bestuur de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

De vaststelling van de Programmabegroting OD Twente 2020 is, in opdracht van het dagelijks bestuur en in afstemming met het algemeen bestuur van de OD Twente gepland voor 4 oktober 2019. Dit is afwijkend van de termijnen in de Gemeenschappelijke Regeling en om deze reden ook afgestemd met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De extra periode vanaf 15 april 2019 is gebruikt om tot overeenstemming te komen met één van de deelnemers die een geschil aanhangig gemaakt heeft in relatie tot de eerder vastgestelde Programmabegroting OD Twente 2019.

OD Twente
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo
Postbus 499
7600 AL Almelo

KVK 71101241
BTW NL858579509B01
IBAN NL48 BNGH 028 5175 416
BIC BNGHNL2G

Vooralsnog heeft dit niet geleid tot een wijziging van de uitgangspunten op basis waarvan de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020 tot stand is gekomen.

Wij ontvangen uw eventuele zienswijze, bij voorkeur digitaal, graag uiterlijk 22 juli 2019 via g.nijland@odtwente.nl. Suggesties voor aandachtspunten of accenten in de taakuitvoering zijn ook welkom.

Vragen over de procedure of de inhoud van de Ontwerp Programmabegroting kunt u richten aan de heer Gert Nijland (06-50037635), teammanager Bedrijfsvoering & Control van de OD Twente.

De vaststelling door het Algemeen Bestuur staat gepland op 4 oktober 2019. Direct na de vaststelling door het algemeen bestuur ontvangt u de vastgestelde Programmabegroting OD Twente 2020.

Het algemeen bestuur van de OD Twente wordt gevormd door bestuurders uit de colleges van alle 15 deelnemers. Uit hun midden is het dagelijks bestuur gekozen. De directeur van de OD Twente fungeert in beide besturen als secretaris.

Uiteraard zijn wij altijd bereid een toelichting te geven op de werking, financiën, sturing en resultaten van de OD Twente.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van de OD Twente,
namens dezen,

J.J.W. Strebus
Directeur OD Twente

Omgevingsdienst TWENTE

Ontwerp Programmabegroting Omgevingsdienst Twente 2020

Concept
27 mei 2019

OD Twente
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo
Postbus 499
7600 AL Almelo

KVK 71101241
BTW NL858579509B01
IBAN NL48 BNGH 028 5175 416
BIC BNGHNL2G

Titel

Ontwerp Programmabegroting Omgevingsdienst Twente 2020

Ondertitel

Voor een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners van Twente.

Bezoekadres

Haven Zuidzijde 30
7607EW Almelo

Postadres

Postbus 499
7600 AL ALMELO

Telefoon

0546 - 749500

E-mail

info@odtwente.nl

KVK

71101241

Aanbieding

Geachte Raden en Staten,

2019 is een memorabel jaar.

Het is het jaar dat de Omgevingsdienst Twente (OD Twente) feitelijk van start is gegaan.

Dit geeft een geheel nieuwe dynamiek waarbinnen onze werkzaamheden worden uitgevoerd.

We bouwen, ontwikkelen, produceren, landen en acclimatiseren met een groep werknemers die per 1 januari 2019 bij de OD Twente in dienst is gekomen.

Gezamenlijk werken we nu aan een forse opgave om van de OD Twente een organisatie te maken die op een effectieve en efficiënte manier de ontvangen opdrachten van partners realiseert.

Het is zaak het ontvangen vertrouwen nu verder uit te bouwen.

Een belangrijk instrument hierbij is de Ontwerp Programmabegroting OD Twente.

We zijn er trots op dat we binnen de hectiek van een startende organisatie een Ontwerp Programmabegroting hebben kunnen opstellen die een belangrijke bijdrage levert aan het inzichtelijk maken wat de OD Twente in 2020 gaat doen.

De OD Twente wordt de eerste 3 jaar gefinancierd op basis van input van de partners.

Dat neemt niet weg dat wij direct vanaf de start van de OD Twente inzichtelijk proberen te maken wat de output van de OD Twente zal zijn op basis van het aantal geleverde producten en uren per partner.

Voor u ligt nu de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020.

Hiermee willen wij weer een belangrijke stap zetten op weg naar een duurzame vertrouwensrelatie met onze partners.

Ik heb er vertrouwen in dat de Omgevingsdienst Twente ook het komende jaar op een goede manier in uw opdracht kan werken aan een veilige en leefbare regio.

Met vriendelijke groet,

Jan-Willem Strebus
Directeur Omgevingsdienst Twente

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Programmabegroting en jaarstukken	6
1.2	Leeswijzer.....	6
2	Ontwerpbesluit.....	8
3	De Omgevingsdienst Twente	9
3.1	Inleiding	9
3.1.1	Ontstaan van de OD Twente.....	9
3.2	Het werkgebied	9
3.3	Missie, Visie & Kernwaarden van de OD Twente (Bedrijfsplan)	10
3.4	Acht hoofddoelstellingen.....	10
4	De Programma's Vergunningen, Toezicht & Handhaving en Advies.	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Wat willen we bereiken	12
4.3	Wat doen we ervoor?	13
4.3.1	Programma Vergunningverlening	13
4.3.2	Programma Toezicht en Handhaving	15
4.3.3	Programma Advies (Specialistische taken)	16
4.4	Wat mag het kosten?	20
4.4.1	Overzicht van baten en lasten.....	20
4.4.2	Overzicht van baten en lasten met uitsplitsing overhead.....	20
5	Paragrafen.....	21
5.1	Weerstandvermogen en risicobeheersing	21
5.1.1	Beleid	21
5.1.2	Inventarisatie van de weerstandcapaciteit.....	22
5.1.3	Inventarisatie van de risico's	22
5.1.4	Weerstandratio.....	23
5.1.5	Financiële kengetallen	24
5.2	Financiering	25
5.2.1	Wettelijk kader	25
5.2.2	Renterisiconorm.....	25
5.2.3	Kasgeldlimiet	26
5.2.4	Schatkistbankieren	26
5.2.5	Liquideitsplanning en de financieringsbehoefte	26

5.3	Bedrijfsvoering	27
5.3.1	Organisatie, besturing	27
5.3.2	Planning en Control cyclus	28
5.3.3	Huisvesting	28
5.3.4	Informatiemanagement	29
5.3.5	Archivering	29
5.3.6	Personeel	30
6	Overzicht van baten en lasten en toelichting	31
6.1	Overzicht van baten en lasten	31
6.2	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	32
6.2.1	Algemene financiële uitgangspunten	32
6.2.2	Personeel	32
6.2.3	Inhuur derden	33
6.2.4	Kapitaallasten	33
6.2.5	Indirecte kosten	34
6.2.6	Onvoorzien	35
6.2.7	Directe productie- en uitvoeringskosten	35
6.2.8	Specifieke budgetten	35
6.2.9	Algemene dekkingsmiddelen	35
6.2.10	Mutaties reserves	36
6.2.11	Vennootschapsbelasting	36
6.2.12	Frictie- en desintegratiekosten	36
6.3	Meerjarenraming	36
6.3.1	Specifieke budgetten	37
6.3.2	Van inputfinanciering naar outputfinanciering	38
7	Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting	39
7.1	Geprognosticeerde begin en eindbalans 2020	39
7.2	Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie	40
7.2.1	Materiële vaste activa	40
7.2.2	Liquide middelen	40
7.2.3	Eigen vermogen	40
7.2.4	Voorzieningen	41
7.2.5	Vaste Schuld	41
8	Bijlagen	42

1 Inleiding

1.1 Programmabegroting en jaarstukken

De programmabegroting omvat het geheel van taken en activiteiten van de OD Twente. Ze heeft een kaderstellende functie: ze wijst gelden toe aan het totaalprogramma en de deelprogramma's en autoriseert de besteding van die gelden. Op deze wijze ondersteunt ze het Algemeen Bestuur bij de uitvoering van zijn controlerende en kaderstellende taak en het budgetrecht.

Zowel de begroting als de jaarstukken zijn in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in de vier onderstaande onderdelen verdeeld:

Programmabegroting		Jaarstukken	
Beleidsbegroting	Programmaplan Paragrafen	Jaarverslag	Programmaverantwoording Paragrafen
Financiële begroting	Overzicht van baten en lasten en de toelichting. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.	Jaarrekening	Programmarekening en toelichting. Balans en toelichting.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat het door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur voorgelegde besluit ter vaststelling van de Programmabegroting OD Twente 2020. Een algemeen beeld van de OD Twente wordt beschreven in hoofdstuk 3. In hoofdlijnen wordt neergezet wat de OD Twente wil zijn en wat het doet voor wie.

De beleidsbegroting (hoofdstuk 4) omvat het programmaplan(nen) en de paragrafen. In de Programmabegroting OD Twente 2020 is er nog voor gekozen om te werken met één programma, namelijk: "Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en Specialistisch Advies". Specifiek wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten en de manier waarop de OD Twente die effecten wil realiseren. Dit gebeurt aan de hand van de, door het BBV verplichte, volgende drie w-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat doen we ervoor?
3. Wat gaat het kosten?

De eerste vraag betreft het beoogde maatschappelijke effect, dat kan worden vertaald in één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen. Dit wordt uitgewerkt in een programma.

De tweede vraag gaat in op activiteiten in termen van de 'output- en/of outcomegegevens' die nodig zijn voor het bereiken van het beoogde maatschappelijke effect.

De derde vraag heeft betrekking op de baten en lasten die aan het programma worden toegewezen om de gewenste effecten te bereiken.

De paragrafen (hoofdstuk 5) van de Programmabegroting OD Twente 2020 geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten. Het gaat daarbij om onderwerpen die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de OD Twente. Dit betreft o.a. het weerstandsvermogen, risicobeheersing, bedrijfsvoering en financiering.

De financiële kant van de Programmabegroting OD Twente 2020 per begrotingspost wordt toegelicht in hoofdstuk 6. Tot slot komt in hoofdstuk 7 de uiteenzetting van de financiële positie aan bod. Denk hierbij aan de beginbalans en de toelichting hierop.

2 Ontwerpbesluit

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020;
 - a. De inhoudelijke onderdelen van de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020.
 - b. De begrote lasten 2020 van in totaal € 10.999.779,- exclusief mutaties in reserves.
 - c. De toevoeging van € 109.998,- aan de algemene reserve over 2020.
 - d. Het verdelen van de begrote directe uitgaven (primair proces) over de deelnemers op basis van het per 01-01-2019 ingebrachte aantal FTE's.
 - e. Het verdelen van de begrote facultatieve uitgaven (primair proces) over de deelnemers op basis van het per 01-01-2020 facultatief ingebrachte aantal FTE's.
 - f. Het verdelen van de begrote indirecte uitgaven (overhead) over de deelnemers op basis van het inwoneraantal per 01-01-2019.
 - g. Het overzicht met de bijdrage per deelnemer Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2020.

Voor akkoord, d.d. 4 oktober 2019

de voorzitter

H.A.M. Nauta - van Moorsel

de secretaris

J.J.W. Strebus

3 De Omgevingsdienst Twente

3.1 Inleiding

3.1.1 Ontstaan van de OD Twente

Op 8 december 2015 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH), de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), onverkort aangenomen. Met deze wet is de wettelijke basis van het nieuwe VTH-stelsel verankerd. De wet is een aanpassing van de Wabo en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van VTH te komen.

Het aannemen van de wet betekent dat de voormalige netwerk-RUD's zich uiterlijk 1 januari 2018 moesten hebben omgevormd tot een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Om die reden heeft het bestuur van de voormalige RUD Twente opdracht verleend tot het uitwerken van een bedrijfsplan en een gemeenschappelijke regeling, op basis waarvan een gedegen besluit kon worden genomen over de richting/doorontwikkeling van de RUD Twente, om zo voor 1 januari 2018 de gewenste situatie te bereiken.

Tijdens de vergadering van 15 december 2017 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de gemeenschappelijke regeling.

In de loop van 2017 is besloten de operationele startdatum van de OD Twente te verplaatsen naar 1 januari 2019. Op 1 januari 2019 is de OD Twente daadwerkelijk gestart met de uitvoering van haar taken.

3.2 Het werkgebied

De OD Twente bestaat uit veertien gemeenten; Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden en de provincie Overijssel.

Het totale werkgebied van de OD Twente beslaat circa 1.503,72 km². Twente herbergt circa 628.000 inwoners. Het werkgebied milieu beslaat een inrichtingenbestand van circa 18.500 bedrijven. De Regio Twente vormt een van de vijf politiedistricten in Oost-Nederland. Het werkgebied van de OD Twente is congruent met de grenzen van andere samenwerkingsverbanden.

Het werkgebied valt dan ook samen met dat van de Veiligheidsregio, het Waterschap Vechtstromen, de Regio Twente en de GGD. De OD Twente werkt waar nodig samen met deze Twentse samenwerkingsverbanden.

3.3 Missie, Visie & Kernwaarden van de OD Twente (Bedrijfsplan)

In het bedrijfsplan van de OD Twente d.d. 18 mei 2018 zijn de volgende missie, visie en kernwaarden van de organisatie bepaald.

Missie

Een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners in ons werkgebied. Dat is waar de OD Twente uiteindelijk voor gaat. Om dat te bereiken werken we intensief samen met tal van partijen.

Visie

De OD Twente werkt aan optimale bescherming en duurzame benutting van de fysieke leefomgeving; veilig wonen, werken en leven.

- a. Voor bedrijven zijn we een deskundige gesprekspartner die zoekt naar mogelijkheden die ondernemers, binnen de regels, ruimte en kansen bieden. We zijn duidelijk over wat wel en niet kan, treden professioneel op waar dat nodig is en werken proactief aan duurzame ontwikkeling.
- b. Voor de Twentse gemeenten en de provincie Overijssel streven we naar een excellente uitvoering van vergunningverlening, toezicht & handhaving en specialistisch advies. Hierbij gaat het om voorbereiding van vergunningverlening bij meervoudige vergunningaanvragen. We vervullen de rol van zowel integraal als specialistisch adviseur en we zijn goed zichtbaar en direct benaderbaar.
- c. Ketenpartners ervaren ons als een betrouwbare en rolvaste organisatie, die transparant werkt, hoge kwaliteit biedt en vanuit een open overlegcultuur samenhang brengt in tal van regels en maatregelen.

Onze professionele medewerkers maken hierbij het verschil. Ze zijn deskundig, weten wat er speelt, werken continu aan de verbetering van de dienstverlening en zijn uitstekend bereikbaar en benaderbaar.

Voor de OD Twente zijn de volgende zes kernwaarden geformuleerd:

- Kwaliteit
- Deskundigheid
- Duidelijkheid
- Transparantie
- Betrouwbaarheid
- Nabijheid

3.4 Acht hoofddoelstellingen

Op basis van het beoogde profiel en de daarbij behorende kernpunten zijn onderstaande concrete acht hoofddoelstellingen voor de OD Twente geformuleerd:

1. De OD Twente zorgt ervoor dat haar taakuitvoering voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, onder voorwaarde dat zij daarvoor de bijbehorende financiële middelen krijgt.
2. De OD Twente levert meer kwaliteit dan de som van de huidige organisaties samen.
3. De OD Twente zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in de gehele regio, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties.
4. De OD Twente groeit toe naar een level playing field via een verder uit te werken Twentse Norm (Twentse Product Dienst Catalogus).

5. De OD Twente moet twee jaar na haar startdatum (dus ingaande vanaf het derde jaar) een efficiencyverbetering kunnen overleggen ten aanzien van de startsituatie. Dat wil zeggen het leveren van dezelfde productie tegen lagere kosten of het leveren van meer productie tegen gelijkblijvende kosten.
6. De OD Twente zorgt voor brede ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers in termen van specialisatievorming en doorgroeimogelijkheden.
7. De OD Twente zorgt voor borging van de specifieke expertise en waar mogelijk een verdere uitbouw.
8. De OD Twente draagt bij aan verdergaande innovatie in de aanpak en organisatie van de VTH-taken.

Om deze doelstellingen te kunnen realiseren is een organisatie nodig die in staat is om daadwerkelijk schaalvoordelen te realiseren. Daarnaast zal de organisatie nauw samenwerken met collega omgevingsdiensten, in het bijzonder de OD IJsselland en het Gelderse OD-stelsel.

4 De Programma's Vergunningen, Toezicht & Handhaving en Advies.

4.1 Inleiding

De OD Twente is een uitvoeringsorganisatie. Dat wil zeggen dat zij taken uitvoert ten behoeve van de deelnemende gemeenten en de provincie. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van het VTH-beleid en de beslissingsbevoegdheid over het beleid blijft bij de individuele gemeenten en de provincie liggen, tenzij door de opdrachtgever(s) anders wordt besloten.

De gemeenten en de provincie zijn op basis van de Wet VTH verplicht om tenminste het basistakenpakket (BTP) in te brengen bij de OD Twente. Op 11 juli 2016 is landelijk het besluit genomen tot wijziging van het Besluit omgevingsrecht (BOR) ter verbetering van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Op 6 oktober 2017 is in het Portefeuillehouderoverleg VTH afgesproken dat de Twentse gemeenten en de provincie Overijssel met ingang van 1 januari 2019 in elk geval de taken overeenkomstig variant 4 (milieubreed) voor uitvoering inbrengen bij de OD Twente.

Het basispakket is hierin als volgt vormgegeven:

1. Vergunningen en meldingen;
2. Toezicht en handhaving;
3. Specialistisch advies m.b.t. externe veiligheid, afval, indirecte lozingen bodem/bouwstoffen/water, geluid, luchtkwaliteit en asbest;
4. Facultatieve taken.

De 3 eerst vermelde taken worden door alle bevoegde gezagen ingebracht, waarbij opgemerkt moet worden dat de provincie Overijssel overeenkomstig wettelijke vastgelegde afspraken meer taken inbrengt. Een aantal bevoegde deelnemers brengen ook facultatieve taken in. De hier beschreven taken betreft een structurele inbreng van de taak waar ook de inbreng van formatie gekoppeld is.

In de loop van 2018 is gebleken dat de Gemeente Enschede vooralsnog alleen het basistakenpakket (BTP) wil inbrengen. Op het moment van schrijven van deze begroting vinden daar op bestuurlijk niveau nog gesprekken over plaats.

Voor de toedeling van de taken is ook uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- De deelnemers blijven frontoffice, d.w.z. dat aanvragen, meldingen e.d. allemaal binnenkomen bij de deelnemers. De deelnemer speelt de aanvraag, melding e.d. plus benodigde informatie, voor zover van toepassing, digitaal door naar de OD Twente of stelt deze digitaal beschikbaar.
- De archieffunctie blijft bij de deelnemer. De deelnemer draagt zorg voor een actueel archief, het digitaal aanleveren van benodigde informatie, o.a. uit hun archief en de verwerking van nieuwe informatie in het archief. Inmiddels vinden met een aantal deelnemers oriënterende gesprekken plaats over de plaats van het VTH archief. Deze werkzaamheden vallen onder de facultatieve taken.
- Bij meervoudige cases ligt het casemanagement bij de deelnemer, bij enkelvoudige cases (alleen milieu) ligt dit bij de OD Twente.

4.2 Wat willen we bereiken

De missie van de Omgevingsdienst Twente is: *"een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners in ons werkgebied."*

Om dit te bereiken streven we naar een excellente uitvoering van onze werkzaamheden.

Dit doen we door het verhogen van de kwaliteit, het verlagen van de kwetsbaarheid en het vergroten van de efficiency in de uitvoering. De kwaliteitsverbetering vindt op diverse terreinen plaats: op het niveau van de organisatie, op het niveau van de taakuitvoering (procesmatig en inhoudelijk) en op het niveau van de capaciteit / medewerkers.

De [landelijke kwaliteitscriteria 2.1](#) gebruiken we als leidraad voor deze kwaliteitsontwikkeling. De kwaliteitscriteria zijn bedoeld om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-taken) voor gemeenten en provincies in het Omgevingsrecht te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. De criteria gaan over proces, inhoud en kritieke massa. Het fundament van kwaliteit is het afleveren van een zo goed mogelijk product. Hiervoor is vooral vakmanschap nodig. De criteria voor kritieke massa adresseren dit vakmanschap in termen van voldoende opleiding, ervaring, kennis en het onderhouden en borgen daarvan. Deze criteria zijn een richtlijn voor de inzet van onze capaciteit en de ontwikkeling van onze medewerkers.

Voor een adequate kwaliteitsborging dienen de werkprocessen op orde, efficiënt en effectief te zijn.

De komende jaren wordt gewerkt aan een doorontwikkeling die het volgende mogelijk maakt:

- Doorontwikkeling van kwaliteit, slagkracht en continuïteit in de uitvoering van de betreffende taken, door bundeling van menskracht en gerichte sturing.
- Doorontwikkeling van de professionele taakuitvoering in de richting van burgers en bedrijven.
- Innovatie in de uitvoering op basis van inhoud (o.a. risicogericht toezicht) en techniek (o.a. ICT-ondersteuning).
- Specifieke deskundigheid genereren op branches en thema's.
- Actief inspelen op ontwikkelingen zoals de komst van de nieuwe Omgevingswet en de implementatie van nieuwe Amvb's.

4.3 Wat doen we ervoor?

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving spelen een belangrijke rol bij het waarborgen en ontwikkelen van een goede leefomgeving. De Omgevingsdienst Twente ziet toe op de naleving van de milieuregels bij zo'n 18.500 bedrijven in het werkgebied.

In Dienstverleningsovereenkomsten en jaarprogramma's worden afspraken gemaakt tussen de partners/deelnemers en de Omgevingsdienst Twente over de te verrichten taken en de inzet van uren. De inzet van uren is bepaald door het aantal te verwachten aantal producten, zoals vergunningen en toezichtbezoeken, te vermenigvuldigen met de kentallen zoals die zijn opgenomen in de Producten- en Dienstencatalogus (PDC). De verantwoording van de tijdigheid en kwaliteit van de afgesproken producten vindt plaats middels het jaarplan en het jaarverslag. De nieuwe directie en MT zullen hiertoe met de deelnemers in het kader van het jaarplan en jaarprogramma afspraken maken over indicatoren, te behalen doelstellingen en kwaliteitsmanagement.

4.3.1 Programma Vergunningverlening

Met betrekking tot het Programma Vergunningverlening verricht de OD Twente de voorbereiding van een omgevingsvergunning milieu of een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM). Vergunningen voor vergelijkbare activiteiten worden op vergelijkbare wijze verleend, zodat sprake is van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor de ondernemers. Hierbij werken wij met een standaard voorschriftenpakket waarbij uiteraard wel maatwerk mogelijk is. Hiernaast beoordeelt de Omgevingsdienst Twente meldingen (Activiteitenbesluit, mobiele puinbrekers en bodemenergiesystemen) en neemt het beschikkingen met maatwerkvoorschriften of gelijkwaardige maatregelen.

Het aantal activiteiten binnen het Programma Vergunningverlening wordt in overleg met de partners gepland op basis van een inschatting voorafgaand aan het begrotingsjaar en in het jaarprogramma van de OD Twente opgenomen. Aangezien niet van tevoren is vast te stellen hoeveel vergunningaanvragen en meldingen in 2020 binnen gaan komen, worden de inschattingen gebaseerd op ervaringscijfers.

Het proces van vergunningverlening is onderverdeeld in casemanagement en de vakinhoudelijke toets. Casemanagement geldt alleen voor de Provincie en behoort voor de deelnemende gemeenten niet tot het Basistakenpakket en wordt door de bevoegde gezagen verzorgd.

Casemanagement:

- Toetsen op volledigheid van de algemene gegevens van een aanvraag;
- Organiseren / begeleiden van overleg met de aanvrager (vooroverleg);
- Bewaken proces (termijnen), integraliteit en voortgang van de aanvraag;
- Inschakelen van vakdisciplines en wanneer nodig externe partijen (coördineren inhoudelijke volledigheid);
- Het uitzetten van adviesaanvragen aan de wettelijke adviseurs;
- (Concept-) Besluiten (laten) samenstellen en coördineren.

Vakinhoudelijke toets (Vergunningverlening) milieu:

- Toetsen van de ontvankelijkheid van het milieudeel van een aanvraag
- Adviseren over en/of opstellen van besluiten in relatie tot het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van het milieudeel van een omgevingsvergunning voor het oprichten, veranderen of veranderen van de werking of het inwerking hebben van een inrichting.
- Afhandelen van meldingen in het kader van het activiteitenbesluit, inclusief het beoordelen van gekwantificeerde doelvoorschriften, erkende maatregelen, verplichte maatregelen en/of het beoordelen van een gelijkwaardige voorziening op basis van representatieve meetgegevens, onderbouwde berekeningen of een risico-analyse en het opstellen van maatwerkvoorschriften en instemmende beschikkingen.
- Tijdig signaleren welke milieuspecialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld en hun bijdragen op relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang beoordelen

Behandelen juridische aspecten vergunningverlening (Milieu)

- (Procedureel) beoordelen en tegenlezen van vergunningaanvragen.
- Adviseren over diverse juridische vraagstukken op het terrein van het omgevingsrecht.
- Adviseren dan wel opstellen van (gedoog) beschikkingen ten aanzien van (complexe) aanvragen op grond van de Wabo.

Productcatalogus Programma Vergunningen 2019:

1.1	Vooroverleg			
1.2	Melding Activiteitenbesluit			
1.3	Omgevingsvergunning Regulier			
1.4	Omgevingsvergunning Uitgebreid			
1.5	Toets Actualisatie Vergunningen			
1.6	(Gedeeltelijk) Intrekken Omgevingsvergunning			
1.7	MER-Beoordeling / Procedure			
1.8	(Vormvrije) MER-Beoordeling			
1.9	Maatwerkvoorschriften			

4.3.2 Programma Toezicht en Handhaving

De OD Twente controleert namens de aangesloten gemeenten en de provincie Overijssel of bedrijven binnen de regio zich houden aan de (milieu)-wet- en regelgeving. Hiervoor wordt het beleid van de individuele deelnemers door de OD Twente omgezet in een toezichtprogramma. Met betrekking tot de regionale criteria voor inhoud stelt de OD Twente samen met de gemeenten en provincie de probleemanalyse op, waaruit zij het minimum regionale ambitieniveau met betrekking tot toezicht en handhaving (de risicoanalyse) afleidt. De OD Twente sluit daarbij aan bij landelijke prioriteiten en maakt gebruik van verrijkte informatie van onze interne en externe partners. De gemeenten of provincie kunnen op basis van eigen prioriteiten gemotiveerd afwijken van dit ambitieniveau. Op basis van het aantal inrichtingen, de risicoanalyse en de Producten- en Dienstencatalogus wordt per deelnemer een uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving gemaakt. Met betrekking tot de wijze van optreden volgen de OD Twente en haar opdrachtgevers de landelijke handhavingsstrategie (LHS).

Fysieke- en administratieve controles

- Maken van risicoanalyses op bedrijfsniveau en indien nodig vertalen naar bedrijfsspecifiek toezichtplan met risico's, beoordelingspunten en bijbehorende toezichtmethode en frequentie.
- Administratief toezicht houden op basis van openbare en bedrijfsspecifieke documenten (inclusief het beoordelen van rapporten die naar aanleiding van de vergunning moeten worden ingediend, bijv. NRB-toets).
- Voorbereiden en uitvoeren van controles ter plaatse op basis van vergunningvoorschriften, rechtstreekse verboden, meldingen en/of de eisen uit het Activiteitenbesluit (of de gelijkwaardige voorzieningen).
- Bevindingen rapporteren, overtredingen melden, optreden en ambtelijke vooraankondiging maken. Opstellen bezoekverslag/brief.
- Handhaven bij (opnieuw) geconstateerde overtredingen conform sanctiestrategie (LHS).
- Behandelen ongewone voorvallen 24 uur per dag, klachten, meldingen en verzoeken tot handhaven.
- Tijdig signaleren welke specialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld en hun bijdragen op relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang beoordelen.

Behandelen juridische aspecten handhaving (Milieu)

- (Procedureel) beoordelen van handhavingsverzoeken en gedoogbeschikkingen.
- Adviseren over juridische vraagstukken op het terrein van omgevingsrecht.
- Behandelen en begeleiden van handhavingprocedures.
- Opstellen van beschikkingen ten aanzien van (complexe) handhavingszaken en het doen van aanschrijvingen in het kader van bouw, RO en milieu.
- Behandelen van bezwaar- en beroepschriften, opstellen verweerschriften en pleitnota's en vertegenwoordigen van het bevoegd gezag bij de behandeling hiervan.
- Invorderen bestuurlijke geldschulden.
- Coördineren flankerend beleid / strafrechtelijk en bestuursrechtelijk acties door boa.

Ketentoezicht

- Voorbereidend onderzoek externe en schriftelijke bronnen.
- Uitvoeren van tactische/risico analyses keten/branche/bedrijf o.b.v. prioriteiten, beleid of op verzoek.
- Opstellen van analyseprofielen en interventiestrategie.
- Opstellen van ketenbeschrijvingen.
- Draaiboeken opstellen voor diepgaand onderzoek.
- Audits ter plaatse uitvoeren (combineren financiële en stofstromen).
- Identificeren onregelmatigheden en oorzaken.

- Identificeren fraude.
- Fungeren als intern informatieknooppunt.
- Uitwisselen van informatie met externe handhavers.

Productcatalogus Programma Toezicht & Handhaving 2019:

2.1	Opleveringscontrole
2.1.1	Opleveringscontrole Klasse I & II
2.1.2	Opleveringscontrole Klasse III (Niet provinciaal)
2.1.3	Opleveringscontrole Klasse III (Provinciaal)
2.2	Periodieke Controle
2.2.1	Periodieke Controle Klasse I & II
2.2.2	Periodieke Controle Klasse III (Niet provinciaal)
2.2.3	Periodieke Controle Klasse III (Provinciaal)
2.3	Hercontrole
2.3.1	Hercontrole Klasse I & II
2.3.2	Hercontrole Klasse III (Niet provinciaal)
2.3.3	Hercontrole Klasse III (Provinciaal)
2.4	Aspectcontrole
2.5	Administratieve Controle
2.6	Administratieve Audit
2.7	Vrije Veld Toezicht / Gevelcontroles
2.8	Klacht / Melding
2.9	Handhavingsverzoek
2.10	Handhavingstraject
2.11	(BOA) Strafrechtelijk Vooronderzoek
2.12	(BOA) Strafrechtelijke Handhaving – BsBm
2.13	(BOA) Strafrechtelijke Handhaving – Proces Verbaal

4.3.3 Programma Advies (Specialistische taken)

De Omgevingsdienst Twente adviseert het bevoegd gezag van advies over milieugerelateerde aspecten van VTH-taken. De Omgevingsdienst Twente ondersteunt en adviseert de gemeenten en provincie op het gebied van Sloop & Asbest, Bodem, Externe Veiligheid, Geluid, Luchtkwaliteit en Afval.

Aangezien niet van tevoren is vast te stellen hoeveel verzoeken om advies in 2020 binnen gaan komen, worden de inschattingen gebaseerd op ervaringscijfers.

Sloop en asbest

- Beoordelen (bij een aanvraag) of er een sloopveiligheidsplan benodigd is en het beoordelen van een sloopveiligheidsplan.
- Nemen van materiaalmonsters op locatie (niet zijnde asbest).
- Beoordelen van sloop aanvragen en meldingen.
- Toezicht op de sloop o.a. beoordelen vrijgavemeting, veiligheid, ondergrondse tanks.
- Toezicht op mobiele brekers.
- Toezicht op sloopmeldingen, onderdeel asbestverwijdering.
- Beoordelen asbestinventarisatie.
- Toezicht op omgang met asbest (na akkoord sloop afvalstoffen).

Bodem

Toezicht en handhaving bodem

- Maken van een risicoanalyse en indien nodig vertalen naar locatiespecifiek toezichtsplan met risico's, beoordelingspunten en bijbehorende toezichtmethode en frequentie.
- Voorbereiden op basis van openbare en locatiespecifieke bronnen en uitvoeren van controles ter plaatse.
- Handhaven bij (opnieuw) geconstateerde overtredingen conform sanctiestrategie.
- Behandelen ongewone voorvallen 24 uur per dag, klachten, meldingen en verzoeken tot handhaven.
- Tijdig signaleren welke specialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld en hun bijdragen op relevantie, toepasbaarheid en benodigde diepgang beoordelen.
- Advisering Bodem, bouwstoffen, water
- Onderhouden, gebruiken en toegankelijk maken van informatie uit een Bodeminformatiesysteem (BIS).
- Ondersteunen en adviseren in het kader van vergunningverlening en toezicht en handhaving, waaronder:
 - o laten uitvoeren, begeleiden bij en toetsen/controleren van bodemonderzoek/lozingonderzoek
 - o beoordelen bodembeschermende voorzieningen (indien van toepassing: m.b.t. lozingenonderzoek);
 - o uitvoeren van het grondstromenbeheer in het kader van het besluit bodemkwaliteit;
 - o beoordelen (aanvragen) grondwateronttrekking, verlenen van de vergunning en uitvoeren toezicht en handhaving;
 - o beoordelen (aanvragen) koude-warmte opslagsysteem;
 - o beoordelen bodemsanering (noodzaak en plan), bodemonderzoek laten uitvoeren.
- Adviseren in het kader van een eenvoudig „afwijkingsbesluit“; beoordelen bodemkwaliteit vanuit een oogpunt van volksgezondheid.
- Adviseren in het kader van een complex „afwijkingsbesluit“;
- beoordelen geo-hydrologische situatie in relatie tot beoogde functie, beoordelen effecten van beoogde functies op waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid.

Externe veiligheid

- Inbrengen aspecten externe,- en procesveiligheid in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving en het nemen van een afwijkingsbesluit (inclusief toepassing PGS richtlijnen).
- Het bijhouden van de EV-situatie (risicokaart).
- Vaststellen EV-situatie op basis van het RNVGS (relatie kunnen leggen tussen risicobronnen en ruimtelijke situatie en ontwikkelingen).
- Toetsen ontvankelijkheid QRA en het inhoudelijk beoordelen van het resultaat van een QRA.
- Maken van QRA's in het kader van BEVI, RNVGS, Buisleidingen.
- Advisering ten aanzien van verantwoord groepsrisico (inclusief beheersmaatregelen).

Geluid

- Uitvoeren geluidsonderzoeken en daarover adviseren.
- Inventariseren en controleren van invoergegevens.
- Opstellen en controleren van rekenmodellen.
- Bewerken van gegevens en databestanden met o.a. GIS.
- Bewerken van de berekeningsresultaten en toetsen aan de wet- en regelgeving en rapporteren.
- Beoordelen/toetsen van metingen in het kader van handhaving.
- Afgeven hogere waarde ontheffing.
- Beoordelen noodzaak voor onderzoek en beoordelen rapportages in het kader van de vergunningverlening, toezicht en het nemen van een afwijkingsbesluit.
- Adviseren over geluidsaspecten (inclusief hanteren voorschriften).
- Uitvoeren van trillingsonderzoeken

Luchtkwaliteit / geur

- Bepalen of van onderzoeksplicht of noodzaak sprake is (o.a. op basis van het Besluit luchtkwaliteit), en zo ja het kunnen bepalen welk rekenmodel van toepassing is.
- Laten) uitvoeren van luchtonderzoeken met toepassing van het NNM en CAR-model (of een SRM3 model) a. inventariseren en controleren van invoergegevens;
- bewerken van gegevens en databestanden;
- bewerken van de berekeningsresultaten.
- Het uitvoeren van luchtonderzoeken met behulp van complexe rekenmodellen (juiste input leveren en output genereren).
- Het beoordelen en interpreteren van rapportages (van interne of externe adviseurs) en daarover adviseren i.h.k.v. de vergunningverlening, handhaving en het nemen van een afwijkingsbesluit.
- Het beoordelen van geurrapportage.
- Het uitvoeren van emissiemetingen en geuronderzoeken.

Energie

- Het uitvoeren van taken in het kader van energie bij bedrijven waaronder EED en uitvoering geven aan de Erkende maatregelen lijsten (EML). Bij het laatste wordt nauw samengewerkt met de bedrijven en bevoegde gezagen om tot een optimaal resultaat te komen in termen van besparing.

Productcatalogus Programma Advies (Specialistische Taken) 2019:

3	Juridische Advisering
3.1	Voorlopige Voorziening
3.2	Bezwaar
3.3	Beroep
3.4	Hoger Beroep
3.5	Advies bij Juridische Procedures
4	Advies
4.1	Bodem
4.1.1	Bodem melding
4.1.2	Bodem Advies
4.1.3	Bodem Toezicht
4.1.4	Bodem Vergunning / Beschikking
4.1.5	Bodem BIS
4.2	Sloop / Asbest
4.2.1	Melding Sloop / Asbest
4.2.2	Toezicht Sloop / Asbest
4.3	Externe Veiligheid
4.3.1	Extern Advies Externe Veiligheid
4.4	Milieuzonering
4.4.1	Extern Advies Milieuzonering
4.5	Geluid
4.5.1	Extern Advies Geluid
4.6	Luchtkwaliteit (Lucht en Geur)
4.6.1	Extern Advies Luchtkwaliteit (Lucht en Geur)
4.7	Advies Overig
4.7.1	Extern Milieuadvies Ruimtelijke Ordening
4.7.2	Extern Advies Beleidsontwikkeling Milieu
4.7.3	Extern Advies Algemeen
4.7.4	Korte vragen opdrachtgever

4.4 Wat mag het kosten?

Onderstaande tabellen geven de totalen van dit programma aan. Een nadere toelichting is opgenomen in hoofdstuk 6.

4.4.1 Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	2020	2019	Vershil
Totaal Baten	€ -11.090.153	€ -10.772.801	€ -317.352
Totaal Lasten	€ 10.980.349	€ 10.671.824	€ 308.525
Saldo (excl. mut. reserves)	€ -109.803	€ -100.977	€ -8.827
Mutatie reserves	€ 109.803	€ 100.976	€ 8.827
Saldo (incl. mut. reserves)	€ 0	€ -0	€ 0

4.4.2 Overzicht van baten en lasten met uitsplitsing overhead

Omschrijving	Begroting 2020	Waarvan overhead
Lasten	€ 10.980.349	€ 2.341.000
Personeel	€ 8.971.248	€ 1.351.344
Personeel derden	€ 286.030	€ 80.000
Kapitaallasten	€ 340.590	€ 83.603
Indirecte kosten	€ 1.097.625	€ 766.795
Onvoorzien	€ 104.857	€ 59.259
Uitvoeringskosten	€ 50.000	€ -
Specifieke budgetten	€ 130.000	€ -
Baten	€ -11.090.153	€ -2.341.000
Algemene dekkingsmiddelen	€ -11.090.153	€ -2.341.000
Saldo (excl. mut. Reserves)	€ -109.803	€ -
Mutatie reserves	€ 109.803	€ -
Saldo (incl. mut. reserves)	€ 0	€ -

Er is geen sprake van betaling vennootschapsbelasting dit is nader toegelicht ([paragraaf 6.3.10](#)).

5 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn meerdere verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de Omgevingsdienst Twente. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen. Hieronder staan de paragrafen:

1. Weerstandvermogen en risicobeheersing;
2. Financiering;
3. Bedrijfsvoering.

5.1 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten wordt in deze paragraaf inzicht gegeven op welke wijze de Omgevingsdienst Twente invulling geeft aan het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Verder wordt een inventarisatie gegeven van de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's.

5.1.1 Beleid

In de regeling voor de Omgevingsdienst Twente is bepaald dat de kosten, die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, ten laste van de deelnemende organisaties komen. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen de begroting van de Omgevingsdienst Twente kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de deelnemende organisaties zullen worden gebracht. Dit is evenwel vanuit praktisch oogpunt niet gewenst. Een negatief exploitatieresultaat zou steeds bij de deelnemers tot begrotingsoverschrijding dan wel begrotingswijziging met alle vertraging en verstoring van dien leiden. Om, vooruitlopend hierop, adequaat en effectief te kunnen reageren op de financiële risico's dient de Omgevingsdienst Twente te beschikken over een (beperkte) financiële buffer.

Binnen de Omgevingsdienst Twente wordt op dit moment geen systeem van risicomanagement gehanteerd. Wel worden er binnen de Omgevingsdienst Twente risicoanalyses uitgevoerd, maar deze worden nog niet systematisch vastgelegd. De Omgevingsdienst Twente wil uitgaan van een benadering, waarbij de beheersing van de risico's wordt gecoördineerd door de controller.

Deze aanpak voorkomt dat risicobeheersing leidt tot een groot aantal interne regels, procedures, verantwoordingen en een overdaad aan onderzoek. Doel van de Omgevingsdienst Twente is te komen tot een dienst die in staat is doelmatig en doelgericht het huidige en toekomstige VTH takenpakket uit te voeren.

1. Voor het identificeren van de risico's maakt de Omgevingsdienst Twente gebruik van de methode $\text{risico} = \text{effect} \times \text{kans}$;
2. De Omgevingsdienst Twente beheerst risico's door het creëren van voorzieningen, sluiten van verzekeringen en het treffen van interne beheersmaatregelen.
Per 01-01-2019 zijn een 5-tal verzekeringspolissen afgesloten voor:
 - Aansprakelijkheid Publieke Sector
 - Werkgerelateerde ongevallen
 - Niet-werkgerelateerde ongevallen
 - Datarisk & Security (CyberClear)
 - WA Casco Bedrijfsauto
3. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de gezamenlijke omvang van de algemene reserve, eventuele bestemmingsreserves en de post onvoorzien.
4. De weerstandsratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de op basis van de geïnventariseerde risico's benodigde weerstandscapaciteit.

5. De Omgevingsdienst Twente streeft naar een minimaal risico voor de deelnemers. Dit betekent dat een weerstandratio wordt beoogd van tussen de 1,0 en 1,4.
6. Van deelnemers wordt verwacht dat zij anticiperen op het deel van de risico's dat de beschikbare weerstandscapaciteit van de Omgevingsdienst Twente overschrijdt.

5.1.2 Inventarisatie van de weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de Omgevingsdienst Twente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Op de eerste plaats vormen de reserves een belangrijk bestandsdeel van de weerstandscapaciteit. Naast de reserves is er in de begroting een post onvoorzien opgenomen van circa € 105.000,- welke in aanvulling op de reserves kan worden ingezet voor het afdekken van risico's. Gezamenlijk vormen de reserves en de post onvoorzien de weerstandscapaciteit van de Omgevingsdienst Twente (tabel 5.1)

Jaar	Reserves	Onvoorzien	Totaal
2019	€ 100.976	€ 95.843	€ 196.819
2020	€ 210.780	€ 104.857	€ 315.636
2021	€ 319.008	€ 71.923	€ 390.931
2022	€ 319.008	€ 72.159	€ 391.167
2023	€ 319.008	€ 71.819	€ 390.827
2024	€ 319.008	€ 71.819	€ 390.827

(tabel 5.1)

Om een financiële buffer op te bouwen wordt in de eerste drie jaar van de dienst 1% (circa € 100.000,- per jaar) vanuit de exploitatie gereserveerd en toegevoegd aan de algemene reserve. De algemene reserve is gemaximeerd op 5% van de exploitatie (circa € 500.000). Indien het maximum is bereikt (of eerder op basis van behaalde jaarresultaten) valt het meerdere vrij ten gunste van de deelnemers. Naast de algemene reserve kunnen ook bestemmingsreserves worden ingezet voor het opvangen van risico's. Op dit moment zijn er geen specifieke bestemmingsreserves ingesteld.

5.1.3 Inventarisatie van de risico's

Voor de inventarisatie van de risico's is gefocust op gebeurtenissen met een materiële betekenis in relatie tot de financiële positie van de OD Twente waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Risico's die binnen de begroting van de OD Twente zijn afgedekt zijn buiten beschouwing gelaten.

Voor het in beeld brengen van de risico's is gewerkt met een risicomatrix (tabel 5.2). Voor zowel de impact (financiële bandbreedte) als voor de kans dat een risico zich voordoet (waarschijnlijkheid) wordt uitgegaan van een indeling in vijf klassen (zeer groot, groot, gemiddeld, klein en zeer klein). De risicomatrix geeft een indicatie van de potentiële impact van het risico.

Waarschijnlijkheid			Financiële bandbreedte					
Effect			>=	-	50.000	100.000	200.000	500.000
			<	50.000	100.000	200.000	500.000	
>=	<	Kans	Score	1	2	3	4	5
1%	20%	Zeer klein	1	1	2	3	4	5
21%	40%	Klein	2	2	4	6	8	10
41%	60%	Gemiddeld	3	3	6	9	12	15
61%	80%	Groot	4	4	8	12	16	20
81%	100%	Zeer groot	5	5	10	15	20	25

(tabel 5.2)

De risico's zijn bepaald aan de hand van een risico-inventarisatie waarvan een globaal overzicht is gegeven in (tabel 5.3). De beschrijving per risico is opgenomen in ([bijlage 5](#)):

Nr	Omschrijving risico	Effect	Kans	Risico	Risico-score
1.	Inslijpen werkprocessen	€ 206.030	50%	€ 103.015	12
2.	Hogere loonsom / sociaal plan	€ 171.692	50%	€ 85.846	9
3.	Productendienstencatalogus	€ 0	25%	€ 0	2
4.	Aansprakelijkheid ODT	€ 500.000	10%	€ 50.000	5
5.	Deelnemers treden uit de gemeenschappelijke regeling	€ 1.109.015	5%	€ 55.451	5
6.	Verschil aanbod en vraag	€ 1.109.015	0%	€ 0	-
7.	Niet halen efficiency taakstelling	€ 0	0%	€ 0	-
8.	Uitval van hard- en softwaresystemen	€ 231.045	20%	€ 46.209	4
9.	(Langdurig)ziekteverzuim	84.423	50%	42.212	6
Totaal		€ 3.411.220	11%	€ 382.732	

(tabel 5.3)

5.1.4 Weerstandsratio

Met behulp van het beschikbare weerstandsvermogen ([paragraaf 5.1.2](#)) en de benodigde weerstandscapaciteit ([paragraaf 5.1.3](#)) kan de weerstandsratio berekend worden (tabel 5.4).

Omschrijving	Waarde
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	€ 315.636
Benodigde weerstandscapaciteit (B)	€ 382.732
Ratio (A/B)	0,82

(tabel 5.4)

De ratio weerstandsvermogen is op basis van de omvang van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit berekend. Zoals hierboven is weergegeven komt de weerstandsratio uit op 0,82 dat volgens de waarderingstabel weerstandsvermogen (Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement, tabel 5.5), als "matig" wordt aangemerkt.

Klasse	> =	<	Betekenis
A	2		Uitstekend
B	1,4	2	Ruim voldoende
C	1	1,4	Voldoende
D	0,8	1	Matig
E	0,6	0,8	Onvoldoende
F	0	0,6	Ruim onvoldoende

(tabel 5.5)

5.1.5 Financiële kengetallen

In 2014 heeft een adviescommissie een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. Uit dit rapport kwam naar voren dat er diverse ontwikkelingen zijn die vragen om vernieuwing van regels met betrekking tot de begroting en verantwoording van openbare lichamen. Het ministerie van BZK onderschreef deze signalen en oplossingsrichting. De adviezen van de commissie vormden de aanleiding voor wijziging van het BBV. Eén van de wijzigingen betreft het verplicht opnemen van een uniforme basisset financiële kengetallen door gemeenten en provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder een overzicht van de kengetallen, welke voor de Omgevingsdienst Twente van toepassing zijn.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft het niveau van de schulden ten opzichte van de eigen middelen (alle schulden – vorderingen en liquide middelen) / totale baten) aan. Het kengetal netto schuldquote, ook bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de vermogenspositie. De netto schuldquote geeft aan of er investeringsruimte is. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn gefinancierd met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de Omgevingsdienst Twente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de organisatie. Het kengetal solvabiliteitsratio is vooral bij beginnende organisaties (in het geval van de Omgevingsdienst Twente) laag omdat nog weinig eigen vermogen is opgebouwd.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de bijdragen van de deelnemers. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Daarbij vergelijken we de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Kengetallen (bedragen x € 1.000)	Begroting		
	2020	2021	2022
Netto schuldquote	3%	1%	1%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	3%	1%	1%
Solvabiliteitsratio	72%	47%	49%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	0%

(tabel 5.5)

Beoordeling kengetallen in relatie tot de financiële positie

De kengetallen van de Omgevingsdienst Twente in deze programmabegroting moeten met enige terughoudendheid op waarde worden geschat. Het betreft het tweede begrotingsjaar van een nieuw opgerichte organisatie. In de eerste jaren van haar bestaan moet de dienst organisatorisch en financieel nog in evenwicht komen.

Grondexploitatie en Belastingcapaciteit

Bij de Omgevingsdienst Twente is geen sprake van grondexploitatie en daarmee is dit kengetal niet van toepassing. De Omgevingsdienst Twente heeft geen mogelijkheid tot het heffen van opcenten of OZB. Het kengetal voor belastingcapaciteit is daarmee niet van toepassing voor de Omgevingsdienst.

5.2 Financiering

De treasuryfunctie (het aantrekken en uitzetten van kapitaal) wordt uitbesteed aan de Gemeente Almelo op naam van de Omgevingsdienst Twente. De kosten hiervan worden gepresenteerd onder de post bedrijfsvoeringdiensten. De beleidskaders en werkwijze zullen door de directie van de OD Twente samen met de Gemeente Almelo verder worden uitgewerkt en waar nodig in statuten en verordeningen worden verankerd.

5.2.1 Wettelijk kader

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de rente risiconorm en de kasgeldlimiet. Door de bepalingen van de Wet FIDO worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, schatkistbankieren.

5.2.2 Renterisiconorm

De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. De renterisiconorm (tabel 5.6) is aan de hand van de begroting van 2020 uiteengezet.

nr	Omschrijving	Begroting 2020
(bedragen x € 1.000)		
1	Begrotingstotaal	€ 10.980
2	Renterisiconorm (20% van 1)	€ 2.196
3	renteherziening	€ 451
4	Aflossing	€ 324
5	Rente risico (3+4)	€ 775
6	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	€ 1.421

(tabel 5.6)

5.2.3 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde. Ook hiervoor geldt dat hiervan tot op heden nog geen gebruik is gemaakt. Naar verwachting zal mogelijk wel gebruik worden gemaakt van kasgeldfinanciering, in dat geval zal de geldende regelgeving daarvoor worden toegepast.

5.2.4 Schatkistbankieren

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden, dit drempelbedrag is bepaald op 0,75% van het begrotingstotaal. Voor OD Twente komt dit in 2020 neer op € 82.500,-. Het drempelbedrag bedraagt echter minimaal € 250.000.

Omschrijving	Waarde
Percentage	0,75%
Omvang begroting	€ 10.980.349
Drempel bedrag	€ 82.400
Minimum	€ 250.000

(tabel 5.7)

5.2.5 Liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte

Uitgangspunt is dat de OD Twente bij de start in 2019 niet beschikte over eigen liquide middelen. De ontwikkelingen in het boekjaar 2019 bepalen de liquiditeit aan het begin van 2020.

De inkomende geldstroom o.b.v. deelnemersbijdrage wordt voorafgaand aan elk kwartaal overgemaakt waarbij voor het 1^e kwartaal 40% en voor elk volgende kwartaal 20% van de begrote bijdrage wordt gehanteerd. Aan de uitgavenkant is het uitgangspunt dat de geraamde investeringen in het laatste kwartaal van 2019 en het eerste kwartaal van 2020 zullen plaatsvinden. Ten aanzien van de overige exploitatiekosten zoals personeel en overige is de verwachting dat deze gelijkmatig over het jaar verspreid zullen zijn. De financieringsbehoefte is bepaald op grond van ondergenoemde kasstromen (tabel 5.8).

Kwartaal / Omschrijving	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
(bedragen x € 1.000)					
Saldo start	136	1.578	1.127	250	136
Deelnemersbijdrage	4.436	2.218	2.218	2.218	11.090
Totaal ontvangsten	4.436	2.218	2.218	2.218	11.090
Salarissen	-2.243	-2.243	-2.243	-2.243	-8.971
Investeringsen	0	0	-550	0	-550
Overige	-426	-426	-426	-426	-1.705
Totaal uitgaven	-2.669	-2.669	-3.219	-2.669	-11.226
Subtotaal	1.903	1.127	126	-201	0
Financieringsbehoefte	-325	-	124	451	250
Saldo eind	1.578	1.127	250	250	250

(Tabel 5.8)

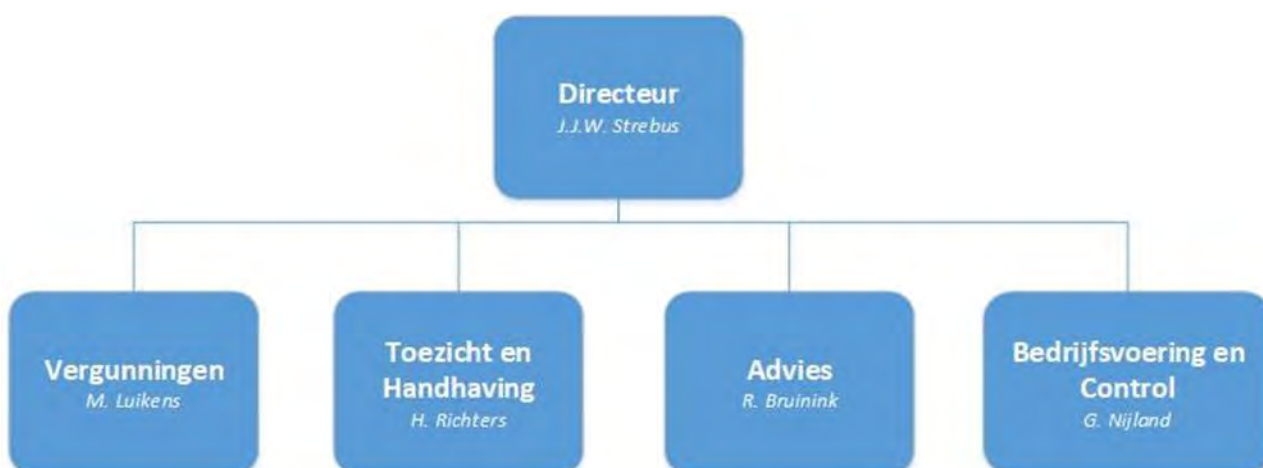
De verwachting is dat het merendeel van de investeringen voor 2020 in het laatste kwartaal van 2019 en het eerste kwartaal van 2020 zullen plaatsvinden. Bij een gelijkmatig verloop van de overige uitgaven zal gedurende het jaar een beperkte financieringsbehoefte ontstaan.

5.3 Bedrijfsvoering

Voorliggende paragraaf bevat de belangrijkste uitgangspunten voor de inrichting van de organisatie vanaf 01-01-2019. In 2017 en 2018 heeft een aanbesteding en selectie plaatsgevonden waarbij de Gemeente Almelo voor een aantal werkzaamheden de beste prijs / kwaliteitverhouding bood.

5.3.1 Organisatie, besturing

De OD Twente bestaat uit vier afdelingen: Vergunningverlening (inclusief meldingen), Toezicht & Handhaving, Specialistisch Advies en Bedrijfsvoering & Control. De organisatorische inrichting van de OD Twente sluit aan op de processen en zaaktypes. Dit maakt een proces- en zaakgerichte sturing mogelijk welke optimaal aansluit op de processen en zaken van deelnemers.

De OD Twente wordt aangestuurd door het managementteam dat bestaat uit de directeur en de 4 afdelingshoofden. De leden van het managementteam zijn ieder verantwoordelijk voor de resultaten van hun eigen afdeling en dragen daarnaast gezamenlijk met de directeur verantwoordelijkheid voor de resultaten van de OD Twente. De directeur is de eerstverantwoordelijke voor de continuïteit, strategie en resultaten van de OD Twente.

5.3.2 Planning en Control cyclus

Om verantwoording af te leggen over het al dan niet halen van afgesproken doelen, te evalueren en beleidsbijstellingen uit te voeren is het van belang om een jaarlijkse Planning en Control cyclus (P&C cyclus) te volgen. Tot de P&C cyclus behoort zowel de financiële sturing en verantwoording als de inhoudelijke kwaliteitssturing en verantwoording. Een geïntegreerde opzet draagt bij aan een evenwichtige afweging tussen kosten en kwaliteit.

Het inrichten van de interne P&C cyclus gebeurt conform de bepalingen over de begroting en de jaarrekening uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze bevat enkele dwingende procedures en termijnen over de begrotingscyclus van een GR. Het doel is om de invloed van de gemeenteraden en de provinciale staten op een GR te borgen. De kern van deze bepalingen is dat de raden en staten steeds in een vroegtijdig stadium rekening kunnen houden met de beleidsvoornemens van een GR en de verwachte hoogte van de bijdrage aan een GR voor het volgende jaar.

5.3.3 Huisvesting

Het is van belang dat de nieuwe Omgevingsdienst Twente een goed ingewerkte en efficiënt draaiende organisatie wordt, waar binnen samen met de medewerkers een kwaliteitsimpuls wordt gerealiseerd.

Met de Gemeente Almelo is een overeenkomst gesloten voor de duur van tenminste 5 jaar. Voorafgaand aan het sluiten van deze overeenkomst is aan alle deelnemers en de Regio Twente gevraagd een offerte uit te brengen. De keuze is gemaakt op basis van een programma van eisen waarbij de beste verhouding tussen prijs en kwaliteit de doorslag heeft gegeven.

Naast de huisvesting op de 16^e, 17^e en 18^e verdieping in het stadhuis van de Gemeente Almelo is er decentrale huisvesting bij elke deelnemer (norm 2 werkplekken per deelnemer). De kosten van decentrale huisvesting worden niet meegenomen in de begroting van de OD Twente.

De OD Twente start in 2019 met de ontwikkeling van Het Nieuwe Werken. De gehuurde verdiepingen in het stadhuis van de Gemeente Almelo zijn hiervoor ingericht.

Het Nieuwe Werken stelt eisen aan de omgeving waarbinnen gewerkt wordt;

- Tijd en plaats ongebonden kunnen werken
- Goede bereikbaarheid voor klanten en collega's
- Goede beschikbaarheid van informatie voor medewerkers en klanten
- Goede beschikbaarheid van medewerkers
- Digitaal competente medewerkers en leidinggevend
- Plan- en projectmatig kunnen werken

Zelforganisatie, klantgerichtheid en Het Nieuwe Werken vragen een cultuurverandering van alle betrokkenen. Hierbij hoort scholing en coaching. In de loop van 2019 wordt hieraan extra aandacht gegeven.

5.3.4 Informatiemanagement

Informatiemanagement en ICT is een cruciaal onderdeel van het functioneren van de Omgevingsdienst Twente. Dit is uitgewerkt in drie componenten:

- Het primaire proces;
- Het bedrijfsvoeringsproces;
- De infrastructuur;

Het primaire proces:

Om het primaire proces te ondersteunen, zijn op hoofdlijnen een drietal functionaliteiten te onderkennen. Met ingang van 2019 zijn deze:

- Werkstroombesturing (workflowmanagement of procesapplicatie). Werkstroombesturing omvat het gecontroleerd, geautoriseerd en geautomatiseerd uitvoeren van werkprocessen. Deze functionaliteit wordt vanaf (in) 2019 geboden door de applicaties Squit XO, Squit Op Pad en Squit Online Dossier (Roxit).
- Digitale Archivering (documentmanagement). Digitale Archivering omvat de functionaliteit voor het digitaal opslaan van documenten, het rubriceren en indexeren en het terugvinden van documenten. Deze functionaliteit wordt bijvoorbeeld vanaf (in) 2019 geboden door de applicatie InProces (Brein)([paragraaf 5.3.5](#))
- Expertise Systemen. De expertisesystemen omvatten de applicaties die gebruikt worden om ter ondersteuning van het primaire proces, specifieke werkzaamheden uit te voeren zoals geluidberekeningen of het raadplegen van juridische databanken.

Korte termijn

Voor de korte termijn (2018/2019) is zoals bovenstaand beschreven aangesloten bij Squit XO van Roxit, een applicatie die bij de meeste deelnemers al in gebruik is. Deze korte termijn implementatie wordt uiterlijk 1 januari 2020 vervangen door een lange termijn oplossing.

Lange termijn

Voor de lange termijn (2020 e.v.) is een nieuwe Europese aanbesteding uitgevoerd waarbij zowel voor de OD Twente als 4 deelnemende partijen een VTH-oplossing wordt aangekocht.

Bedrijfsvoeringsproces

Medewerkers binnen de OD Twente worden efficiënt ondersteunt in hun werkprocessen. Hiervoor is flexibele basis werkplekautomatisering een vereiste. Binnen de OD Twente wordt dit ingevuld middels een laptop of tablet met daarop toepassingen binnen Microsoft Office365 zoals Word, Excel, PowerPoint en Outlook. De laptop of tablet wordt zo ingericht dat er tijds- en plaats- onafhankelijk gewerkt kan worden.

Naast de gebruikte laptop of tablet is randapparatuur benodigd om documenten te printen en/of te scannen. Hiernaast zijn ook telecommunicatievoorzieningen noodzakelijk.

Het geheel wordt gerealiseerd vanuit een Microsoft Office365 gedachte en afgenomen van Gemeente Almelo. Aanvullend aan de kantoorautomatisering worden van de Gemeente Almelo diverse diensten afgenomen voor de uitvoering van benodigde PIOFACH-taken. De hierbij behorende ICT-infrastructuurvoorzieningen worden ook geleverd door Almelo.

5.3.5 Archivering

Documenten die noodzakelijk zijn voor de taakuitvoering van de OD Twente en documenten en dossiers ten behoeve van het ondersteunend personeel moeten op doelmatige wijze ontsloten zijn (art 38 GR). Het uitgangspunt binnen de OD Twente is digitaal werken. Bij de start van de OD Twente worden vanaf dat moment alle lopende procedure- en inspectiedocumenten digitaal opgeslagen.

5.3.6 Personeel

De deelnemers aan de OD Twente hebben individueel bepaald welke formatie zij inbrengen in relatie tot het primaire proces. Met behulp van de normuren zoals die zijn opgenomen in de Producten- en Dienstencatalogus (PDC) per product is het aantal te verwachten producten bepaald. Hierbij is voor de overgedragen formatie een verwachte productiviteit van 1.400 uur per fte gehanteerd. De onderbouwing van de productiviteitsnorm is opgenomen in [bijlage 2](#).

Functie	Basistaken	Facultatieve taken	Overhead	Totaal
Directie en management	0,0	0,0	5,0	5,0
Secretarieel	0,0	0,0	2,0	2,0
Adviseur	0,0	0,0	0,0	0,0
Coördinatoren	4,0	0,0	0,0	4,0
Procesondersteuning	6,0	0,0	0,0	6,0
Vergunning-verlening	18,6	0,0	0,0	18,6
Toezicht en handhaving	39,6	0,0	0,0	39,6
Specialisten + facultatief	20,6	0,0	0,0	20,6
Overig	0,0	3,9	8,5	12,4
Fte totaal	88,8	3,9	15,5	108,2
% totaal	82 %	4 %	14 %	100 %

De daadwerkelijke bezetting is begin 2019 lager doordat deelnemers ook vacatureruimte hebben ingebracht. Vanaf de start per 1 januari 2019 wordt gewerkt aan de invulling van vacatures. Achtereenvolgens worden vacatures intern, regionaal (Twentse Overheid) en extern vrijgegeven. Daarnaast is begin 2019 sprake van een flexibele schil zodat de organisatie efficiënter kan inspelen op de daadwerkelijke vraag.

6 Overzicht van baten en lasten en toelichting

6.1 Overzicht van baten en lasten

OMSCHRIJVING	Begroting 2020	Waarvan overhead:
Personeel	€ 8.971.248	1.351.344
Salariskosten	€ 8.442.331	1.286.994
Opleidingskosten	€ 168.847	25.740
Overige personeelskosten	€ 360.070	38.610
Personeel derden	€ 286.030	80.000
Kapitaallasten	€ 340.590	4.665
Afschrijving	€ 324.000	4.000
Rente	€ 16.590	665
Indirecte kosten	€ 1.097.625	785.935
Huisvesting (incl. gebouwgebonden diensten)	€ 182.431	182.431
ICT exploitatielasten	€ 226.990	-
Wagenpark	€ 55.700	-
Inhuur bedrijfsvoering diensten	€ 564.864	564.864
Diverse kosten	€ 38.640	38.640
Projecten primair proces	€ -	-
Externe advieskosten	€ 29.000	-
Onvoorzien	€ 104.857	59.259
Uitvoeringskosten	€ 50.000	-
Specifieke budgetten	€ 130.000	0
Ontwikkelbudget	€ 130.000	-
Inverdieneffect		
TOTAAL LASTEN	€ 10.980.349	2.281.203
- waarvan incidenteel	€ 234.857	59.259
Algemene dekkingsmiddelen	€ -11.090.153	-2.281.203
Bijdrage directe kosten (o.b.v. inbreng in fte)	€ -8.678.950	0
Bijdrage indirecte kosten (o.b.v. inwoneraantal)	€ -2.281.203	-2.281.203
Bijdrage ontwikkelbudget	€ -130.000	0
TOTAAL BATEN	€ -11.090.153	-2.281.203
- waarvan incidenteel	€ -234.857	-59.259
RESULTAAT (excl. mut. reserves)	€ -109.803	0
Mutaties reserves	€ 109.803	0
Dotatie algemene reserve	€ 109.803	0
RESULTAAT (incl. mut. reserves)	€ 0	0

6.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de volgende subparagrafen wordt het overzicht van baten en lasten nader toegelicht.

6.2.1 Algemene financiële uitgangspunten

Loon en prijsindexatie:

De programmabegroting 2020 is opgesteld in prijspeil 2020. Voor opvolgende jaren: De ramingen van het percentage voor de lonen en prijzen worden gebaseerd op de percentages zoals deze in het voorjaar begrotingsjaar x-1 worden gepubliceerd door het CPB voor begrotingsjaar x. Voor de prijzen wordt het percentage voor de netto materiële overheidsconsumptie gehanteerd, voor de lonen de loonvoet voor de sector overheid. Voor de opvolgende jaren is nu gerekend met 1.4% respectievelijk 2.7%.

6.2.2 Personeel

Salariskosten:

Onder salariskosten vallen directe loonkosten (brutoloon, vakantietoeslag), verplichte premies en bijdragen (premie volksverzekeringen, premie werknemersverzekeringen, inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekeringswet e.d.) en CAO gerelateerde afspraken (werkgeversdeel pensioenpremie, eindejaarsuitkering e.d.) van het personeel in dienst van de Omgevingsdienst Twente.

De salariskosten zijn opgebouwd uit 92,7 FTE primair proces plus 15,5 FTE overhead ([paragraaf 5.3.6](#)). Voor de overheadfuncties zijn de salariskosten berekend op grond van het maximum van de bijbehorende schaal.

In het primaire proces zijn 2 FTE coördinatie, 6 FTE procesondersteuning en 2 FTE accountmanagement opgenomen. Voor het primair proces is een normbedrag van €78.500,- per FTE gehanteerd. Dit komt overeen met het verwachte maximum van schaal 10 van Gemeente Almelo. Uitzondering hierop vormt procesondersteuning waarvoor een normbedrag van € 50.500,- per FTE is gehanteerd wat overeenkomt met het verwachte maximum van schaal 6 van de Gemeente Almelo.

Afwikkeling Sociaal Plan OD Twente:

Als kader voor de overgang van personeel van de deelnemers naar de OD Twente is op 13 juli 2018 het Sociaal Plan OD Twente vastgesteld. Dit Sociaal Plan is richtinggevend geweest voor de arbeidsrechtelijke en arbeidsvoorwaardelijke migratie van personeel.

Daarnaast bevatte het Sociaal Plan de regels voor plaatsing van de verschillende medewerkers in hun functie bij de OD Twente.

De kosten van het Sociaal Plan omvatten o.a.:

- Salarisgarantie
- Individueel Keuze Budget
- Fietsplan / Studie
- Aanvulling reiskosten woon-werk + parkeerplaatsen (3 jaar tot 01-01-2022)
- Overgang verlofaanspraak tot maximaal 72 uur
- Generatiepact / Jubilea

In de voorliggende begroting zijn de meerkosten van het Sociaal Plan niet opgenomen. De reden hiervoor is dat in het verleden is bepaald dat de kosten voor het uitvoeren van het Sociaal Plan voor rekening zijn van de latende organisaties.

Opleidingskosten

De opleidingskosten betreffen 2% van de salariskosten.

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten betreffen 3% van de salariskosten.

Ziekteverzuim

In de productiviteitsnorm is rekening gehouden met een productiviteitsverlies van 4 procent. Er is geen specifiek budget opgenomen voor de vervanging bij (langdurige) ziekte.

6.2.3 Inhuur derden

Het budget voor inhuur derden is in hoofdzaak bedoeld voor bedrijfsvoeringspecialisten waarvoor binnen de begroting geen formatie is geraamd. Denk hierbij aan ICT-expertise en juridisch, communicatie en financieel advies. Deze diensten worden afhankelijk van de situatie afgenomen van gemeente Almelo als leverancier van de bedrijfsvoeringdiensten of van marktpartijen. De jaarlijkse accountantskosten voor de interim- en jaarrekeningcontrole inclusief de verslaglegging daarover zijn eveneens inbegrepen in dit bedrag.

De ervaring bij andere omgevingsdiensten leert dat in de eerste jaren een productiviteitsverlies ontstaat van 5% tot 10% van de beschikbare capaciteit. Daarom is er incidenteel voor de jaren 2019, 2020, 2021 een inhuurbudget opgenomen om dit verlies op te vangen. Voor 2020 is een opslag van 3% opgenomen over de begrote loonkosten van het primaire proces. In de meerjarenraming is hiervoor voor 2021 nog 1% geraamd.

6.2.4 Kapitaallasten

Investerings

De OD Twente heeft een beperkte hoeveelheid bedrijfsmiddelen in eigen bezit.

Dit betreft met name ICT hardware die ter beschikking is gesteld aan de medewerkers en één ingerichte wachtdienstauto. Daarnaast beschikt de OD Twente over een eigen ICT-platform voor de uitvoering van haar primaire VTH proces.

Door aanbestedingsverplichtingen wordt in 2019 een nieuw ICT-platform voor het primaire VTH proces ontwikkeld.

Het bestaande platform is in 2018 ontwikkeld en wordt over een periode van 1 jaar afgeschreven (2019). De volgende investeringen worden de komende jaren voorzien.

Investering	Bedrag	Gebruik vanaf	Afschrijving
1 ICT-platform primair proces (KT)	€ 380.000	2019	1 jaar
2 ICT-hardware: Mobiel, tablet, laptop	€ 225.000	2019	3 jaar
3 ICT-platform primair proces (LT)	€ 200.000	2020	5 jaar
4 ICT-platform primair proces (LT)	€ 350.000	2020	5 jaar
5 ICT-hardware: Mobiel, tablet, laptop	€ 225.000	2022	3 jaar
6 Wachtdienstauto	€ 25.000	2019	5 jaar

Toelichting

- Deze post betreft de aanschaf en configuratie van het ICT-platform voor de korte termijn die benodigd zijn voor de primaire processen van de OD Twente ([paragraaf 5.3.4](#)). Het ICT-platform (is) wordt in 2018 en 2019 ingericht en dient voor 1 januari 2020 vervangen te zijn door het ICT-platform voor de lange termijn.

2. Deze post betreft de aanschaf van een mobiele telefoon en tablet of laptop van goede kwaliteit per medewerker. De medewerker maakt een keuze tussen een tablet of laptop. Beide kunnen op de kantoorlocatie Almelo gekoppeld worden aan een dockingstation. Gerekend wordt met een investeringsbedrag van € 1.875,-- voor 120 medewerkers.
3. Deze post omvat de begeleiding van de LT aanbesteding en het implementeren en testen van het ICT-platform applicatie langere termijn. Afschrijving met ingang van 2021 ([paragraaf 5.3.4](#)).
4. De aanschaf en configuratie van de ICT applicatie langere termijn die benodigd is voor de primaire processen van de omgevingsdienst Twente ([paragraaf 5.3.4](#)).
5. De 3-jaarlijkse vervanging van de hardware zoals benoemd onder punt 2.

Rente

Gerekend is met een rente van 2,0% op het totaal van de te activeren investeringen.

6.2.5 Indirecte kosten

Huur huisvesting en gebouw gebonden diensten

De OD Twente is gevestigd op het adres Haven Zuidzijde 30 7607 EW te Almelo (Stadhuis).

Op dit adres worden de verdiepingen 16 / 17 / 18 gehuurd van de Gemeente Almelo.

Het voor de OD Twente beschikbare functioneel nuttig vloeroppervlak (FNO) bedraagt 507 vierkante meter.

Het in de begroting opgenomen bedrag is vastgesteld in de DVO Gemeente Almelo – OD Twente d.d. 17-07-2018. Dit bedrag is inclusief inrichting, belastingen, verzekeringen, onderhoud, elektra, gas, water, beheer, schoonmaak, facilitaire zaken en reststoffen management.

Deze begrotingspost wordt op basis van de DVO jaarlijks bijgesteld op grond van de CPI zoals deze wordt gepubliceerd door het CBS.

ICT exploitatielasten

De jaarlijkse exploitatielasten zijn opgebouwd uit: applicatiekosten voor het primair proces VTH, applicatiekosten bedrijfsvoeringsprocessen (overheadfuncties), onderhoud en beheer van de algemene infrastructuur ICT.

Verplaatsingskosten

Met de hoogte van reiskosten van werk gerelateerde verplaatsingen wordt in 2019 ervaring opgedaan. Naar verwachting zullen vooral de medewerkers van het Team Toezicht & Handhaving zich regelmatig verplaatsen i.v.m. locatiebezoek.

Met ingang van 2019 wordt gestreefd naar een goede verhouding tussen het beschikbaar stellen van dienstauto's en het vergoeden van zakelijk gebruik van het eigen vervoer.

Vanaf 2019 beschikt de OD Twente over 1 wachtdienstauto (eigendom) en 7 dienstauto's waarvan 3 VW Polo's en 4 VW UP's (allen shortlease). In de loop van 2019 wordt bepaald of deze 7 dienstauto's voldoende bezet zijn. In de voorliggende begroting is gerekend met een bedrag van € 59.700,- voor alle auto's inclusief alle bijkomende kosten. Aanvullend hierop wordt een bedrag van € 100,- per maand per FTE primair proces (direct productief) geraamd.

Inhuur bedrijfsvoeringsdiensten

Een groot gedeelte van de bedrijfsvoeringsdiensten wordt afgenomen van de Gemeente Almelo. Het geraamde bedrag is gebaseerd op de afspraken in de DVO Gemeente Almelo – OD Twente. Voor dit bedrag worden de volgende diensten en producten geleverd:

- Financieel en administratieve taken

- Personeel en salarisadministratie
- Arbodiensten
- BHV organisatie & opleiding
- Print-, scan- en kopieerfunctionaliteit
- Levering, beheer en onderhoud van digitale werkplekken
- Standaard kantoorsoftware inclusief mailbox
- Levering, beheer en onderhoud van laptops en tablets exclusief de aanschafkosten van de hardware.
- Levering, beheer en onderhoud van smartphones en bijbehorende abonnementen exclusief aanschafkosten hardware.
- Levering, beheer en onderhoud van de hardware t.b.v. kantoorwerkplek
- Vaste telefonie
- Netwerkbeheer en beveiliging
- Helddesk, service en ondersteuning

Uitgangspunt is 120 medewerkers. Deze begrotingspost wordt op basis van de DVO jaarlijks bijgesteld op grond van de CPI zoals deze wordt gepubliceerd door het CBS.

6.2.6 Onvoorzien

5% over de kosten 6.3.2 tot en met 6.3.5 excl. salarissen.

6.2.7 Directe productie- en uitvoeringskosten

Een vast bedrag van € 50.000,-- per jaar.

6.2.8 Specifieke budgetten

Zie de toelichting ([paragraaf 6.4.1](#)) van de meerjarenraming.

6.2.9 Algemene dekkingsmiddelen

In [bijlage 1](#) is een specificatie gegeven van de bijdrage per deelnemer.

Bijdrage milieu breed takenpakket

De uitgaven van de OD Twente die worden gemaakt in het kader van het milieu breed takenpakket worden gedekt door bijdragen van de deelnemers: Dit zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden en de Provincie Overijssel.

De bijdragen aan het milieu brede takenpakket zijn verdeeld op basis van het per deelnemer opgegeven aantal FTE ([bijlage 2](#)).

Bijdrage facultatieve taken o.b.v. FTE

De kosten voor facultatieve taken o.b.v. inbreng in FTE worden berekend op basis van de daadwerkelijk ingebrachte FTE's of vacatureruimte. Op het moment van opstellen van deze begroting zijn nog gesprekken gaande met deelnemers over de mate van inbreng van facultatieve taken.

Bijdrage overheadkosten:

De kosten voor overhead worden verdeeld o.b.v. het inwoneraantal per deelnemer per 01-01-2019. De Provincie Overijssel telt mee voor het gemiddelde aantal inwoners van de overige 14 deelnemers.

Bijdrage ontwikkelbudget:

Zie de toelichting ([paragraaf 6.3.1](#)) op het ontwikkelbudget.

6.2.10 Mutaties reserves

Reservevorming

Om het eigen vermogen op te bouwen wordt in de eerste drie jaren van de dienst 1% (circa € 100.000,- per jaar) van de exploitatie gereserveerd ([5.1.4 weerstandsvermogen](#)).

6.2.11 Vennootschapsbelasting

De OD Twente verricht haar diensten voor andere publiekrechtelijke organisaties. Omdat de Gemeenschappelijke Regeling geen winst beoogd (ramingen zijn kostendekkend), komt OD Twente niet door de zogenoemde ondernemerspoort. Mocht de Gemeenschappelijke Regeling onverhoopt in een jaar toch een overschot op een activiteit behalen, dan is OD Twente eveneens geen Vpb verschuldigd. Dit omdat de zogenoemde objectvrijstelling voor samenwerkingsverbanden dan van toepassing is. Immers geeft de OD Twente invulling aan de wettelijk opgelegde overheidstaken van de deelnemers én werkt de OD Twente alleen voor de deelnemers van de Gemeenschappelijke Regeling waarbij de deelnemers naar evenredigheid bijdragen in de kosten. Ten aanzien het vorenstaande standpunt wordt momenteel afstemming met de Belastingdienst gezocht.

6.2.12 Frictie- en desintegratiekosten

Zie ook [6.2.2. Personeel](#). Bij de individuele deelnemers ontstaan frictie- en desintegratiekosten. Deze frictie- en desintegratiekosten zijn per deelnemer verschillend en zijn voor eigen rekening van de latende organisatie.

6.3 Meerjarenraming

Onderstaand volgt de meerjarenraming voor de OD Twente.

In [bijlage 1](#) is een specificatie van de bijdrage per deelnemer gegeven.

Jaar	2020	2021	2022	2023
Personeel	€ 8.971.248	€ 9.123.759	€ 9.187.625	€ 9.160.062
Personeel derden	€ 286.030	€ 148.677	€ 80.000	€ 80.000
Kapitaallasten	€ 340.590	€ 206.238	€ 203.560	€ 200.883
Indirecte kosten	€ 1.097.625	€ 1.102.015	€ 1.109.729	€ 1.106.400
Onvoorzien	€ 104.857	€ 71.923	€ 72.159	€ 71.819
Uitvoeringskosten	€ 50.000	€ 50.200	€ 49.899	€ 49.100
Specifieke budgetten	€ 130.000	€ 120.000	€ -	€ -
Totaal Lasten	€ 10.980.349	€ 10.822.811	€ 10.702.973	€ 10.668.265
Algemene dekkingsmiddelen	€ -11.090.153	€ -10.931.039	€ -10.702.973	€ -10.668.265
Totaal baten	€ -11.090.153	€ -10.931.039	€ -10.702.973	€ -10.668.265
RESULTAAT (excl. mutaties reserves)	€ -109.803	€ -108.228	€ -	€ -
Mutaties reserves	€ 109.803	€ 108.228	€ -	€ -
RESULTAAT (incl. mutaties reserves)	€ 0	€ 0	€ -	€ -

6.3.1 Specifieke budgetten

Ontwikkelbudget

Het ontwikkelbudget voor de OD Twente bedraagt in totaal € 400.000,- over de periode 2019 tot en met 2021. Dit ontwikkelbudget wordt naar rato van inbreng van FTE's gefinancierd (zie [bijlage 1](#)). Het budget kan worden gebruikt voor verdere integratie van werkwijzen, het creëren van één cultuur en het verder ontwikkelen van de gezamenlijkheid in houding en gedrag.

Jaar	Bedrag	Besteding
2019	€ 150.000	€ -100.000
2020	€ 130.000	€ -150.000
2021	€ 120.000	€ -150.000
2022	€ -	
2023	€ -	

Over de besteding van dit budget wordt jaarlijks verantwoording afgelegd en het bedrag dat na drie jaar eventueel overblijft, wordt -na besluitvorming door het Algemeen Bestuur- bestemd voor reservevorming dan wel teruggegeven aan de deelnemers naar rato van hun inbreng uitgedrukt in FTE.

Besparingsambitie

De vorming van de OD Twente leidt tot efficiencyvoordelen in de uitvoering. Deze efficiency wordt beoogd door een slimmere inzet van de specialisten, meer sturing op processen en kengetallen en schaalvoordelen vanwege omvang. Om deze efficiencyvoordelen te realiseren krijgt de OD Twente een taakstelling mee. Na twee jaar vanaf de start (dus ingaande vanaf het derde jaar) wordt jaarlijks in ieder geval 1% van de exploitatie inderdiend gedurende een periode van 4 jaar. Dit betekent dat er vanaf 2021 jaarlijks 1% extra wordt inderdiend op de exploitatie oplopend tot 4% in het jaar 2024.

Jaar	Bedrag	%
2020	€ -	0%
2021	€ -101.476	1%
2022	€ -202.953	2%
2023	€ -304.429	3%
2024	€ -405.905	4%
2025	€ -405.905	4%

6.3.2 Van inputfinanciering naar outputfinanciering

De financiering van de OD Twente is voor de eerste 3 jaren gebaseerd op input. Dat wil zeggen dat deelnemers hun huidige budget voor het primaire proces inbrengen, gekoppeld aan de ingebrachte taken en de ingebrachte FTE's. Dit budget wordt vermeerderd met een opslag voor de personele en formatieve overhead van de OD Twente zoals uitgewerkt in de exploitatiebegroting. Het doel is om de inputbegroting in deze periode van 3 jaar om te bouwen naar een outputbegroting. Om tot een model van outputfinanciering te komen moet ervaring worden opgedaan met de indicatieve Twentse Norm (Twentse PDC). Daarnaast moeten de volgende cijfers inzichtelijk zijn:

- Aantallen geleverde producten (per deelnemer)
- Gerealiseerde uren per product
- Een kwaliteitsnorm per product
- Een prijs per uur
- het aantal productieve uren

In de meerjarenraming is het effect van deze omzetting niet verwerkt.

7 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

7.1 Geprognosticeerde begin en eindbalans 2020

ACTIVA		Begin balans 1-1-2020		Eind balans 31-12-2020
Vaste activa	€	361.000	€	587.000
Immateriële vaste activa:	€	-	€	-
Materiële vaste activa:	€	361.000	€	587.000
Financiële vaste activa:	€	-	€	-
Vlottende activa	€	135.976	€	250.000
Vorraden:	€	-	€	-
Uitzettingen korter <1 jaar:	€	-	€	-
Liquide middelen:	€	135.976	€	250.000
Overlopende activa:	€	-	€	-
TOTAAL ACTIVA	€	496.976	€	837.000
PASSIVA		Begin balans 1-1-2020		Eind balans 31-12-2020
Vaste passiva	€	496.976	€	837.000
Eigen vermogen:	€	150.976	€	240.779
Voorzieningen:	€	-	€	-
Vaste schuld:	€	346.000	€	596.221
Vlottende passiva	€	0	€	0
Netto-vlottende schulden, < 1 jaar:	€	-	€	-
Overlopende passiva:	€	-	€	-
TOTAAL PASSIVA	€	496.976	€	837.000
TOTAAL ACTIVA	€	496.976	€	837.000
RESULTAAT	€	0	€	0
(incl. mutaties reserves)		-		-

7.2 Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie.

7.2.1 Materiële vaste activa

De investeringen bestaan in de hoofdzaak uit investeringen in ICT hardware en het configureren daarvan voor zowel de primaire als de overhead processen. De projectkosten ICT worden afgeschreven over 5 jaar.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)		Boek- waarde 1-1-2020	Inv.	Afsch.	Des- inv.	Bijdr. Derden	Waarde- verm.	Boek-waarde 31-12-2020
Investerings met economisch nut	E	€ 361	€ 550	€ 324	€ 0	€ 0	€ 0	€ 587
Investerings met een maatschappelijk nut	M	€ 0			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal		€ 361	€ 550	€ 324	€ 0	€ 0	€ 0	€ 587

7.2.2 Liquide middelen

Op grond van de begroting is een liquiditeitsoverzicht opgesteld. Uitgangspunt is dat de bijdrage van de deelnemers aan het begin van ieder kwartaal is voldaan en dat de salarissen en overige kosten zich gelijkmatig over het jaar spreiden. Investerings zijn overeenkomstig de begroting verwerkt ([paragraaf 6.2.4](#)).

Liquide middelen (bedragen x 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo 1-1	€ 136	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
<u>Inkomsten</u>						
Deelnemerbijdragen	€ 11.090	€ 10.931	€ 10.703	€ 10.668	€ 10.668	€ 10.668
<u>Uitgaven</u>						
Salarissen	€ -8.971	€ -9.124	€ -9.188	€ -9.160	€ -9.605	€ -10.072
Investerings	€ -550	€ -	€ -225	€ -	€ -25	€ -775
Overige	€ -1.705	€ -1.540	€ -1.326	€ -1.319	€ -874	€ -407
Saldo bedrijfsvoering	€ -0	€ 517	€ 214	€ 439	€ 414	€ -336
Lenen / aflossen	€ 250	€ -267	€ 36	€ -189	€ -164	€ 586
Saldo 31-12	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250

7.2.3 Eigen vermogen

In 2019 bestaat het eigen vermogen uit de algemene reserve. De algemene reserve is gemaximaliseerd op 5% van de begrotingsomvang van de Omgevingsdienst Twente (circa € 500.000,-). De reserve wordt gevoed met positieve rekeningresultaten, daarnaast wordt in de eerste drie jaar van de omgevingsdienst de reservepositie versterkt door een in de begroting opgenomen dotatie van 1% van de begrotingsomvang. De algemene reserve is bedoeld als initiële mogelijkheid om tegenvallers in de exploitatie te kunnen opvangen.

Omschrijving	Saldo 1-1-2020	Bestemming vorig boekjaar	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2020
Algemene Reserve	150.976	0	89.803	0	240.779
Totaal	150.976	-	89.803	-	240.779

7.2.4 Voorzieningen

Vooralsnog niet van toepassing.

7.2.5 Vaste Schuld

De financieringsbehoefte is op grond van een liquiditeitsprognose ([paragraaf 5.2.5](#)) bepaald. De rentelasten berekend op een rentepercentage van 2,0% over de verwachte investeringen.

8 Bijlagen

Bijlage 1 Bijdrage per deelnemer

Onderdeel A: Exploitatiebijdrage directe kosten (primair proces o.b.v. FTE) takenpakket variant 4 (milieubreed) per deelnemer.

Deelnemer	% Kosten	2020	2021	2022	2023
Almelo	13,21%	€ 1.077.624	€ 1.066.456	€ 1.067.012	€ 1.063.434
Borne	4,28%	€ 348.945	€ 345.328	€ 345.509	€ 344.350
Enschede	13,71%	€ 1.118.677	€ 1.107.082	€ 1.107.660	€ 1.103.945
Haaksbergen	4,53%	€ 369.471	€ 365.642	€ 365.833	€ 364.606
Hellendoorn	6,04%	€ 492.628	€ 487.523	€ 487.777	€ 486.141
Hengelo	7,04%	€ 574.733	€ 568.776	€ 569.073	€ 567.165
Hof van Twente	8,30%	€ 677.364	€ 670.343	€ 670.693	€ 668.444
Losser	4,78%	€ 389.997	€ 385.955	€ 386.157	€ 384.862
Noaberkracht	7,30%	€ 595.259	€ 589.090	€ 589.397	€ 587.421
Oldenzaal	4,40%	€ 359.208	€ 355.485	€ 355.671	€ 354.478
Provincie Overijssel	10,82%	€ 882.626	€ 873.478	€ 873.933	€ 871.003
Rijssen-Holten	5,53%	€ 451.576	€ 446.896	€ 447.129	€ 445.629
Twenterand	5,66%	€ 461.839	€ 457.052	€ 457.291	€ 455.757
Wierden	4,40%	€ 359.208	€ 355.485	€ 355.671	€ 354.478
Totaal	100,00 %	€ 8.159.155	€ 8.074.592	€ 8.078.803	€ 8.051.712

Onderdeel B: Exploitatiebijdrage facultatieve taken per deelnemer.

Deelnemer	FTE	% Kosten	2020	2021	2022	2023
Almelo		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Borne		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Enschede		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Haaksbergen		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Hellendoorn		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Hengelo		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Hof van Twente	1,9	51,85%	€ 156.608	€ 156.608	€ 156.608	€ 156.608
Losser		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Noaberkracht		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Oldenzaal		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Provincie Overijssel	2,0	48,15%	€ 145.446	€ 145.446	€ 145.446	€ 145.446
Rijssen-Holten		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Twenterand		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Wierden		0,00%	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	3,9	100,00 %	€ 302.054	€ 302.054	€ 302.054	€ 302.054

Onderdeel C: Bijdrage t.b.v. ontwikkelbudget per deelnemer.

Deelnemer	% Kosten		2020		2021		2022		2023
Almelo	13,21%	€	17.170	€	15.849	€	-	€	-
Borne	4,28%	€	5.560	€	5.132	€	-	€	-
Enschede	13,71%	€	17.824	€	16.453	€	-	€	-
Haaksbergen	4,53%	€	5.887	€	5.434	€	-	€	-
Hellendoorn	6,04%	€	7.849	€	7.245	€	-	€	-
Hengelo	7,04%	€	9.157	€	8.453	€	-	€	-
Hof van Twente	8,30%	€	10.792	€	9.962	€	-	€	-
Losser	4,78%	€	6.214	€	5.736	€	-	€	-
Noaberkracht	7,30%	€	9.484	€	8.755	€	-	€	-
Oldenzaal	4,40%	€	5.723	€	5.283	€	-	€	-
Provincie Overijssel	10,82%	€	14.063	€	12.981	€	-	€	-
Rijssen-Holten	5,53%	€	7.195	€	6.642	€	-	€	-
Twenterand	5,66%	€	7.358	€	6.792	€	-	€	-
Wierden	4,40%	€	5.723	€	5.283	€	-	€	-
Totaal	100,00 %	€	130.000	€	120.000	€	-	€	-

Onderdeel D: Bijdrage t.b.v. opbouw reserveringen per deelnemer.

Deelnemer	% Kosten		2020		2021		2022		2023
Almelo	13,21%	€	14.502	€	14.294	€	-	€	-
Borne	4,28%	€	4.696	€	4.629	€	-	€	-
Enschede	13,71%	€	15.055	€	14.839	€	-	€	-
Haaksbergen	4,53%	€	4.972	€	4.901	€	-	€	-
Hellendoorn	6,04%	€	6.630	€	6.535	€	-	€	-
Hengelo	7,04%	€	7.735	€	7.624	€	-	€	-
Hof van Twente	8,30%	€	9.116	€	8.985	€	-	€	-
Losser	4,78%	€	5.248	€	5.173	€	-	€	-
Noaberkracht	7,30%	€	8.011	€	7.896	€	-	€	-
Oldenzaal	4,40%	€	4.834	€	4.765	€	-	€	-
Provincie Overijssel	10,82%	€	11.878	€	11.708	€	-	€	-
Rijssen-Holten	5,53%	€	6.077	€	5.990	€	-	€	-
Twenterand	5,66%	€	6.215	€	6.126	€	-	€	-
Wierden	4,40%	€	4.834	€	4.765	€	-	€	-
Totaal	100,00 %	€	109.803	€	108.228	€	-	€	-

Onderdeel E: Exploitatiebijdrage indirecte kosten (overhead) o.b.v. inwoneraantal per deelnemer.

Deelnemer	% Kosten	2020	2021	2022	2023
Almelo	10,79%	€ 257.813	€ 251.018	€ 250.581	€ 249.759
Borne	3,44%	€ 82.136	€ 79.971	€ 79.832	€ 79.570
Enschede	23,52%	€ 561.976	€ 547.163	€ 546.211	€ 544.419
Haaksbergen	3,61%	€ 86.262	€ 83.988	€ 83.842	€ 83.567
Hellendoorn	5,32%	€ 127.140	€ 123.789	€ 123.573	€ 123.168
Hengelo	12,00%	€ 286.587	€ 279.033	€ 278.548	€ 277.634
Hof van Twente	5,19%	€ 124.037	€ 120.767	€ 120.557	€ 120.162
Losser	3,35%	€ 80.059	€ 77.949	€ 77.813	€ 77.558
Noaberkracht	7,06%	€ 168.689	€ 164.243	€ 163.957	€ 163.419
Oldenzaal	4,74%	€ 113.350	€ 110.362	€ 110.170	€ 109.808
Provincie Overijssel	6,67%	€ 159.252	€ 155.054	€ 154.784	€ 154.277
Rijssen-Holten	5,66%	€ 135.285	€ 131.719	€ 131.490	€ 131.059
Twenterand	5,04%	€ 120.383	€ 117.210	€ 117.006	€ 116.622
Wierden	3,61%	€ 86.170	€ 83.898	€ 83.752	€ 83.478
Totaal	100,00 %	€ 2.389.140	€ 2.326.166	€ 2.322.117	€ 2.314.499

Totaal per deelnemer (*Primair proces + facultatieve taken + ontwikkelbudget + opbouw reserveringen + overhead*)

Deelnemer	2020	2021	2022	2023
Almelo	€ 1.367.110	€ 1.347.616	€ 1.317.592	€ 1.313.192
Borne	€ 441.337	€ 435.060	€ 425.341	€ 423.920
Enschede	€ 1.713.531	€ 1.685.537	€ 1.653.870	€ 1.648.364
Haaksbergen	€ 466.592	€ 459.965	€ 449.675	€ 448.173
Hellendoorn	€ 634.247	€ 625.091	€ 611.350	€ 609.309
Hengelo	€ 878.212	€ 863.886	€ 847.620	€ 844.798
Hof van Twente	€ 977.916	€ 966.666	€ 947.858	€ 945.213
Losser	€ 481.519	€ 474.813	€ 463.970	€ 462.420
Noaberkracht	€ 781.444	€ 769.983	€ 753.354	€ 750.840
Oldenzaal	€ 483.115	€ 475.895	€ 465.840	€ 464.286
Provincie Overijssel	€ 1.213.264	€ 1.198.667	€ 1.174.164	€ 1.170.725
Rijssen-Holten	€ 600.133	€ 591.246	€ 578.619	€ 576.688
Twenterand	€ 595.796	€ 587.181	€ 574.297	€ 572.380
Wierden	€ 455.935	€ 449.431	€ 439.423	€ 437.955
Totaal	€ 11.090.153	€ 10.931.039	€ 10.702.973	€ 10.668.265

De % verdeling per deelnemer voor onderdeel A, B, C en D is bepaald op basis van het voor de overgedragen taken ingebrachte aantal FTE's.

De % verdeling per deelnemer voor onderdeel E is bepaald op basis van het aantal inwoners per 01-01-2019 (bron: CBS). Het totaal aantal inwoners in Twente bedroeg op 01-01-2019: 628.030.

De Provincie Overijssel telt voor de berekening o.b.v. inwoneraantallen mee als het gemiddelde van de 14 deelnemende gemeenten: 44.859

Bijlage 2 Formatie

Oorspronkelijk ingebrachte formatie en verdeelsleutel

Deelnemer	Vergunning-verlening	Toezicht en handhaving	Specialisten + facultatief	Totaal	%
Almelo	3,00	4,80	2,70	10,50	13,21%
Borne	0,40	1,70	1,30	3,40	4,28%
Enschede	1,80	5,30	3,80	10,90	13,71%
Haaksbergen	1,20	1,40	1,00	3,60	4,53%
Hellendoorn	1,40	2,10	1,30	4,80	6,04%
Hengelo	1,00	3,70	0,90	5,60	7,04%
Hof van Twente	2,40	2,90	1,30	6,60	8,30%
Losser	0,70	1,90	1,20	3,80	4,78%
Noaberkracht	1,20	3,00	1,60	5,80	7,30%
Oldenzaal	1,20	1,60	0,70	3,50	4,40%
Provincie Overijssel	2,10	5,00	1,50	8,60	10,82%
Rijssen-Holten	1,40	1,90	1,10	4,40	5,53%
Twenterand	1,40	2,30	0,80	4,50	5,66%
Wierden	1,00	1,50	1,00	3,50	4,40%
Totaal	20,20	39,10	20,20	79,50	100,00 %

Formatie primair proces

Direct		
Omschrijving	Schaal	Formatie
Ingebracht door deelnemers	10	79,5
ICS	10	1,3
Accountmanagement	10	2,0
Coördinatie teams	10	2,0
Ondersteuning primair proces	6	4,0
Totaal		88,8
Facultatief		
Omschrijving	Schaal	Formatie
Ingebracht door deelnemers	6	0,7
Ingebracht door deelnemers	10	3,2
Totaal		3,9

Formatie overhead

Omschrijving	Schaal	Formatie
Directeur	14	1,0
Afdelingshoofden / controller	12	4,0
Directiesecretaris	11	1,0
P&O advies, kwaliteitsfunctionaris communicatie, juridisch gegevensbeheer	10	2,0
Gegevens en kwaliteitsbeheer	8	3,5
Informatie en automatisering	8	2,0
Secretaresse	6	2,0
Totaal		15,5

Bijlage 3 Opbouw uurtarief en productiviteit

Opbouw uurtarief

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Exploatiebijdrage (excl. ontwikkelbudget)	€ 10.850.349 €	10.702.811 €	10.702.973 €	10.668.265
Waarvan: overhead	€ 2.389.140 €	2.326.166 €	2.322.117 €	2.314.499
fte primair proces[1]	92,70	92,70	92,70	92,70
Kosten per fte (excl. BTW)	€ 117.045 €	115.454 €	115.455 €	115.081
Productieve uren fte	1.440	1.440	1.440	1.440
Uurtarief (incl. overhead, excl. BTW)	€ 81,28 €	80,18 €	80,18 €	79,92
Uurtarief (excl. overhead en BTW)	€ 63,38 €	62,75 €	62,78 €	62,58

Opbouw productiviteit

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Uitgangspunten				
Aanstelling	100%	100%	100%	100%
Uren per week	36	36	36	36
Uren per dag	7,2	7,2	7,2	7,2
Ziekteverzuim	4%	4%	4%	4%
Productiviteit	90%	90%	90%	90%
Productiviteitsnorm				
Beschikbare tijd	1.872	1.872	1.872	1.872
Wettelijk verlof	144	144	144	144
Feestdagen	50	58	50	58
Bruto beschikbaar aantal uren	1.678	1.670	1.678	1.670
Ziekteverzuim 4%	67	67	67	67
Netto beschikbaar aantal uren	1.611	1.603	1.611	1.603
Indirect productief 10%	161	160	161	160
Productief	1.450	1.443	1.450	1.443
Afgerond	1.440	1.440	1.440	1.440

Bijlage 4 Risico-inventarisatie

Nr	Omschrijving	Onderbouwing financiële bandbreedte en waarschijnlijkheid	Beheersing
	<u>Startende organisatie, inslijpen werkprocessen (incidenteel)</u>		
1.	Op 1 januari 2019 is de nieuwe organisatie OD Twente gestart. Vijftien werkwijzen en culturen worden bijeen gebracht tot 1 werkwijze en 1 cultuur. Hierbij moet de organisatie nog ingespeeld raken op de relatie met de opdrachtgevers. De ervaring bij andere OD's leert dat in de eerste jaren een productieverlies ontstaat tot 10% van de beschikbare capaciteit.	Het risicobedrag is gekwantificeerd door het salaris van direct productief personeel te vermenigvuldigen met 5% productieverlies. Daarbij is de kans gekwantificeerd als gemiddeld.	Voor het ontwikkelen van 1 cultuur is een ontwikkelbudget opgenomen. Het verlies in capaciteit van 10% door verschillende werkwijzen wordt opgevangen door: - Extra incidenteel budget op te nemen in de begroting van 2020 (3%). - Door aanpassingen in het uitvoeringsprogramma van 2020.
	<u>Hogere loonsom / sociaal plan (incidenteel)</u>		
2.	De mogelijkheid bestaat dat de loonsom hoger uitkomt dan in de "oude situatie". Oorzaken zijn inpassing (waardering nieuwe en oude functie komen niet overeen), meegenomen toeslagen, etc. Daarnaast bestaat de kans op extra kosten voor woon- werk verkeer (o.b.v. Sociaal Plan).	Het risicobedrag is bepaald door de salarissen van het direct productieve personeel te vermenigvuldigen met 2,5%. De kans van optreden is ingeschat op gemiddeld.	In het voorjaar van 2019 wordt duidelijk in welke mate dit risico zal optreden. Indien noodzakelijk zal er voor 2020 een begrotings-wijziging worden voorgedragen.
	<u>Productendienstencatalogus (structureel)</u>		
3.	Voor een efficiënte uitvoering is het van belang dat er een uniforme werkwijze en kwaliteit per product of dienst wordt afgesproken. Lukt dit niet dan kan de OD Twente niet efficiënt werken met productieverlies als gevolg.	De omvang van het risico is vooralsnog op P.M. gezet.	De Twentse PDC wordt in 2019 gebruikt als indicator. Via de bijdrageverordening is geregeld op welke wijze extra inzet door de OD Twente wordt doorbelast aan de deelnemers.
	<u>Aansprakelijkheid handelen omgevingsdienst Twente (structureel)</u>		
4.	Het kan voorkomen dat de OD Twente vanuit haar handelen wordt aangesproken voor aansprakelijkheid. Er wordt een aansprakelijkheids-verzekering afgesloten, echter zal deze niet voor alle situaties dekking bieden.	De omvang is geschat op een maximum bedrag van € 0,5 mln. met een laag risicoprofiel.	De verzekeringsportefeuille wordt periodiek herzien. Daar waar de verzekering geen dekking biedt wordt het weerstandsvermogen aangesproken.
	<u>Deelnemers treden uit de gemeenschappelijke regeling (structureel)</u>		
5.	Risico van uittreden van een deelnemer uit de gemeenschappelijke regeling met als gevolg geen dekking voor structurele lasten. De omvang van het risico varieert per deelnemer.	De begroting van OD Twente bestaat voor ongeveer voor 80% uit personeelslasten. Bij uittreden betaald de uitreder op grond van de bijdrageverordening 2 jaar de toerekenbare personeelskosten. Van het restant is de veronderstelling dat de helft (10%) niet binnen 2 jaar bezuinigd kan worden. Het risico is beoordeeld als zeer klein.	In de bijdrageverordening zijn regels opgenomen voor de situatie dat deelnemers uit de gemeenschappelijke regeling treden.
	<u>Verskil tussen aanbod en vraag verschild (structureel)</u>		
6.	De deelnemers kunnen individueel jaarlijks andere afspraken maken over de omvang van de diensten die de omgevingsdienst levert. De "flexibele-schil" van de organisatie is op dit moment beperkt. Hierdoor ontstaat het risico dat er geen dekking is voor structurele lasten in de begroting.	De veronderstelde maximale bijstelling wordt gesteld op 10% van de begroting.	Via de bijdrageverordening is geregeld op welke wijze extra inzet door de Omgevingsdienst Twente wordt doorbelast aan de deelnemers.

Nr	Omschrijving	Onderbouwing financiële bandbreedte en waarschijnlijkheid	Beheersing
	<u>Niet halen efficiency taakstelling (structureel)</u>		
7.	Dit risico zal optreden met ingang van het jaar 2021. Indien de werkwijzen tussen OD Twente en de deelnemers niet voorziet in een ver gevorderde mate van standaardisering: bv. als gevolg van grote diversiteit in mandatering.	Voor 2020 is geen inverdieneffect geraamd.	Om de beoogde taakstelling te halen zal de Omgevingsdienst Twente actief maatregelen voorstellen aan de deelnemers die de efficiency van de dienst verhogen (in 2019 en 2020 betreft dit met name mandatering).
	<u>Uitval van hard- en softwaresystemen (structureel)</u>		
8.	De OD Twente is in hoge mate afhankelijke van hard- en softwaresystemen. Indien deze systemen uitvallen kan de omgevingsdienst niet functioneren en zal dit direct leiden tot productieverlies.	Omvang begroting delen door 240 werkbare dagen keer 5 dagen uitval (veronderstelde maximum uitval per jaar). Het risicoprofiel wordt ingeschat als laag.	Goede back-up faciliteiten, afspraken over continuïteit met leverancier bedrijfsvoeringsdiensten. (indien noodzakelijk) aanpassingen in het uitvoeringsprogramma door te voeren.
	<u>(Langdurig)ziekteverzuim (structureel)</u>		
9.	In de berekening van het aantal productieve uren is rekening gehouden met een ziekteverzuim van 4%.	Omdat er geen ervaringscijfers bekend zijn over de huidige verzuimcijfers wordt uitgegaan van een ziekteverzuim van maximaal 6%. Hiervan kan 5% binnen de begroting worden opgevangen. Effectief wordt het risico gecijferd op 1% van de salariskosten. Het risico wordt aangemerkt als gemiddeld.	Opstellen en handhaven verzuimbeleid en bespreken van langdurig ziekteverzuim met als doel een zo snel mogelijke re-integratie

Behandelvoorstel

Onderwerp	Herziening Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de raad en Politieke Markt		
Zaaknummer	2333074	Portefeuillehouder	Schelberg
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt voorgesteld om: "Het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de Politieke Markt van de gemeente Hengelo 2019" vast te stellen.		
Historie	Op basis van de nieuwe modelverordening van de VNG, maar ook op basis van eigen bevindingen, is eind 2018 gestart met de herziening van het Reglement van Orde (hierna: RvO). In het fractievoorzittersoverleg van 1 november 2018 zijn een aantal aanpassingsvoorstellen gepresenteerd en hebben de fracties de mogelijkheid gehad om eventuele op- of aanmerkingen kenbaar te maken aan de griffie. Een viertal fracties heeft hiervan gebruik gemaakt. Deze opmerkingen zijn verwerkt in een concept-reglement dat op 7 mei jl. is besproken in een politieke markt. Op basis van deze bespreking is het voorliggende voorstel nog nader geconcretiseerd. Daarnaast zijn nog een aantal tekstuele toevoegingen gedaan in de toelichting van het reglement inzake de werkwijze onder de, in 2018 van kracht geworden, Algemene Verordening Gegevensbescherming.		

Raad	3 september 2019	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De raad wordt voorgesteld om het geactualiseerde Reglement van Orde vast te stellen. Hierover kan de raad met elkaar in debat. Het RvO is een product van de gemeenteraad zelf en de raad moet onderling met elkaar in debat over de inhoud en eventuele voor te stellen wijzigingen. De raadsvoorzitter heeft slechts een adviserende rol in het debat.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2333074	Gri – Eeftink, Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
Herziening Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de raad en Politieke Markt			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

"Het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de Politieke Markt van de gemeente Hengelo 2019" vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

In maart 2018 heeft de VNG drie modellen, die de werkzaamheden en ondersteuning van de raad regelen, geactualiseerd. Dit was de aanleiding om het vigerende 'Reglement van orde voor de werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo' tegen het licht te houden. Op basis van de nieuwe modelverordening van de VNG, maar ook op basis van eigen bevindingen, zijn aanpassingsvoorstellen gedaan.

De gemeenteraad wordt voorgesteld om het geactualiseerde 'Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de raad en Politieke Markt van de gemeente Hengelo 2019' vast te stellen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2333074	Gri - Eeftink, Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de raad en Politieke Markt			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

In maart 2018 heeft de VNG een aantal modellen, die de werkzaamheden en ondersteuning van de raad regelen, geactualiseerd. In het kader van dit raadsadvies gaat het om de volgende modellen:

- het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad;
- de Verordening op de raadscommissies.

De meeste aanpassingen uit deze modelverordeningen zijn wetstechnisch, taalkundig of redactioneel van aard. Enkele inhoudelijke aanpassingen zorgen voor een betere aansluiting op behoeften in de praktijk.

Dit was de aanleiding om het vigerende 'Reglement van orde voor de werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo' uitvoeriger tegen het licht te houden. Op basis van de nieuwe modelverordening van de VNG, maar ook op basis van eigen bevindingen, zijn er aanpassingsvoorstellen gepresenteerd in het fractievoorzittersoverleg van 1 november 2018. De fractievoorzitters hebben de voorstellen teruggelegd binnen de eigen fracties en kregen de mogelijkheid om eventuele op- of aanmerkingen kenbaar te maken aan de griffie. Een viertal fracties heeft hiervan gebruik gemaakt. Hun opmerkingen zijn verwerkt in een concept-reglement dat op 7 mei jl. is besproken in een politieke markt. Op basis van deze bespreking zijn is het voorliggende voorstel nog nader geconcretiseerd.

Voor u ligt nu het voorstel om een nieuw 'Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de raad en Politieke Markt van de gemeente Hengelo' vast te stellen. De diverse aanpassingen zijn in dit raadsadvies gepresenteerd in twee hoofdgroepen:

- Wijzigingen in het RvO vanwege externe wetgeving / nieuwe modelverordening VNG
- Wijzigingen op basis van eigen bevindingen

Een groot aantal aanpassingen is redactioneel / technisch van aard. Ook worden een aantal aanpassingen gedaan die een relatie hebben met de wijze van vergaderen. Dit betreft met name:

- Artikel 21 Handhaving orde en schorsing in de raadsvergadering
- Artikel 31 Beeldvormend en oordeelsvormend karakter
- Artikel 44 Interpellatie

AVG

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) van kracht geworden. De AVG is een Europese Verordening en heeft rechtstreekse werking in Nederland. De inwerkingtreding van de AVG heeft gevolgen voor de inrichting van gemeentelijke systemen en processen. De gemeenteraad is als bestuursorgaan een verwerkingsverantwoordelijke op grond van de AVG. Dit betekent dat de gemeenteraad moet kunnen aantonen dat de verwerkingen die hij doet, voldoen aan de AVG. Er moeten daarvoor technische en organisatorische maatregelen genomen worden om persoonsgegevens te beschermen. Zo zijn er ook in dit reglement, onder meer in de artikelen 11, 13 en 14 daarvoor de nodige aanpassingen gedaan. Daarnaast wordt er een protocol opgesteld waarin de werkwijze rondom verwerking van (persoons)gegevens door de gemeenteraad (en griffie) worden beschreven.

De leden van de gemeenteraad zijn zelf ook verwerker van informatie en hebben toegang tot (persoons)gegevens welke onder de reikwijdte van de AVG valt. Gemeenteraadsleden moeten zich dus bewust zijn van de wijze waarop zij persoonsgegevens gebruiken én hoe zij omgaan met hun toegang tot deze informatie.

Concreet voorbeeld: Ingekomen stukken aan de gemeenteraad zijn op het extranet (besloten omgeving voor raadsleden) integraal toegankelijk voor raadsleden. Deze stukken bevatten persoonsgegevens en mogen hierdoor niet integraal openbaar worden gemaakt door de gemeente. Ook gemeenteraadsleden mogen deze informatie dus niet integraal openbaar maken.

Ingebruikname stadhuis

Begin 2020 wordt het stadhuis en het nieuwe stadskantoor in gebruik genomen. Ook de vergaderingen van de gemeenteraad en de politieke markt vinden dan weer plaats in het stadhuis. Het mogelijke gebruik van nieuwe audio/video techniek bij deze vergaderingen kan tot gevolg hebben dat het voorliggende reglement van orde op onderdelen aanpassing behoeft.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In dit raadsadvies worden voorstellen gedaan om het reglement van orde van de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad aan te passen. Deze wijzigingen zijn de afgelopen periode voortgekomen uit diverse opmerkingen en bevindingen die in het presidium en het fractievoorzittersoverleg zijn gedaan en die aanleiding geven om het bestaande Reglement aan te passen. Vervolgens is er een uitvraag gedaan aan de fracties om te reageren op een reeks voorstellen tot aanpassing van het RvO die door de griffie is opgesteld. Daarbij heeft de griffie ook de wijzigingen meegenomen die volgen uit het Model RvO voor de vergaderingen en de werkzaamheden van de raad en van de raadscommissies, die de VNG in 2018 heeft uitgebracht.

In verband met wijzigingen in het reglement is ook de toelichting op het reglement op deze punten aangepast.

Wijzigingen in het RvO vanwege externe wetgeving / nieuwe modelverordening VNG

Artikel 3 De Griffier

Toegevoegd lid 5:

Bij verhindering of afwezigheid wordt de medewerker van de griffie vervangen door een door de raadsgriffier aangewezen op de griffie werkzame ambtenaar, of, in samenspraak met de gemeentesecretaris, een niet op de griffie werkzame ambtenaar.

Door de toevoeging van lid 5, wordt het oude lid 5 -> nieuwe lid 6.

Overweging:

Deze toevoeging kan bruikbaar zijn aangezien de Hengelose griffie een kleine griffie betreft, waardoor het handig is als er bij bijvoorbeeld ziekte een beroep kan worden gedaan op de gemeentesecretaris voor een vervangende medewerker.

Artikel 12 Openbare kennisgeving

Toegevoegd lid 4:

In spoedeisende gevallen kan de openbare kennisgeving uitsluitend langs elektronische weg plaatsvinden.

Overweging:

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:42, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: AWB). In artikel 12 wordt vastgelegd op welke wijze raadsvergaderingen worden aangekondigd. Indien de kennisgeving uitsluitend elektronisch plaatsvindt, dient er een grondslag in een verordening te zijn, zie artikel 3:42, tweede lid, juncto 2:14 van de AWB. In het vierde lid van dit artikel 12 wordt deze grondslag gecreëerd om ook in spoedeisende gevallen een openbare kennisgeving uit te kunnen doen gaan.

Artikel 21/38 Handhaving orde en schorsing in de raadsvergadering

Oud:

1. Een spreker mag in zijn betoog niet worden gestoord, tenzij
 - a. de raadsvoorzitter het nodig oordeelt hem aan het opvolgen van dit reglement te herinneren,
 - b. een lid hem interrumpeert. De raadsvoorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden.
2. Indien een spreker, zich bedient van beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen, afwijkt van het in behandeling zijnde onderwerp, een andere spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de raadsvoorzitter tot de orde geroepen. Indien de betreffende spreker, hieraan geen gevolg geeft, kan de raadsvoorzitter hem gedurende de

- vergadering, waarin zulks plaats heeft, over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.
3. De raadsvoorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en - indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord - de vergadering sluiten.

Nieuw Artikel 38:

1. De sessievoorzitter handhaaft de orde in de sessie.
2. Hij kan de raadsleden en fractievertegenwoordigers die aan de sessie deelnemen voorstellen om een aan de sessie deelnemend raadslid of fractievertegenwoordiger of een lid van het college, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het betreffende raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college de vergadering onmiddellijk. Zo nodig doet de sessievoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan het betreffende raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de sessies worden ontzegd.
3. Hij roept de raadsleden, fractievertegenwoordigers en leden van het college tot de orde als deze zich in beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen uitlaten, afwijken van het in behandeling zijnde onderwerp, andere sessiedeelnemers herhaaldelijk interrumpen, dan wel anderszins de orde verstoren. Raadsleden, fractievertegenwoordigers en leden van het college die hieraan geen gevolg geven kunnen door hem het woord ontnomen worden over het aanhangige onderwerp.
4. Hij kan ter handhaving van de orde de sessie voor een door hem te bepalen tijd schorsen en, als na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord, de sessie sluiten.
5. Hij roept andere sessiedeelnemers en toehoorders (niet zijnde raadsleden of fractievertegenwoordigers en leden van het college) tot de orde als deze zich in beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen uitlaten, afwijken van het in behandeling zijnde onderwerp, andere sessiedeelnemers herhaaldelijk interrumpen, dan wel anderszins de orde verstoren. Sessiedeelnemers en toehoorders (niet zijnde raadsleden of fractievertegenwoordigers en leden van het college) die hieraan geen gevolg geven kunnen door hem het woord ontnomen worden over het aanhangige onderwerp. Zo nodig doet de sessievoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan de betreffende sessiedeelnemer en toehoorder (niet zijnde raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college) bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de sessies worden ontzegd.
6. De artikelen 20, en 22 van dit reglement zijn van overeenkomstige toepassing op de orde van de Politieke Markt.

Overwegingen:

De oude tekst onder artikel 21 kan vervallen, omdat in artikel 26 van de Gemeentewet de handhaving van de orde in de raadsvergadering al afdoende is geregeld.

Middels artikel 38 RvO zijn de bepalingen van artikel 21 RvO ook van toepassing verklaard op de orde en handhaving in de politieke markt. De modelverordening van de VNG biedt uitgebreidere mogelijkheden voor de voorzitter om orde te handhaven en sprekers het woord te ontzeggen.

Artikel 36 'Uitkomst van een sessie aanvullen met 'stemmen in een sessie van de Politieke markt'.

Lid 3 toegevoegd:

In een sessie vinden geen stemmingen plaats, met uitzondering van stemmingen over geheimhouding en met betrekking tot de orde'

Lid 4 toegevoegd:

Bij een stemming in een politieke markt heeft elke zittende fractie, afgesplitste groep of afgesplitst lid één gelijk wegende stem.

Overwegingen:

In de regel wordt er niet gestemd in een sessie van de Politieke markt. De model verordening van de VNG gaat daar ook vanuit; in de Model verordening komt een vergelijkbaar artikel voor dat wij hebben opgenomen in onze verordening onder artikel 36 'Uitkomst van een sessie'. Met één verschil; In de Modelverordening is een laatste lid toegevoegd, dat luidt; 'in een sessie vinden geen stemmingen plaats, met uitzondering van stemmingen over geheimhouding en met betrekking tot de orde'. Dat is naar onze mening een omissie in ons reglement, want gelet op de artikelen 38 en 41 van ons Reglement kan het wel degelijk nodig zijn om te stemmen over voorstellen van orde van deelnemers aan een sessie, of over een voorstel van orde van de sessievoorzitter. En ook gelet op artikel 53 van ons Reglement kan er een stemming nodig zijn om voor de afloop van een geheime sessie te beslissen of omtrent de stukken en het verhandelde geheimhouding zal gelden.

De vervolgvraag is dan hoe de stemmingen in een sessie van de Politieke markt kunnen plaatsvinden. Een vraag die daarmee ook verband houdt is of er een quorum moet zijn om te kunnen stemmen en om een sessie van de Politieke markt überhaupt doorgang te laten vinden. Ook dat hebben we niet geregeld. Wij menen dat dit een omissie is die hersteld kan worden; overigens hebben wij in de praktijk nog geen sessie van een Politieke markt meegemaakt waaraan minder dan de helft van het aantal fracties deelnam. In de Model verordening van de VNG wordt echter als quorum aangehouden dat meer dan de helft van het aantal zitting hebbende commissieleden aanwezig is. Dat is in onze situatie geen goede oplossing om het quorum te bepalen, omdat in Hengelo elk raadslid en elke fractievertegenwoordiger lid is van een sessie op de Politieke Markt. Met andere woorden, als we deze regel uit de Model verordening in Hengelo zouden hanteren dan betekent dit dat bij elke sessie minstens 25 raadsleden of fractievertegenwoordigers aanwezig moeten zijn.

Wij zullen dus naar een andere formulering toe moeten.

Ons voorstel:

Toe te voegen een artikel 33 a RvO: Opening sessie en quorum

1. Een sessie wordt niet geopend voordat blijkt dat de presentielijst meer dan de helft van het aantal gekozen fracties door of een raadslid of een fractievertegenwoordiger vertegenwoordigd zijn;
2. Als op grond van het eerste lid een sessie niet geopend kan worden, beslist het presidium in zijn eerstvolgende vergadering over het al dan niet opnieuw agenderen van een sessie.

Vervolgens blijft de vraag hoe te stemmen over voorstellen tot geheimhouding of over voorstellen met betrekking tot de orde.

Dilemma: aan Beeldvormende sessies kunnen meerdere leden per fractie deelnemen. Hoe moet je dan stemmen over een orde voorstel? 'One man one vote' lijkt dan niet correct.

Aan een oordeelsvormende sessie kunnen 1 raadslid of fractievertegenwoordiger per fractie deelnemen en in bijzondere gevallen 2 raadsleden of fractievertegenwoordigers per fractie. Daar is nog wel te stemmen op de wijze van 'one man, one vote' maar om nu een verschil te maken tussen stemmingen bij een beeldvormende sessie en een oordeelsvormende sessie gaat ook wel ver.

In de politieke markt van 7 mei 2019 is hierover gesproken en komt de conclusie dat sessies niet worden geopend indien er een vertegenwoordiging is van een meerderheid van het aantal verkozen raadsfracties. Indien er dan een stemming plaatsvindt, heeft elke zittende fractie, afgesplitste groep of afgesplitst lid één gelijk wegende stem.

Artikel 54 Opheffen geheimhouding

Oud:

Indien de raad op grond van artikel 25, derde en vierde lid, artikel 55, tweede en derde lid, of artikel 86, tweede en derde lid van de Gemeentewet voornemens is de geheimhouding op te heffen, wordt, indien daar om wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het desbetreffende orgaan overleg gevoerd.

Nieuw:

Indien de raad op grond van artikel 25, derde en vierde lid, artikel 55, tweede en derde lid, of artikel 86, tweede en derde lid van de Gemeentewet voornemens is de geheimhouding op te heffen *dan wel niet te bekrachtigen*, wordt, indien daar om wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het desbetreffende orgaan overleg gevoerd.

Overwegingen:

Het huidige artikel gaat in op de situatie dat de gemeenteraad voornemens kan zijn om geheimhouding over stukken op te heffen: terwijl de gemeenteraad ook voornemens kan zijn om een opgelegde geheimhouding in zijn eerstvolgende raadsvergadering niet te bekrachtigen. De woorden *niet te bekrachtigen* ontbreken echter in het artikel maar zijn wel opgenomen in het artikel van de Model verordening van de VNG. Voorgesteld wordt om deze woorden alsnog toe te voegen.

De bestaande toelichting op dit artikel 54 kan blijven staan, en wordt na de laatste bestaande zin aangevuld met de volgende cursieve woorden: 'Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen *door deze niet te bekrachtigen*.

Als de raad een opgelegde geheimhouding opheft of niet bekrachtigt, wil dat niet zeggen dat de desbetreffende stukken dan 'automatisch' openbaar zijn. De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is nog steeds op deze stukken van toepassing. Wanneer om openbaarmaking wordt verzocht moet dat verzoek dus aan de uitzonderingsgronden in de Wob worden getoetst om tot een besluit te komen over het al dan

niet openbaar maken van het betreffende document. Dan kan uiteraard blijken dat er inmiddels geen grond meer is om openbaarmaking te weigeren.

Wijzigingen in het RvO vanwege eigen bevindingen

Artikel 4a het presidium

Lid 2 Oud:

Het presidium bestaat uit de waarnemend voorzitter die tevens voorzitter van het presidium is en de sessievoorzitters.

Lid 2 Nieuw:

Het presidium bestaat uit een voorzitter, de waarnemend raadsvoorzitter en de andere leden die allen tevens sessievoorzitter zijn.

Overweging:

a. Moet de waarnemend raadsvoorzitter, als bedoeld in artikel 77 Gemeentewet ook altijd in het presidium zitten? De conclusie na de inventarisatie onder de fracties is, dat dit het geval is omdat de waarnemend raadsvoorzitter bij langdurige afwezigheid van de burgemeester dan wel in het presidium zit. De waarnemend raadsvoorzitter kan dan ook eventueel sessievoorzitter zijn.

b. Moet de waarnemend raadsvoorzitter ook voorzitter zijn van het presidium? Dit is in de huidige –en vorige- situatie al niet het geval. Het voorstel na de inventarisatie onder de fracties is om dit artikel op dat punt aan te passen.

Deze overwegingen hebben ook geresulteerd in een tekstuele aanpassing van artikel 2 van het Rvo.

Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming wethouders

Toegevoegd bij lid 1:

De griffier is secretaris van de commissie.

Overweging:

Betreft een omissie in het huidige artikel en wordt met de aanpassing vastgelegd.

Artikel 6b Fractievertegenwoordigers

Lid 8 toegevoegd:

Artikel 45 lid 1 t/m 4 RvO is van overeenkomstige toepassing op een fractievertegenwoordiger.

Overweging:

In dit artikel staan een aantal passages die de positie van fractievertegenwoordigers omschrijven.

Uitgangspunt is dat wij fractievertegenwoordigers zoveel mogelijk gelijk behandelen als een raadslid: dit gaat vanuit de griffie bijvoorbeeld in de informatievoorziening en in uitnodigingen. Een aantal rechten, zoals genoemd in de gemeentewet, is expliciet verbonden aan raadsleden, omdat zij bijvoorbeeld zitting hebben in raadsvergadering. In de praktijk wordt al toegestaan dat fractievertegenwoordigers schriftelijke vragen kunnen stellen aan het college. Dit is echter niet expliciet zo geregeld.

Artikel 9 Agenda

Lid 3 oud:

Indien een raadslid/fractie de aard van een agendapunt wil wijzigen (bijvoorbeeld van hamerstuk naar besprekstuk) moet dit, met redenen omkleed, vóór 12.00 uur op de dag van de vergadering schriftelijk bij de griffie gemeld worden, zodat het betreffende agendapunt geagendeerd kan worden als besprekspunt: "voorstel zonder tussenkomst van Politieke Markt".

Lid 3 nieuw:

Indien een raadslid/fractie de aard van een agendapunt wil wijzigen (bijvoorbeeld van direct hamerstuk naar besprekstuk) moet dit, met redenen omkleed, vóór 12.00 uur op de dag van de vergadering schriftelijk bij de griffie gemeld worden, zodat het betreffende agendapunt geagendeerd kan worden als besprekspunt: "voorstel zonder tussenkomst van Politieke Markt".

Overweging:

De tekst tussen haakjes kan worden aangescherpt. Want dit artikel geldt alléén voor agendapunten die door het presidium op de agenda van de raadsvergadering als direct hamerstuk worden geagendeerd, dus

zonder tussenkomst van een politieke markt.

Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken

Lid 4 nieuw:

Stukken als bedoeld in lid 1 en als bedoeld in artikel 37 lid 7 (nieuw) zijn gedurende 6 jaar na behandeling in de betreffende vergadering digitaal opvraagbaar. Oudere stukken zijn opvraagbaar via de griffie en/of via het gemeentearchief.

Artikel 13 besluitenlijst / audioverslag

Lid 8 nieuw:

Het verslag, als bedoeld in lid 1, en de besluitenlijst, als bedoeld in lid 2, zijn gedurende 6 jaar na behandeling in de betreffende vergadering digitaal opvraagbaar. Oudere stukken zijn opvraagbaar via de griffie en/of via het gemeentearchief.

Overwegingen:

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Mensen hebben in de basis een recht op vergetelheid. Hoewel dit in het kader van de verwerking van stukken rondom de gemeentelijke besluitvorming mogelijk minder geldt, dienen we onszelf wel te vragen of wij verslagen en stukken (met mogelijk persoonsgegevens) onbeperkt digitaal beschikbaar willen houden. Wij stellen daarom voor om de genoemde stukken en verslagen gedurende anderhalve raadsperiode digitaal beschikbaar te houden. Nadien zijn verslagen of stukken niet verdwenen, alleen niet meer direct digitaal opvraagbaar. De termijn is onderwerp van discussie en –mits te onderbouwen- te bepalen.

In de toelichting op het reglement van orde zijn aanvullende passages over de AVG opgenomen.

Artikel 14 Ingekomen stukken

Lid 4 gewijzigd:

Nadat de wijze van afdoening vaststaat wordt de lijst ingekomen stukken met de beschikbare digitale bestanden op de website gedurende één jaar gepubliceerd.

Lid 5 oud:

Als de afzender van een ingekomen stuk een natuurlijke persoon is wordt het ingekomen stuk geanonimiseerd op de gemeentelijke website geplaatst.

Lid 5 nieuw:

Ingekomen stukken van natuurlijke personen worden geanonimiseerd op de openbare versie van de Lijst Ingekomen Stukken geplaatst. Bij de opvraag en het ter beschikking stellen van deze ingekomen stukken worden deze geanonimiseerd in lijn met de voorschriften uit de AVG.

Overwegingen:

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Ingekomen stukken van natuurlijke personen worden daarom geanonimiseerd verwerkt in de openbare (vastgestelde) Lijst Ingekomen Stukken. Voor raadsleden en fractievertegenwoordigers is wel het originele document beschikbaar.

Gelet op de relatie van ingekomen stukken met actuele vraagstukken, besluitvormingsprocessen of het doen van uitnodigingen aan de gemeenteraad is de vastgestelde lijst gedurende één jaar opvraagbaar via het internet.

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en consulterend karakter

Lid 1 oud:

De sessies op de Politieke Markt zijn gericht op beeldvorming en oordeelsvorming en bereiden de besluitvorming van de raad voor of dragen anderszins bij aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.

Lid 1 nieuw:

De sessies op de Politieke Markt zijn:

- a. gericht op beeldvorming, al dan niet ter voorbereiding op een besluit, waarin in verschillende werkvormen bijgedragen wordt aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.
- b. gericht op oordeelsvorming en bereiden de besluitvorming van de raad voor of draagt anderszins bij aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.

c. consulterend van aard. Het college kan een stuk / vraag voorleggen aan de raad waarover zij de mening van de raad vraagt, maar waaruit niet gelijk een oordeel of besluitvorming door de raad volgt.

Overwegingen:

Uit het overleg met de fractievoorzitters (november 2018) is er gesproken over een derde vorm voor een politieke markt: de consulterende markt. Het college kan hier een vraag/ stuk voorleggen aan met name de raad waarover het college de mening van de raad vraagt, maar waaruit niet gelijk een oordeel komt. Het onderwerp betreft bijvoorbeeld een bevoegdheid van (een lid van) het college òf het onderwerp komt op een later moment ter besluitvorming terug in de gemeenteraad. Het is dus een vorm naast beeld- en oordeelsvormend. Beeldvormend, maar zonder dat belangstellenden geheel kunnen meespreken of oordeelsvormend, maar zonder dat het voorstel door gaat naar de raad ter besluitvorming. Deze overwegingen hebben ook geresulteerd in een tekstuele aanpassing in artikel 37 lid 2 van het Rvo.

Artikel 32 Behandelvoorstel

Wij noemen het bespreekvoorstel inmiddels een behandelvoorstel. Daarom wordt voorgesteld om in dit artikel –zowel in de titel als de tekst- het woord bespreekvoorstel te vervangen door behandelvoorstel.

Artikel 36 Uitkomst van een sessie

Lid 2 sub b: wijzigen van het woord debatstuk in bespreekstuk.

Artikel 37 Spreekrecht

Aanhef oud:

Bij openbare sessies in de Politieke Markt kunnen aanwezige toehoorders (anders dan sessiedeelnemer) het woord voeren.

Aanhef nieuw:

Bij openbare sessies in de Politieke Markt kunnen aanwezige toehoorders het woord voeren.

Overwegingen:

Als een toehoorder het woord voert, dan wordt deze volgens artikel 1 RvO een sessiedeelnemer. Het voorstel is daarom om de tekst tussen haakjes weg te halen.

Lid 7 nieuw:

De betrokken toehoorders die het woord voeren worden voorafgaand aan de sessie gewezen op de publicatie van hun naam in het audioverslag en het rapport van de politieke markt. Indien de betrokken toehoorder dat aangeeft, wordt zijn naam geanonimiseerd. Ditzelfde geldt voor de gegevens van toehoorders die zij in aanvullende documentatie aan de raadsleden ter beschikking stellen.

Overwegingen:

In het kader van de AVG moeten sessiedeelnemers worden gewezen op de publicatie van persoonsgegevens. De publicatie betreft in principe alleen de publicatie van een naam bij natuurlijke personen. Indien de persoon dit wenst kan dit worden geanonimiseerd.

Artikel 44 Interpellatie

Lid 3 oud:

De interpellant voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden van de raad, de burgemeester en wethouders niet meer dan eenmaal, tenzij de raad anders beslist.

Lid 3 nieuw:

Behandeling geschiedt in twee termijnen waarbij de interpellant in elke termijn als eerst het woord voert, gevolgd door de overige leden van de raad en burgemeester en wethouders. Interrupties zijn toegestaan.

Overwegingen:

Door diverse fracties is aangegeven dat de tot nu toe geldende regels rond het interpellatiedebat in het

RvO van 2017 geen recht doen aan het belang van het Interpellatiedebat. Het interpellatiedebat wordt ervaren als een zwaarder instrument dan een Motie vreemd terwijl voor beide instrumenten dezelfde procedurele regels zijn vastgesteld. Om die reden is het derde lid van artikel 44 aangepast, mede gelet op de bespreking in de politieke markt van 7 mei 2019: het voorstel is om het interpellatiedebat in twee termijnen te voeren, waarbij interpellaties worden toegestaan.

Ook is in de toelichting nu voor de duidelijkheid toegevoegd dat het mogelijk is om tijdens een interpellatiedebat moties in te dienen. Een interpellatiedebat wordt onderdeel van de raadsagenda, waardoor moties over dit onderwerp tijdens de behandeling van het agendapunt ingediend en behandeld moeten worden.

Artikel 59 In werking treden

Artikel aangepast conform de besluitvorming over het voorliggende voorstel.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

1. Vast te stellen "Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de Politieke Markt van de gemeente Hengelo" (voorschriften + toelichting + relevante artikelen uit de Gemeentewet);

FINANCIËLE ASPECTEN

Niet van toepassing op dit voorstel.

BIJLAGE(N)

- *Nieuw: Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo (inclusief toelichting en aangebrachte wijzigingen)*
- *Nieuw: Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo*

Dit raadsadvies is opgesteld door de griffie.

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo

Inhoudsopgave

Pagina

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen:

Artikel 1 Begripsomschrijvingen	3
Artikel 2 De voorzitters	3
Artikel 3 De griffier	3
Artikel 4a Het presidium	4
Artikel 4b Fractievoorzittersoverleg	4

Hoofdstuk 2 - Toelating van nieuwe raadsleden; benoeming wethouders; fracties; fractievertegenwoordigers:

Artikel 5a Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming raadsleden	4
Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming wethouders	5
Artikel 6a Fracties	5
Artikel 6b Fractievertegenwoordigers	6

Hoofdstuk 3 – Vergaderingen:

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen en verslaglegging

Artikel 7 Vergaderfrequentie, tijdstip en duur van de vergaderingen	6
Artikel 8 Oproep raadsvergadering en politieke markt	6
Artikel 9 Agenda	6
Artikel 10 De leden van het college en de gemeentesecretaris	7
Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken	7
Artikel 12 Openbare kennisgeving	7
Artikel 13 Besluitenlijst/audioverslag	7
Artikel 14 Ingekomen stukken	8

Paragraaf 2 Orde van de raadsvergadering

Artikel 15 Presentielijst raadsvergadering	9
Artikel 16 Zitplaatsen	9
Artikel 17 Opening raadsvergadering: quorum	9
Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming	9
Artikel 19 Aantal spreektermijnen	9
Artikel 20 Spreektijd	9
Artikel 21 –Vervallen–	9
Artikel 22 Beraadslaging	9
Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen	9
Artikel 24 Stemverklaring	10
Artikel 25 Beslissing	10

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen in de raadsvergadering

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming	10
Artikel 27 Stemming over amendementen en moties	10
Artikel 28 Stemming over personen	11
Artikel 29 Herstemming over personen	11
Artikel 30 Beslissing door het lot	11

Paragraaf 4 Orde van de Politieke Markt

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en consulterend karakter	11
Artikel 32 Vaststellen behandelvoorstel	12
Artikel 33 Openbaarheid	12
Artikel 33A Opening sessie en quorum	12
Artikel 34 Sessievoorzitter	12
Artikel 35 Sessiedeelnemers en fractievertegenwoordigers	12
Artikel 36 Uitkomst van een sessie	12
Artikel 37 Spreekrecht	12
Artikel 38 Handhaving orde	13

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 39 Amendementen	13
Artikel 40a Moties	13
Artikel 40 b Motie vreemd (motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp)	14
Artikel 41 Voorstellen van orde	14
Artikel 42 Initiatiefvoorstel	14
Artikel 43 Collegevoorstel	14
Artikel 44 Interpellatie	14
Artikel 45 Schriftelijke vragen	14
Artikel 46a Vragenkwartier	15
Artikel 46b Bestuurlijke actualiteiten van het college	15
Artikel 47 Inlichtingen	15

Hoofdstuk 5 Begroting en rekening

Artikel 48 Procedure begroting	16
Artikel 49 Procedure jaarrekening	16

Hoofdstuk 6 Lidmaatschap van andere organisaties

Artikel 50 Verslag en verantwoording	16
--------------------------------------	----

Hoofdstuk 7 Besloten vergadering

Artikel 51 Algemene bepaling	16
Artikel 52 Verslag besloten sessie en/of raadsvergadering	16
Artikel 53 Geheimhouding	17
Artikel 54 Opheffing geheimhouding	17

Hoofdstuk 8 Toehoorders en pers

Artikel 55 Toehoorders en pers	17
Artikel 56 Geluid- en beeldregistraties	17
Artikel 57 Gebruik van communicatiemiddelen	17

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 58 Uitleg reglement	17
Artikel 59 In werking treden	17

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. Reglement van orde: reglement als bedoeld in artikel 16 van de Gemeentewet;
- b. Raadsvoorzitter: de voorzitter van de raad (de burgemeester op basis van artikel 9 van de Gemeentewet) of diens waarnemer;
- c. Waarnemend raadsvoorzitter: het raadslid dat overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet, is aangewezen als waarnemer van de raadsvoorzitter;
- d. Politieke markt: verzameling van sessies;
- e. Sessie: op beeld- en/of oordeelsvorming gerichte behandeling van een vraagstuk tijdens de politieke markt, al dan niet ter voorbereiding op besluitvorming door de raad;
- f. Sessievoorzitter: een raadslid, door de raad benoemd tot voorzitter van een sessie op de politieke markt;
- g. Sessiedeelnemer: raadslid of niet raadslid (o.a. inwoners, leden van het college, ambtenaren, fractievertegenwoordigers) dat deelneemt/bijdraagt aan een sessie in de politieke markt;
- h. Fractievertegenwoordiger: een niet raadslid, op voordracht van een raadsfractie overeenkomstig artikel 35 van dit reglement door de raad benoemd, die namens betreffende fractie als sessie-deelnemer optreedt;
- i. Amendement: een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen;
- j. Subamendement: een voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, zodanig geformuleerd dat het direct kan worden opgenomen in het amendement waarop het betrekking heeft;
- k. Motie: een korte en gemotiveerde schriftelijke verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
- l. Voorstel van orde: een voorstel betreffende de orde van de raadsvergadering of sessie in de politieke markt;
- m. Initiatiefvoorstel: een voorstel voor een verordening of een ander voorstel, als bedoeld in artikel 147a van de Gemeentewet;
- n. Website: de website van de gemeente Hengelo;
- o. Toehoorder: bezoeker van een politieke markt niet zijnde een sessiedeelnemer.
- p. AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming

Artikel 2 De voorzitters

1. De raadsvoorzitter, de waarnemend raadsvoorzitter, respectievelijk de voorzitter van het presidium en de sessievoorzitters van de politieke markt zijn belast met:
 - a. het leiden van de raadsvergadering, respectievelijk de sessie op de politieke markt;
 - b. het handhaven van de orde;
 - c. het doen naleven van het reglement van orde;
 - d. hetgeen de Gemeentewet of dit reglement hen verder opdraagt.
2. De sessievoorzitters en de voorzitter van het presidium worden door de raad uit zijn midden benoemd. De waarnemend raadsvoorzitter als bedoeld in artikel 77 Gemeentewet is tevens lid van het presidium.
3. Het voorzitterschap van de waarnemend voorzitter en een sessievoorzitter eindigt:
 - a. door beëindiging van het lidmaatschap van de raad;
 - b. door ontslag op eigen verzoek en;
 - c. door ontslag door de raad, wanneer hij/zij naar het oordeel van de raad door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan het in hem te stellen vertrouwen.

Artikel 3 De griffier

1. De griffier is in elke raadsvergadering aanwezig.
2. Bij afwezigheid wordt de griffier vervangen door een door de raad daartoe aangewezen plaatsvervangend griffier.
3. De griffier kan, indien hij daartoe door de raadsvoorzitter of sessievoorzitter van de politieke markt wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen als bedoeld in dit reglement deelnemen.
4. De griffier wijst ter ondersteuning van de sessies in de politieke markt een medewerker van de griffie aan als griffier van een sessie of is zelf griffier van een sessie.
5. Bij verhindering of afwezigheid wordt de medewerker van de griffie vervangen door een door de raadsgriffier aangewezen op de griffie werkzame ambtenaar, of, in samenspraak met de gemeentesecretaris, een niet op de griffie werkzame ambtenaar.
6. De griffier kan bij iedere sessie van de politieke markt aanwezig zijn.

Artikel 4a Het presidium

1. De raad heeft een presidium.
2. Het presidium bestaat uit een voorzitter, de waarnemend raadsvoorzitter en de andere leden die allen tevens sessievoorzitter zijn.
3. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het presidium aanwezig.
4. Het presidium is bevoegd besluiten te nemen als meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden vertegenwoordigd is.
5. De leden van het presidium brengen bij besluiten ieder een stem uit. Bij het staken van de stemmen beslist de stem van de voorzitter van het presidium.
6. De raadsvoorzitter is adviserend lid van het presidium.
7. De griffier is secretaris van het presidium.
8. Het presidium stelt de voorlopige raadsagenda en de agenda's van de sessies op de politieke markt vast.
9. Het presidium heeft naast de taken als omschreven in dit reglement tot taak, het doen van aanbevelingen aan de raad inzake de organisatie van de werkzaamheden van de raad.
10. De vergaderingen van het presidium zijn niet openbaar.
11. Van de vergadering van het presidium wordt een openbare afsprakenlijst gemaakt.
12. De raadsvoorzitter kan voorstellen het college te verzoeken medewerkers van de gemeente uit te nodigen voor een vergadering van het presidium.

Artikel 4b Fractievoorzittersoverleg

1. Er is een fractievoorzittersoverleg dat wordt gevormd door de voorzitters van de fracties in de raad en de raadsvoorzitter die tevens voorzitter is;
2. Het fractievoorzittersoverleg komt bijeen op verzoek van de burgemeester en van een of meer van zijn leden;
3. Het fractievoorzittersoverleg vergadert voor het overige indien de leden dit nodig achten;
4. De griffier is secretaris van het fractievoorzittersoverleg;
5. Van het fractievoorzittersoverleg wordt een afsprakenlijst gemaakt. De lijst ligt voor de leden ter inzage bij de griffie.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe raadsleden; benoeming wethouders; fracties; fractievertegenwoordigers

Artikel 5a Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming raadsleden

1. Bij elke benoeming van een nieuw lid van de raad stelt de raad een commissie in bestaande uit drie leden van de raad. De commissie onderzoekt de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van nieuw benoemde leden en de processen-verbaal van de stembureaus.
2. De commissie brengt na haar onderzoek van de geloofsbrieven verslag uit aan de raad en doet daarbij een voorstel voor een besluit. In het verslag wordt indien van toepassing melding gemaakt van een minderheidsstandpunt.
3. Het onderzoek van het proces-verbaal van het centraal stembureau gebeurt in de laatste samenkomen van de raad in oude samenstelling na de verkiezingen.
4. Na een raadsverkiezing roept de raadsvoorzitter de toegelaten leden van de raad op om in de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
5. In geval van een tussentijdse vacaturevervulling roept de raadsvoorzitter een nieuw benoemd lid van de raad op voor de vergadering van de raad waarin over diens toelating wordt beslist om de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.

Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming wethouders

1. Bij elke benoeming van een wethouder stelt de voorzitter van de raad een commissie in bestaande uit drie leden van de raad en de voorzitter van de raad. De griffier is secretaris van de commissie.
2. De commissie verricht onderzoek naar de benoembaarheid van een of meer kandidaat-wethouders en adviseert de gemeenteraad schriftelijk hierover.
3. De kandidaat-wethouder overlegt de documenten en informatie die nodig zijn voor de in de hiernavolgende lid door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat-wethouder maakt bovendien alle overige door hem in dat verband relevant geachte informatie aan de commissie kenbaar.
4. De commissie toetst de van de kandidaat-wethouder ontvangen documenten en de overige schriftelijke en mondelinge gegeven informatie aan de hand van:
 - de benoembaarheid vereisten zoals opgenomen in de artikelen 36a en 10 Gemeentewet;
 - de vereisten omtrent onverenigbare functies zoals opgenomen in artikel 36b Gemeentewet;
 - de vereisten omtrent nevenfuncties zoals opgenomen in artikel 41b Gemeentewet;
 - de vereisten omtrent onverenigbare of verboden handelingen zoals opgenomen in de artikelen 41c en artikel 15 Gemeentewet;
 - de gedragscode voor politieke ambtsdragers van de gemeente Hengelo;
 - de op de functie van het beoogde wethouderschap gerichte verklaring omtrent gedrag (VOG);
 - de aangeleverde kopieën van onder andere getuigschriften, diploma's en certificaten van de opgegeven opleiding(en) en scholing.
5. De commissie verricht haar werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt opgemaakt.
6. De kandidaat-wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten.
7. De commissie brengt na haar onderzoek verslag uit aan de raad en geeft op basis van de beoordeelde informatie schriftelijk advies aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen kandidaat-wethouder. Indien de commissie niet unaniem is in haar oordeel wordt hiervan melding gemaakt in het advies.
8. In de vergadering van de raad waarin de wethouder wordt benoemd legt hij de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af.

Artikel 6a Fracties

1. De leden van de raad, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting van de raad als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in de raad deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de raad aan de raadsvoorzitter mee welke naam deze fractie in de raad zal voeren.
3. De raadsvoorzitter wordt zo spoedig mogelijk in kennis gesteld van de namen van degenen die als voorzitter van de fractie en als diens plaatsvervangers optreden.
4. Als één of meer raadsleden van één of meer fracties zich afsplitsen van hun fractie(s) of als één of meer raadsleden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie, wordt hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter. Als meerdere afgesplitste raadsleden gezamenlijk verder gaan, doen zij zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad onder welke achternaam hun groep kan worden aangeduid. De achternaam is één van de achternamen van de afgesplitste raadsleden.
5. Een afgesplitst raadslid wordt vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering na de mededeling ervan als bedoeld in lid 4, aangeduid met 'lid... *gevolgd door de achternaam*'.
6. Meerdere raadsleden die samen verder gaan, worden vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering na de mededeling ervan als bedoeld in lid 4, aangeduid met 'groep... *gevolgd door de achternaam van één van de raadsleden*'.
7. Een raadslid dat overstapt van een bestaande fractie naar een andere fractie wordt onder de naam van die andere fractie aangeduid.

Artikel 6b Fractievertegenwoordigers

1. Een raadsfractie kan namens de betreffende fractie een fractievertegenwoordiger voordragen voor benoeming door de raad. Deze fractievertegenwoordiger moet tijdens de laatste verkiezingen van de raad geplaatst zijn op de kandidatenlijst van de fractie.
2. Iedere fractie heeft recht op maximaal twee fractievertegenwoordigers.
3. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op een fractievertegenwoordiger.
4. Voor de toetsing aan de benoembaarheidsvereisten, bedoeld in het vijfde lid, is artikel 5a van dit reglement voor fractievertegenwoordigers van overeenkomstige toepassing.
5. De raadsvoorzitter nodigt de fractievertegenwoordigers van de raad uit om in dezelfde raadsvergadering als waarin zij worden benoemd de eed of verklaring en belofte af te leggen gelijk raadsleden doen zoals bedoeld in artikel 14 Gemeentewet.
6. De raad kan een fractievertegenwoordiger ontslaan op voorstel van de fractie op wiens voordracht de fractievertegenwoordiger is benoemd.
7. De zittingsperiode van een fractievertegenwoordiger eindigt in ieder geval aan het einde van de zittingsperiode van de raad.
8. Artikel 45 lid 1 t/m 4 RvO is van overeenkomstige toepassing op een fractievertegenwoordiger.

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen en verslaglegging

Artikel 7 Vergaderfrequentie, tijdstip en duur van de vergaderingen

1. De raadsvergaderingen worden bij aanvang van een kalenderjaar in een vergaderschema vastgelegd en vinden over het algemeen eens in de twee weken plaats op de woensdagavond, begint om 19.30 uur en eindigt uiterlijk om 22.00 uur. Het presidium kan in bijzondere gevallen een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen.
2. De politieke markt vindt in de regel plaats eens in de twee weken op de dinsdagavond en begint om 19.30 uur en eindigt uiterlijk om 22.30 uur. Het presidium kan in bijzondere gevallen een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. Deze sessies kunnen parallel verlopen, met een maximum van drie gelijktijdige sessies. Zij kunnen in tijdsduur van elkaar verschillen.
3. Indien de agenda van de raadsvergadering of politieke markt niet geheel kan worden afgehandeld, worden de niet behandelde respectievelijk niet afgehandelde agendapunten doorgeschoven naar de agenda van een volgende raadsvergadering of politieke markt.

Artikel 8 Oproep raadsvergadering en politieke markt

1. De raadsvoorzitter zendt tenminste negen dagen voor een raadsvergadering leden van de raad en de fractievertegenwoordigers een schriftelijke oproep onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering.
2. De voorlopige agenda van de raadsvergadering en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid van de Gemeentewet bedoelde stukken, worden tegelijkertijd met de schriftelijke oproep verzonden.
3. Indien een aanvullende agenda van de raadsvergadering wordt vastgesteld als bedoeld in artikel 9, vierde lid, van dit reglement, worden deze agenda en de daarop vermelde voorstellen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 48 uur voor aanvang van de vergadering aan de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers gezonden.
4. Het presidium zendt tenminste negen dagen voor een politieke markt de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers een schriftelijke oproep toe van de agenda van de politieke markt onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de markt.
5. De agenda van de politieke markt en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid van de Gemeentewet bedoelde stukken worden tegelijkertijd met de schriftelijke oproep verzonden.
6. Als omtrent de inhoud van stukken op grond van artikel 25, eerste of tweede lid van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, blijven deze stukken overeenkomstig lid 2 en 5 onder berusting van de griffier en verleent deze de raadsleden op verzoek inzage.

Artikel 9 Agenda

1. Voordat de schriftelijke oproep voor de raadsvergadering en politieke markt wordt verzonden, stelt het presidium de voorlopige agenda van de raadsvergadering en de agenda voor de politieke markt vast.
2. Bij aanvang van de raadsvergadering stelt de raad de agenda vast. Op voorstel van een lid van de raad of de raadsvoorzitter kan de raad bij de vaststelling van de agenda onderwerpen

aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren of de volgorde van behandeling van de agendapunten wijzigen.

3. Indien een raadslid/fractie de aard van een agendapunt wil wijzigen (bijvoorbeeld van direct hamerstuk naar bespreekstuk) moet dit, met redenen omkleed, vóór 12.00 uur op de dag van de vergadering schriftelijk bij de griffie gemeld worden, zodat het betreffende agendapunt geagendeerd kan worden als bespreekpunt: "voorstel zonder tussenkomst van Politieke Markt".
4. In spoedeisende gevallen kan de raadsvoorzitter na het verzenden van de schriftelijke oproep tot uiterlijk 48 uur voor de aanvang van een raadsvergadering een aanvullende agenda opstellen.
5. Een met redenen omkleed, schriftelijk verzoek tot het agenderen van een onderwerp te behandelen tijdens een politieke markt kan bij het presidium worden ingediend door: a. raadsleden en fractievertegenwoordigers, b. de leden van het college, c. burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
6. In spoedeisende gevallen kunnen raadsleden en de raadsvoorzitter wijzigingsvoorstellen op de agenda van de politieke markt schriftelijk via de griffie indienen bij het presidium, uiterlijk vrijdagochtend 10.00 uur voorafgaand aan de betreffende Politieke Markt. Het presidium beslist uiterlijk de daaropvolgende maandagochtend 10.00 uur over ingediend verzoek. Van wijzigingen op de agenda wordt zo spoedig mogelijk openbare kennisgeving gedaan.
7. Wanneer de raad een onderwerp onvoldoende voor de raadsvergadering voorbereid acht, kan hij het onderwerp verwijzen naar de Politieke Markt of aan het college nadere inlichtingen of advies vragen.

Artikel 10 De leden van het college en de gemeentesecretaris

1. De leden van het college hebben een doorlopende uitnodiging om in de raadsvergadering aan aanwezig te zijn en aan de beraadslagingen deel te nemen, tenzij de raadsvoorzitter anders beslist.
2. De leden van het college en de gemeentesecretaris hebben een doorlopende uitnodiging om op de Politieke Markt aanwezig te zijn en aan de beraadslagingen deel te nemen, tenzij het presidium anders beslist.

Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken

1. Stukken, die ter toelichting van de onderwerpen of voorstellen op de agenda dienen, worden gelijktijdig met het verzenden van de schriftelijke oproep voor een ieder op het stadhuis ter inzage gelegd en gepubliceerd op de gemeentelijke website. De raadsvoorzitter maakt van de ter inzagelegging melding in de openbare kennisgeving bedoeld in artikel 12 van dit reglement. Indien na het verzenden van de schriftelijke oproep stukken ter inzage worden gelegd, wordt hiervan mededeling gedaan aan de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers en zo mogelijk in een openbare kennisgeving.
2. Het origineel van een ter inzage gelegd stuk wordt niet buiten het stadhuis gebracht.
3. Indien omtrent stukken op grond van artikel 25 van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, blijven deze stukken in afwijking van het eerste lid, onder berusting van de griffier en verleent de griffier de leden van de raad en fractievertegenwoordigers inzage.
4. Stukken als bedoeld in lid 1 en als bedoeld in artikel 37 lid 7 zijn gedurende 6 jaar na behandeling in de betreffende vergadering digitaal opvraagbaar. Oudere stukken zijn opvraagbaar via de griffie en/of via het gemeentearchief.

Artikel 12 Openbare kennisgeving

1. De raadsvergadering en Politieke Markt worden door aankondiging in of één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen, op de vooraankondigingen in de door de gemeente gebruikelijke wijze en door plaatsing op de gemeentelijke website openbaar gemaakt.
2. De openbare kennisgeving vermeldt: a. de datum, aanvangstijd en plaats van de raadsvergadering en Politieke Markt en b. de wijze waarop en de plaats waar een ieder de voorlopige agenda van de raadsvergadering en de agenda van de Politieke Markt en de daarbij behorende stukken kan inzien.
3. De (voorlopige) agenda en de daarbij behorende stukken worden, indien digitaal beschikbaar, op de gemeentelijke website geplaatst. Dit met uitzondering van de stukken als bedoeld in artikel 11 lid 3.
4. In spoedeisende gevallen kan de openbare kennisgeving uitsluitend langs elektronische weg plaatsvinden.

Artikel 13 Besluitenlijst / audioverslag

1. Van de raadsvergadering en de Politieke Markt worden een besluitenlijst en een digitale geluidsopname gemaakt.
2. De besluitenlijst van de raadsvergadering en de Politieke Markt wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de griffier. De besluitenlijst wordt zo snel mogelijk na de laatstgehouden vergadering ter beschikking gesteld aan raadsleden,

- fractievertegenwoordigers en het college. Daarnaast wordt van de besluitenlijst openbare kennisgeving gedaan op de website.
3. Een digitale geluidsopname van de raadsvergadering en Politieke Markt wordt zo spoedig mogelijk na de laatstgehouden vergadering op de gemeentelijke website gepubliceerd.
 4. De leden van de raad, de raadsvoorzitter, het college en de griffier hebben het recht binnen drie dagen na publicatie van de besluitenlijst een voorstel tot wijziging ervan bij de griffier in te dienen, indien de besluitenlijst naar hun oordeel onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen besloten is.
 5. Indien er binnen drie dagen na publicatie van de besluitenlijst geen voorstel tot wijziging is ingediend, wordt de besluitenlijst geacht definitief te zijn vastgesteld.
 6. Indien er binnen drie dagen na publicatie van de besluitenlijst voorstellen tot wijziging zijn ingediend, beslist het presidium over de voorgestelde wijziging(en). Daarna stelt het presidium, met inachtneming van de beslissing over de voorgestelde wijziging(en), de besluitenlijst definitief vast. De besluitenlijst wordt direct daarna ter beschikking gesteld aan raadsleden, fractievertegenwoordigers en college en op de gemeentelijke website gepubliceerd, dit laatste met uitzondering van besluiten op grond van artikel 25, eerste of tweede lid van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd.
 7. De besluitenlijst houdt in:
 - a.
 1. met betrekking tot de raadsvergadering: de namen van de voorzitter, de griffier, de gemeentesecretaris, de wethouders en de ter vergadering aanwezige leden, alsmede de namen van de leden die afwezig waren en van overige personen die het woord gevoerd hebben;
 2. met betrekking tot de sessies in de Politieke Markt: de namen van de sessievoorzitter, de sessiedeelnemers en de op grond van artikel 3 vierde lid aangewezen griffier van de sessie;
 - b. een vermelding van de onderwerpen die aan de orde zijn geweest met een korte toelichting hierop;
 - c. het besluit van de raadsvergadering respectievelijk sessie;
 - d. een overzicht van het verloop van elke stemming in de raadsvergadering, met vermelding bij hoofdelijke stemming van de namen van de leden die voor of tegen stemden, onder aantekening van de namen van de leden die zich overeenkomstig de Gemeentewet van stemming hebben onthouden en met vermelding van de stemverklaringen;
 - e. het besluit van de ingediende initiatiefvoorstellen en ter raadsvergadering ingediende burgerinitiatief- voorstellen, voorstellen van orde, moties, amendementen en subamendementen;
 - f. bij het desbetreffende agendapunt de naam en de hoedanigheid van die personen aan wie het op grond van het bepaalde in artikel 23 van dit reglement door de raad is toegestaan deel te nemen aan de beraadslagingen.
 8. Het verslag, als bedoeld in lid 1, en de besluitenlijst, als bedoeld in lid 2, zijn gedurende 6 jaar na behandeling in de betreffende vergadering digitaal opvraagbaar. Oudere stukken zijn opvraagbaar via de griffie en/of via het gemeentearchief.

Artikel 14 Ingekomen stukken

1. Bij de raad ingekomen stukken niet zijnde concept-raadsvoorstellen en - besluiten, waaronder schriftelijke mededelingen van het college aan de raad, worden door de griffier op een lijst geplaatst met een voorstel tot wijze van afdoening. Deze lijst wordt tenminste één keer in de twee weken met de beschikbare digitale bestanden aan de leden van de raad digitaal beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt een schriftelijke set met bijbehorende stukken bij de griffie ter inzage gelegd.
2. Binnen twee weken na het beschikbaar stellen van de lijst van ingekomen stukken kan een raadslid via de griffier aan het presidium gemotiveerd een andere wijze van afdoening van een stuk voorstellen. Het presidium beslist over dit voorstel en maakt, indien besloten wordt tot een andere wijze van afdoening, dit kenbaar aan de raadsleden.
3. Indien er binnen twee weken na het beschikbaar stellen van de lijst van ingekomen stukken geen ander voorstel tot afdoening wordt ingediend, wordt geacht door de raad te zijn ingestemd met het in het eerste lid genoemde voorstel tot wijze van afdoening.
4. Nadat de wijze van afdoening vaststaat wordt de lijst ingekomen stukken met de beschikbare digitale bestanden op de website gedurende één jaar gepubliceerd.
5. Ingekomen stukken van natuurlijke personen worden geanonimiseerd op de openbare versie van de Lijst Ingekomen Stukken geplaatst. Bij de opvraag en het ter beschikking stellen van deze ingekomen stukken worden deze geanonimiseerd in lijn met de voorschriften uit de AVG.

Artikel 15 Presentielijst raadsvergadering

Bij binnenkomst in de vergaderzaal tekent ieder lid van de raad onmiddellijk de presentielijst. Aan het einde van elke vergadering wordt die lijst door de raadsvoorzitter en de griffier door ondertekening vastgesteld.

Artikel 16 Zitplaatsen

1. De raadsvoorzitter, de leden van de raad en de griffier hebben een vaste zitplaats, door de raadsvoorzitter bij aanvang van iedere nieuwe zittingsperiode van de raad aangewezen.
2. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan de raadsvoorzitter de indeling herzien na overleg in het presidium.
3. De raadsvoorzitter draagt zorg voor een zitplaats voor de wethouders, gemeentesecretaris en overige personen, die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 17 Opening raadsvergadering: quorum

1. De raadsvoorzitter opent de vergadering op het vastgestelde uur, indien het daarvoor door de wet vereiste aantal leden van de raad blijkt de presentielijst aanwezig is.
2. Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip niet het vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de raadsvoorzitter, na voorlezing van de namen van de afwezige leden, dag en uur van de volgende vergadering, met inachtneming van artikel 20 van de Gemeentewet.

Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming

Alvorens de geagendeerde onderwerpen aan de orde te stellen deelt de raadsvoorzitter mede bij welk lid van de raad de hoofdelijke stemming zal beginnen. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentielijst aangewezen. Bij het daar genoemde lid begint de hoofdelijke stemming.

Artikel 19 Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij de raad anders beslist.
2. Elke spreektermijn wordt door de raadsvoorzitter afgesloten.
3. Een lid mag in een termijn niet meer dan één maal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel.
4. Het derde lid is niet van toepassing op:
 - a. het lid dat een (sub)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend, voor wat betreft dat amendement, die motie of dat voorstel en
 - b. de rapporteur van een door de raad ingestelde commissie.
5. Bij de bepaling hoeveel keren een lid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend een interruptie of het spreken over een persoonlijk feit of een voorstel van orde.
6. Het presidium kan in afwijking van het voorgaande voorstellen doen over de wijze van behandeling van een onderwerp in de raadsvergadering in de vorm van een bespreekvoorstel. Een dergelijk voorstel maakt deel uit van de in artikel 9 en 11 van dit reglement genoemde stukken.

Artikel 20 Spreektijd

1. Een lid van de raad alsmede de raadsvoorzitter kan een voorstel doen over de spreektijd van de leden en de overige aanwezigen.
2. Het presidium kan in een bespreekvoorstel een voorstel doen over de spreektijd van de leden en de overige aanwezigen. Een dergelijk voorstel maakt onderdeel uit van de in artikel 9 en 11 van dit reglement genoemde stukken.

Artikel 21 Vervallen

Artikel 22 Beraadslaging

1. De raad kan op voorstel van de raadsvoorzitter of een lid van de raad beslissen over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
2. De raad kan op voorstel van de raadsvoorzitter of een lid van de raad beslissen over één of meer voorstellen of onderwerpen gezamenlijk te beraadslagen.
3. Op verzoek van een lid van de raad of op voorstel van de raadsvoorzitter kan de raad besluiten de beraadslaging voor een door hem te bepalen tijd te schorsen teneinde het college of de leden de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is. Degene die de schorsing heeft gevraagd, heeft na de hervatting als eerste het woord.

Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen

1. De raad kan bepalen dat anderen dan de in de vergadering aanwezige leden van de raad, de wethouder, de gemeentesecretaris, de griffier en de raadsvoorzitter deelnemen aan de beraadslaging.
2. Een beslissing daartoe wordt op voorstel van de raadsvoorzitter of één der leden van de raad genomen alvorens met de beraadslaging ten aanzien van het aan de orde zijnde agendapunt een aanvang wordt genomen.

Artikel 24 Stemverklaring

Na het sluiten van de beraadslaging en nadat de raad gestemd heeft, heeft ieder lid het recht zijn uitgebrachte stem kort te motiveren.

Artikel 25 Beslissing

1. Wanneer de raadsvoorzitter vaststelt, dat een onderwerp of voorstel voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging, tenzij de raad anders beslist.
2. Nadat de beraadslaging is gesloten, vindt na een stemming over eventuele amendementen, de stemming plaats over het voorstel, zoals het dan luidt, in zijn geheel tenzij geen stemming wordt gevraagd.
3. Voordat de stemming over het voorstel in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de raadsvoorzitter het voorstel over de te nemen eindbeslissing.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen in de raadsvergadering

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming

1. De raadsvoorzitter vraagt of stemming wordt verlangd. Indien geen stemming wordt gevraagd en ook de raadsvoorzitter dit niet verlangt, stelt de raadsvoorzitter vast dat het voorstel zonder stemming is aangenomen.
2. In de vergadering aanwezige leden kunnen aantekening in de besluitenlijst vragen, dat zij geacht worden te hebben tegengestemd of overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet niet aan de stemming te hebben deelgenomen.
3. Als een raadslid om stemming of hoofdelijke stemming vraagt doet de raadsvoorzitter daarvan mededeling aan de raad.
4. De stemming geschiedt bij handopsteking.
5. Bij hoofdelijke stemming roept de raadsvoorzitter leden van de raad bij naam op hun stem uit te brengen. De stemming begint bij het raadslid dat daarvoor overeenkomstig artikel 18 is aangewezen. Vervolgens geschiedt de oproeping naar de volgorde van de presentielijst.
6. Bij hoofdelijke stemming brengen ter vergadering aanwezige raadsleden, tenzij zij overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet niet aan de stemming deel behoren te nemen, hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging.
7. Heeft een lid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft. Bemerkt het lid zijn vergissing pas later, dan kan hij nadat de raadsvoorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt aantekening vragen dat hij zich heeft vergist. In de uitslag van de stemming brengt dit geen verandering.
8. De raadsvoorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.

Artikel 27 Stemming over amendementen en moties

1. Indien een amendement op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.
2. Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.
3. Indien twee of meer amendementen of subamendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de raadsvoorzitter de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
4. Nadat over alle amendementen is gestemd, vindt de eindstemming over het voorstel plaats. In het geval de amendementen zijn aangenomen, vindt de eindstemming plaats over het voorstel zoals dat luidt met inachtneming van de amendementen.
5. Indien aangaande een aanhangig voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over de motie(s) gestemd en vervolgens over het voorstel.
6. Indien over een aanhangig voorstel zowel een motie als een (sub)amendement is ingediend, wordt eerst over het amendement gestemd overeenkomstig de eerste vier leden van dit artikel. Vervolgens wordt over de motie gestemd en dan vindt de eindstemming plaats over het voorstel zoals dat luidt met inachtneming van de amendementen.

Artikel 28 Stemming over personen

1. Wanneer een stemming over personen voor het doen van een voordracht of het opstellen van een voordracht of aanbeveling moet plaatshebben, benoemt de raadsvoorzitter drie leden tot stembureau.
2. Ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet op grond van de Gemeentewet van stemming moet onthouden is verplicht een stembriefje in te leveren. De stembriefjes dienen identiek te zijn.
3. Er hebben zoveel stemmingsplaatsen als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. De raad kan op voorstel van de raadsvoorzitter beslissen dat bepaalde stemmingsplaatsen worden samengevat op één briefje.
4. Het stembureau onderzoekt of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal leden dat ingevolge het tweede lid verplicht is een stembriefje in te leveren. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn worden de stembriefjes vernietigd zonder deze te openen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
5. Voor het bepalen van de volstreekte meerderheid als bedoeld in artikel 30 van de Gemeentewet worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die leden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt verstaan:
 - a. een blanco ingevuld stembriefje,
 - b. een ondertekend stembriefje,
 - c. een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld, tenzij de stemming verschillende vacatures betreft,
 - d. een stembriefje waarbij, indien het een benoeming op voordracht betreft, op een persoon wordt gestemd die niet is voorgedragen,
 - e. een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
6. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist de raad, op voorstel van de raadsvoorzitter.
7. Onder verantwoordelijkheid van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

Artikel 29 Herstemming over personen

1. Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstreekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatshebben.
3. Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 30 Beslissing door het lot

1. Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben, door de raadsvoorzitter op afzonderlijke, geheel gelijke, briefjes geschreven.
2. Deze briefjes worden, nadat zij door het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponneerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de raadsvoorzitter een van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is gekozen.

Paragraaf 4 Orde van de Politieke Markt

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en consulterend karakter

1. De sessies op de Politieke Markt zijn:
 - a. gericht op beeldvorming, al dan niet ter voorbereiding op een besluit, waarin in verschillende werkvormen bijgedragen wordt aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.
 - b. gericht op oordeelsvorming en bereiden de besluitvorming van de raad voor of draagt anderszins bij aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.
 - c. consulterend van aard. Het college kan een stuk / vraag voorleggen aan de raad waarover zij de mening van de raad vraagt, maar waaruit niet gelijk een oordeel of besluitvorming door de raad volgt.
2. Een sessie op de Politieke Markt is gericht op actieve deelname door een raadslid of fractievertegenwoordiger, of op het door hen kennis kunnen nemen van hetgeen door anderen wordt gepresenteerd.

Artikel 32 Vaststellen behandelvoorstel

1. Het presidium stelt ten behoeve van de afzonderlijke sessies in de Politieke Markt doel en wijze van behandeling evenals het voorgestelde resultaat vast in een behandelvoorstel. Het behandelvoorstel maakt onderdeel uit van de in artikel 9 en 11 genoemde, bij de agenda behorende, stukken.
2. Wijzigingsvoorstellen op het behandelvoorstel voor een sessie in de Politieke Markt dienen schriftelijk en met redenen omkleed via de griffie te worden ingediend bij het presidium, uiterlijk op de vrijdagochtend om 10.00 uur voorafgaand aan de betreffende Politieke Markt. Het presidium beslist uiterlijk de daaropvolgende maandagochtend 10.00 uur over het ingediende verzoek. Een eventuele wijziging wordt uiterlijk 24 uur van tevoren op de website gepubliceerd. Indien er geen wijzigingsverzoeken zijn ingediend, wordt het behandelvoorstel vrijdagochtend om 10.00 uur geacht definitief te zijn vastgesteld.

Artikel 33 Openbaarheid

1. De sessies in de Politieke Markt zijn openbaar.
2. In bijzondere gevallen kan het presidium besluiten dat een sessie in beslotenheid begint, gelet op een belang als bedoeld in artikel 10 Wet openbaarheid van bestuur en gelet op artikel 86 Gemeentewet.

Artikel 33A Opening sessie en quorum

1. Een sessie wordt niet geopend voordat blijkens de presentielijst meer dan de helft van het aantal gekozen fracties door of een raadslid of een fractievertegenwoordiger vertegenwoordigd zijn.
2. Als op grond van het eerste lid een sessie niet geopend kan worden, beslist het presidium in zijn eerstvolgende vergadering over het al dan niet opnieuw agenderen van een sessie.

Artikel 34 Sessievoorzitter

1. De sessievoorzitter draagt zorg voor behandeling van een agendapunt conform het bespreekvoorstel.
2. Aan het eind van de door hem voorgezeten sessie vat de sessievoorzitter de uitkomst van de sessie samen en formuleert een conclusie ten behoeve van de besluitenlijst.

Artikel 35 Sessiedeelnemers en fractievertegenwoordigers

1. Van een fractie kunnen meerdere raadsleden of fractievertegenwoordigers aan een beeldvormende sessie deelnemen.
2. Van een fractie kan één raadslid of fractievertegenwoordiger aan een oordeelsvormende sessie deelnemen.
3. Het presidium kan in bijzondere gevallen bepalen dat er bij een oordeelsvormende sessie meer deelnemers per fractie mogen zijn.
4. In het bespreekvoorstel kan opgenomen worden dat naast raadsleden, fractievertegenwoordigers, collegeleden en gemeentesecretaris, derden deelnemen aan de sessie.

Artikel 36 Uitkomst van een sessie

1. Iedere sessie leidt tot een concrete uitkomst, waarbij tevens over verdere stappen wordt geadviseerd aan het presidium.
2. Mogelijke uitkomsten van een sessie zijn:
 - a. een voorstel is besluitrijp als hamerstuk in de raad;
 - b. een voorstel is besluitrijp als bespreekstuk in de raad, waarbij aangegeven dient te worden over welke punten dit debat nog moet gaan;
 - c. een voorstel gaat over verdere informatie of aanpassing terug naar het college;
 - d. anderszins.
3. In een sessie vinden geen stemmingen plaats, met uitzondering van stemmingen over geheimhouding als bedoeld in artikel 53 van dit reglement en met betrekking tot de orde als bedoeld in artikel 38 van dit reglement.
4. Bij een stemming in een politieke markt heeft elke aanwezige fractie, afgesplitste groep of afgesplitst lid één gelijk wegende stem.

Artikel 37 Spreekrecht

Bij openbare sessies in de Politieke Markt kunnen aanwezige toehoorders het woord voeren. Daarbij gelden de volgende bepalingen:

1. De sessievoorzitter vraagt bij aanvang van de sessie wie van de toehoorders gebruik willen maken van het spreekrecht.
2. De spreektijd van een toehoorder bij consulterende en oordeelsvormende sessies bedraagt maximaal 5 minuten. De sessievoorzitter is bevoegd de spreektijd in bijzondere gevallen te verlengen of in te korten.

3. De sessievoorzitter geeft de toehoorders die zich daarvoor hebben opgegeven het eerst het woord.
4. De sessiedeelnemers kunnen vervolgens aanvullende vragen stellen die door de betrokken toehoorders worden beantwoord.
5. Daarna wordt de sessie conform bespreekvoorstel voortgezet.
6. Het presidium kan in bijzondere gevallen bepalen dat er bij een sessie geen spreekrecht is en legt dit vast in het bespreekvoorstel.
7. De betrokken toehoorders die het woord voeren worden voorafgaand aan de sessie gewezen op de publicatie van hun naam in het audioverslag en het rapport van de politieke markt. Indien de betrokken toehoorder dat aangeeft, wordt zijn naam geanonimiseerd. Ditzelfde geldt voor de gegevens van toehoorders die zij in aanvullende documentatie aan de raadsleden ter beschikking stellen.

Artikel 38 Handhaving orde

1. De sessievoorzitter handhaaft de orde in de sessie.
2. Hij kan de raadsleden en fractievertegenwoordigers die aan de sessie deelnemen voorstellen om een aan de sessie deelnemend raadslid of fractievertegenwoordiger of een lid van het college, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het betreffende raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college de vergadering onmiddellijk. Zo nodig doet de sessievoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan het betreffende raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de sessies worden ontzegd.
3. Hij roept de raadsleden, fractievertegenwoordigers en leden van het college tot de orde als deze zich in beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen uitlaten, afwijken van het in behandeling zijnde onderwerp, andere sessiedeelnemers herhaaldelijk interrumpen, dan wel anderszins de orde verstoren. Raadsleden, fractievertegenwoordigers en leden van het college die hieraan geen gevolg geven kunnen door hem het woord ontnomen worden over het aanhangige onderwerp.
4. Hij kan ter handhaving van de orde de sessie voor een door hem te bepalen tijd schorsen en, als na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord, de sessie sluiten.
5. Hij roept andere sessiedeelnemers en toehoorders (niet zijnde raadsleden of fractievertegenwoordigers en leden van het college) tot de orde als deze zich in beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen uitlaten, afwijken van het in behandeling zijnde onderwerp, andere sessiedeelnemers herhaaldelijk interrumpen, dan wel anderszins de orde verstoren. Sessiedeelnemers en toehoorders (niet zijnde raadsleden of fractievertegenwoordigers en leden van het college) die hieraan geen gevolg geven kunnen door hem het woord ontnomen worden over het aanhangige onderwerp. Zo nodig doet de sessievoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan de betreffende sessiedeelnemer en toehoorder (niet zijnde raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college) bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de sessies worden ontzegd.
6. De artikelen 20(spreektijd), en 22(beraadslaging) van dit reglement zijn van overeenkomstige toepassing op de orde van de Politieke Markt.

Hoofdstuk 4 Recht van leden

Artikel 39 Amendementen

1. Ieder lid van de raad kan tot het sluiten van de beraadslagingen in de raadsvergadering amendementen indienen. Een amendement kan het voorstel inhouden om een geagendeerd voorstel in één of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden. Alleen beraadslaagd kan worden over amendementen die ingediend zijn door leden van de raad, die de presentielijst getekend hebben en in de vergadering aanwezig zijn.
2. Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is bevoegd op het amendement dat door een lid is ingediend, een wijziging voor te stellen (subamendement).
3. Elk (sub)amendement en elk voorstel moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de raadsvoorzitter worden ingediend, tenzij de voorzitter - met het oog op het eenvoudige karakter van het voorgestelde - oordeelt, dat met een mondelinge indiening kan worden volstaan.
4. Intrekking, door de indiener(s), van het (sub)amendement is mogelijk, totdat de besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Artikel 40a Moties

1. Ieder lid van de raad kan in de raadsvergadering een motie indienen.
2. Een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de raadsvoorzitter worden ingediend.

3. De behandeling van een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt tegelijk met de beraadslaging over dat onderwerp of voorstel plaats.
4. Intrekking door de indiener(s) van de motie is mogelijk totdat de besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Artikel 40 b Motie vreemd (motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp)

1. Ieder lid van de raad kan in de raadsvergadering een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp indienen.
2. Een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de raadsvoorzitter worden ingediend
3. De behandeling van een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende onderwerpen zijn behandeld.
4. De indiener van de motie vreemd voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden van de raad, de burgemeester en de wethouders niet meer dan eenmaal, tenzij de raad anders beslist.

Artikel 41 Voorstellen van orde

1. De raadsvoorzitter en ieder lid van de raad kan tijdens de raadsvergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. De sessievoorzitter en iedere sessiedeelnemer kunnen tijdens een sessie in de Politieke Markt een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
3. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering respectievelijk die van de sessie in de Politieke Markt betreffen.
4. Over een voorstel van de orde beslissen de leden van de raad, respectievelijk sessiedeelnemers terstond.

Artikel 42 Initiatiefvoorstel

1. Raadsleden dienen initiatiefvoorstellen schriftelijk in bij de voorzitter. Deze brengt een ingediend voorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van het college.
2. Het college kan binnen 30 dagen nadat het ter kennis is gesteld van een voorstel schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen;
3. Een voorstel wordt nadat het college schriftelijk wensen of bedenkingen ter kennis van de raad heeft gebracht of kenbaar heeft gemaakt hiertoe niet te zullen overgaan, dan wel nadat de in het tweede lid gestelde termijn is verlopen op de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering geplaatst, tenzij de schriftelijke oproep hiervoor reeds verzonden is. In dat geval wordt het voorstel op de agenda van de daaropvolgende raadsvergadering geplaatst.

Artikel 43 Collegevoorstel

1. Een voorstel voor een verordening of een ander voorstel van het college aan de raad, dat vermeld staat op de agenda van de raadsvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van de raad.
2. Indien de raad van oordeel is dat een voorstel als bedoeld in het eerste lid voor advies terug aan het college moet worden gezonden, bepaalt het presidium in welke vergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 44 Interpellatie

1. Het verzoek tot het houden van een interpellatie in de raadsvergadering wordt, behoudens in naar het oordeel van de raadsvoorzitter spoedeisende gevallen, ten minste 48 uur voor het begin van de raadsvergadering schriftelijk bij de raadsvoorzitter ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.
2. De raadsvoorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad, het college en de burgemeester. Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering wordt het verzoek in stemming gebracht. Bij toestemming van de raad bepaalt de raad op welk tijdstip tijdens de vergadering de interpellatie zal worden gehouden.
3. Behandeling geschiedt in twee termijnen waarbij de interpellant in elke termijn als eerste het woord voert, gevolgd door de overige leden van de raad en burgemeester en wethouders. Interrupties zijn toegestaan.

Artikel 45 Schriftelijke vragen

1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien. Bij de vragen wordt aangegeven, of schriftelijke of mondelinge beantwoording wordt verlangd. Vragen die niet voldoen aan het hiervoor gestelde worden per omgaande aan de indiener teruggestuurd.

2. De vragen worden bij de griffier ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en het college of de burgemeester worden gebracht.
3. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen 30 dagen nadat de vragen zijn binnengekomen. Mondelinge beantwoording vindt plaats in de eerstvolgende raadsvergadering. Indien beantwoording niet binnen deze termijnen kan plaatsvinden, stelt het verantwoordelijk lid van het college of de burgemeester de vragensteller hiervan gemotiveerd in kennis, waarbij de termijn aangegeven wordt waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Dit bericht wordt behandeld als een antwoord.
4. De antwoorden worden door (het verantwoordelijk lid van) het college of de burgemeester via de griffier aan de leden van de raad medegedeeld.
5. De vragensteller kan, bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende raadsvergadering en bij mondelinge beantwoording in dezelfde raadsvergadering, na de behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen, nadere inlichtingen vragen omtrent het door de burgemeester of door het college gegeven antwoord, tenzij de raad anders beslist.

Artikel 46A Vragenkwartier

1. Elke raadsvergadering is er een vragenkwartier, tenzij er bij de voorzitter geen vragen zijn ingediend. In bijzondere gevallen kan het presidium bepalen dat het vragenkwartier op een ander tijdstip wordt gehouden. De raadsvoorzitter bepaalt op welk tijdstip het vragenkwartier eindigt.
2. Het lid van de raad dat tijdens het vragenkwartier vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk om 9.00 uur op de dag van de aanvang van de raadsvergadering bij de griffie die de raadsvoorzitter inlicht. De raadsvoorzitter kan na overleg met het presidium weigeren een onderwerp tijdens het vragenkwartier aan de orde te stellen, indien hij het onderwerp niet voldoende nauwkeurig acht aangegeven, of indien het onderwerp in de raadsvergadering op diezelfde dag aan de orde komt.
3. De raadsvoorzitter bepaalt de volgorde, waarin aangemelde onderwerpen tijdens het vragenkwartier aan de orde worden gesteld.
4. De raadsvoorzitter bepaalt per onderwerp de spreektijd voor de vragensteller, voor het college, voor de burgemeester en voor de overige leden van de raad.
5. Per onderwerp wordt aan de vragensteller het woord verleend om één of meer vragen aan het college of de burgemeester te stellen en een toelichting daarop te geven.
6. Na de beantwoording door het college of de burgemeester krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
7. Vervolgens kan de raadsvoorzitter aan andere leden van de raad het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan het college of de burgemeester vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
8. Tijdens het vragenkwartier kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 46B Bestuurlijke actualiteiten van het college

1. Elke raadsvergadering is er een agendapunt bestuurlijke actualiteiten van het college, tenzij er bij de voorzitter geen bestuurlijke actualiteiten zijn ingediend. In bijzondere gevallen kan het presidium bepalen dat het vragenkwartier op een ander tijdstip wordt gehouden. De raadsvoorzitter bepaalt op welk tijdstip het vragenkwartier eindigt.
2. Het college meldt het onderwerp van de bestuurlijke actualiteit(en) uiterlijk om 12.00 uur op de dag van de aanvang van de raadsvergadering bij de raadsvoorzitter en de griffie. De raadsvoorzitter kan na overleg met het presidium weigeren een onderwerp tijdens de het agendapunt bestuurlijke actualiteiten aan de orde te stellen, indien hij het onderwerp niet voldoende nauwkeurig acht aangegeven, of indien het onderwerp in de raadsvergadering op diezelfde dag aan de orde komt.
3. De raadsvoorzitter bepaalt de volgorde, waarin aangemelde bestuurlijke actualiteiten tijdens dit agendapunt aan de orde worden gesteld.
4. De raadsvoorzitter bepaalt per onderwerp de spreektijd voor het lid van het college en voor de leden van de raad.
5. Per onderwerp wordt aan de raadsleden één keer het woord verleend om één of meer vragen aan het lid van het college te stellen en een toelichting op zijn vraag te geven.
6. Na de beantwoording van de vragen door het lid van het college sluit de raadsvoorzitter het agendapunt af.
7. Tijdens het agendapunt bestuurlijke actualiteiten van het college kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 47 Inlichtingen

1. Indien een lid van de raad over een onderwerp inlichtingen als bedoeld in de artikelen 169, derde lid, en 180, derde lid van de Gemeentewet verlangt, wordt een verzoek daartoe door tussenkomst van de griffier schriftelijk ingediend bij het college dan wel de burgemeester.

2. De griffier draagt er zorg voor dat de overige leden van de raad een afschrift van dit verzoek krijgen.
3. De verlangde inlichtingen worden mondeling of schriftelijk in de eerstvolgende of in de daarop volgende raadsvergadering gegeven.
4. De gestelde vragen en het antwoord vormen een agendapunt voor de vergadering, waarin de antwoorden zullen worden gegeven.

Hoofdstuk 5 Begroting en rekening

Artikel 48 Procedure begroting

Onverminderd het bepaalde in de Gemeentewet geschiedt de voorbereiding, het onderzoek, de behandeling en de vaststelling van de begroting volgens een procedure die de raad, op voorstel van het presidium, vaststelt.

Artikel 49 Procedure jaarrekening

Onverminderd het bepaalde in de Gemeentewet geschiedt de voorbereiding en het onderzoek van de jaarrekening en het jaarverslag, alsmede de vaststelling van de jaarrekening en van een eventueel indemniteitsbesluit volgens een procedure die de raad, op voorstel van het presidium, vaststelt.

Hoofdstuk 6 Lidmaatschap van andere organisaties

Artikel 50 Verslag en verantwoording

1. Een lid van de raad, een wethouder, de burgemeester of de secretaris, die door de gemeenteraad is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam of van een ander gemeenschappelijk orgaan, ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, heeft het recht om voor het sluiten van de raadsvergadering verslag te doen over zaken die in het algemeen bestuur als bedoeld aan de orde zijn. Voor bespreking van dit verslag kan de raadsvoorzitter verwijzen naar het presidium ten behoeve van agendering in de Politieke Markt.
2. Ieder lid van de raad kan aan een persoon als bedoeld in het eerste lid, schriftelijke vragen stellen. De regels voor het stellen van schriftelijke vragen, vastgesteld in artikel 45, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Wanneer een lid van de raad een persoon als bedoeld in het eerste lid ter verantwoording wenst te roepen over zijn wijze van functioneren als zodanig, besluit de raad over het toestaan daarvan. De regels voor het vragen van inlichtingen, vastgesteld in artikel 47, zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op andere organisaties of instituties, waarin de raad één van zijn leden heeft benoemd.

Hoofdstuk 7 Besloten vergadering

Artikel 51 Algemene bepaling

Op een besloten raadsvergadering of sessie in de Politieke Markt zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voorzover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering of sessie.

Artikel 52 Verslag besloten sessie en/of raadsvergadering

1. Een verslag van een besloten raadsvergadering ligt uitsluitend voor de raadsleden en overige deelnemers aan de betreffende raadsvergadering bij de griffie ter inzage. De deelnemers worden van de ter inzage legging op de hoogte gesteld.
2. Een verslag van een besloten sessie in de Politieke Markt ligt uitsluitend voor raadsleden en sessiedeelnemers aan de betreffende sessie ter inzage bij de griffie. De deelnemers worden van de terinzagelegging op de hoogte gesteld.
3. De leden van de raad, de raadsvoorzitter, het college, de sessiedeelnemers en de griffier hebben het recht binnen drie dagen na ter inzage legging een voorstel tot wijziging bij de griffier in te dienen, indien het verslag onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen besloten is.
4. Indien er binnen drie dagen na ter inzage legging van het verslag geen voorstel tot wijziging is ingediend, wordt het verslag geacht definitief te zijn vastgesteld.
5. Indien er binnen drie dagen na ter inzage legging van het verslag voorstellen tot wijziging zijn ingediend, beslist het presidium over (de) voorgestelde wijziging(en). Daarna stelt het presidium het verslag, met inachtneming van de beslissing over de voorgestelde wijziging(en), definitief vast.
6. De vastgestelde verslagen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

Artikel 53 Geheimhouding

Voor de afloop van de besloten raadsvergadering of sessie beslissen de raad respectievelijk sessiedeelnemers overeenkomstig artikel 25, eerste lid, van de Gemeentewet of omtrent de inhoud van de stukken en het verhandelde geheimhouding zal gelden. De raad en de sessiedeelnemers kunnen besluiten de geheimhouding op te heffen.

Artikel 54 Opheffing geheimhouding

Indien de raad op grond van artikel 25, derde en vierde lid, artikel 55, tweede en derde lid, of artikel 86, tweede en derde lid van de Gemeentewet voornemens is de geheimhouding op te heffen dan wel niet te bekrachtigen, wordt, indien daar om wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het desbetreffende orgaan overleg gevoerd.

Hoofdstuk 8 Toehoorders en pers

Artikel 55 Toehoorders en pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare raadsvergaderingen en sessies van de Politieke Markt bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

Artikel 56 Geluid- en beeldregistraties

Degenen die tijdens de raadsvergadering of tijdens sessies op de Politieke Markt geluid- dan wel beeldregistraties willen maken, doen hiervan mededeling aan de raadsvoorzitter respectievelijk sessievoorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen. Deze aanwijzingen kunnen niet zover gaan dat zij de vrijheid van pers aantasten.

Artikel 57 Gebruik van communicatiemiddelen

In de (vergader)ruimtes van raadsvergadering en Politieke Markt, met inbegrip van de publieke tribune, is tijdens de vergadering respectievelijk sessie telefoneren niet toegestaan. Ander gebruik van mobiele telefoons of andere communicatiemiddelen is toegestaan, voor zover dit gebruik naar het oordeel van de voorzitter geen verstoring van de orde van de vergadering respectievelijk de sessie in de Politieke Markt oplevert.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 58 Uitleg reglement

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van het reglement:

1. Beslist de raad in het geval van een raadsvergadering op voorstel van de raadsvoorzitter.
2. Beslissen in geval van een sessie in de Politieke Markt de sessiedeelnemers op voorstel van de sessievoorzitter.

Artikel 59 In werking treden

Dit reglement treedt in werking op 1 oktober 2019

Op dat tijdstip vervalt het vastgestelde Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de Politieke Markt van de gemeente Hengelo, raadsbesluit d.d. 4 april 2017, nr 2093670.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 3 september 2019.

De raad voornoemd,

, voorzitter

, griffier

Toelichting op het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en politieke markt van de gemeente Hengelo.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

De begrippen behoeven geen nadere toelichting

Artikel 2 De voorzitters

De burgemeester is voorzitter van de raad. Artikel 125, derde lid, van de Grondwet en artikel 9 van de Gemeentewet schrijven dit dwingend voor. In het gewijzigde artikel 77, eerste lid, Gemeentewet is bepaald dat het oudste raadslid in anciënniteit het raadsvoorzitterschap waarneemt bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester. Als twee raadsleden even lang zitting hebben, is de oudste in jaren degene die het raadsvoorzitterschap waarneemt. Daarnaast heeft de raad altijd de mogelijkheid zelf te kiezen voor een andere waarnemer. Overigens geldt ditzelfde regime in het geval dat alle wethouders afwezig zijn voor de waarneming van het ambt van de burgemeester. De burgemeester heeft het recht op grond van artikel 21 van de Gemeentewet in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen. Als voorzitter zorgt hij onder andere voor de handhaving van de orde in de vergadering.

-ad lid 2 en 3, sessievoorzitters: Door de nieuwe werkwijze van de raad per mei 2014, met de invoering van de politieke markt als belangrijkste wijziging, is er behoefte aan voldoende sessievoorzitters. Het streven is erop gericht dat een sessievoorzitter in een politieke markt slechts een sessie hoeft voor te zitten. Aan alle fracties wordt gevraagd om sessievoorzitters te leveren. Aan de hand van een opgesteld profiel, kunnen zich potentiële sessievoorzitters melden, welke als zodanig moeten worden benoemd. Een aantal van 8 à 9 sessievoorzitters is nodig om enigszins flexibel een agenda met bijbehorende sessievoorzitters voor de politieke markt te kunnen vaststellen. Als het aantal sessievoorzitters, na verkiezingen of door andere oorzaak van beëindiging van het sessievoorzitterschap, te klein wordt, kan het presidium de raadsfracties opnieuw om sessievoorzitters verzoeken.

N.a.v. de evaluatie is dit artikel op een klein onderdeel aangepast zodat duidelijk is dat de waarnemend raadsvoorzitter als bedoeld in artikel 77 Gemeentewet (die ofwel het langstzittende raadslid is, en de raadsoudste in jaren ofwel expliciet door de raad met de waarneming van de voorzitter is belast) ook automatisch lid is van het presidium. Dit is wenselijk zodat de plv. raadsvoorzitter bij langdurige afwezigheid van de burgemeester wel in het presidium zit. En de waarnemend raadsvoorzitter kan dan ook eventueel sessievoorzitter zijn.

Ook is nu geregeld dat de waarnemend raadsvoorzitter niet meer automatisch voorzitter is van het presidium. De voorzitter van het presidium wordt door de raad benoemd, en dat kan een ander raadslid zijn dan de waarnemend raadsvoorzitter. Daarmee volgt het Reglement de praktijk die al is toegepast.

Artikel 3 De griffier

De raad is verplicht een griffier te benoemen (artikel 100 Gemeentewet). De griffier is in eerste instantie verantwoordelijk voor de bijstand aan de raad. Hij is in principe in elke vergadering van de raad aanwezig. De Gemeentewet eist dat de raad de vervanging van de griffier regelt (artikel 107d, eerste lid). In het tweede lid is daarover een bepaling opgenomen. In verband met artikel 22 Gemeentewet (verschoningsrecht) is in het derde lid een bepaling opgenomen met betrekking tot het deelnemen van de griffier aan de beraadslaging. Rechtspositionele bepalingen en verdere taakomschrijving van de griffier is niet in dit reglement opgenomen. Een en ander is geregeld in een organisatieverordening griffie, een Instructie voor de raadsgriffier van de gemeente Hengelo, een Besluit vaststelling arbeidsvoorwaardenregeling griffie, en in een Instellings- en delegatiebesluit werkgeverscommissie ter uitvoering van de Hengelose arbeidsvoorwaardenregeling t.b.v. de griffie, allen vastgesteld door de raad in januari 2014. N.a.v. de Model verordening van de VNG van februari 2018 is toegevoegd als nieuw lid 5 'Bij verhindering af afwezigheid wordt de medewerker van de griffie vervangen door een door de raadsgriffier aangewezen op de griffie werkzame ambtenaar, of, in samenspraak met de gemeentesecretaris, een niet op de griffie werkzame ambtenaar'. De griffie van Hengelo is relatief klein waardoor het nuttig kan zijn om bij ziekte een beroep te kunnen doen op de gemeentesecretaris voor een vervangende medewerker.

Artikel 4a Het Presidium

De belangrijkste taak van het presidium is het opstellen van de agenda van de politieke markt en van de raad. Het coördineren van de stukkenstroom is onderdeel van deze taakstelling. De raad van Hengelo heeft zich uitgesproken voor een presidium dat primair uitsluitend technische en organisatorische taken op zich neemt.

In de nieuwe werkwijze past ook dat het presidium -met redenen omkleed- kan besluiten om een raadsvoorstel- zonder eerst op de politieke markt te zijn besproken- als hamerstuk op de agenda van de raad te agenderen. Het presidium zal dat met name overwegen als er sprake is van een beleidsarm stuk, of een stuk wat een logisch vervolg is op eerdere besluitvorming of een stuk waarop geen betrokkenheid van burgers te verwachten is of bij een combinatie van deze argumenten. De raad kan bij de vaststelling van de agenda in de raadsvergadering gemotiveerd aangeven dat het stuk toch voor de politieke markt moet worden geagendeerd. Motieven voor de raad om het punt toch te willen agenderen kunnen gelegen zijn in de verachting dat er wel burgers willen inspreken, of dat het punt toch politieke attentiewaarde heeft.

Het presidium is aanzienlijk groter dan onder de oude werkwijze. De keus om alle sessievoorzitters deel uit te laten maken van het presidium heeft vooral te maken met een efficiënte terugkoppeling en voorbereiding van raad en politieke markt.

Naast de formele agenda coördineert en plant het presidium ook andere raadsactiviteiten in de agenda van de raad, zoals een technisch beraad bij voorstellen die zeer complex zijn, een raadsexcursie, of werkbezoeken die raads-breed gedragen worden.

Artikel 4b Het fractievoorzittersoverleg

Voor politiek overleg is de mogelijkheid geopend van het organiseren van een fractievoorzitters overleg.

Het fractievoorzittersoverleg vergadert op verzoek van een van zijn leden of op verzoek van de burgemeester, als zijnde de raadsvoorzitter of als zijnde voorzitter van het college.

Doel van het beraad is te zorgen voor politieke coördinatie en afstemming indien dit noodzakelijk wordt geacht. Te denken valt aan punten zoals de omgang met elkaar, afspraken rond de verkiezingen en zaken rond de huishouding van de raad. De fractievoorzitters bepalen dit zelf. De griffie ondersteunt het beraad. De gemaakte afspraken liggen voor alle raadsleden en fractievertegenwoordigers ter inzage bij de griffie. Aangezien een afgesplitst raadslid of raadsleden geen fractie is, maar een lid of een groep vormen, zal dat raadslid geen deel uitmaken van het fractievoorzittersoverleg.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe raadsleden, wethouders en fracties

Artikel 5a Onderzoek geloofsbrieven; beëindiging; benoeming raadsleden

Met de geloofsbrief geeft de voorzitter van het centraal stembureau het betreffende raadslid kennis van zijn benoeming. Bij deze brief moeten enkele in de Kieswet vereiste stukken worden gevoegd, waaruit blijkt, dat de benoemde voldoet aan de eisen om als lid van de raad toegelaten te kunnen worden. Het onderzoek van de geloofsbrieven moet in een openbare vergadering gebeuren. Ingevolge artikel V4 van de Kieswet beslist de raad over de toelating van zijn leden. De tekst van de eed (verklaring en belofte) die een raadslid bij het aanvaarden van het raadslidmaatschap moet afleggen, is in artikel 14 van de Gemeentewet vastgelegd.

Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëindiging; benoeming wethouders

‘Dit artikel geeft invulling aan een leemte in de Gemeentewet. Aangezien de wethouder geen gekozen volksvertegenwoordiger is, is hierover niets in de Kieswet geregeld. De Gemeentewet geeft wel aan (36a, 36b, 41b eerste, derde en vierde lid, en 41c eerste lid) welke formele eisen gesteld worden aan een wethouder, maar niet op welk moment deze getoetst worden. Begin 2014 hebben de Minister van BZK en de Commissaris van de Koning van Overijssel aanbevelingen gedaan hoe één en ander adequaat geregeld kan worden. Zij legden de integriteitstoets van kandidaat-wethouders primair neer bij de burgemeester. De Modelverordening van de VNG van begin 2014 adviseerde om de toetsende taak ook bij de raad neer te leggen. De VNG adviseerde een commissie te benoemen die bestaat uit drie raadsleden om de integriteitstoets van kandidaat-wethouders uit te voeren. De regeling in ons RvO is gebaseerd op de VNG verordening en op de meer uitvoerige regeling zoals Deventer en de provincie Overijssel zelf hebben opgenomen in hun RvO.

Voor het benoemen van wethouders stelt de raadsvoorzitter de commissie "Benoembaarheid wethouders" in bestaande uit drie leden van de raad en uit de voorzitter van de raad. De griffier is secretaris van de commissie. Deze commissie toetst op basis van de in de Gemeentewet dan wel in het RvO geformuleerde uitgangspunten (benoembaarheidsvereisten). De kandidaat-wethouder is zelf verantwoordelijk voor het overhandigen van de noodzakelijke documenten. De commissie vraagt de kandidaten tenminste de volgende papieren te overleggen:

- een uittreksel uit de Basisregistratie Personen, met daarin de volgende gegevens:
 - o geboortedatum
 - o geboorteplaats
 - o nationaliteit (onderdaan van een lidstaat van Europese Unie)
 - o woonplaats en -adres, welk uittreksel niet ouder is dan 6 maanden gerekend vanaf de dag van overhandiging:
- een verklaring omtrent het gedrag (VOG), welke verklaring niet ouder is dan 6 maanden gerekend vanaf de dag van overhandiging;
- overzicht van alle betaalde en onbetaalde nevenfuncties, met daarbij aangegeven of deze wel of niet bezoldigd zijn;
- een curriculum vitae met daarbij originelen van de in de C.V. genoemde diploma's; de griffier maakt terstond kopieën van de diploma's en de kandidaat-wethouder ontvangt zijn originelen terstond terug;
- een verklaring dat er geen financiële belangen zijn in ondernemingen en organisaties, waarmee de gemeente Hengelo zakelijke betrekkingen onderhoudt (onverenigbare of verboden handelingen, als bedoeld in artikel 41c en 15 Gemeentewet).

Een aanvullende eis (voordien meer vrijblijvend) is dat de commissie de kandidaat altijd in de gelegenheid stelt om de aangedragen informatie mondeling toe te lichten. In de praktijk betekent dat dat er altijd een serieus en door de commissieleden goed voorbereid gesprek met de kandidaat plaatsvindt. Tijdens dat gesprek komt standaard de vraag op tafel: "*Is er nog iets dat wij behoren te weten?* (wat op enigerlei wijze aan het integer vervullen van het wethouderschap in Hengelo in de weg kan staan?)". Van het gesprek wordt geen verslag gemaakt.

Mocht het gesprek vraagtekens opleveren rond de aanvaardbaarheid van de te benoemen kandidaat- wethouder, dan wordt dit gecommuniceerd met de kandidaat-wethouder en met de fractievoorzitter van de betreffende fractie, zodat zij eventueel een heroverweging van de kandidatuur kunnen maken.

Gebleken is dat deze procedure vooral een preventieve werking heeft. Voordragende fracties houden hiermee op voorhand rekening en screenen zelf indringender. Belangrijk uitgangspunt is en blijft echter dat de kandidaat uiteindelijk zelf verantwoordelijk is voor de aangedragen informatie.

Het aspect van het instellen van de commissie door de raadsvoorzitter betekent dat een flexibele en snelle werkwijze mogelijk is. Er hoeft geen besluit van de raad ten grondslag te liggen aan het instellen van de commissie, dat betekent dat de commissie zijn werkzaamheden snel kan starten.

Dit artikel is ook van toepassing als er geen wethouder van buiten, maar uit de raad wordt benoemd, de incompatibiliteiten en nevenfuncties dienen immers opnieuw beoordeeld te worden. De commissie toetst volgens het vierde lid van dit artikel de van de kandidaat- wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van:

- de benoembaarheidsvereisten zoals opgenomen in de Gemeentewet. Daarmee worden de vereisten bedoeld als opgenomen in artikel 36a Gemeentewet en in artikel 10 Gemeentewet. De kandidaat wethouder moet 18 jaar zijn op het moment dat hij naar verwachting tot wethouder zal worden benoemd, onderdaan zijn van een lidstaat van de EU, en ingezetene zijn van de gemeente Hengelo (van deze vereisten kan ontheffing worden verleend, artikel 36a Gemeentewet). Ook mag de kandidaat niet ook wethouder zijn in een andere gemeente.
- de vereisten omtrent onverenigbare functies als opgenomen in artikel 36b Gemeentewet. Zo mag een wethouder – bijvoorbeeld- niet tevens gedeputeerde zijn, of ambtenaar bij dezelfde gemeente als waar hij wethouder wil worden.
- de vereisten omtrent nevenfuncties als bedoeld in artikel 41b Gemeentewet. Dit zijn nader door de kandidaat wethouder op te geven nevenfuncties die hij uitoefent, en waarvan in het gesprek getoetst wordt of de uitoefening van de nevenfuncties ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het wethouderschap.
- de vereisten omtrent onverenigbare of verboden handelingen als bedoeld in artikel 41c Gemeentewet en artikel 15 Gemeentewet. Zo mag een wethouder - bijvoorbeeld- niet als advocaat of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente, of voor de gemeente zelf. Ook mag hij niet rechtstreeks of middellijk overeenkomsten aangaan betreffende werkzaamheden voor de gemeente of zaken die hij aan de gemeente levert.

Verklaring omtrent Gedrag (VOG)

Hiervoor is al aangegeven dat de VOG niet ouder mag zijn dan 6 maanden.

Daarnaast is een feit dat de behandeltijd van de VOG vaak lang duurt; het komt voor dat de wethouder wordt benoemd terwijl hij de VOG nog niet heeft kunnen overleggen aan de commissie en er dus op dat punt nog geen oordeel van de commissie is gegeven. De raadsvoorzitter geeft dit dan tijdens de raadsvergadering aan en geeft aan dat de kandidaat-wethouder benoemd kan worden, maar dat als later mocht blijken dat er geen goede VOG wordt afgegeven, dat de benoeming dan weer terug komt op de vergadering van de raad.

Ontheffing woonplaatsvereiste

Uit het uittreksel uit het bevolkingsregister dat de kandidaat-wethouder aan de commissie moet overleggen zal blijken of de kandidaat-wethouder wel of niet woonachtig is in onze gemeente. Als dat niet het geval is, is het wel zo praktisch dat de kandidaat-wethouder per direct schriftelijk aan de raad een verzoek doet tot ontheffing van het ingezetenschap van de gemeente als bedoeld in artikel 36a, tweede lid, Gemeentewet'.

Artikel 6a Fracties

In een aantal gevallen blijkt behoefte te bestaan aan een regeling van wat onder een fractie moet worden verstaan. De Gemeentewet kent een dergelijk begrip niet maar gaat onder andere in artikel 33, tweede lid, wel uit van het bestaan van in de raad vertegenwoordigde groeperingen (recht op fractie-ondersteuning). Wij hebben een regeling ten aanzien van vergoedingen aan fracties, faciliteiten voor fracties, etc. Na het vaststellen van de uitslag van de verkiezingen vindt de eerste zitting van de raad plaats. Bij de aanvang van deze zitting worden de leden die op dezelfde lijst hebben gestaan, als één fractie beschouwd. De fractie gebruikt in de vergadering van de raad de aanduiding die zij boven de kandidatenlijst hadden staan. Op deze wijze is de relatie tussen de fractie in de raad en de fractie op de kandidatenlijst voor de burger duidelijk. Het kan echter voorkomen dat een fractie geen aanduiding boven de kandidatenlijst heeft staan. In een dergelijk geval deelt de fractie in de eerste vergadering van de gemeenteraad de aanduiding mee. Afsplitste raadsleden worden niet als een fractie beschouwd.

De definitie van een fractie is opgenomen in artikel 6A, eerste lid, van dit RvO. Tot het moment van de vaststelling van dit RvO in 2017 waren in dit artikel de nodige leden opgenomen die het voor afgesplitste raadsleden mogelijk maakte om als een zelfstandige fractie door te gaan en een nieuwe naam aan te nemen. In 2017 heeft de raad besloten om hierin verandering aan te brengen. Leden van de raad die zich afsplitsen van een bestaande fractie worden voortaan aangeduid met hun eigen achternaam en deze eigen achternaam wordt ook actief gebruikt in de raadsvergaderingen, in de politieke markt en in de formele communicatie van de gemeente naar buiten. Wij voorkomen hiermee dat er tussentijds nieuwe fracties in de raad gevormd worden met nieuwe namen zonder dat de kiezer daar invloed op heeft gehad.

Dit betekent dat:

- raadsleden die zijn afgesplitst geen nieuwe fractie meer vormen cq. geen fractie meer zijn;
- een raadslid dat alleen verder gaat, wordt aangeduid met 'lid... gevolgd door de achternaam';
- meerdere raadsleden die samen verder gaan, worden aangeduid met 'groep.... gevolgd door de achternaam van een van de raadsleden';
- een raadslid dat overstapt van een bestaande fractie naar een andere fractie onder de naam van die fractie wordt aangeduid.

In de loop van een zittingsperiode kan het voorkomen dat leden uit eigener beweging de raad verlaten. Het beëindigen van de zitting in de raad kan verschillende oorzaken hebben. Raadsleden kunnen ongeneeslijk ziek zijn, een conflict met hun fractie hebben, te weinig tijd hebben voor het raadswerk en zo zijn er nog vele redenen denkbaar. In een dergelijk geval vindt er een verandering in de samenstelling van de fractie plaats. Als dit het geval is, deelt de fractie dit aan de voorzitter mee.

Artikel 6b Fractievertegenwoordigers

In dit artikel was de mogelijkheid geschapen om in bijzondere gevallen, met instemming van de overige fracties, medewerking te verlenen aan het benoemen van een persoon als fractievertegenwoordiger die niet bij de laatste verkiezingen geplaatst was op de kandidatenlijst van de fractie. Aangezien in de praktijk blijkt dat de fracties niet instemmen met verzoeken van afgesplitste raadsleden om een fractievertegenwoordiger voor hun 'fractie' te benoemen, is deze mogelijkheid nu vervallen. Lid 2 is vervallen en de bestaande leden 3 tot en met 8 zijn vernummers tot leden 2 tot en met 7.

Als een afgesplitst raadslid of raadsleden geen fractie meer zijn dan ligt het voor de hand dat deze afgesplitste raadsleden ook geen fractievertegenwoordigers kunnen aanstellen. Artikel 6b, lid 1 van

het RvO spreekt immers over het recht dat een fractie heeft op het voordragen van een fractievertegenwoordiger.

De fractievertegenwoordiger legt de eed of verklaring en belofte af. Wij schakelen in de praktijk waar mogelijk de fractievertegenwoordigers gelijk met een raadslid, en dan ligt gelijkschakeling op dit punt ook voor de hand. Er kan dan geen enkel misverstand of onduidelijkheid meer bestaan dat ook fractievertegenwoordigers aan geheimhouding zijn gehouden van zaken die bijvoorbeeld in een besloten sessie van de politieke markt aan de orde kunnen komen of van stukken die onder geheimhouding bij de griffie berusten en bij de griffie kunnen worden ingezien.

In juni 2016 heeft de VNG voorgesteld om de verwijzing naar artikel 15 Gemeentewet (dat artikel betreft de "verboden handelingen" voor een raadslid) voor fractievertegenwoordigers te schrappen. De reden die de VNG hiervoor geeft is dat ze het enerzijds te ver vinden gaan voor commissieleden die niet ook raadslid zijn (in Hengelo zijn dit onze fractievertegenwoordigers) en anderzijds was er een ontheffing belegd bij GS van de Provincie om aan fractievertegenwoordigers ontheffing van deze verboden handelingen te kunnen verlenen, zonder dat er voor zo'n ontheffing bij de wet een expliciete grondslag is belegd. Bij de evaluatie van de vergaderstructuur is dit wijzigingsvoorstel besproken en is er uitgebreid over gediscussieerd. De meningen waren verdeeld. Een aantal fracties/aanwezigen willen de verwijzing handhaven onder het idee: "gelijke monniken- gelijke kappen", dit voorkomt discussies. Andere aanwezigen willen de verwijzing wél schrappen, een fractievertegenwoordiger is immers géén raadslid, en heeft dus ook géén stem in de raadsvergadering, geen directe beslissingsbevoegdheid. Het voorstel was om de verwijzing naar artikel 15 Gemeentewet te schrappen.

In de raadsvergadering van 4 april 2017 heeft de raad bij amendement besloten om artikel 15 Gemeentewet van toepassing te (blijven) verklaren voor fractievertegenwoordigers. Het artikel 6B, derde lid, is dienovereenkomstig aangepast.

In artikel 35 van dit RvO staat wat de fractievertegenwoordiger mag doen: in een Politieke markt is hij gelijk aan een raadslid. Uitgangspunt is dat de fractievertegenwoordigers zoveel mogelijk gelijk worden behandeld als een raadslid: zowel in de informatievoorziening als in het uitnodigen van fractievertegenwoordigers. De meeste rechten die de Gemeentewet aan raadsleden toekent zijn echter expliciet aan raadsleden voorbehouden, zoals het indienen van moties en amendementen. Voor het indienen van schriftelijke vragen geldt deze restrictie niet. In de praktijk wordt al toegestaan dat een fractievertegenwoordiger schriftelijke vragen aan het college stelt. Door het toevoegen van een achtste lid aan dit artikel kan een fractievertegenwoordiger voortaan ook schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 45 RvO indienen. Alleen artikel 45 RvO, lid 5, kan niet op de fractievertegenwoordiger van toepassing zijn want hij zit niet in de raadsvergadering zelf.

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen en verslaglegging

Artikel 7 Vergaderfrequentie, tijdstip en duur van de vergaderingen

Ingevolge artikel 17 van de Gemeentewet vergadert de raad zo vaak hij daartoe heeft besloten en voorts indien de raadsvoorzitter het nodig oordeelt of indien ten minste een vijfde van het aantal leden van de raad schriftelijk met opgave van redenen daarom vraagt.

De raadsvoorzitter dient bij het bepalen van een andere dag en een ander aanvangsuur zoveel mogelijk overleg te plegen in het presidium. Op deze wijze houdt het presidium ook bij vergaderingen, die niet op het gebruikelijke tijdstip plaatsvinden, invloed op de datum, het tijdstip en de plaats van de vergadering. Het wijzigen van het aanvangsuur is van gemeenschappelijk belang, omdat het merendeel van de raadsleden het raadslidmaatschap combineert met een andere (on)betaalde functie.

lid 2: zo mogelijk worden de sessies in de politieke markt thematisch geclusterd, zodat dossierwoordvoerders aan alle sessies binnen een bepaald aandachtsgebied deel kunnen nemen.

Lid 3: De raadsvergadering duurt tot 22.00 uur. Een raadsvoorstel dat voor dat tijdstip in bespreking is genomen wordt in de regel wel in zijn geheel behandeld, tenzij de vergadering anders beslist.

Artikel 8 Oproep raadsvergadering en politieke markt

In artikel 19, eerste lid van de Gemeentewet is bepaald dat de burgemeester de leden van de raad

schriftelijk uitnodigt voor de vergadering. De voorzitter stuurt de leden, ten minste negen dagen vóór een vergadering aanvangt, een schriftelijke oproep waarin de vergadering wordt aangekondigd. De schriftelijke oproep vermeldt de dag, tijdstip en plaats van de vergadering. De voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van

de Gemeentewet bedoelde stukken, worden tegelijkertijd met de oproep aan de leden verzonden. De in artikel 25, eerste en tweede lid, bedoelde stukken zijn stukken ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd. Hier wordt melding van gemaakt op de stukken.

De verzending van de vergaderstukken als hier bedoeld geschiedt door publicatie op extranet.

Artikel 9 Agenda

Lid 1 tot en met 4:

Het presidium bepaalt hoe de agenda eruit komt te zien. Het versturen van de agenda en stukken is geregeld in artikel 8. Dit is echter een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het soms niet mogelijk zijn om negen dagen voor de vergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de 'waan' van de dag. In een dergelijke situatie kan de voorzitter na het verzenden van de schriftelijke oproep zo nodig een aanvullende agenda en stukken rondsturen. Dit kan echter niet tot op het laatste moment, maar tot uiterlijk twee dagen voor de aanvang van de vergadering.

Het presidium stelt de voorlopige agenda voor de raadsvergadering vast, en daarbij plaatst het presidium, op basis van een inhoudelijke en procesmatige afweging, ook raadsvoorstellen als DIRECT hamerstuk op de agenda. Het kan zijn dat een raadslid toch meer dan een stemverklaring wil afleggen over dit punt en erover wil debatteren en bijvoorbeeld een motie of amendement wil indienen: dan moet daar ruimte voor worden gegeven. Nu is die ruimte minimaal, o.a. doordat de raad ter vergadering, bij meerderheid, moet instemmen met de wijziging van de agendering.

In artikel 9 RvO is lid 3 opgenomen waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een DIRECT geagendeerd hamerstuk op verzoek van een raadslid dan wel van een minderheid van de raad, alsnog ter vergadering als besprekingsstuk te agenderen. Daartoe moet het raadslid een schriftelijk gemotiveerd verzoek bij de griffie indienen, uiterlijk om 12.00 uur op de dag van de vergadering. Dan kan de griffie het agendapunt nog agenderen als besprekingspunt: "voorstel zonder tussenkomst van Politieke Markt" en de raad daarover informeren.

Daarmee kan het individuele raadslid in ieder geval op twee momenten invloed uitoefenen op de vaststelling van de agenda.

Lid 5:

Voorstellen aan de raad kunnen afkomstig zijn van college en burgemeester, van individuele raadsleden (zie artikel 42 Initiatiefvoorstellen) of van het presidium, waar het bijvoorbeeld gaat om zaken die te maken hebben met de organisatie en de werkzaamheden van de raad.

Met het in het vierde lid genoemde verzoek tot het agenderen van een onderwerp, worden ook onderwerpen bedoeld waaraan niet direct een voorstel tot besluitvorming in de raad gekoppeld zit. Hiermee kunnen ook anderen dan collegeleden, individuele raadsleden en het presidium onderwerpen aandragen voor de politieke markt. Voor burgers betekent dit een extra mogelijkheid, naast het burgerinitiatief, om een onderwerp onder de aandacht van de raad te brengen.

Voor individuele raadsleden betekent het vijfde lid de mogelijkheid tot een actieve rol bij de opstelling van de agenda. Ook biedt lid 5 ruimte aan het college om de raad tijdens de politieke markt meer informeel over onderwerpen bij te praten.

Lid 6:

Het presidium is het orgaan dat namens de raad zo goed en zo zorgvuldig als mogelijk de zaken agendeert voor behandeling in de politieke markt. Daarbij zal het presidium zo goed mogelijk wegen of een onderwerp beeldvormend of meningsvormend geagendeerd kan worden. Wij gaan ervanuit dat het presidium het vertrouwen van de raad geniet. Het kan zo zijn dat het presidium toch een verkeerde taxatie heeft gedaan in de agendering van het onderwerp. Dit artikel regelt dat raadsleden daartoe een wijzigingsvoorstel kunnen indienen. Wij nemen aan dat raadsleden hiervan spaarzaam gebruik hoeven te maken, want een wijziging van een agenda zo kort voor een politieke markt heeft als nadeel dat niet iedereen zich meer bewust is van de wijziging in de agenda of van het afvoeren van een onderwerp van de agenda..etc..

Ten behoeve van de continuïteit wordt bij grotere onderwerpen, die over een langere periode zullen terugkeren op de agenda van raad en politieke markt, zo veel mogelijk met vaste sessievoorzitters gewerkt. De sessievoorzitter fungeert dan als dossierhouder van betreffend onderwerp. Mede in het kader van het 'grip krijgen op de eigen agenda van de raad', worden bij dergelijke onderwerpen zo veel mogelijk in de startfase procesafspraken gemaakt tussen presidium, portefeuillehouder en ambtelijke organisatie. Deze afspraken kunnen onder meer betreffen het tijdpad, de rol van de raad op de verschillende momenten, de vorm van aan de raad aan te bieden stukken en interactie met betrokkenen.

Het zevende lid vloeit voort uit de verplichting van het college om de raad van voldoende informatie te voorzien. Als de raad niet voldoende op de hoogte is van de inhoud en strekking van een onderwerp, is het niet gewenst dat de raad zich over dit onderwerp uitspreekt. In een dergelijk geval heeft de raad de mogelijkheid, het onderwerp naar de politieke markt te verwijzen of aan het college nadere inlichtingen of advies te vragen.

Artikel 10 De leden van het college en de secretaris

-ad lid 1: Artikel 10 is ten dele een nadere uitwerking van artikel 21, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit artikel voorziet in de mogelijkheid dat het college door de raad wordt uitgenodigd om tijdens de raadsvergadering aanwezig te zijn. Uitgangspunt is dat het college voor iedere raadsvergadering zijn uitgenodigd. Het kan echter wenselijk zijn, dat een collegelid niet bij een vergadering aanwezig is als de raad een zelfstandige afweging over een onderwerp wil maken, de raad bijvoorbeeld over het eigen functioneren van gedachten wil wisselen of bij de voorbereiding van een besluit tot het houden van een onderzoek naar het door het college gevoerde bestuur.

-ad lid 2: De gemeentesecretaris houdt zich voornamelijk bezig met de ondersteuning van het college en het leiden van de ambtelijke organisatie. In het kader van die twee taken kan het wenselijk zijn dat de secretaris deelneemt aan de beraadslagingen van de raadsleden in de politieke markt. Dit geldt ook voor de medewerkers van de gemeente. Bij beeldvormende sessies zal het presidium in het bespreekvoorstel kunnen opnemen dat de inbreng van gemeentelijke medewerkers van hun kennis en feitelijke informatie wenselijk is teneinde de gevraagde informatie zo goed mogelijk aan raadsleden over te dragen en het gesprek tussen raadsleden, burgers leden van het college en medewerkers van de gemeente zo vruchtbaar mogelijk te doen zijn.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) van kracht geworden. De AVG is een Europese Verordening en heeft rechtstreekse werking in Nederland. De inwerkingtreding van de AVG heeft gevolgen voor de inrichting van gemeentelijke systemen en processen. De gemeenteraad is als bestuursorgaan een verwerkingsverantwoordelijke op grond van de AVG. Dit betekent dat de gemeenteraad moet kunnen aantonen dat de verwerkingen die hij doet, voldoen aan de AVG. Er moeten daarvoor technische en organisatorische maatregelen genomen worden om persoonsgegevens te beschermen. Zo zijn er ook in dit reglement, onder meer in de artikelen 11, 13 en 14 daarvoor de nodige aanpassingen gedaan. Daarnaast wordt er een protocol opgesteld waarin de overige werkwijzen rondom verwerking van (persoons)gegevens door de gemeenteraad (en griffie) worden beschreven.

De leden van de gemeenteraad zijn zelf ook verwerker van informatie en hebben toegang tot (persoons)gegevens welke onder de reikwijdte van de AVG valt. Gemeenteraadsleden moeten zich dus bewust zijn van de wijze waarop zij persoonsgegevens gebruiken én hoe zij omgaan met hun toegang tot deze informatie.

Een concreet voorbeeld: Ingekomen stukken ter attentie van de gemeenteraad zijn op het extranet (een besloten omgeving voor raadsleden) integraal –en niet geanonimiseerd– toegankelijk voor raadsleden. Deze stukken bevatten persoonsgegevens en mogen hierdoor niet integraal openbaar worden gemaakt door de gemeente. Ook gemeenteraadsleden mogen deze informatie dus niet integraal openbaar maken.

Voor meer informatie of vragen over de verwerking van (persoons)gegevens kunt u het protocol (na afronding via de griffie of het extranet te benaderen) bekijken of contact opnemen met de raadsgriffie.

Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken

In dit artikel gaat het, naast om de geheime stukken, om de zogenaamde 'achterliggende' stukken waarvan vaak in de raadsvoorstellen melding wordt gemaakt (ambtelijke adviezen, toelichtende nota's, etc.).

Vrijwel alle stukken die behoren bij een sessie voor de politieke markt of bij raadsvoorstel zijn tegenwoordig digitaal beschikbaar. Daarom worden alle stukken gelijktijdig met het verzenden van de schriftelijke oproep ter inzage gelegd. Mocht een bepaalde bijlage bij een sessie of bij een raadsvoorstel onverhoopt een keer niet digitaal beschikbaar zijn dan wordt maatwerk toegepast en communiceert de griffie in dat geval hoe de raadsleden deze stukken toch kunnen lezen. Bijvoorbeeld door het stuk dan fractiegewijs ter beschikking te stellen.

Een stuk is een 'document' in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB): *“een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat”*. Documenten zijn derhalve niet alleen de door de overheidsorganen gecreëerde stukken of ander materiaal. Ook alle van buiten komende stukken en ander voor overheidsorganen bestemd materiaal zoals agenda's, notulen, (concept)adviezen en magneetbanden verkrijgen de status van document in de zin van de WOB.

Het is niet de bedoeling, dat het originele stuk mee naar huis wordt genomen. Dit zou betekenen dat andere raadsleden en geïnteresseerden niet meer de mogelijkheid hebben om het document in te zien. Een raadslid of een andere geïnteresseerde mag echter wel een kopie van een ter inzage gelegd stuk maken.

De griffier vervult de secretariaatsfunctie ten dienste van de raad. Het ligt dan ook in de rede dat stukken, die betrekking hebben op de agenda en de voorstellen van de raadsvergadering die geheim moeten blijven bij hem ter inzage worden gelegd. Op verzoek van de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers kan de griffier inzage aan hen verlenen.

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Mensen hebben in de basis een recht op vergetelheid. Daarom worden genoemde stukken en verslagen gedurende anderhalve raadsperiode digitaal beschikbaar gehouden. Nadien zijn verslagen of stukken niet verdwenen, alleen niet meer direct digitaal opvraagbaar.

Artikel 12 Openbare kennisgeving

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht. Tevens is in de mogelijkheid van publicatie via de gemeentelijke website voorzien. Vanuit het oogpunt van service aan de burger is dit gewenst.

Vanuit het model RvO raadsvergaderingen van de VNG 2018 hebben we de suggestie tot toevoeging van een nieuw lid 4 overgenomen: 'In spoedeisende gevallen kan de openbare kennisgeving uitsluitend langs elektronische weg plaatsvinden'.

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:42, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: AWB). In artikel 12 wordt vastgelegd op welke wijze raadsvergaderingen worden aangekondigd. Indien de kennisgeving uitsluitend elektronisch plaatsvindt, dient er een grondslag in een verordening te zijn, zie artikel 3:42, tweede lid, juncto 2:14 van de AWB. Door toevoeging van dit vierde lid aan dit artikel 12 wordt deze grondslag gecreëerd om ook in spoedeisende gevallen een openbare kennisgeving uit te kunnen doen gaan.

Artikel 13 Besluitenlijst / audioverslag

Het maken van een verslag is niet verplicht. In de Gemeentewet wordt alleen gesproken over de verplichting een besluitenlijst openbaar te maken (art. 23, vijfde lid Gemeentewet). In de loop van 2013 is gekozen voor het maken van een besluitenlijst in combinatie met het beschikbaar stellen van een digitale geluidsopname. Het schriftelijke verslag is daarmee komen te vervallen. In dit artikel wordt omschreven welke informatie de besluitenlijst van de raadsvergaderingen gaat bevatten.

Van aangenomen moties en amendementen worden de titel en de opdracht in de besluitenlijst opgenomen. De motie en het amendement elf, worden in hun geheel achteraf aan de raadsagenda toegevoegd, en zijn op die manier via extranet altijd benaderbaar.

Lid 7 van artikel 13 is enigszins aangepast, omdat het volgens artikel 147 Gemeentewet niet meer mogelijk is om ter vergadering een initiatiefvoorstel in te dienen. De woorden 'ter vergadering' zijn uit lid 7 verwijderd.

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Mensen hebben in de basis een recht op vergetelheid. Daarom worden genoemde stukken en verslagen gedurende anderhalve raadsperiode digitaal beschikbaar gehouden. Nadien zijn verslagen of stukken niet verdwenen, alleen niet meer direct digitaal opvraagbaar.

Artikel 14 Ingekomen stukken

Schriftelijke mededelingen van het college aan de raad evenals antwoorden van het college op schriftelijke vragen (art. 45 RvO) worden ook als ingekomen stukken beschouwd.

Het in het tweede lid genoemde recht tot het indienen van een voorstel tot andere wijze van afdoening van een stuk, is bewust uitsluitend bij raadsleden (en niet bij fractievertegenwoordigers) gelegd, omdat de bedoelde stukken ook aan de raad gericht zijn. Hiermee wordt eveneens aansluiting gezocht bij de rechten van raadsleden, genoemd in hoofdstuk 4 van dit reglement.

De ervaring leert dat het presidium vrijwel altijd een goede inschatting maakt van de wijze van afdoening van brieven die aan de raad zijn gericht. De hier voorgestelde werkwijze maakt dat de burger of de instelling sneller antwoord zal krijgen dan tot nu toe het geval was.

De stukken waarover het presidium op de maandag zal vergaderen, waaronder ook het voorstel tot de wijze van afdoening van een ingekomen brief, wordt vrijdag voor iedereen zichtbaar op extranet gepubliceerd. Voor een efficiënte afdoening van de brieven is het wenselijk dat de raadsleden in dat weekend het afdoeningsvoorstel bestuderen en hun opmerking maandag kenbaar maken bij de griffie zodat het presidium het afdoeningsvoorstel kan heroverwegen.

De in dit artikel opgenomen termijn van 2 weken beschouwen we als een uitzondering.

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Ingekomen stukken van natuurlijke personen worden daarom geanonimiseerd verwerkt in de openbare (vastgestelde) Lijst Ingekomen Stukken. Voor raadsleden en fractievertegenwoordigers is wel het originele document beschikbaar via de besloten extranet omgeving, al dan niet na opvraag bij de raadsgriffie.

Op basis van de openbare (vastgestelde) Lijst Ingekomen Stukken worden, door bijvoorbeeld de media, incidenteel de achterliggende documenten opgevraagd. Deze documenten worden geanonimiseerd verstrekt. Indien er gerede twijfel is over de juiste toepassing van de regels met betrekking tot het anonimiseren van (persoons)gegevens en de verstrekking van stukken, treedt de griffie in overleg met de voorzitter van het presidium.

Paragraaf 2 Orde van de raadsvergadering

Artikel 15 Presentielijst

De verplichting tot het hebben van een presentielijst vloeit voort uit artikel 20 Gemeentewet.

De handtekeningen op de presentielijst zijn bedoeld om formeel vast te stellen, dat het vergaderquorum aanwezig is. De lijst kan niet dienen om het stemquorum vast te stellen; daarvoor geldt artikel 29 van de Gemeentewet. De griffier geeft de ambtelijke ondersteuning die de raad nodig heeft. Daarom stelt hij samen met de voorzitter de presentielijst vast en ondertekent deze. Deze ondertekening dient te waarborgen dat de lijst volledig is en dat het quorum aanwezig is.

Artikel 16 Zitplaatsen

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 17 Opening vergadering; quorum

De vergadering kan beginnen indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende raadsleden aanwezig is en de presentielijst heeft getekend. Artikel 20 lid 2 van de Gemeentewet voorziet in een procedure voor een tweede vergadering indien het vereiste aantal leden niet op komt dagen.

Bij een vergadering van de politieke markt is geen minimum aantal raadsleden of fractievertegenwoordigers vereist.

Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 19 Aantal spreektermijnen

Deze toelichting staat onder de orde van de raadsvergadering, maar heeft ook een relatie met de termijnen die op een oordeelsvormende politieke markt worden benut. Met de inzet van de nieuwe vergaderstructuur is als totaliteit gekozen voor het B-O-B-model; beeldvorming – oordeelsvorming en besluitvorming. In de beeldvormende fase worden géén spreektermijnen gehanteerd.

Uitgangspunt voor de laatste twee fasen, is dat de voorzitters streven naar een afronding in maximaal 3 termijnen. Dat kunnen dus 2 termijnen oordeelsvorming en 1 termijn besluitvorming zijn, maar ook andersom bijvoorbeeld 1 termijn oordeelsvorming en dan nog 2 termijnen besluitvorming in de raad.

Aanvullend merken wij op dat als het een besprekstuk in de raad wordt, omdat er een motie of een amendement wordt ingediend, dat we dan in de raadsvergadering uitgaan van behandeling in 2 termijnen. Als het besprekstuk wordt omdat een fractie nieuwe gezichtspunten heeft gekregen die men nog wil bespreken in de fractie, dan zal de behandeling in de raadsvergadering in 1 termijn toereikend moeten zijn.

Het stellen van vragen dient ook als een spreektermijn beschouwd te worden. Een verzoek van een raadslid na afloop van de tweede termijn in de raad om nog een korte reactie te geven, dient de voorzitter niet te honoreren. Indien de raad van mening is, dat na de tweede termijn in de raadsvergadering verdere beraadslaging nodig is, kan hij daartoe uitdrukkelijk besluiten. De beraadslaging over een motie vindt niet plaats in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het betreffende, aan de orde zijnde onderwerp. Het tweede lid benadrukt dat de voorzitter elke spreektermijn afsluit. Dit behoeft overigens niets te veranderen aan de praktijk dat een portefeuillehouder antwoordt na de inbreng van de raadsleden in de eerste en tweede termijn.

Artikel 20 Spreektijd

Het artikel strekt ertoe te benadrukken dat de raad ook uit eigen initiatief regels kan stellen over de spreektijd van de leden. De voorzitter hoeft dit niet voor te stellen. De voorzitter kan in het kader van zijn taak tot het handhaven van de orde tijdens de vergadering wel wijzigingen voorstellen in de omvang van de spreektijd.

Lid 2 betekent dat ook het presidium een voorstel kan doen over de spreektijd van raadsleden welk voorstel onder aan de agenda van de raad wordt vermeld.

Artikel 21 -vervallen-

Dit artikel kan vervallen, omdat in artikel 26 Gemeentewet het handhaven van de orde in de raadsvergadering al afdoende is geregeld. Het artikel had ook betrekking op de handhaving van de orde en schorsing in een politieke markt: een geactualiseerd artikel hierover is nu opgenomen in artikel 38 van dit RvO.

Artikel 22 Beraadslaging

Teneinde de vergaderduur niet te zeer te verlengen wordt over een voorstel dat in onderdelen of artikelen is verdeeld, in principe in zijn geheel beraadslaagd. In het eerste lid is een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen. Door de toevoeging "*of een lid van de raad*" wordt ook raadsleden het recht toegekend om voor te stellen een voorstel gesplitst te behandelen. Dit brengt tot uitdrukking dat de raad zijn eigen werkwijze bepaalt. Het recht is aan ieder individueel raadslid toegekend. Dit past in het streven naar dualisering, aangezien dualisering versterking van de vertegenwoordigende en daarmee agenderende rol van de raad veronderstelt. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties over adequate instrumenten te beschikken. Indien de schorsing als bedoeld in het derde lid aan het einde van de tweede termijn plaatsvindt, zijn er vervolgens twee mogelijkheden: er wordt direct tot stemming overgegaan of aan de beraadslagingen wordt een derde termijn toegevoegd (zie artikel 19).

Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen

Deze bepaling is noodzakelijk in verband met het in artikel 22 Gemeentewet geregelde verschoningsrecht. Het is uiteraard ook mogelijk dat de raad bepaalt dat andere functionarissen aan de beraadslaging mogen deelnemen (bijvoorbeeld de leden van het college op basis van artikel 10 lid 1 en de griffier op basis van artikel 3).

Het verschoningsrecht is dan op die functionarissen onverminderd van toepassing

Artikel 24 Stemverklaring

Stemverklaringen zullen kort moeten zijn en mogen niet het karakter krijgen van een derde termijn, als laatste reactie op de vorige spreker. De stemverklaringen worden alle gegeven nadat de stemming is geweest.

Artikel 25 Beslissing

De voorzitter kan de beraadslaging sluiten, als hij vaststelt dat een onderwerp voldoende is toegelicht, tenzij de raad anders beslist. De voorzitter formuleert daarna de te nemen eindbeslissing. Indien geen stemming wordt gevraagd, is het voorstel aangenomen op grond van artikel 32, derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming

Indien een lid te kennen geeft een hoofdelijke stemming te wensen, moet de stemming plaatsvinden. De raad heeft niet de bevoegdheid om van deze bepaling van artikel 32 van de Gemeentewet af te wijken. Vraagt niemand stemming, dan wordt het voorstel geacht te zijn aangenomen. De regeling in het tweede lid kan toepassing krijgen, indien de uitkomst van de stemming tevoren duidelijk is en slechts enkele leden zouden tegenstemmen. Wellicht ten overvloede wordt hierbij nog verwezen naar artikel 209, tweede lid Gemeentewet, welke een hoofdelijke stemming verplicht. Een raadslid kan zich alleen onthouden van stemming op grond van artikel 28 Gemeentewet. In alle andere gevallen is een raadslid verplicht stelling in te nemen en te stemmen (zie art. 29 Gemeentewet en de daarop gebaseerde jurisprudentie). Stemmingen zijn in principe ook openbaar. Een volksvertegenwoordiger dient duidelijk te zijn in zijn of haar rol. Door de openbaarheid is het voor de achterban (kiezers) duidelijk hoe ze vertegenwoordigd worden.

Rond het stemmen van raadsleden heeft zich in de loop der jaren jurisprudentie ontwikkeld. De laatste stand van zaken is de volgende:

De ABRvS heeft in haar uitspraak van 6 februari 2013 overwogen dat er zich evenwel bijkomende omstandigheden kunnen voordoen die maken dat de behartiging van het persoonlijk belang van een raadslid zodanig aan de orde is bij het onderwerp van de besluitvorming dat hij daaraan niet behoort deel te nemen. De gemeenteraad kan niet verhinderen dat een lid deelneemt aan de besluitvorming en aan stemmingen, maar deelname van een lid kan er bij aanwezigheid van zo'n persoonlijk belang wel toe leiden dat de bestuursrechter tot het oordeel moet komen dat het desbetreffende besluit is genomen in strijd met artikel 2:4 van de Awb. De conclusie dat het betrokken bestuursorgaan in strijd met deze bepaling een besluit heeft genomen, kan echter pas worden getrokken wanneer aannemelijk is dat het betrokken raadslid de besluitvorming daadwerkelijk heeft beïnvloed, door het actief deelnemen aan de beraadslagingen en of door het indienen van moties en amendementen.

In gemeenten kan een elektronisch stelsysteem gebruikt worden waarbij de openbaarheid gewaarborgd wordt doordat de naam van het raadslid gekoppeld wordt aan het voor of tegen. Dit is te lezen op een scherm, de afdruk ervan wordt meegenomen in de verslaglegging. Deze manier van stemmen is mogelijk op grond van de Gemeentewet.

Bij wie de stemming begint, is geregeld in artikel 18.

Bij staking van stemmen is het bepaalde in artikel 32 van de Gemeentewet van toepassing. Indien de vergadering voltallig is, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Is de vergadering niet voltallig, dan wordt het nemen van het besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. Als ook dan de stemmen staken, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

Artikel 27 Stemming over amendementen en moties

Voor meer informatie over een amendement of een motie (betekenis, indiening e.d.) wordt verwezen naar de artikelen 1, 39, 40a en 40b van dit reglement. Voor alle duidelijkheid wordt hier een verschil in procedure aangegeven tussen een motie en een amendement. Een amendement komt in stemming voorafgaande aan de stemming over het voorstel van het college. Ook over een motie of moties over een aanhangig voorstel wordt eerst gestemd, en daarna over het voorstel zelf. Bij een motie over een niet op de agenda opgenomen voorstel geldt dit uiteraard niet. In afwijking van het VNG model (maar dat mag ook) is gekozen voor het eerst in stemming brengen van een motie en dan pas van het voorstel. De overweging is dat raadsleden in de gelegenheid gesteld moeten worden om hun instemming of afkeuring van een voorstel afhankelijk te maken van het wel of niet aannemen van een motie over het voorstel. Als amendementen op een voorstel zijn ingediend wordt eerst over de amendementen gestemd, dan over de motie en vervolgens over het voorstel.

Bij de procedure voor de behandeling van een motie vreemd is aangesloten bij de procedure zoals die in onze dagelijkse praktijk gevolgd is en die overeenkomst met de procedure rond een verzoek om interpellatie.

Artikel 28 Stemming over personen

Artikel 31 van de Gemeentewet geeft aan, dat de stemming over benoemingen (niet ontslag) van personen of het opstellen van een voordracht of aanbeveling geheim is. Door met gesloten en ongetekende stembriefjes te werken is geheimhouding gewaarborgd. Gemeenten kunnen echter ook middels een elektronisch stelsysteem stemmen, mits geheimhouding gewaarborgd is.

Een voordracht is voor de raad bindend; de raad heeft slechts keus tussen degenen die op de voordracht zijn vermeld. Een aanbeveling is een voorstel waarvan de raad mag afwijken. Wanneer er veel benoemingen te doen zijn (bijvoorbeeld aan het begin van een nieuwe zittingsperiode) kan een gecombineerd stembiljet gebruikt worden.

In het vijfde lid wordt aangesloten bij het bepaalde in artikel 30 van de Gemeentewet.

Wat onder een (niet) behoorlijk ingevuld stembriefje moet worden verstaan, is in de wet niet geregeld en daarom wel in dit reglement. Duidelijk uitleggen wanneer een stembriefje ongeldig is; het raadslid wel juist heeft aangekruist en daarnaast ondertekend heeft is het ongeldig, want niet meer geheim.

Indien raadsleden genomineerd worden voor de functie van wethouder is er sprake van een vrije stemming. Er is geen sprake van een voordracht. De beoogd wethouder mag dus meestemmen over zijn eigen benoeming. Een voorstel tot benoeming gaat hem persoonlijk aan "wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt" (artikel 28, eerste lid, onder a, en derde lid, van de Gemeentewet). Dat is echter in casu niet aan de orde, omdat er ook op een ander persoon kan worden gestemd. De aard van de stemming is derhalve van belang.

Dit heeft tot gevolg dat raadsleden de mogelijkheid hebben op het stembriefje de naam van de kandidaat die hun voorkeur heeft in te vullen (die van de voorgestelde perso(o)n(en), of die van een ander). Er is in dit geval geen sprake van een voordracht of een anderszins beperkte keuze en aan de stemming mag derhalve ook worden deelgenomen door raadsleden die ter benoeming zijn voorgesteld: zij kunnen immers op het stembriefje een andere naam dan hun eigen naam invullen.

De wetgever heeft nooit de bedoeling gehad de politieke verhoudingen in de raad te beïnvloeden door middel van een verbod op het meestemmen van de kandidaat-wethouder. Los van de formeel-juridische context pleiten de volgende argumenten nog voor bovenstaande zienswijze:

- een democratisch gekozen vertegenwoordiger mag niet te snel het recht op stemming worden ontnomen. Stel: partij X beveelt meneer Janse en meneer Pieterse aan als wethouders. Als deze personen in de raad zitting hebben en niet mee mogen stemmen houdt dit in, dat de partij ineens twee stemmen in de raad minder heeft. Dat is onaanvaardbaar in het licht van de politieke verhoudingen;
- een aanbeveling is geen voordracht. Het spraakgebruik heeft het vaak over voordracht, maar een persoon nomineren als wethouder staat niet gelijk aan een voordracht;

Tenslotte is het denkbaar dat een kandidaat-wethouder die voor benoeming wordt aanbevolen, uit moreel-politieke overwegingen en om iedere schijn van belangenverstrengeling te vermijden op eigen initiatief afziet van het meestemmen over de benoeming. Alhoewel het uitgangspunt is dat zeer terughoudend moet worden omgegaan met het inperken van het stemrecht van gekozen volksvertegenwoordigers, laat de wet de betrokkenen de ruimte daarin een eigen afweging te maken.

Artikel 29 Herstemming over personen

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 30 Beslissing door het lot

In dit artikel wordt een nadere uitwerking gegeven van hetgeen in artikel 31, derde lid van de Gemeentewet is voorgeschreven.

Paragraaf 4 Orde van de Politieke Markt

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en consulterend karakter

Tijdens de sessies kunnen verschillende werkvormen worden gehanteerd, afhankelijk van het doel van een sessie. Zo kan er in het kader van beeldvorming, al dan niet als voorbereiding op een besluit, bijvoorbeeld een presentatie worden gegeven, een expert-meeting worden gehouden, een rondetafelgesprek worden gevoerd of een werkvorm ten behoeve van het stellen en beantwoorden van meer technische vragen worden gekozen.

In het kader van oordeelsvorming kan het gaan om een debat, waarbij argumenten worden uitgewisseld en gewogen. Het tijdens een sessie inventariseren van keuzevraagstukken ten behoeve van het richten van een debat, kan hieraan vooraf gaan.

De hierboven genoemde werkvormen zijn voorbeelden en dus niet limitatief.

Een derde vorm voor een politieke markt is in 2019 ingevoerd: de consulterende markt. Het college kan hier een vraag/ stuk voorleggen aan met name de raad waarover het college de mening van de

raad vraagt, maar waaruit niet gelijk een oordeel komt. Het onderwerp betreft bijvoorbeeld een bevoegdheid van (een lid van) het college òf het onderwerp komt op een later moment ter besluitvorming terug in de gemeenteraad.

Het is dus een vorm naast beeld- en oordeelsvormend. Beeldvormend, maar zonder dat belangstellenden geheel kunnen meespreken of oordeelsvormend, maar zonder dat het voorstel door gaat naar de raad ter besluitvorming. Deze overwegingen hebben ook geresulteerd in een tekstuele aanpassing in artikel 37 lid 2 van het RvO.

Artikel 32 Vaststellen behandelvoorstel

Het behandelvoorstel is een door het presidium vast te stellen format, waarin aandacht is voor in lid 1 genoemde doel, wijze en beoogd resultaat van behandeling.

Er kunnen wijzigingsvoorstellen op het behandelvoorstel worden ingediend. Dat kan alleen schriftelijk en gemotiveerd. Immers een wijziging op een agenda terwijl die agenda al gepubliceerd is wordt niet meer door iedereen gelezen zodat men dan verkeerd voorbereid naar de sessie toe gaat.

Artikel 33 Openbaarheid

In geval van een besloten sessie zijn de artikelen genoemd in hoofdstuk 7 van dit reglement van toepassing.

Artikel 33 a RvO: Opening sessie en quorum

1. Een sessie wordt niet geopend voordat blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal gekozen fracties door of een raadslid of een fractievertegenwoordiger vertegenwoordigd zijn;
2. Als op grond van het eerste lid een sessie niet geopend kan worden, beslist het presidium in zijn eerstvolgende vergadering over het al dan niet opnieuw agenderen van een sessie.

In aansluiting op het derde lid van artikel 36 van dit RvO is de vervolgvraag hoe de stemmingen in een sessie van de Politieke markt kunnen plaatsvinden. Een vraag die daarmee ook verband houdt is of er een quorum moet zijn om te kunnen stemmen en om een sessie van de Politieke markt überhaupt doorgang te laten vinden. Dat is een omissie die hierbij hersteld is door het invoegen van dit artikel 33 A, wat gebaseerd is op het artikel uit de model verordening van de VNG.

Overigens hebben wij in de praktijk nog geen sessie van een Politieke markt meegemaakt waaraan minder dan de helft van het aantal gekozen fracties deelnam.

Met gekozen fracties wordt bedoeld het aantal fracties dat zitting heeft in de gemeenteraad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode.

Artikel 34 Sessievoorzitter

Dit artikel heeft geen nadere toelichting

Artikel 35 Sessiedeelnemers en fractievertegenwoordigers

Bij deelname door in het derde lid genoemde derden kan het bijvoorbeeld gaan om een werkgroep, een wijkteam, een individuele burger en leden van een bestuurscommissie: dit zal in de regel vooral bij beeldvormende sessies het geval zijn.

In dit artikel 35 RvO is onderscheid gemaakt tussen beeldvormende en oordeelsvormende sessies in relatie tot het aantal deelnemende raadsleden of fractievertegenwoordigers uit één fractie.

Bij beeldvormende politieke markten kunnen meerdere raadsleden en fractievertegenwoordigers van eenzelfde fractie (of; bij afgesplitste raadsleden die samen een groep vormen, meerdere raadsleden van die groep) deel kunnen nemen aan de sessie. Dit met de gedachte dat een beeldvormende sessie meer het karakter heeft van een gesprek. Nu mag dit natuurlijk aan de andere kant niet betekenen dat de mensen die ook mee willen praten in een beeldvormende sessie zich 'verdrongen' zien worden door het grote aantal raadsleden dat deelneemt aan de beeldvormende sessie. De sessievoorzitter mag dit dan signaleren en een voorstel doen tot herindeling van de setting waarin gesproken wordt zodat mensen die willen meepraten zich uitgenodigd voelen om ook echt deel te nemen aan de beeldvormende sessie. De overige artikelen spreken voor zich.

Artikel 36 Uitkomst van een sessie

In dit artikel komt de bijzondere rol van de sessievoorzitter tot uitdrukking. De sessievoorzitter is verantwoordelijk voor een duidelijke conclusie van de sessie die in de lijn ligt van het debat dat in de politieke markt is gevoerd. De conclusie moet ook aanhaken bij de te bespreken zaken die in het

bespreekvoorstel zijn genoemd. De sessievoorzitter kan concluderen dat het stuk als debatstuk naar de raad gaat, waarbij aangegeven dient te worden over welke punten het debat nog moet gaan. Dit moet in de regel betekenen dat een fractie voornemens is om via een motie of een amendement verder het debat in de raad te voeren over het voorstel.

In de regel wordt er niet gestemd in een sessie van de Politieke markt. De Modelverordening van de VNG gaat daar ook vanuit. Echter in de Modelverordening is een laatste lid toegevoegd aan dit artikel 36 dat luidt; 'in een sessie vinden geen stemmingen plaats, met uitzondering van stemmingen over geheimhouding en met betrekking tot de orde.' Gelet op de artikelen 38 en 41 van ons Reglement kan het wel degelijk nodig zijn om te stemmen over voorstellen van orde van deelnemers aan een sessie, of over een voorstel van orde van de sessievoorzitter. Ook gelet op artikel 53 van ons Reglement kan er een stemming nodig zijn om voor de afloop van een geheime sessie te beslissen of omtrent de stukken en het verhandelde geheimhouding zal gelden. Vandaar dat aan dit artikel 36 een nieuw lid 3 en 4 is toegevoegd.

Aan Beeldvormende sessies kunnen meerdere leden per fractie deelnemen. Hoe moet je dan stemmen over een orde voorstel? 'One man one vote' lijkt dan niet correct.

Aan een oordeelsvormende sessie kunnen 1 raadslid of fractievertegenwoordiger per fractie deelnemen en in bijzondere gevallen 2 raadsleden of fractievertegenwoordigers per fractie. Daar is nog wel te stemmen op de wijze van 'one man, one vote' maar om nu een verschil te maken tussen stemmingen bij een beeldvormende sessie en een oordeelsvormende sessie is niet gewenst.

Gelet op artikel 33a van dit reglement worden sessies alleen geopend indien er een vertegenwoordiging is van een meerderheid van het aantal verkozen raadsfracties.

Indien er dan een stemming plaatsvindt, heeft elke zittende fractie, afgesplitste groep of afgesplitst lid één gelijk wegende stem.

Artikel 37 Spreekrecht

Uitgangspunt ten aanzien van het spreekrecht is dat er zo ruim mogelijk de gelegenheid moet worden gegeven om toehoorders het woord te laten voeren. Er zijn echter drie onderwerpen waarvoor het spreekrecht in ieder geval niet geldt. Als een besluit van de raad of het college vatbaar is voor bezwaar en de burger belanghebbende is, kan de burger een bezwaarschrift indienen. Ook kan een burger beroep instellen bij de rechtbank. Verder zijn de benoemingen, keuzen, voordrachten en aanbevelingen van personen uitgesloten van het spreekrecht van burgers. Omdat inspraak over de benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen - de belangen van - kandidaten al dan niet in de uitoefening van hun ambt of functie kan schaden, kunnen burgers hierover geen uitlatingen doen. Als laatste kunnen burgers zich ook niet uitlaten over onderwerpen, waar zij op grond van artikel 9:2 Algemene wet bestuursrecht een klacht over kunnen indienen. Deze procedure gaat voor het spreekrecht van burgers.

In het kader van de AVG moeten sessiedeelnemers worden gewezen op de publicatie van persoonsgegevens. De publicatie betreft in principe alleen de publicatie van een naam bij natuurlijke personen. Indien de persoon dit wenst kan dit worden geanonimiseerd.

Artikel 38 Handhaving orde en schorsing

Dit artikel is nieuw en is hier opgenomen en specifiek toegesneden op het handhaven van orde in een politieke markt. Als uitgangspunt is de wettekst gehanteerd die is opgenomen in artikel 26 Gemeentewet en die gaat over het handhaven van de orde in de raadsvergadering.

Bij een ernstige ordeverstoring door een raadslid, fractievertegenwoordiger of een lid van het college kan de sessievoorzitter een voorstel doen om aan de betreffende persoon het verdere verblijf te ontzeggen. Voor dit zware middel is een stemming nodig.

Bij een ordeverstoring als opgenomen in het tweede lid, kan de sessievoorzitter zelf een besluit nemen.

Bij een ordeverstoring door andere sessiedeelnemers en door toehoorders kan de sessievoorzitter zelfstandig een besluit nemen rond de geconstateerde ordeverstoring.

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 39 Amendementen

Leden van de raad kunnen aan de raad wijzigingen op het voorstel van het college voorstellen, de zogenaamde amendementen. Wanneer een amendement is ingediend, kan dit voor een ander raadslid aanleiding zijn, op dit amendement nog weer een wijziging voor te stellen, het subamendement. Een (sub)amendement kan ingediend worden op een voorgesteld besluit, dat aanhangig is. De beraadslaging over het (sub)amendement vindt plaats in ten hoogste twee termijnen. Indien (in uitzonderlijke situaties) een ingediend amendement verdere beraadslaging noodzakelijk maakt, kan de raad besluiten tot een derde termijn (artikel 19).

Voor wat betreft de stemming over amendementen wordt verwezen naar artikel 27. Voorstel tot splitsing van een voorgesteld beslissing kan, indien aangenomen, meebrengen, dat één onderdeel van een besluit wel en een ander niet wordt aanvaard.

Artikel 40a Moties

Een motie is een voorstel tot het doen van een uitspraak. Het kan gaan om het uitspreken van een wens (van inhoudelijke, politieke, procedurele aard) of het uitspreken van instemming dan wel afkeuring over bepaalde ontwikkelingen. Een motie betreft dus niet een concreet besluit dat op rechtsgevolg is gericht; een motie heeft geen juridische, maar een politieke betekenis. Daarom zijn burgemeester en wethouders formeel niet aan een motie gebonden of tot uitvoering ervan verplicht. Wel kan het naast zich neerleggen van een motie door het college leiden tot een vertrouwensbreuk tussen raad en college en hieruit kan het college dan zijn consequentie trekken.

Voor wat betreft de besluitvormingsprocedure omtrent een motie wordt opgemerkt, dat over een motie een apart besluit wordt genomen. Voor de beraadslaging over een motie over een aanhangig onderwerp geldt, dat deze niet plaatsvindt in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het onderwerp, waarop de motie betrekking heeft.

Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Dat wil zeggen dat het voor een effectief gebruik van deze instrumenten wenselijk is dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. De mogelijkheid om zonder drempelsteun een motie in te dienen staat dan ook ten dienste van een effectieve uitoefening van de inkadering en controle door de raad.

In de Gemeentewet wordt één specifieke motie uitgewerkt. Dit betreft de motie van wantrouwen waarbij de raad aangeeft het vertrouwen in een wethouder te hebben verloren. Het een wethouder niet toegestaan om na een aangenomen motie van wantrouwen aan te blijven. Indien hij zelf niet opstapt, dient de raad actie te ondernemen.

Artikel 40b Motie vreemd

Een besluit over een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt aan het einde van de vergadering plaats. Dergelijke moties benaderen de in artikel 42 geregelde initiatiefvoorstellen.

Voor de behandeling van een motie vreemd is aangesloten bij de gegroeide praktijk in Hengelo: in procedureel opzicht sluiten aan bij de wijze waarop over een verzoek tot het houden van een interpellatie wordt vergaderd. De indiener heeft als eerste het woord, vervolgens reageert de wethouder, vervolgens kunnen andere raadsleden een verklaring afleggen of vragen stellen aan de indiener, en ter afsluiting voert de indiener voor de tweede keer het woord, dit tenzij de raad anders beslist.

Artikel 41 Voorstellen van orde

De voorzitter legt aan de raad ter beslissing voor of er inderdaad sprake is van een voorstel van orde. Over een voorstel van orde wordt direct, zonder beraadslaging, besloten door de raad. Indien het gaat om een niet geagendeerd voorstel, dient de procedure van een initiatiefvoorstel gevolgd te worden (artikel 42).

Artikel 42 Initiatiefvoorstel

Het is in de regel de taak van burgemeester en wethouders om aan de raad de nodige voorstellen te doen. Maar raadsleden kunnen ook zelf een voorstel voor een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing doen. Hiertoe is in de Gemeentewet het recht van initiatief toegekend.

Uit het nieuw aan de Gemeentewet toegevoegde vierde lid van artikel 147a Gemeentewet volgt dat de gemeenteraad geen besluit mag nemen over een initiatiefvoorstel dan nadat het college in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen. Uiteraard moet het college hiervoor een redelijke termijn krijgen. Dit leidt tot het volgende nieuwe artikel 42 RvO: Het college kan binnen 30 dagen nadat het in kennis is gesteld van een voorstel, schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen. Een termijn van 30 dagen beschouwen wij als een redelijke termijn voor het college.

Artikel 43 Collegevoorstel

Artikel 35 heeft betrekking op het agenderingsrecht van de raad. De raad is de enige die een voorstel voor een verordening of een ander voorstel kan agenderen, dat het college heeft voorbereid. Als het college het voorstel heeft voorbereid, betekent dit niet dat het college het door

hen voorbereide voorstel kan intrekken indien het college van oordeel is dat verdere behandeling van het voorstel niet wenselijk is. De raad moet hier toestemming voor geven. Indien de raad van oordeel is dat een voorstel voor een verordening of een ander voorstel niet voldoende is voorbereid, kan de raad het voorstel voor een verordening of een ander voorstel op grond van het tweede lid nogmaals voor advies aan het college zenden. De raad kan het college bijvoorbeeld verzoeken het voorstel voor een verordening of ander voorstel nader te onderbouwen. Het presidium bepaalt wanneer het voorstel voor een verordening of ander voorstel, dat door het college verder voorbereid is, opnieuw behandeld wordt.

Artikel 44 Interpellatie

Dit artikel stelt nadere regels aan artikel 155 van de Gemeentewet. Het interpellatierecht ligt in het verlengde van het mondelinge vragenrecht. Het gaat om een recht van een volksvertegenwoordiger om tijdens een vergadering over een niet geagendeerd onderwerp inlichtingen aan het college of de burgemeester te vragen. Daarvoor is verlov van de raad nodig. Een belangrijk verschil tussen het mondelinge vragenrecht en de interpellatie is dat een raadslid tijdens een interpellatiedebat moties kan indienen.

Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. Wel is hier gekozen voor een ondersteuning door de raad bij gewone meerderheid.

In het duale systeem zijn wethouders geen lid meer van de raad. Toch is het van belang dat zij bij een instrument als de interpellatie ook op de hoogte worden gesteld van de inhoud van het verzoek. Door de toevoeging in het tweede lid wordt hiervoor gezorgd. Bij de evaluatie van het RvO van 2018/ 2019 is door diverse fracties aangegeven dat de tot nu toe geldende regels rond het interpellatiedebat in het RvO van 2017 geen recht doen aan het belang van het Interpellatiedebat. Het interpellatiedebat wordt ervaren als een zwaarder instrument dan een Motie vreemd terwijl voor beide instrumenten dezelfde procedurele regels zijn vastgesteld. Om die reden is het derde lid van artikel 44 aangepast: het interpellatiedebat bestaat uit twee volle termijnen, waarbij interrupties worden toegestaan. Een interpellatiedebat is onderdeel van de raadsagenda, waardoor eventuele moties over dit onderwerp die tijdens de behandeling van het agendapunt ingediend worden ook tijdens dit agendapunt behandeld moeten worden.

Artikel 45 Schriftelijke vragen

Het vragenrecht geeft aan de leden van de raad het recht informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Het karakter van deze vragen is primair van informatieve strekking. De verantwoordelijke portefeuillehouder dient de vragensteller gemotiveerd in kennis te stellen, indien de beantwoording niet binnen de gestelde termijnen kan plaatsvinden. Niet de voorzitter, maar het verantwoordelijk collegelid of de burgemeester geeft daarom het antwoord. De raad kan oordelen dat het bijvoorbeeld wenselijk is dat een collegelid of de burgemeester direct kan antwoorden op een vraag. Om die reden is ingevoegd dat de raad anders kan beslissen. In de hier aangegeven procedure wordt de vragensteller in de gelegenheid gesteld nadere inlichtingen over het antwoord te vragen aan degene die het antwoord heeft gegeven. Indien de vragensteller van mening is, dat de beantwoording van de vragen tot een besluit van de raad moet leiden, kan hij het recht van initiatief of het interpellatierecht benutten om het onderwerp of het voorstel op de agenda van de raad te krijgen. De griffier brengt de vragen via de gemeentelijke website (extranet) ter kennis van de raadsleden.

Artikel 46AVragenkwartier

Deze bepaling vormt een aanvulling op het voorgestelde artikel 155, eerste lid, van de Gemeentewet met betrekking tot het vragenrecht. Het is dan ook een facultatieve bepaling. Het is aan de raad om te bepalen of de instelling van een vragenkwartier voorafgaand aan iedere vergadering en daarmee het opnemen van een dergelijke bepaling in het reglement van orde wenselijk is.

Wel kan het vragenkwartier bijdragen aan een vergroting van de betrokkenheid van burgers bij het bestuur: één van de doelstellingen van de dualisering. Het tijdstip voor het indienen van schriftelijke vragen is in 2017 gewijzigd in uiterlijk 9.00 uur op de dag van de aanvang van de raadsvergadering.

Artikel 46B Bestuurlijke actualiteiten van het college

Bij de invoering van de vergaderstructuur in 2014 zijn de raadscommissies verdwenen. Op de agenda van de raadscommissies stond een vast agendapunt 'mededelingen van het college'. Bij de invoering van de huidige vergaderstructuur heeft het college aangegeven wel de behoefte te houden aan een mogelijkheid om de raad mondeling mededelingen te doen over actuele zaken die raken

aan de werkzaamheden van het college. Dit is in 2014 praktisch opgelost door aan de raadsagenda een agendapunt 'Bestuurlijke actualiteiten van het college' toe te voegen. Bij de herziening in 2017 is het agendapunt als artikel 46B toegevoegd aan het RvO. Bij dit agendapunt worden vergelijkbare procedure- regels toegepast als rond het Vragenkwartier

Artikel 47 Inlichtingen

In dit artikel wordt een procedurele uitwerking gegeven van de inlichtingenplicht die het college en de burgemeester hebben ten opzichte van de raad.

Hoofdstuk 5 Begroting en rekening

Artikelen 48 en 49 Procedure begroting en procedure jaarrekening

In deze artikelen wordt de procedure voor de begroting en jaarrekening vastgelegd. De desbetreffende procedure kan jaarlijks of in zijn algemeenheid voor een langere periode worden bepaald. In de Handreiking voor de financiële verordeningen en controleverordeningen (artikel 212, 213, 213a Gemeentewet) wordt de inhoudelijke kant uitgewerkt.

Hoofdstuk 6 Lidmaatschap van andere organisaties

Artikel 50 Verslag en verantwoording

Leden van de raad (of in voorkomende gevallen de burgemeester, een wethouder of de gemeentesecretaris), die lid zijn van een algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, verrichten aldaar hun taak zowel als leden van dat bestuur en als vertegenwoordiger van en in naam van de gemeente. Voor de wijze, waarop zij in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling functioneren, zijn zij verantwoording verschuldigd aan de raad, die hen heeft aangewezen. Ook de gemeenschappelijke regeling dient over deze verantwoordingsplicht en over de informatieverstrekking aan de raad bepalingen te bevatten.

In het eerste lid van dit artikel is een regeling getroffen voor mondelinge verslaglegging (uiteraard kan ook een ander moment worden gekozen), ook wordt de mogelijkheid tot het stellen van schriftelijke vragen aangegeven, overeenkomstig de regels, daarvoor gesteld in artikel 45. Het tweede lid bevat de procedure voor de ter verantwoording roeping, die aansluit bij de regels voor inlichtingen. Het is zinvol de bepalingen van dit artikel ook van toepassing te verklaren op andere organisaties, waarin de raad een of meer van zijn leden heeft benoemd. Hierbij valt te denken aan privaatrechtelijke rechtspersonen en vennootschappen, zoals een (raad van commissarissen van) een NV. Hierin voorziet het derde lid.

Hoofdstuk 7 Besloten vergadering

Artikel 51 Algemeen

Dit artikel bepaalt dat de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing zijn op een Raadsvergadering achter gesloten deuren. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de bepalingen over het tijdig verzenden van stukken, het recht van amendement, het recht van motie, het maken van het verslag. De bepalingen van het reglement zijn echter niet van toepassing, voor zover het toepassen van die bepalingen strijdig is met het besloten karakter van de vergadering. Zo zullen er bijvoorbeeld geen beeld- en geluidsregistraties voor openbaar gebruik gemaakt kunnen worden. Ten aanzien van de stukken die betrekking hebben op een besloten vergadering en het behandelde zal de raad moeten besluiten of geheimhouding als bedoeld in de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet wordt opgelegd dan wel opgeheven. In artikel 23 van de Gemeentewet zijn procedurevoorschriften opgenomen voor 'het sluiten van de deuren', de wijze waarop een vergadering een besloten vergadering wordt

Artikel 52 Verslag

In dit artikel wordt uitwerking gegeven aan artikel 23, vierde lid, van de Gemeentewet. In overeenstemming met artikel 13 is de griffier verantwoordelijk voor de besluitenlijst van de raadsvergadering. Dit geldt ook voor het verslag van een besloten vergadering. Dit verslag ligt ter inzage bij de griffier.

Artikel 53 Geheimhouding

Hetgeen besproken wordt in een besloten vergadering, valt niet van rechtswege onder de geheimhoudingsplicht. Daarvoor is toepassing van de procedure volgens artikel 25 van de Gemeentewet nodig.

Artikel 54 Opheffing geheimhouding

In de aangehaalde artikelen wordt aan de raad de mogelijkheid geboden de geheimhouding van stukken op te heffen; stukken die niet per sé aan hem behoeven te zijn overgelegd. Het kan dus (zie bijvoorbeeld artikel 86, tweede lid, van de Gemeentewet) gaan om de situatie dat de burgemeester geheimhouding heeft opgelegd ten aanzien van stukken die hij aan een sessie van de politieke markt heeft overgelegd. De sessievoorzitter kan dan aan de raad verzoeken de geheimhouding op te heffen (indien de burgemeester daar niet toe bereid is). In het onderhavige artikel is nu ter zake een overlegverplichting opgenomen waardoor recht wordt gedaan aan het principe van hoor en wederhoor.

Op grond van artikel 25, derde en vierde lid, kan geheimhouding worden opgelegd door het college, de

Burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. De opgelegde geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de raad de oplegging niet in zijn eerstvolgende vergadering die volgens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.

Als de raad niet van plan is de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen, kan het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met de raad overleg voeren. Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen.

De bestaande toelichting op dit artikel 54 kan blijven staan, en wordt na de laatste bestaande zin aangevuld met de volgende cursieve woorden: 'Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen door deze niet te bekrachtigen.

Als de raad een opgelegde geheimhouding opheft of niet bekrachtigt, wil dat niet zeggen dat de desbetreffende stukken dan 'automatisch' openbaar zijn. De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is nog steeds op deze stukken van toepassing. Wanneer om openbaarmaking wordt verzocht moet dat verzoek dus aan de uitzonderingsgronden in de Wob worden getoetst om tot ene besluit te komen over het al dan niet openbaar maken van het betreffende document. Dan kan uiteraard blijken dat er inmiddels geen grond meer is om openbaarmaking te weigeren.

Hoofdstuk 8 Toehoorders en pers

Artikel 55 Toehoorders en pers

De hier aangegeven procedurebepalingen zijn gebaseerd op de in artikel 26, eerste en tweede lid, van de

Gemeentewet gegeven bevoegdheid aan de voorzitter van de raad om toehoorders die de orde verstoren, kan doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toezegging kan onzeggen. Deze bevoegdheid is op grond van dit reglement eveneens van toepassing op de voorzitters van de sessie in de politieke markt

Artikel 56 Geluid- en beeldregistraties

Aangezien de vergaderingen van de raad en de sessie in de politieke markt in principe openbaar zijn, kunnen, na goedkeuring van de desbetreffende voorzitter, radio- en tv-stations geluids- en beeldregistraties maken. Dit is uiteraard niet het geval als het een besloten vergadering betreft

Artikel 57 Verbod gebruik mobiele telefoons

Dit artikel heeft betrekking op het mobiele telefoonverkeer. Het mobiele telefoonverkeer werkt verstorend tijdens de vergadering/sessie. Dit laat echter onverlet, dat indien zwaarwegende redenen dit noodzakelijk maken, de voorzitter aanwezigen toestemming kan geven zijn mobiele telefoon wel standby te laten staan.

We hebben afgesproken dat er tijdens de behandeling van een agendapunt, over dat agendapunt geen berichten worden gewisseld via de social media.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 58 Uitleg reglement

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 59 In werking treding

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Bijlage I

Relevante artikelen van de Gemeentewet

Artikel 7.

De raad vertegenwoordigt de gehele bevolking van de gemeente.

Artikel 8.

1. De raad bestaat uit:

9 leden in een gemeente beneden de 3 001 inwoners;	
11 leden in een gemeente van	3 001 - 6 000 inwoners;
13 leden in een gemeente van	6 001 - 10 000 inwoners;
15 leden in een gemeente van	10 001 - 15 000 inwoners;
17 leden in een gemeente van	15 001 - 20 000 inwoners;
19 leden in een gemeente van	20 001 - 25 000 inwoners;
21 leden in een gemeente van	25 001 - 30 000 inwoners;
23 leden in een gemeente van	30 001 - 35 000 inwoners;
25 leden in een gemeente van	35 001 - 40 000 inwoners;
27 leden in een gemeente van	40 001 - 45 000 inwoners;
29 leden in een gemeente van	45 001 - 50 000 inwoners;
31 leden in een gemeente van	50 001 - 60 000 inwoners;
33 leden in een gemeente van	60 001 - 70 000 inwoners;
35 leden in een gemeente van	70 001 - 80 000 inwoners;
37 leden in een gemeente van	80 001 - 100 000 inwoners;
39 leden in een gemeente van	100 001 - 200 000 inwoners;
45 leden in een gemeente boven de 200 000 inwoners.	

2. Vermeerdering of vermindering van het aantal leden van de raad, voortvloeiende uit wijziging van het aantal inwoners van de gemeente, treedt eerst in bij de eerstvolgende periodieke verkiezing van de raad.

Artikel 9.

De burgemeester is voorzitter van de raad.

Artikel 10.

1. Voor het lidmaatschap van de raad is vereist dat men ingezetene van de gemeente is, de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en niet is uitgesloten van het kiesrecht.
2. Zij die geen onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie zijn, dienen tevens te voldoen aan de vereisten dat:
 - a. zij rechtmatig in Nederland verblijven op grond van artikel 8, onder a, b, d, e of f, van de Vreemdelingenwet 2000 of op grond van een overeenkomst tussen een internationale organisatie en de Staat der Nederlanden inzake de zetel van deze organisatie in Nederland, en
 - b. zij onmiddellijk voorafgaand aan de dag waarop de gemeenteraad beslist over de toelating als lid tot de gemeenteraad gedurende een onafgebroken periode van ten minste vijf jaren ingezetene van Nederland waren en beschikten over een verblijfsrecht als bedoeld onder a, dan wel rechtmatig in Nederland verbleven op grond van artikel 8, onder c, van de Vreemdelingenwet 2000.
3. Geen lid van de raad kunnen zijn zij die geen Nederlander zijn, en als door andere staten uitgezonden leden van diplomatieke of consulaire vertegenwoordigingen, in Nederland werkzaam zijn, alsmede hun niet-Nederlandse echtgenoten, geregistreerde partners of levensgezellen en kinderen, voor zover dezen met hen een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Artikel 11.

Ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats is niet benoembaar tot lid van de raad hij die na de laatstgehouden periodieke verkiezing van de leden van de raad wegens handelen in strijd met artikel 15 van het lidmaatschap van de raad is vervallen verklaard.

Artikel 12.

- 1 De leden van de raad maken openbaar welke andere functies dan het lidmaatschap van de raad zij vervullen.
- 2 Openbaarmaking geschiedt door terinzagelegging van een opgave van de in het eerste lid bedoelde functies op het gemeentehuis.

Artikel 13.

1. Een lid van de raad is niet tevens:

- a. minister;
 - b. staatssecretaris;
 - c. lid van de Raad van State;
 - d. lid van de Algemene Rekenkamer;
 - e. Nationale ombudsman;
 - f. substituut-ombudsman als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman;
 - g. commissaris van de Koning;
 - h. gedeputeerde;
 - i. secretaris van de provincie;
 - j. griffier der Staten;
 - k. burgemeester;
 - l. wethouder;
 - m. lid van de rekenkamer;
 - n. ombudsman of lid van de ombudscommissie als bedoeld in artikel 81p eerste lid;
 - o. lid van een deelraad;
 - p. lid van het dagelijks bestuur van een deelgemeente;
 - q. ambtenaar, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt.
2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder l, kan een lid van de raad tevens wethouder zijn van de gemeente waar hij lid van de raad is gedurende het tijdvak dat:
- a. aanvangt op de dag van de stemming voor de verkiezing van de leden van de raad en eindigt op het tijdstip waarop de wethouders ingevolge artikel 42, eerste lid, aftreden, of
 - b. aanvangt op het tijdstip van zijn benoeming tot wethouder en eindigt op het tijdstip waarop de goedkeuring van de geloofsbrief van zijn opvolger als lid van de raad onherroepelijk is geworden of waarop het centraal stembureau heeft beslist dat geen opvolger kan worden benoemd. Hij wordt geacht ontslag te nemen als lid van de raad met ingang van het tijdstip waarop hij zijn benoeming tot wethouder aanvaardt. Art. X6 van de Kieswet is van overeenkomstige toepassing.
3. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder q, kan een lid van de raad tevens zijn:
- a. ambtenaar van de burgerlijke stand;
 - b. vrijwilliger of ander persoon die uit hoofde van een wettelijke verplichting niet bij wijze van beroep hulpdiensten verricht;
 - c. ambtenaar werkzaam voor een school voor openbaar onderwijs.

Artikel 14.

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen, leggen de leden van de raad in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed (verklaring en belofte) af:

"Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk help me God Almachtig!"

(Dat verklaar en beloof ik!")

Artikel 15.

1. Een lid van de raad mag niet:
- a. als advocaat, procureur of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de gemeente of het gemeentebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - b. als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:
 - 1. overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;
 - 2. overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente;
 - d. rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:
 - 1. het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;
 - 2. het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente;
 - 3. het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente;
 - 4. het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;
 - 5. het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;
 - 6. het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
 - 7. het onderhands huren of pachten van de gemeente.

2. Van het eerste lid, aanhef en onder d, kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen.
3. De raad stelt voor zijn leden een gedragscode vast.

Artikel 16.

De raad stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast.

Artikel 17.

1. De raad vergadert zo vaak als hij daartoe heeft besloten.
2. Voorts vergadert de raad indien de burgemeester het nodig oordeelt of indien ten minste een vijfde van het aantal leden waaruit de raad bestaat schriftelijk, met opgave van redenen, daarom verzoekt.

Artikel 18.

De raad vergadert na de periodieke verkiezing van zijn leden voor de eerste maal in nieuwe samenstelling op de dag met ingang waarvan de leden van de raad in oude samenstelling aftreden.

Artikel 19.

1. De burgemeester roept de leden schriftelijk tot de vergadering op.
2. Tegelijkertijd met de oproeping brengt de burgemeester dag, tijdstip en plaats van de vergadering ter openbare kennis. De agenda en de daarbij behorende voorstellen met uitzondering van de in artikel 25, tweede lid, bedoelde stukken worden tegelijkertijd met de oproeping en op een bij de openbare kennisgeving aan te geven wijze ter inzage gelegd.

Artikel 20.

1. De vergadering van de raad wordt niet geopend voordat blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.
2. Indien ingevolge het eerste lid de vergadering niet kan worden geopend, belegt de burgemeester, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering tegen een tijdstip dat ten minste vierentwintig uur na het bezorgen van de oproeping is gelegen.
3. Op de vergadering, bedoeld in het tweede lid, is het eerste lid niet van toepassing. De raad kan echter over andere aangelegenheden dan die waarvoor de ingevolge het eerste lid niet geopende vergadering was belegd alleen beraadslagen of besluiten, indien blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.

Artikel 21.

1. De burgemeester heeft het recht in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen.
2. Een wethouder kan al dan niet op zijn verzoek door de raad worden uitgenodigd om in de vergadering aanwezig te zijn en aan de beraadslaging deel te nemen.

Artikel 22.

De leden van het gemeentebestuur en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging kunnen niet in rechte worden vervolgd of aangesproken voor dan wel worden verplicht getuigenis af te leggen als bedoeld in artikel 165, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering over hetgeen zij in de vergadering van de raad hebben gezegd of aan de raad schriftelijk hebben overgelegd.

Artikel 23.

1. De vergadering van de raad wordt in het openbaar gehouden.
2. De deuren worden gesloten, wanneer ten minste een vijfde van het aantal leden dat de presentie-lijst heeft getekend daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.
3. De raad beslist vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd.
4. Van een vergadering met gesloten deuren wordt een afzonderlijk verslag opgemaakt, dat niet openbaar wordt gemaakt tenzij de raad anders beslist.
5. De raad maakt de besluitenlijst van zijn vergaderingen op de in de gemeente gebruikelijke wijze openbaar. De raad laat de openbaarmaking achterwege voor zover het aangelegenheden betreft ten aanzien waarvan op grond van artikel 25 geheimhouding is opgelegd of ten aanzien waarvan openbaarmaking in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 24.

In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over:

- a. de toelating van nieuw benoemde leden;
- b. de vaststelling en wijziging van de begroting en de vaststelling van de jaarrekening;
- c. de invoering, wijziging en afschaffing van gemeentelijke belastingen, en
- d. de benoeming en het ontslag van wethouders.

Artikel 25.

1. De raad kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (Stb. 1991, 703), omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan de raad worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat de raad haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad overleggen. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt.
3. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de oplegging niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.
4. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan leden van de raad overgelegde stukken wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel, indien het stuk waaromtrent geheimhouding is opgelegd aan de raad is voorgelegd, totdat de raad haar opheft. De raad kan deze beslissing alleen nemen in een vergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.

Artikel 26.

1. De voorzitter zorgt voor de handhaving van de orde in de vergadering en is bevoegd, wanneer die orde op enigerlei wijze door toehoorders wordt verstoord, deze en zo nodig andere toehoorders te doen vertrekken.
2. Hij is bevoegd toehoorders die bij herhaling de orde in de vergadering verstoren voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering te ontfen.
3. Hij kan de raad voorstellen aan een lid dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de vergadering te ontfen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het lid de vergadering onmiddellijk. Zo nodig doet de voorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan het lid bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering worden ontfend.

Artikel 27.

De leden van de raad stemmen zonder last.

Artikel 28.

1. Een lid van de raad neemt niet deel aan de stemming over:
 - a. een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
 - b. de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het deelnemen aan de stemming verstaan het inleveren van een stembriefje.
3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.
4. Het eerste lid is niet van toepassing bij de beslissing betreffende de toelating van de na periodieke verkiezing benoemde leden.

Artikel 29.

1. Een stemming is alleen geldig, indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen.
2. Het eerste lid is niet van toepassing:
 - a. ingeval opnieuw wordt gestemd over een voorstel of over een benoeming, voordracht of aanbeveling van een of meer personen ten aanzien van wie in een vorige vergadering een stemming op grond van dat lid niet geldig was;
 - b. in een vergadering als bedoeld in artikel 20, tweede lid, voor zover het betreft onderwerpen die in de daaraan voorafgaande, ingevolge artikel 20, eerste lid, niet geopende vergadering aan de orde waren gesteld.

Artikel 30.

1. Voor het tot stand komen van een besluit bij stemming wordt de volstreekte meerderheid vereist van hen die een stem hebben uitgebracht.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.

Artikel 31.

1. De stemming over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen is geheim.
2. Indien de stemmen staken over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden.
3. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.

Artikel 32.

1. De overige stemmingen geschieden bij hoofdelijke oproeping, indien de voorzitter of een van de leden dat verlangt. In dat geval geschieden zij mondeling.
2. Bij hoofdelijke oproeping is ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden verplicht zijn stem voor of tegen uit te brengen.
3. Indien over een voorstel geen stemming wordt gevraagd, is het aangenomen.
4. Tenzij de vergadering voltallig is, wordt bij staking van stemmen het nemen van een besluit uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend.
5. Indien de stemmen staken in een voltallige vergadering of in een ingevolge het vierde lid opnieuw belegde vergadering, is het voorstel niet aangenomen.
6. Onder een voltallige vergadering wordt verstaan een vergadering waarin alle leden waaruit de raad bestaat, voor zover zij zich niet van deelneming aan de stemming moesten onthouden, een stem hebben uitgebracht.

Artikel 33.

1. De raad en elk van zijn leden hebben recht op ambtelijke bijstand.
2. De in de raad vertegenwoordigde groeperingen hebben recht op ondersteuning.
3. De raad stelt met betrekking tot de ambtelijke bijstand en de ondersteuning van de in de raad vertegenwoordigde groeperingen een verordening vast.

Artikel 55.

1. Het college kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van bestuur, omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan het college worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat het college haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door de burgemeester of een commissie, ten aanzien van de stukken die zij aan het college overleggen. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt. De geheimhouding wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel de raad haar opheft.
3. Indien het college zich ter zake van het behandelde waarvoor een verplichting tot geheimhouding geldt tot de raad heeft gericht, wordt de geheimhouding in acht genomen totdat de raad haar opheft.

Artikel 60.

1. De raad kan regelen van welke besluiten van het college aan de leden van de raad kennisgeving wordt gedaan. Daarbij kan de raad de gevallen bepalen waarin met terinzagelegging kan worden volstaan.
2. Het college laat de kennisgeving of terinzagelegging achterwege voor zover deze in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 74.

1. Alle aan de raad of aan het college gerichte stukken worden door of namens de burgemeester geopend.
2. Van de ontvangst van aan de raad gerichte stukken die niet terstond in de vergadering van de raad aan de orde worden gesteld, doet hij in de eerstvolgende vergadering van de raad mededeling.

Artikel 81.

1. De raad kan regelen van welke besluiten van de burgemeester aan de leden van de raad kennisgeving wordt gedaan. Daarbij kan de raad de gevallen bepalen waarin met terinzagelegging kan worden volstaan.
2. De burgemeester laat de kennisgeving of terinzagelegging achterwege voor zover deze in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 107a.

1. De griffier staat de raad en de door de raad ingestelde commissies bij de uitoefening van hun taak terzijde.

2. De raad stelt in een instructie nadere regels over de taak en de bevoegdheden van de griffier.

Artikel 107b.

De griffier is in de vergadering van de raad aanwezig.

Artikel 147a.

1. Een lid van de raad kan een voorstel voor een verordening of een ander voorstel ter behandeling in de raad indienen.
2. De raad regelt op welke wijze een voorstel voor een verordening wordt ingediend en behandeld.
3. De raad regelt op welke wijze en onder welke voorwaarden een ander voorstel wordt ingediend en behandeld.

Artikel 147b.

1. Een lid van de raad kan een voorstel tot wijziging van een voor de vergadering van de raad geagendeerde ontwerp-verordening of ontwerp-beslissing indienen.
2. Het tweede lid van artikel 147a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 155.

1. Een lid van de raad kan het college of de burgemeester mondeling of schriftelijk vragen stellen.
2. Een lid van de raad kan de raad verlot vragen tot het houden van een interpellatie over een onderwerp dat niet staat vermeld op de agenda, bedoeld in artikel 19, tweede lid, om het college of de burgemeester hierover inlichtingen te vragen. De raad stelt hierover nadere regels.

Artikel 169.

1. Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.
2. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
3. Zij geven de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.
4. Zij geven de raad vooraf inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.
5. Indien de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder f, geen uitstel kan lijden, geven zij in afwijking van het vierde lid de raad zo spoedig mogelijk inlichtingen over de uitoefening van deze bevoegdheid en het terzake genomen besluit.

Artikel 180.

1. De burgemeester is aan de raad verantwoording schuldig over het door hem gevoerde bestuur.
2. Hij geeft de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
3. Hij geeft de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 190.

1. Het college biedt jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
2. De ontwerp-begroting en de overige in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan de raad zijn aangeboden, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzage-legging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.
3. De raad beraadslaagt over de ontwerp-begroting niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.

Artikel 197.

1. Het college legt aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.
2. Het college voegt daarbij de verslagen, bedoeld in artikel 213a, tweede lid.
3. De raad legt de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid, bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stelt ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. De raad beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.

Artikel 213

1. De raad stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.
2. De raad wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
3. De accountantsverklaring geeft op grond van de uitgevoerde controle aan of:
 - a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
 - b. de baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
 - c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en
 - d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.
4. Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:
 - a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en
 - b. onrechtmatigheden in de jaarrekening.
5. De accountant zendt de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen aan de raad en een afschrift daarvan aan het college.
6. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de reikwijdte van en de verslaglegging omtrent de accountantscontrole, bedoeld in het tweede lid.
7. Accountants als bedoeld in het tweede lid kunnen in gemeentelijke dienst worden aangesteld en worden in dat geval door de raad benoemd, geschorst en ontslagen.

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo

Inhoudsopgave

Pagina

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen:

Artikel 1 Begripsomschrijvingen	3
Artikel 2 De voorzitters	3
Artikel 3 De griffier	3
Artikel 4a Het presidium	4
Artikel 4b Fractievoorzittersoverleg	4

Hoofdstuk 2 - Toelating van nieuwe raadsleden; benoeming wethouders; fracties; fractievertegenwoordigers:

Artikel 5a Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming raadsleden	4
Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming wethouders	5
Artikel 6a Fracties	5
Artikel 6b Fractievertegenwoordigers	6

Hoofdstuk 3 – Vergaderingen:

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen en verslaglegging

Artikel 7 Vergaderfrequentie, tijdstip en duur van de vergaderingen	6
Artikel 8 Oproep raadsvergadering en politieke markt	6
Artikel 9 Agenda	6
Artikel 10 De leden van het college en de gemeentesecretaris	7
Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken	7
Artikel 12 Openbare kennisgeving	7
Artikel 13 Besluitenlijst/audioverslag	7
Artikel 14 Ingekomen stukken	8

Paragraaf 2 Orde van de raadsvergadering

Artikel 15 Presentielijst raadsvergadering	9
Artikel 16 Zitplaatsen	9
Artikel 17 Opening raadsvergadering: quorum	9
Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming	9
Artikel 19 Aantal spreektermijnen	9
Artikel 20 Spreektijd	9
Artikel 21 -Vervallen-	9
Artikel 22 Beraadslaging	9
Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen	9
Artikel 24 Stemverklaring	10
Artikel 25 Beslissing	10

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen in de raadsvergadering

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming	10
Artikel 27 Stemming over amendementen en moties	10
Artikel 28 Stemming over personen	11
Artikel 29 Herstemming over personen	11
Artikel 30 Beslissing door het lot	11

Paragraaf 4 Orde van de Politieke Markt

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en consulterend karakter	11
Artikel 32 Vaststellen behandelvoorstel	12
Artikel 33 Openbaarheid	12
Artikel 33A Opening sessie en quorum	12
Artikel 34 Sessievoorzitter	12
Artikel 35 Sessiedeelnemers en fractievertegenwoordigers	12
Artikel 36 Uitkomst van een sessie	12
Artikel 37 Spreekrecht	12
Artikel 38 Handhaving orde	13

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 39 Amendementen	13
Artikel 40a Moties	13
Artikel 40 b Motie vreemd (motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp)	14
Artikel 41 Voorstellen van orde	14
Artikel 42 Initiatiefvoorstel	14
Artikel 43 Collegevoorstel	14
Artikel 44 Interpellatie	14
Artikel 45 Schriftelijke vragen	14
Artikel 46a Vragenkwartier	15
Artikel 46b Bestuurlijke actualiteiten van het college	15
Artikel 47 Inlichtingen	15

Hoofdstuk 5 Begroting en rekening

Artikel 48 Procedure begroting	16
Artikel 49 Procedure jaarrekening	16

Hoofdstuk 6 Lidmaatschap van andere organisaties

Artikel 50 Verslag en verantwoording	16
--------------------------------------	----

Hoofdstuk 7 Besloten vergadering

Artikel 51 Algemene bepaling	16
Artikel 52 Verslag besloten sessie en/of raadsvergadering	16
Artikel 53 Geheimhouding	17
Artikel 54 Opheffing geheimhouding	17

Hoofdstuk 8 Toehoorders en pers

Artikel 55 Toehoorders en pers	17
Artikel 56 Geluid- en beeldregistraties	17
Artikel 57 Gebruik van communicatiemiddelen	17

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 58 Uitleg reglement	17
Artikel 59 In werking treden	17

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de politieke markt van de gemeente Hengelo

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. Reglement van orde: reglement als bedoeld in artikel 16 van de Gemeentewet;
- b. Raadsvoorzitter: de voorzitter van de raad (de burgemeester op basis van artikel 9 van de Gemeentewet) of diens waarnemer;
- c. Waarnemend raadsvoorzitter: het raadslid dat overeenkomstig artikel 77 van de Gemeentewet, is aangewezen als waarnemer van de raadsvoorzitter;
- d. Politieke markt: verzameling van sessies;
- e. Sessie: op beeld- en/of oordeelsvorming gerichte behandeling van een vraagstuk tijdens de politieke markt, al dan niet ter voorbereiding op besluitvorming door de raad;
- f. Sessievoorzitter: een raadslid, door de raad benoemd tot voorzitter van een sessie op de politieke markt;
- g. Sessiedeelnemer: raadslid of niet raadslid (o.a. inwoners, leden van het college, ambtenaren, fractievertegenwoordigers) dat deelneemt/bijdraagt aan een sessie in de politieke markt;
- h. Fractievertegenwoordiger: een niet raadslid, op voordracht van een raadsfractie overeenkomstig artikel 35 van dit reglement door de raad benoemd, die namens betreffende fractie als sessie-deelnemer optreedt;
- i. Amendement: een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen;
- j. Subamendement: een voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, zodanig geformuleerd dat het direct kan worden opgenomen in het amendement waarop het betrekking heeft;
- k. Motie: een korte en gemotiveerde schriftelijke verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
- l. Voorstel van orde: een voorstel betreffende de orde van de raadsvergadering of sessie in de politieke markt;
- m. Initiatiefvoorstel: een voorstel voor een verordening of een ander voorstel, als bedoeld in artikel 147a van de Gemeentewet;
- n. Website: de website van de gemeente Hengelo;
- o. Toehoorder: bezoeker van een politieke markt niet zijnde een sessiedeelnemer.
- p. **AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming**

Artikel 2 De voorzitters

1. De raadsvoorzitter, de waarnemend raadsvoorzitter, respectievelijk **de voorzitter van het presidium** en de sessievoorzitters van de politieke markt zijn belast met:
 - a. het leiden van de raadsvergadering, respectievelijk de sessie op de politieke markt;
 - b. het handhaven van de orde;
 - c. het doen naleven van het reglement van orde;
 - d. hetgeen de Gemeentewet of dit reglement hen verder opdraagt.
2. De sessievoorzitters **en de voorzitter van het presidium** worden door de raad uit zijn midden benoemd. **De waarnemend raadsvoorzitter als bedoeld in artikel 77 Gemeentewet is tevens lid van het presidium.**
3. Het voorzitterschap van de waarnemend voorzitter en een sessievoorzitter eindigt:
 - a. door beëindiging van het lidmaatschap van de raad;
 - b. door ontslag op eigen verzoek en;
 - c. door ontslag door de raad, wanneer hij/zij naar het oordeel van de raad door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan het in hem te stellen vertrouwen.

Artikel 3 De griffier

1. De griffier is in elke raadsvergadering aanwezig.
2. Bij afwezigheid wordt de griffier vervangen door een door de raad daartoe aangewezen plaatsvervangend griffier.
3. De griffier kan, indien hij daartoe door de raadsvoorzitter of sessievoorzitter van de politieke markt wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen als bedoeld in dit reglement deelnemen.
4. De griffier wijst ter ondersteuning van de sessies in de politieke markt een medewerker van de griffie aan als griffier van een sessie of is zelf griffier van een sessie.
5. **Bij verhindering of afwezigheid wordt de medewerker van de griffie vervangen door een door de raadsgriffier aangewezen op de griffie werkzame ambtenaar, of, in samenspraak met de gemeentesecretaris, een niet op de griffie werkzame ambtenaar.**
6. De griffier kan bij iedere sessie van de politieke markt aanwezig zijn.

Artikel 4a Het presidium

1. De raad heeft een presidium.
2. Het presidium bestaat uit een voorzitter, de waarnemend raadsvoorzitter en de andere leden die allen tevens sessievoorzitter zijn.
3. De griffier of diens vervanger is in elke vergadering van het presidium aanwezig.
4. Het presidium is bevoegd besluiten te nemen als meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden vertegenwoordigd is.
5. De leden van het presidium brengen bij besluiten ieder een stem uit. Bij het staken van de stemmen beslist de stem van de voorzitter van het presidium.
6. De raadsvoorzitter is adviserend lid van het presidium.
7. De griffier is secretaris van het presidium.
8. Het presidium stelt de voorlopige raadsagenda en de agenda's van de sessies op de politieke markt vast.
9. Het presidium heeft naast de taken als omschreven in dit reglement tot taak, het doen van aanbevelingen aan de raad inzake de organisatie van de werkzaamheden van de raad.
10. De vergaderingen van het presidium zijn niet openbaar.
11. Van de vergadering van het presidium wordt een openbare afsprakenlijst gemaakt.
12. De raadsvoorzitter kan voorstellen het college te verzoeken medewerkers van de gemeente uit te nodigen voor een vergadering van het presidium.

Artikel 4b Fractievoorzittersoverleg

1. Er is een fractievoorzittersoverleg dat wordt gevormd door de voorzitters van de fracties in de raad en de raadsvoorzitter die tevens voorzitter is;
2. Het fractievoorzittersoverleg komt bijeen op verzoek van de burgemeester en van een of meer van zijn leden;
3. Het fractievoorzittersoverleg vergadert voor het overige indien de leden dit nodig achten;
4. De griffier is secretaris van het fractievoorzittersoverleg;
5. Van het fractievoorzittersoverleg wordt een afsprakenlijst gemaakt. De lijst ligt voor de leden ter inzage bij de griffie.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe raadsleden; benoeming wethouders; fracties; fractievertegenwoordigers

Artikel 5a Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming raadsleden

1. Bij elke benoeming van een nieuw lid van de raad stelt de raad een commissie in bestaande uit drie leden van de raad. De commissie onderzoekt de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van nieuw benoemde leden en de processen-verbaal van de stembureaus.
2. De commissie brengt na haar onderzoek van de geloofsbrieven verslag uit aan de raad en doet daarbij een voorstel voor een besluit. In het verslag wordt indien van toepassing melding gemaakt van een minderheidsstandpunt.
3. Het onderzoek van het proces-verbaal van het centraal stembureau gebeurt in de laatste samenkomst van de raad in oude samenstelling na de verkiezingen.
4. Na een raadsverkiezing roept de raadsvoorzitter de toegelaten leden van de raad op om in de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
5. In geval van een tussentijdse vacaturevervulling roept de raadsvoorzitter een nieuw benoemd lid van de raad op voor de vergadering van de raad waarin over diens toelating wordt beslist om de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.

Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëdiging; benoeming wethouders

1. Bij elke benoeming van een wethouder stelt de voorzitter van de raad een commissie in bestaande uit drie leden van de raad en de voorzitter van de raad. **De griffier is secretaris van de commissie.**
2. De commissie verricht onderzoek naar de benoembaarheid van een of meer kandidaat-wethouders en adviseert de gemeenteraad schriftelijk hierover.
3. De kandidaat-wethouder overlegt de documenten en informatie die nodig zijn voor de in de hiernavolgende lid door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat-wethouder maakt bovendien alle overige door hem in dat verband relevant geachte informatie aan de commissie kenbaar.
4. De commissie toetst de van de kandidaat-wethouder ontvangen documenten en de overige schriftelijke en mondelinge gegeven informatie aan de hand van:
 - de benoembaarheid vereisten zoals opgenomen in de artikelen 36a en 10 Gemeentewet;
 - de vereisten omtrent onverenigbare functies zoals opgenomen in artikel 36b Gemeentewet;
 - de vereisten omtrent nevenfuncties zoals opgenomen in artikel 41b Gemeentewet;
 - de vereisten omtrent onverenigbare of verboden handelingen zoals opgenomen in de artikelen 41c en artikel 15 Gemeentewet;
 - de gedragscode voor politieke ambtsdragers van de gemeente Hengelo;
 - de op de functie van het beoogde wethouderschap gerichte verklaring omtrent gedrag (VOG);
 - de aangeleverde kopieën van onder andere getuigschriften, diploma's en certificaten van de opgegeven opleiding(en) en scholing.
5. De commissie verricht haar werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt opgemaakt.
6. De kandidaat-wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten.
7. De commissie brengt na haar onderzoek verslag uit aan de raad en geeft op basis van de beoordeelde informatie schriftelijk advies aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen kandidaat-wethouder. Indien de commissie niet unaniem is in haar oordeel wordt hiervan melding gemaakt in het advies.
8. In de vergadering van de raad waarin de wethouder wordt benoemd legt hij de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af.

Artikel 6a Fracties

1. De leden van de raad, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting van de raad als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in de raad deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de raad aan de raadsvoorzitter mee welke naam deze fractie in de raad zal voeren.
3. De raadsvoorzitter wordt zo spoedig mogelijk in kennis gesteld van de namen van degenen die als voorzitter van de fractie en als diens plaatsvervangers optreden.
4. Als één of meer raadsleden van één of meer fracties zich afsplitsen van hun fractie(s) of als één of meer raadsleden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie, wordt hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter. Als meerdere afgesplitste raadsleden gezamenlijk verder gaan, doen zij zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad onder welke achternaam hun groep kan worden aangeduid. De achternaam is één van de achternamen van de afgesplitste raadsleden.
5. Een afgesplitst raadslid wordt vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering na de mededeling ervan als bedoeld in lid 4, aangeduid met 'lid... *gevolgd door de achternaam*'.
6. Meerdere raadsleden die samen verder gaan, worden vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering na de mededeling ervan als bedoeld in lid 4, aangeduid met 'groep... *gevolgd door de achternaam van één van de raadsleden*'.
7. Een raadslid dat overstapt van een bestaande fractie naar een andere fractie wordt onder de naam van die andere fractie aangeduid.

Artikel 6b Fractievertegenwoordigers

1. Een raadsfractie kan namens de betreffende fractie een fractievertegenwoordiger voordragen voor benoeming door de raad. Deze fractievertegenwoordiger moet tijdens de laatste verkiezingen van de raad geplaatst zijn op de kandidatenlijst van de fractie.
2. Iedere fractie heeft recht op maximaal twee fractievertegenwoordigers.
3. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op een fractievertegenwoordiger.
4. Voor de toetsing aan de benoembaarheidsvereisten, bedoeld in het vijfde lid, is artikel 5a van dit reglement voor fractievertegenwoordigers van overeenkomstige toepassing.
5. De raadsvoorzitter nodigt de fractievertegenwoordigers van de raad uit om in dezelfde raadsvergadering als waarin zij worden benoemd de eed of verklaring en belofte af te leggen gelijk raadsleden doen zoals bedoeld in artikel 14 Gemeentewet.
6. De raad kan een fractievertegenwoordiger ontslaan op voorstel van de fractie op wiens voordracht de fractievertegenwoordiger is benoemd.
7. De zittingsperiode van een fractievertegenwoordiger eindigt in ieder geval aan het einde van de zittingsperiode van de raad.
8. **Artikel 45 lid 1 t/m 4 RvO is van overeenkomstige toepassing op een fractievertegenwoordiger.**

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen en verslaglegging

Artikel 7 Vergaderfrequentie, tijdstip en duur van de vergaderingen

1. De raadsvergaderingen worden bij aanvang van een kalenderjaar in een vergaderschema vastgelegd en vinden over het algemeen eens in de twee weken plaats op de woensdagavond, begint om 19.30 uur en eindigt uiterlijk om 22.00 uur. Het presidium kan in bijzondere gevallen een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen.
2. De politieke markt vindt in de regel plaats eens in de twee weken op de dinsdagavond en begint om 19.30 uur en eindigt uiterlijk om 22.30 uur. Het presidium kan in bijzondere gevallen een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. Deze sessies kunnen parallel verlopen, met een maximum van drie gelijktijdige sessies. Zij kunnen in tijdsduur van elkaar verschillen.
3. Indien de agenda van de raadsvergadering of politieke markt niet geheel kan worden afgehandeld, worden de niet behandelde respectievelijk niet afgehandelde agendapunten doorgeschoven naar de agenda van een volgende raadsvergadering of politieke markt.

Artikel 8 Oproep raadsvergadering en politieke markt

1. De raadsvoorzitter zendt tenminste negen dagen voor een raadsvergadering leden van de raad en de fractievertegenwoordigers een schriftelijke oproep onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering.
2. De voorlopige agenda van de raadsvergadering en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid van de Gemeentewet bedoelde stukken, worden tegelijkertijd met de schriftelijke oproep verzonden.
3. Indien een aanvullende agenda van de raadsvergadering wordt vastgesteld als bedoeld in artikel 9, vierde lid, van dit reglement, worden deze agenda en de daarop vermelde voorstellen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 48 uur voor aanvang van de vergadering aan de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers gezonden.
4. Het presidium zendt tenminste negen dagen voor een politieke markt de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers een schriftelijke oproep toe van de agenda van de politieke markt onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de markt.
5. De agenda van de politieke markt en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid van de Gemeentewet bedoelde stukken worden tegelijkertijd met de schriftelijke oproep verzonden.
6. Als omtrent de inhoud van stukken op grond van artikel 25, eerste of tweede lid van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, blijven deze stukken overeenkomstig lid 2 en 5 onder berusting van de griffier en verleent deze de raadsleden op verzoek inzage.

Artikel 9 Agenda

1. Voordat de schriftelijke oproep voor de raadsvergadering en politieke markt wordt verzonden, stelt het presidium de voorlopige agenda van de raadsvergadering en de agenda voor de politieke markt vast.
2. Bij aanvang van de raadsvergadering stelt de raad de agenda vast. Op voorstel van een lid van de raad of de raadsvoorzitter kan de raad bij de vaststelling van de agenda onderwerpen

aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren of de volgorde van behandeling van de agendapunten wijzigen.

3. Indien een raadslid/fractie de aard van een agendapunt wil wijzigen (bijvoorbeeld van **direct** hamerstuk naar besprekstuk) moet dit, met redenen omkleed, vóór 12.00 uur op de dag van de vergadering schriftelijk bij de griffie gemeld worden, zodat het betreffende agendapunt geagendeerd kan worden als besprekspunt: "voorstel zonder tussenkomst van Politieke Markt".
4. In spoedeisende gevallen kan de raadsvoorzitter na het verzenden van de schriftelijke oproep tot uiterlijk 48 uur voor de aanvang van een raadsvergadering een aanvullende agenda opstellen.
5. Een met redenen omkleed, schriftelijk verzoek tot het agenderen van een onderwerp te behandelen tijdens een politieke markt kan bij het presidium worden ingediend door: a. raadsleden en fractievertegenwoordigers, b. de leden van het college, c. burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
6. In spoedeisende gevallen kunnen raadsleden en de raadsvoorzitter wijzigingsvoorstellen op de agenda van de politieke markt schriftelijk via de griffie indienen bij het presidium, uiterlijk vrijdagochtend 10.00 uur voorafgaand aan de betreffende Politieke Markt. Het presidium beslist uiterlijk de daaropvolgende maandagochtend 10.00 uur over ingediend verzoek. Van wijzigingen op de agenda wordt zo spoedig mogelijk openbare kennisgeving gedaan.
7. Wanneer de raad een onderwerp onvoldoende voor de raadsvergadering voorbereid acht, kan hij het onderwerp verwijzen naar de Politieke Markt of aan het college nadere inlichtingen of advies vragen.

Artikel 10 De leden van het college en de gemeentesecretaris

1. De leden van het college hebben een doorlopende uitnodiging om in de raadsvergadering aan aanwezig te zijn en aan de beraadslagingen deel te nemen, tenzij de raadsvoorzitter anders beslist.
2. De leden van het college en de gemeentesecretaris hebben een doorlopende uitnodiging om op de Politieke Markt aanwezig te zijn en aan de beraadslagingen deel te nemen, tenzij het presidium anders beslist.

Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken

1. Stukken, die ter toelichting van de onderwerpen of voorstellen op de agenda dienen, worden gelijktijdig met het verzenden van de schriftelijke oproep voor een ieder op het stadhuis ter inzage gelegd en gepubliceerd op de gemeentelijke website. De raadsvoorzitter maakt van de ter inzagelegging melding in de openbare kennisgeving bedoeld in artikel 12 van dit reglement. Indien na het verzenden van de schriftelijke oproep stukken ter inzage worden gelegd, wordt hiervan mededeling gedaan aan de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers en zo mogelijk in een openbare kennisgeving.
2. Het origineel van een ter inzage gelegd stuk wordt niet buiten het stadhuis gebracht.
3. Indien omtrent stukken op grond van artikel 25 van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, blijven deze stukken in afwijking van het eerste lid, onder berusting van de griffier en verleent de griffier de leden van de raad en fractievertegenwoordigers inzage.
4. **Stukken als bedoeld in lid 1 en als bedoeld in artikel 37 lid 7 zijn gedurende 6 jaar na behandeling in de betreffende vergadering digitaal opvraagbaar. Oudere stukken zijn opvraagbaar via de griffie en/of via het gemeentearchief.**

Artikel 12 Openbare kennisgeving

1. De raadsvergadering en Politieke Markt worden door aankondiging in of één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen, op de vooraankondigingen in de door de gemeente gebruikelijke wijze en door plaatsing op de gemeentelijke website openbaar gemaakt.
2. De openbare kennisgeving vermeldt: a. de datum, aanvangstijd en plaats van de raadsvergadering en Politieke Markt en b. de wijze waarop en de plaats waar een ieder de voorlopige agenda van de raadsvergadering en de agenda van de Politieke Markt en de daarbij behorende stukken kan inzien.
3. De (voorlopige) agenda en de daarbij behorende stukken worden, indien digitaal beschikbaar, op de gemeentelijke website geplaatst. Dit met uitzondering van de stukken als bedoeld in artikel 11 lid 3.
4. **In spoedeisende gevallen kan de openbare kennisgeving uitsluitend langs elektronische weg plaatsvinden.**

Artikel 13 Besluitenlijst / audioverslag

1. Van de raadsvergadering en de Politieke Markt worden een besluitenlijst en een digitale geluidsopname gemaakt.
2. De besluitenlijst van de raadsvergadering en de Politieke Markt wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de griffier. De besluitenlijst wordt zo snel mogelijk na de laatstgehouden vergadering ter beschikking gesteld aan raadsleden,

fractievertegenwoordigers en het college. Daarnaast wordt van de besluitenlijst openbare kennisgeving gedaan op de website.

3. Een digitale geluidsopname van de raadsvergadering en Politieke Markt wordt zo spoedig mogelijk na de laatstgehouden vergadering op de gemeentelijke website gepubliceerd.
4. De leden van de raad, de raadsvoorzitter, het college en de griffier hebben het recht binnen drie dagen na publicatie van de besluitenlijst een voorstel tot wijziging ervan bij de griffier in te dienen, indien de besluitenlijst naar hun oordeel onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen besloten is.
5. Indien er binnen drie dagen na publicatie van de besluitenlijst geen voorstel tot wijziging is ingediend, wordt de besluitenlijst geacht definitief te zijn vastgesteld.
6. Indien er binnen drie dagen na publicatie van de besluitenlijst voorstellen tot wijziging zijn ingediend, beslist het presidium over de voorgestelde wijziging(en). Daarna stelt het presidium, met inachtneming van de beslissing over de voorgestelde wijziging(en), de besluitenlijst definitief vast. De besluitenlijst wordt direct daarna ter beschikking gesteld aan raadsleden, fractievertegenwoordigers en college en op de gemeentelijke website gepubliceerd, dit laatste met uitzondering van besluiten op grond van artikel 25, eerste of tweede lid van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd.
7. De besluitenlijst houdt in:
 - a.
 1. met betrekking tot de raadsvergadering: de namen van de voorzitter, de griffier, de gemeentesecretaris, de wethouders en de ter vergadering aanwezige leden, alsmede de namen van de leden die afwezig waren en van overige personen die het woord gevoerd hebben;
 2. met betrekking tot de sessies in de Politieke Markt: de namen van de sessievoorzitter, de sessiedeelnemers en de op grond van artikel 3 vierde lid aangewezen griffier van de sessie;
 - b. een vermelding van de onderwerpen die aan de orde zijn geweest met een korte toelichting hierop;
 - c. het besluit van de raadsvergadering respectievelijk sessie;
 - d. een overzicht van het verloop van elke stemming in de raadsvergadering, met vermelding bij hoofdelijke stemming van de namen van de leden die voor of tegen stemden, onder aantekening van de namen van de leden die zich overeenkomstig de Gemeentewet van stemming hebben onthouden en met vermelding van de stemverklaringen;
 - e. het besluit van de ingediende initiatiefvoorstellen en ter raadsvergadering ingediende burgerinitiatief- voorstellen, voorstellen van orde, moties, amendementen en subamendementen;
 - f. bij het desbetreffende agendapunt de naam en de hoedanigheid van die personen aan wie het op grond van het bepaalde in artikel 23 van dit reglement door de raad is toegestaan deel te nemen aan de beraadslagingen.
8. Het verslag, als bedoeld in lid 1, en de besluitenlijst, als bedoeld in lid 2, zijn gedurende 6 jaar na behandeling in de betreffende vergadering digitaal opvraagbaar. Oudere stukken zijn opvraagbaar via de griffie en/of via het gemeentearchief.

Artikel 14 Ingekomen stukken

1. Bij de raad ingekomen stukken niet zijnde concept-raadsvoorstellen en - besluiten, waaronder schriftelijke mededelingen van het college aan de raad, worden door de griffier op een lijst geplaatst met een voorstel tot wijze van afdoening. Deze lijst wordt tenminste één keer in de twee weken met de beschikbare digitale bestanden aan de leden van de raad digitaal beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt een schriftelijke set met bijbehorende stukken bij de griffie ter inzage gelegd.
2. Binnen twee weken na het beschikbaar stellen van de lijst van ingekomen stukken kan een raadslid via de griffier aan het presidium gemotiveerd een andere wijze van afdoening van een stuk voorstellen. Het presidium beslist over dit voorstel en maakt, indien besloten wordt tot een andere wijze van afdoening, dit kenbaar aan de raadsleden.
3. Indien er binnen twee weken na het beschikbaar stellen van de lijst van ingekomen stukken geen ander voorstel tot afdoening wordt ingediend, wordt geacht door de raad te zijn ingestemd met het in het eerste lid genoemde voorstel tot wijze van afdoening.
4. Nadat de wijze van afdoening vaststaat wordt de lijst ingekomen stukken met de beschikbare digitale bestanden op de website gedurende één jaar gepubliceerd.
5. Ingekomen stukken van natuurlijke personen worden geanonimiseerd op de openbare versie van de Lijst Ingekomen Stukken geplaatst. Bij de opvraag en het ter beschikking stellen van deze ingekomen stukken worden deze geanonimiseerd in lijn met de voorschriften uit de AVG.

Artikel 15 Presentielijst raadsvergadering

Bij binnenkomst in de vergaderzaal tekent ieder lid van de raad onmiddellijk de presentielijst. Aan het einde van elke vergadering wordt die lijst door de raadsvoorzitter en de griffier door ondertekening vastgesteld.

Artikel 16 Zitplaatsen

1. De raadsvoorzitter, de leden van de raad en de griffier hebben een vaste zitplaats, door de raadsvoorzitter bij aanvang van iedere nieuwe zittingsperiode van de raad aangewezen.
2. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan de raadsvoorzitter de indeling herzien na overleg in het presidium.
3. De raadsvoorzitter draagt zorg voor een zitplaats voor de wethouders, gemeentesecretaris en overige personen, die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 17 Opening raadsvergadering: quorum

1. De raadsvoorzitter opent de vergadering op het vastgestelde uur, indien het daarvoor door de wet vereiste aantal leden van de raad blijkt de presentielijst aanwezig is.
2. Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip niet het vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de raadsvoorzitter, na voorlezing van de namen van de afwezige leden, dag en uur van de volgende vergadering, met inachtneming van artikel 20 van de Gemeentewet.

Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming

Alvorens de geagendeerde onderwerpen aan de orde te stellen deelt de raadsvoorzitter mede bij welk lid van de raad de hoofdelijke stemming zal beginnen. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentielijst aangewezen. Bij het daar genoemde lid begint de hoofdelijke stemming.

Artikel 19 Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij de raad anders beslist.
2. Elke spreektermijn wordt door de raadsvoorzitter afgesloten.
3. Een lid mag in een termijn niet meer dan één maal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel.
4. Het derde lid is niet van toepassing op:
 - a. het lid dat een (sub)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend, voor wat betreft dat amendement, die motie of dat voorstel en
 - b. de rapporteur van een door de raad ingestelde commissie.
5. Bij de bepaling hoeveel keren een lid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend een interruptie of het spreken over een persoonlijk feit of een voorstel van orde.
6. Het presidium kan in afwijking van het voorgaande voorstellen doen over de wijze van behandeling van een onderwerp in de raadsvergadering in de vorm van een bespreekvoorstel. Een dergelijk voorstel maakt deel uit van de in artikel 9 en 11 van dit reglement genoemde stukken.

Artikel 20 Spreektijd

1. Een lid van de raad alsmede de raadsvoorzitter kan een voorstel doen over de spreektijd van de leden en de overige aanwezigen.
2. Het presidium kan in een bespreekvoorstel een voorstel doen over de spreektijd van de leden en de overige aanwezigen. Een dergelijk voorstel maakt onderdeel uit van de in artikel 9 en 11 van dit reglement genoemde stukken.

Artikel 21 Vervallen

Artikel 22 Beraadslaging

1. De raad kan op voorstel van de raadsvoorzitter of een lid van de raad beslissen over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
2. De raad kan op voorstel van de raadsvoorzitter of een lid van de raad beslissen over één of meer voorstellen of onderwerpen gezamenlijk te beraadslagen.
3. Op verzoek van een lid van de raad of op voorstel van de raadsvoorzitter kan de raad besluiten de beraadslaging voor een door hem te bepalen tijd te schorsen teneinde het college of de leden de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is. Degene die de schorsing heeft gevraagd, heeft na de hervatting als eerste het woord.

Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen

1. De raad kan bepalen dat anderen dan de in de vergadering aanwezige leden van de raad, de wethouder, de gemeentesecretaris, de griffier en de raadsvoorzitter deelnemen aan de beraadslaging.
2. Een beslissing daartoe wordt op voorstel van de raadsvoorzitter of één der leden van de raad genomen alvorens met de beraadslaging ten aanzien van het aan de orde zijnde agendapunt een aanvang wordt genomen.

Artikel 24 Stemverklaring

Na het sluiten van de beraadslaging en nadat de raad gestemd heeft, heeft ieder lid het recht zijn uitgebrachte stem kort te motiveren.

Artikel 25 Beslissing

1. Wanneer de raadsvoorzitter vaststelt, dat een onderwerp of voorstel voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging, tenzij de raad anders beslist.
2. Nadat de beraadslaging is gesloten, vindt na een stemming over eventuele amendementen, de stemming plaats over het voorstel, zoals het dan luidt, in zijn geheel tenzij geen stemming wordt gevraagd.
3. Voordat de stemming over het voorstel in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de raadsvoorzitter het voorstel over de te nemen eindbeslissing.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen in de raadsvergadering

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming

1. De raadsvoorzitter vraagt of stemming wordt verlangd. Indien geen stemming wordt gevraagd en ook de raadsvoorzitter dit niet verlangt, stelt de raadsvoorzitter vast dat het voorstel zonder stemming is aangenomen.
2. In de vergadering aanwezige leden kunnen aantekening in de besluitenlijst vragen, dat zij geacht worden te hebben tegengestemd of overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet niet aan de stemming te hebben deelgenomen.
3. Als een raadslid om stemming of hoofdelijke stemming vraagt doet de raadsvoorzitter daarvan mededeling aan de raad.
4. De stemming geschiedt bij handopsteking.
5. Bij hoofdelijke stemming roept de raadsvoorzitter leden van de raad bij naam op hun stem uit te brengen. De stemming begint bij het raadslid dat daarvoor overeenkomstig artikel 18 is aangewezen. Vervolgens geschiedt de oproeping naar de volgorde van de presentielijst.
6. Bij hoofdelijke stemming brengen ter vergadering aanwezige raadsleden, tenzij zij overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet niet aan de stemming deel behoren te nemen, hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging.
7. Heeft een lid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft. Bemerkt het lid zijn vergissing pas later, dan kan hij nadat de raadsvoorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt aantekening vragen dat hij zich heeft vergist. In de uitslag van de stemming brengt dit geen verandering.
8. De raadsvoorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.

Artikel 27 Stemming over amendementen en moties

1. Indien een amendement op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.
2. Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.
3. Indien twee of meer amendementen of subamendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de raadsvoorzitter de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
4. Nadat over alle amendementen is gestemd, vindt de eindstemming over het voorstel plaats. In het geval de amendementen zijn aangenomen, vindt de eindstemming plaats over het voorstel zoals dat luidt met inachtneming van de amendementen.
5. Indien aangaande een aanhangig voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over de motie(s) gestemd en vervolgens over het voorstel.
6. Indien over een aanhangig voorstel zowel een motie als een (sub)amendement is ingediend, wordt eerst over het amendement gestemd overeenkomstig de eerste vier leden van dit artikel. Vervolgens wordt over de motie gestemd en dan vindt de eindstemming plaats over het voorstel zoals dat luidt met inachtneming van de amendementen.

Artikel 28 Stemming over personen

1. Wanneer een stemming over personen voor het doen van een voordracht of het opstellen van een voordracht of aanbeveling moet plaatshebben, benoemt de raadsvoorzitter drie leden tot stembureau.
2. Ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet op grond van de Gemeentewet van stemming moet onthouden is verplicht een stembriefje in te leveren. De stembriefjes dienen identiek te zijn.
3. Er hebben zoveel stemmingsplaatsen als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. De raad kan op voorstel van de raadsvoorzitter beslissen dat bepaalde stemmingsplaatsen worden samengevat op één briefje.
4. Het stembureau onderzoekt of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal leden dat ingevolge het tweede lid verplicht is een stembriefje in te leveren. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn worden de stembriefjes vernietigd zonder deze te openen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
5. Voor het bepalen van de volstreekte meerderheid als bedoeld in artikel 30 van de Gemeentewet worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die leden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt verstaan:
 - a. een blanco ingevuld stembriefje,
 - b. een ondertekend stembriefje,
 - c. een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld, tenzij de stemming verschillende vacatures betreft,
 - d. een stembriefje waarbij, indien het een benoeming op voordracht betreft, op een persoon wordt gestemd die niet is voorgedragen,
 - e. een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
6. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist de raad, op voorstel van de raadsvoorzitter.
7. Onder verantwoordelijkheid van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

Artikel 29 Herstemming over personen

1. Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstreekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatshebben.
3. Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 30 Beslissing door het lot

1. Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben, door de raadsvoorzitter op afzonderlijke, geheel gelijke, briefjes geschreven.
2. Deze briefjes worden, nadat zij door het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponneerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de raadsvoorzitter een van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is gekozen.

Paragraaf 4 Orde van de Politieke Markt

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en consulterend karakter

1. De sessies op de Politieke Markt zijn:
 - a. gericht op beeldvorming, al dan niet ter voorbereiding op een besluit, waarin in verschillende werkvormen bijgedragen wordt aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.
 - b. gericht op oordeelsvorming en bereiden de besluitvorming van de raad voor of draagt anderszins bij aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.
 - c. consulterend van aard. Het college kan een stuk / vraag voorleggen aan de raad waarover zij de mening van de raad vraagt, maar waaruit niet gelijk een oordeel of besluitvorming door de raad volgt.
2. Een sessie op de Politieke Markt is gericht op actieve deelname door een raadslid of fractievertegenwoordiger, of op het door hen kennis kunnen nemen van hetgeen door anderen wordt gepresenteerd.

Artikel 32 Vaststellen behandelvoorstel

1. Het presidium stelt ten behoeve van de afzonderlijke sessies in de Politieke Markt doel en wijze van behandeling evenals het voorgestelde resultaat vast in een behandelvoorstel. Het behandelvoorstel maakt onderdeel uit van de in artikel 9 en 11 genoemde, bij de agenda behorende, stukken.
2. Wijzigingsvoorstellen op het behandelvoorstel voor een sessie in de Politieke Markt dienen schriftelijk en met redenen omkleed via de griffie te worden ingediend bij het presidium, uiterlijk op de vrijdagochtend om 10.00 uur voorafgaand aan de betreffende Politieke Markt. Het presidium beslist uiterlijk de daaropvolgende maandagochtend 10.00 uur over het ingediende verzoek. Een eventuele wijziging wordt uiterlijk 24 uur van tevoren op de website gepubliceerd. Indien er geen wijzigingsverzoeken zijn ingediend, wordt het behandelvoorstel vrijdagochtend om 10.00 uur geacht definitief te zijn vastgesteld.

Artikel 33 Openbaarheid

1. De sessies in de Politieke Markt zijn openbaar.
2. In bijzondere gevallen kan het presidium besluiten dat een sessie in beslotenheid begint, gelet op een belang als bedoeld in artikel 10 Wet openbaarheid van bestuur en gelet op artikel 86 Gemeentewet.

Artikel 33A Opening sessie en quorum

1. Een sessie wordt niet geopend voordat blijkt dat de presentielijst meer dan de helft van het aantal gekozen fracties door of een raadslid of een fractievertegenwoordiger vertegenwoordigd zijn.
2. Als op grond van het eerste lid een sessie niet geopend kan worden, beslist het presidium in zijn eerstvolgende vergadering over het al dan niet opnieuw agenderen van een sessie.

Artikel 34 Sessievoorzitter

1. De sessievoorzitter draagt zorg voor behandeling van een agendapunt conform het bespreekvoorstel.
2. Aan het eind van de door hem voorgezeten sessie vat de sessievoorzitter de uitkomst van de sessie samen en formuleert een conclusie ten behoeve van de besluitenlijst.

Artikel 35 Sessiedeelnemers en fractievertegenwoordigers

1. Van een fractie kunnen meerdere raadsleden of fractievertegenwoordigers aan een beeldvormende sessie deelnemen.
2. Van een fractie kan één raadslid of fractievertegenwoordiger aan een oordeelsvormende sessie deelnemen.
3. Het presidium kan in bijzondere gevallen bepalen dat er bij een oordeelsvormende sessie meer deelnemers per fractie mogen zijn.
4. In het bespreekvoorstel kan opgenomen worden dat naast raadsleden, fractievertegenwoordigers, collegeleden en gemeentesecretaris, derden deelnemen aan de sessie.

Artikel 36 Uitkomst van een sessie

1. Iedere sessie leidt tot een concrete uitkomst, waarbij tevens over verdere stappen wordt geadviseerd aan het presidium.
2. Mogelijke uitkomsten van een sessie zijn:
 - a. een voorstel is besluitrijp als hamerstuk in de raad;
 - b. een voorstel is besluitrijp als bespreekstuk in de raad, waarbij aangegeven dient te worden over welke punten dit debat nog moet gaan;
 - c. een voorstel gaat over verdere informatie of aanpassing terug naar het college;
 - d. anderszins.
3. In een sessie vinden geen stemmingen plaats, met uitzondering van stemmingen over geheimhouding als bedoeld in artikel 53 van dit reglement en met betrekking tot de orde als bedoeld in artikel 38 van dit reglement.
4. Bij een stemming in een politieke markt heeft elke aanwezige fractie, afgesplitste groep of afgesplitst lid één gelijkwegende stem.

Artikel 37 Spreekrecht

Bij openbare sessies in de Politieke Markt kunnen aanwezige toehoorders het woord voeren. Daarbij gelden de volgende bepalingen:

1. De sessievoorzitter vraagt bij aanvang van de sessie wie van de toehoorders gebruik willen maken van het spreekrecht.
2. De spreektijd van een toehoorder bij consulerende en oordeelsvormende sessies bedraagt maximaal 5 minuten. De sessievoorzitter is bevoegd de spreektijd in bijzondere gevallen te verlengen of in te korten.

3. De sessievoorzitter geeft de toehoorders die zich daarvoor hebben opgegeven het eerst het woord.
4. De sessiedeelnemers kunnen vervolgens aanvullende vragen stellen die door de betrokken toehoorders worden beantwoord.
5. Daarna wordt de sessie conform bespreekvoorstel voortgezet.
6. Het presidium kan in bijzondere gevallen bepalen dat er bij een sessie geen spreekrecht is en legt dit vast in het bespreekvoorstel.
7. De betrokken toehoorders die het woord voeren worden voorafgaand aan de sessie gewezen op de publicatie van hun naam in het audioverslag en het rapport van de politieke markt. Indien de betrokken toehoorder dat aangeeft, wordt zijn naam geanonimiseerd. Ditzelfde geldt voor de gegevens van toehoorders die zij in aanvullende documentatie aan de raadsleden ter beschikking stellen.

Artikel 38 Handhaving orde

1. De sessievoorzitter handhaaft de orde in de sessie.
2. Hij kan de raadsleden en fractievertegenwoordigers die aan de sessie deelnemen voorstellen om een aan de sessie deelnemend raadslid of fractievertegenwoordiger of een lid van het college, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het betreffende raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college de vergadering onmiddellijk. Zo nodig doet de sessievoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan het betreffende raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de sessies worden ontzegd.
3. Hij roept de raadsleden, fractievertegenwoordigers en leden van het college tot de orde als deze zich in beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen uitlaten, afwijken van het in behandeling zijnde onderwerp, andere sessiedeelnemers herhaaldelijk interrumpen, dan wel anderszins de orde verstoren. Raadsleden, fractievertegenwoordigers en leden van het college die hieraan geen gevolg geven kunnen door hem het woord ontnomen worden over het aanhangige onderwerp.
4. Hij kan ter handhaving van de orde de sessie voor een door hem te bepalen tijd schorsen en, als na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord, de sessie sluiten.
5. Hij roept andere sessiedeelnemers en toehoorders (niet zijnde raadsleden of fractievertegenwoordigers en leden van het college) tot de orde als deze zich in beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen uitlaten, afwijken van het in behandeling zijnde onderwerp, andere sessiedeelnemers herhaaldelijk interrumpen, dan wel anderszins de orde verstoren. Sessiedeelnemers en toehoorders (niet zijnde raadsleden of fractievertegenwoordigers en leden van het college) die hieraan geen gevolg geven kunnen door hem het woord ontnomen worden over het aanhangige onderwerp. Zo nodig doet de sessievoorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan de betreffende sessiedeelnemer en toehoorder (niet zijnde raadslid of fractievertegenwoordiger of lid van het college) bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de sessies worden ontzegd.
6. De artikelen 20(spreektijd), en 22(beraadslaging) van dit reglement zijn van overeenkomstige toepassing op de orde van de Politieke Markt.

Hoofdstuk 4 Recht van leden

Artikel 39 Amendementen

1. Ieder lid van de raad kan tot het sluiten van de beraadslagingen in de raadsvergadering amendementen indienen. Een amendement kan het voorstel inhouden om een geagendeerd voorstel in één of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden. Alleen beraadslaagd kan worden over amendementen die ingediend zijn door leden van de raad, die de presentielijst getekend hebben en in de vergadering aanwezig zijn.
2. Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is bevoegd op het amendement dat door een lid is ingediend, een wijziging voor te stellen (subamendement).
3. Elk (sub)amendement en elk voorstel moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de raadsvoorzitter worden ingediend, tenzij de voorzitter - met het oog op het eenvoudige karakter van het voorgestelde - oordeelt, dat met een mondelinge indiening kan worden volstaan.
4. Intrekking, door de indiener(s), van het (sub)amendement is mogelijk, totdat de besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Artikel 40a Moties

1. Ieder lid van de raad kan in de raadsvergadering een motie indienen.
2. Een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de raadsvoorzitter worden ingediend.

3. De behandeling van een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt tegelijk met de beraadslaging over dat onderwerp of voorstel plaats.
4. Intrekking door de indiener(s) van de motie is mogelijk totdat de besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden.

Artikel 40 b Motie vreemd (motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp)

1. Ieder lid van de raad kan in de raadsvergadering een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp indienen.
2. Een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de raadsvoorzitter worden ingediend
3. De behandeling van een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende onderwerpen zijn behandeld.
4. De indiener van de motie vreemd voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden van de raad, de burgemeester en de wethouders niet meer dan eenmaal, tenzij de raad anders beslist.

Artikel 41 Voorstellen van orde

1. De raadsvoorzitter en ieder lid van de raad kan tijdens de raadsvergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. De sessievoorzitter en iedere sessiedeelnemer kunnen tijdens een sessie in de Politieke Markt een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
3. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering respectievelijk die van de sessie in de Politieke Markt betreffen.
4. Over een voorstel van de orde beslissen de leden van de raad, respectievelijk sessiedeelnemers terstond.

Artikel 42 Initiatiefvoorstel

1. Raadsleden dienen initiatiefvoorstellen schriftelijk in bij de voorzitter. Deze brengt een ingediend voorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van het college.
2. Het college kan binnen 30 dagen nadat het ter kennis is gesteld van een voorstel schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen;
3. Een voorstel wordt nadat het college schriftelijk wensen of bedenkingen ter kennis van de raad heeft gebracht of kenbaar heeft gemaakt hiertoe niet te zullen overgaan, dan wel nadat de in het tweede lid gestelde termijn is verlopen op de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering geplaatst, tenzij de schriftelijke oproep hiervoor reeds verzonden is. In dat geval wordt het voorstel op de agenda van de daaropvolgende raadsvergadering geplaatst.

Artikel 43 Collegevoorstel

1. Een voorstel voor een verordening of een ander voorstel van het college aan de raad, dat vermeld staat op de agenda van de raadsvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van de raad.
2. Indien de raad van oordeel is dat een voorstel als bedoeld in het eerste lid voor advies terug aan het college moet worden gezonden, bepaalt het presidium in welke vergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 44 Interpellatie

1. Het verzoek tot het houden van een interpellatie in de raadsvergadering wordt, behoudens in naar het oordeel van de raadsvoorzitter spoedeisende gevallen, ten minste 48 uur voor het begin van de raadsvergadering schriftelijk bij de raadsvoorzitter ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.
2. De raadsvoorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad, het college en de burgemeester. Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering wordt het verzoek in stemming gebracht. Bij toestemming van de raad bepaalt de raad op welk tijdstip tijdens de vergadering de interpellatie zal worden gehouden.
3. **Behandeling geschiedt in twee termijnen waarbij de interpellant in elke termijn als eerste het woord voert, gevolgd door de overige leden van de raad en burgemeester en wethouders. Interrupties zijn toegestaan.**

Artikel 45 Schriftelijke vragen

1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien. Bij de vragen wordt aangegeven, of schriftelijke of mondelinge beantwoording wordt verlangd. Vragen die niet voldoen aan het hiervoor gestelde worden per omgaande aan de indiener teruggestuurd.

2. De vragen worden bij de griffier ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en het college of de burgemeester worden gebracht.
3. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen 30 dagen nadat de vragen zijn binnengekomen. Mondelinge beantwoording vindt plaats in de eerstvolgende raadsvergadering. Indien beantwoording niet binnen deze termijnen kan plaatsvinden, stelt het verantwoordelijk lid van het college of de burgemeester de vragensteller hiervan gemotiveerd in kennis, waarbij de termijn aangegeven wordt waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Dit bericht wordt behandeld als een antwoord.
4. De antwoorden worden door (het verantwoordelijk lid van) het college of de burgemeester via de griffier aan de leden van de raad medegedeeld.
5. De vragensteller kan, bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende raadsvergadering en bij mondelinge beantwoording in dezelfde raadsvergadering, na de behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen, nadere inlichtingen vragen omtrent het door de burgemeester of door het college gegeven antwoord, tenzij de raad anders beslist.

Artikel 46A Vragenkwartier

1. Elke raadsvergadering is er een vragenkwartier, tenzij er bij de voorzitter geen vragen zijn ingediend. In bijzondere gevallen kan het presidium bepalen dat het vragenkwartier op een ander tijdstip wordt gehouden. De raadsvoorzitter bepaalt op welk tijdstip het vragenkwartier eindigt.
2. Het lid van de raad dat tijdens het vragenkwartier vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk om 9.00 uur op de dag van de aanvang van de raadsvergadering bij de griffie die de raadsvoorzitter inlicht. De raadsvoorzitter kan na overleg met het presidium weigeren een onderwerp tijdens het vragenkwartier aan de orde te stellen, indien hij het onderwerp niet voldoende nauwkeurig acht aangegeven, of indien het onderwerp in de raadsvergadering op diezelfde dag aan de orde komt.
3. De raadsvoorzitter bepaalt de volgorde, waarin aangemelde onderwerpen tijdens het vragenkwartier aan de orde worden gesteld.
4. De raadsvoorzitter bepaalt per onderwerp de spreektijd voor de vragensteller, voor het college, voor de burgemeester en voor de overige leden van de raad.
5. Per onderwerp wordt aan de vragensteller het woord verleend om één of meer vragen aan het college of de burgemeester te stellen en een toelichting daarop te geven.
6. Na de beantwoording door het college of de burgemeester krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
7. Vervolgens kan de raadsvoorzitter aan andere leden van de raad het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan het college of de burgemeester vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
8. Tijdens het vragenkwartier kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 46B Bestuurlijke actualiteiten van het college

1. Elke raadsvergadering is er een agendapunt bestuurlijke actualiteiten van het college, tenzij er bij de voorzitter geen bestuurlijke actualiteiten zijn ingediend. In bijzondere gevallen kan het presidium bepalen dat het vragenkwartier op een ander tijdstip wordt gehouden. De raadsvoorzitter bepaalt op welk tijdstip het vragenkwartier eindigt.
2. Het college meldt het onderwerp van de bestuurlijke actualiteit(en) uiterlijk om 12.00 uur op de dag van de aanvang van de raadsvergadering bij de raadsvoorzitter en de griffie. De raadsvoorzitter kan na overleg met het presidium weigeren een onderwerp tijdens de het agendapunt bestuurlijke actualiteiten aan de orde te stellen, indien hij het onderwerp niet voldoende nauwkeurig acht aangegeven, of indien het onderwerp in de raadsvergadering op diezelfde dag aan de orde komt.
3. De raadsvoorzitter bepaalt de volgorde, waarin aangemelde bestuurlijke actualiteiten tijdens dit agendapunt aan de orde worden gesteld.
4. De raadsvoorzitter bepaalt per onderwerp de spreektijd voor het lid van het college en voor de leden van de raad.
5. Per onderwerp wordt aan de raadsleden één keer het woord verleend om één of meer vragen aan het lid van het college te stellen en een toelichting op zijn vraag te geven.
6. Na de beantwoording van de vragen door het lid van het college sluit de raadsvoorzitter het agendapunt af.
7. Tijdens het agendapunt bestuurlijke actualiteiten van het college kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 47 Inlichtingen

1. Indien een lid van de raad over een onderwerp inlichtingen als bedoeld in de artikelen 169, derde lid, en 180, derde lid van de Gemeentewet verlangt, wordt een verzoek daartoe door tussenkomst van de griffier schriftelijk ingediend bij het college dan wel de burgemeester.

2. De griffier draagt er zorg voor dat de overige leden van de raad een afschrift van dit verzoek krijgen.
3. De verlangde inlichtingen worden mondeling of schriftelijk in de eerstvolgende of in de daarop volgende raadsvergadering gegeven.
4. De gestelde vragen en het antwoord vormen een agendapunt voor de vergadering, waarin de antwoorden zullen worden gegeven.

Hoofdstuk 5 Begroting en rekening

Artikel 48 Procedure begroting

Onverminderd het bepaalde in de Gemeentewet geschiedt de voorbereiding, het onderzoek, de behandeling en de vaststelling van de begroting volgens een procedure die de raad, op voorstel van het presidium, vaststelt.

Artikel 49 Procedure jaarrekening

Onverminderd het bepaalde in de Gemeentewet geschiedt de voorbereiding en het onderzoek van de jaarrekening en het jaarverslag, alsmede de vaststelling van de jaarrekening en van een eventueel indemniteitsbesluit volgens een procedure die de raad, op voorstel van het presidium, vaststelt.

Hoofdstuk 6 Lidmaatschap van andere organisaties

Artikel 50 Verslag en verantwoording

1. Een lid van de raad, een wethouder, de burgemeester of de secretaris, die door de gemeenteraad is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam of van een ander gemeenschappelijk orgaan, ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, heeft het recht om voor het sluiten van de raadsvergadering verslag te doen over zaken die in het algemeen bestuur als bedoeld aan de orde zijn. Voor bespreking van dit verslag kan de raadsvoorzitter verwijzen naar het presidium ten behoeve van agendering in de Politieke Markt.
2. Ieder lid van de raad kan aan een persoon als bedoeld in het eerste lid, schriftelijke vragen stellen. De regels voor het stellen van schriftelijke vragen, vastgesteld in artikel 45, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Wanneer een lid van de raad een persoon als bedoeld in het eerste lid ter verantwoording wenst te roepen over zijn wijze van functioneren als zodanig, besluit de raad over het toestaan daarvan. De regels voor het vragen van inlichtingen, vastgesteld in artikel 47, zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op andere organisaties of instituties, waarin de raad één van zijn leden heeft benoemd.

Hoofdstuk 7 Besloten vergadering

Artikel 51 Algemene bepaling

Op een besloten raadsvergadering of sessie in de Politieke Markt zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voorzover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering of sessie.

Artikel 52 Verslag besloten sessie en/of raadsvergadering

1. Een verslag van een besloten raadsvergadering ligt uitsluitend voor de raadsleden en overige deelnemers aan de betreffende raadsvergadering bij de griffie ter inzage. De deelnemers worden van de ter inzage legging op de hoogte gesteld.
2. Een verslag van een besloten sessie in de Politieke Markt ligt uitsluitend voor raadsleden en sessiedeelnemers aan de betreffende sessie ter inzage bij de griffie. De deelnemers worden van de terinzagelegging op de hoogte gesteld.
3. De leden van de raad, de raadsvoorzitter, het college, de sessiedeelnemers en de griffier hebben het recht binnen drie dagen na ter inzage legging een voorstel tot wijziging bij de griffier in te dienen, indien het verslag onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen besloten is.
4. Indien er binnen drie dagen na ter inzage legging van het verslag geen voorstel tot wijziging is ingediend, wordt het verslag geacht definitief te zijn vastgesteld.
5. Indien er binnen drie dagen na ter inzage legging van het verslag voorstellen tot wijziging zijn ingediend, beslist het presidium over (de) voorgestelde wijziging(en). Daarna stelt het presidium het verslag, met inachtneming van de beslissing over de voorgestelde wijziging(en), definitief vast.
6. De vastgestelde verslagen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

Artikel 53 Geheimhouding

Voor de afloop van de besloten raadsvergadering of sessie beslissen de raad respectievelijk sessiedeelnemers overeenkomstig artikel 25, eerste lid, van de Gemeentewet of omtrent de inhoud van de stukken en het verhandelde geheimhouding zal gelden. De raad en de sessiedeelnemers kunnen besluiten de geheimhouding op te heffen.

Artikel 54 Opheffing geheimhouding

Indien de raad op grond van artikel 25, derde en vierde lid, artikel 55, tweede en derde lid, of artikel 86, tweede en derde lid van de Gemeentewet voornemens is de geheimhouding op te heffen **dan wel niet te bekrachtigen**, wordt, indien daar om wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het desbetreffende orgaan overleg gevoerd.

Hoofdstuk 8 Toehoorders en pers

Artikel 55 Toehoorders en pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare raadsvergaderingen en sessies van de Politieke Markt bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

Artikel 56 Geluid- en beeldregistraties

Degenen die tijdens de raadsvergadering of tijdens sessies op de Politieke Markt geluid- dan wel beeldregistraties willen maken, doen hiervan mededeling aan de raadsvoorzitter respectievelijk sessievoorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen. Deze aanwijzingen kunnen niet zover gaan dat zij de vrijheid van pers aantasten.

Artikel 57 Gebruik van communicatiemiddelen

In de (vergader)ruimtes van raadsvergadering en Politieke Markt, met inbegrip van de publieke tribune, is tijdens de vergadering respectievelijk sessie telefoneren niet toegestaan. Ander gebruik van mobiele telefoons of andere communicatiemiddelen is toegestaan, voor zover dit gebruik naar het oordeel van de voorzitter geen verstoring van de orde van de vergadering respectievelijk de sessie in de Politieke Markt oplevert.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 58 Uitleg reglement

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van het reglement:

1. Beslist de raad in het geval van een raadsvergadering op voorstel van de raadsvoorzitter.
2. Beslissen in geval van een sessie in de Politieke Markt de sessiedeelnemers op voorstel van de sessievoorzitter.

Artikel 59 In werking treden

Dit reglement treedt in werking op **1 oktober** 2019

Op dat tijdstip vervalt het vastgestelde Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en de Politieke Markt van de gemeente Hengelo, raadsbesluit d.d. 4 april 2017, nr 2093670.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van **3 september** 2019.

De raad voornoemd,

, voorzitter

, griffier

Toelichting op het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en politieke markt van de gemeente Hengelo.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

De begrippen behoeven geen nadere toelichting

Artikel 2 De voorzitters

De burgemeester is voorzitter van de raad. Artikel 125, derde lid, van de Grondwet en artikel 9 van de Gemeentewet schrijven dit dwingend voor. In het gewijzigde artikel 77, eerste lid, Gemeentewet is bepaald dat het oudste raadslid in anciënniteit het raadsvoorzitterschap waarneemt bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester. Als twee raadsleden even lang zitting hebben, is de oudste in jaren degene die het raadsvoorzitterschap waarneemt. Daarnaast heeft de raad altijd de mogelijkheid zelf te kiezen voor een andere waarnemer. Overigens geldt ditzelfde regime in het geval dat alle wethouders afwezig zijn voor de waarneming van het ambt van de burgemeester. De burgemeester heeft het recht op grond van artikel 21 van de Gemeentewet in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen. Als voorzitter zorgt hij onder andere voor de handhaving van de orde in de vergadering.

-ad lid 2 en 3, sessievoorzitters: Door de nieuwe werkwijze van de raad per mei 2014, met de invoering van de politieke markt als belangrijkste wijziging, is er behoefte aan voldoende sessievoorzitters. Het streven is erop gericht dat een sessievoorzitter in een politieke markt slechts een sessie hoeft voor te zitten. Aan alle fracties wordt gevraagd om sessievoorzitters te leveren. Aan de hand van een opgesteld profiel, kunnen zich potentiële sessievoorzitters melden, welke als zodanig moeten worden benoemd. Een aantal van 8 à 9 sessievoorzitters is nodig om enigszins flexibel een agenda met bijbehorende sessievoorzitters voor de politieke markt te kunnen vaststellen. Als het aantal sessievoorzitters, na verkiezingen of door andere oorzaak van beëindiging van het sessievoorzitterschap, te klein wordt, kan het presidium de raadsfracties opnieuw om sessievoorzitters verzoeken.

N.a.v. de evaluatie is dit artikel op een klein onderdeel aangepast zodat duidelijk is dat de waarnemend raadsvoorzitter als bedoeld in artikel 77 Gemeentewet (die ofwel het langstzittende raadslid is, en de raadsoudste in jaren ofwel expliciet door de raad met de waarneming van de voorzitter is belast) ook automatisch lid is van het presidium. Dit is wenselijk zodat de plv. raadsvoorzitter bij langdurige afwezigheid van de burgemeester wel in het presidium zit. En de waarnemend raadsvoorzitter kan dan ook eventueel sessievoorzitter zijn.

Ook is nu geregeld dat de waarnemend raadsvoorzitter niet meer automatisch voorzitter is van het presidium. De voorzitter van het presidium wordt door de raad benoemd, en dat kan een ander raadslid zijn dan de waarnemend raadsvoorzitter. Daarmee volgt het Reglement de praktijk die al is toegepast.

Artikel 3 De griffier

De raad is verplicht een griffier te benoemen (artikel 100 Gemeentewet). De griffier is in eerste instantie verantwoordelijk voor de bijstand aan de raad. Hij is in principe in elke vergadering van de raad aanwezig. De Gemeentewet eist dat de raad de vervanging van de griffier regelt (artikel 107d, eerste lid). In het tweede lid is daarover een bepaling opgenomen. In verband met artikel 22 Gemeentewet (verschoningsrecht) is in het derde lid een bepaling opgenomen met betrekking tot het deelnemen van de griffier aan de beraadslaging. Rechtspositionele bepalingen en verdere taakomschrijving van de griffier is niet in dit reglement opgenomen. Een en ander is geregeld in een organisatieverordening griffie, een Instructie voor de raadsgriffier van de gemeente Hengelo, een Besluit vaststelling arbeidsvoorwaardenregeling griffie, en in een Instellings- en delegatiebesluit werkgeverscommissie ter uitvoering van de Hengelose arbeidsvoorwaardenregeling t.b.v. de griffie, allen vastgesteld door de raad in januari 2014. N.a.v. de Model verordening van de VNG van februari 2018 is toegevoegd als nieuw lid 5 'Bij verhindering af afwezigheid wordt de medewerker van de griffie vervangen door een door de raadsgriffier aangewezen op de griffie werkzame ambtenaar, of, in samenspraak met de gemeentesecretaris, een niet op de griffie werkzame ambtenaar'. De griffie van Hengelo is relatief klein waardoor het nuttig kan zijn om bij ziekte een beroep te kunnen doen op de gemeentesecretaris voor een vervangende medewerker.

Artikel 4a Het Presidium

De belangrijkste taak van het presidium is het opstellen van de agenda van de politieke markt en van de raad. Het coördineren van de stukkenstroom is onderdeel van deze taakstelling. De raad van Hengelo heeft zich uitgesproken voor een presidium dat primair uitsluitend technische en organisatorische taken op zich neemt.

In de nieuwe werkwijze past ook dat het presidium -met redenen omkleed- kan besluiten om een raadsvoorstel- zonder eerst op de politieke markt te zijn besproken- als hamerstuk op de agenda van de raad te agenderen. Het presidium zal dat met name overwegen als er sprake is van een beleidsarm stuk, of een stuk wat een logisch vervolg is op eerdere besluitvorming of een stuk waarop geen betrokkenheid van burgers te verwachten is of bij een combinatie van deze argumenten. De raad kan bij de vaststelling van de agenda in de raadsvergadering gemotiveerd aangeven dat het stuk toch voor de politieke markt moet worden geagendeerd. Motieven voor de raad om het punt toch te willen agenderen kunnen gelegen zijn in de verachting dat er wel burgers willen inspreken, of dat het punt toch politieke attentiewaarde heeft.

Het presidium is aanzienlijk groter dan onder de oude werkwijze. De keus om alle sessievoorzitters deel uit te laten maken van het presidium heeft vooral te maken met een efficiënte terugkoppeling en voorbereiding van raad en politieke markt.

Naast de formele agenda coördineert en plant het presidium ook andere raadsactiviteiten in de agenda van de raad, zoals een technisch beraad bij voorstellen die zeer complex zijn, een raadsexcursie, of werkbezoeken die raads-breed gedragen worden.

Artikel 4b Het fractievoorzittersoverleg

Voor politiek overleg is de mogelijkheid geopend van het organiseren van een fractievoorzitters overleg.

Het fractievoorzittersoverleg vergadert op verzoek van een van zijn leden of op verzoek van de burgemeester, als zijnde de raadsvoorzitter of als zijnde voorzitter van het college.

Doel van het beraad is te zorgen voor politieke coördinatie en afstemming indien dit noodzakelijk wordt geacht. Te denken valt aan punten zoals de omgang met elkaar, afspraken rond de verkiezingen en zaken rond de huishouding van de raad. De fractievoorzitters bepalen dit zelf. De griffie ondersteunt het beraad. De gemaakte afspraken liggen voor alle raadsleden en fractievertegenwoordigers ter inzage bij de griffie. Aangezien een afgesplitst raadslid of raadsleden geen fractie is, maar een lid of een groep vormen, zal dat raadslid geen deel uitmaken van het fractievoorzittersoverleg.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe raadsleden, wethouders en fracties

Artikel 5a Onderzoek geloofsbrieven; beëindiging; benoeming raadsleden

Met de geloofsbrief geeft de voorzitter van het centraal stembureau het betreffende raadslid kennis van zijn benoeming. Bij deze brief moeten enkele in de Kieswet vereiste stukken worden gevoegd, waaruit blijkt, dat de benoemde voldoet aan de eisen om als lid van de raad toegelaten te kunnen worden. Het onderzoek van de geloofsbrieven moet in een openbare vergadering gebeuren. Ingevolge artikel V4 van de Kieswet beslist de raad over de toelating van zijn leden. De tekst van de eed (verklaring en belofte) die een raadslid bij het aanvaarden van het raadslidmaatschap moet afleggen, is in artikel 14 van de Gemeentewet vastgelegd.

Artikel 5b Onderzoek geloofsbrieven; beëindiging; benoeming wethouders

‘Dit artikel geeft invulling aan een leemte in de Gemeentewet. Aangezien de wethouder geen gekozen volksvertegenwoordiger is, is hierover niets in de Kieswet geregeld. De Gemeentewet geeft wel aan (36a, 36b, 41b eerste, derde en vierde lid, en 41c eerste lid) welke formele eisen gesteld worden aan een wethouder, maar niet op welk moment deze getoetst worden. Begin 2014 hebben de Minister van BZK en de Commissaris van de Koning van Overijssel aanbevelingen gedaan hoe één en ander adequaat geregeld kan worden. Zij legden de integriteitstoets van kandidaat-wethouders primair neer bij de burgemeester. De Modelverordening van de VNG van begin 2014 adviseerde om de toetsende taak ook bij de raad neer te leggen. De VNG adviseerde een commissie te benoemen die bestaat uit drie raadsleden om de integriteitstoets van kandidaat-wethouders uit te

voeren. De regeling in ons RvO is gebaseerd op de VNG verordening en op de meer uitvoerige regeling zoals Deventer en de provincie Overijssel zelf hebben opgenomen in hun RvO. Voor het benoemen van wethouders stelt de raadsvoorzitter de commissie "Benoembaarheid wethouders" in bestaande uit drie leden van de raad en uit de voorzitter van de raad. **De griffier is secretaris van de commissie.** Deze commissie toetst op basis van de in de Gemeentewet dan wel in het RvO geformuleerde uitgangspunten (benoembaarheidsvereisten). De kandidaat-wethouder is zelf verantwoordelijk voor het overhandigen van de noodzakelijke documenten. De commissie vraagt de kandidaten tenminste de volgende papieren te overleggen:

- een uittreksel uit de Basisregistratie Personen, met daarin de volgende gegevens:
 - o geboortedatum
 - o geboorteplaats
 - o nationaliteit (onderdaan van een lidstaat van Europese Unie)
 - o woonplaats en -adres, welk uittreksel niet ouder is dan 6 maanden gerekend vanaf de dag van overhandiging:
- een verklaring omtrent het gedrag (VOG), welke verklaring niet ouder is dan 6 maanden gerekend vanaf de dag van overhandiging:
- overzicht van alle betaalde en onbetaalde nevenfuncties, met daarbij aangegeven of deze wel of niet bezoldigd zijn:
- een curriculum vitae met daarbij originelen van de in de C.V. genoemde diploma's; de griffier maakt terstond kopieën van de diploma's en de kandidaat-wethouder ontvangt zijn originelen terstond terug:
- een verklaring dat er geen financiële belangen zijn in ondernemingen en organisaties, waarmee de gemeente Hengelo zakelijke betrekkingen onderhoudt (onverenigbare of verboden handelingen, als bedoeld in artikel 41c en 15 Gemeentewet).

Een aanvullende eis (voordien meer vrijblijvend) is dat de commissie de kandidaat altijd in de gelegenheid stelt om de aangedragen informatie mondeling toe te lichten. In de praktijk betekent dat dat er altijd een serieus en door de commissieleden goed voorbereid gesprek met de kandidaat plaatsvindt. Tijdens dat gesprek komt standaard de vraag op tafel: *"Is er nog iets dat wij behoren te weten?"* (wat op enigerlei wijze aan het integer vervullen van het wethouderschap in Hengelo in de weg kan staan?)". Van het gesprek wordt geen verslag gemaakt.

Mocht het gesprek vraagtekens opleveren rond de aanvaardbaarheid van de te benoemen kandidaat- wethouder, dan wordt dit gecommuniceerd met de kandidaat-wethouder en met de fractievoorzitter van de betreffende fractie, zodat zij eventueel een heroverweging van de kandidatuur kunnen maken.

Gebleken is dat deze procedure vooral een preventieve werking heeft. Voordragende fracties houden hiermee op voorhand rekening en screenen zelf indringender. Belangrijk uitgangspunt is en blijft echter dat de kandidaat uiteindelijk zelf verantwoordelijk is voor de aangedragen informatie.

Het aspect van het instellen van de commissie door de raadsvoorzitter betekent dat een flexibele en snelle werkwijze mogelijk is. Er hoeft geen besluit van de raad ten grondslag te liggen aan het instellen van de commissie, dat betekent dat de commissie zijn werkzaamheden snel kan starten.

Dit artikel is ook van toepassing als er geen wethouder van buiten, maar uit de raad wordt benoemd, de incompatibiliteiten en nevenfuncties dienen immers opnieuw beoordeeld te worden. De commissie toetst volgens het vierde lid van dit artikel de van de kandidaat- wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van:

- de benoembaarheidsvereisten zoals opgenomen in de Gemeentewet. Daarmee worden de vereisten bedoeld als opgenomen in artikel 36a Gemeentewet en in artikel 10 Gemeentewet. De kandidaat wethouder moet 18 jaar zijn op het moment dat hij naar verwachting tot wethouder zal worden benoemd, onderdaan zijn van een lidstaat van de EU, en ingezetene zijn van de gemeente Hengelo (van deze vereisten kan ontheffing worden verleend, artikel 36a Gemeentewet). Ook mag de kandidaat niet ook wethouder zijn in een andere gemeente.
- de vereisten omtrent onverenigbare functies als opgenomen in artikel 36b Gemeentewet. Zo mag een wethouder – bijvoorbeeld- niet tevens gedeputeerde zijn, of ambtenaar bij dezelfde gemeente als waar hij wethouder wil worden.
- de vereisten omtrent nevenfuncties als bedoeld in artikel 41b Gemeentewet. Dit zijn nader door de kandidaat wethouder op te geven nevenfuncties die hij uitoefent, en waarvan in het gesprek getoetst wordt of de uitoefening van de nevenfuncties ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het wethouderschap.
- de vereisten omtrent onverenigbare of verboden handelingen als bedoeld in artikel 41c Gemeentewet en artikel 15 Gemeentewet. Zo mag een wethouder - bijvoorbeeld- niet als advocaat of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente, of voor de gemeente zelf. Ook mag hij niet rechtstreeks of middellijk

overeenkomsten aangaan betreffende werkzaamheden voor de gemeente of zaken die hij aan de gemeente levert.

Verklaring omtrent Gedrag (VOG)

Hiervoor is al aangegeven dat de VOG niet ouder mag zijn dan 6 maanden.

Daarnaast is een feit dat de behandeltijd van de VOG vaak lang duurt; het komt voor dat de wethouder wordt benoemd terwijl hij de VOG nog niet heeft kunnen overleggen aan de commissie en er dus op dat punt nog geen oordeel van de commissie is gegeven. De raadsvoorzitter geeft dit dan tijdens de raadsvergadering aan en geeft aan dat de kandidaat-wethouder benoemd kan worden, maar dat als later mocht blijken dat er geen goede VOG wordt afgegeven, dat de benoeming dan weer terug komt op de vergadering van de raad.

Ontheffing woonplaatsvereiste

Uit het uittreksel uit het bevolkingsregister dat de kandidaat-wethouder aan de commissie moet overleggen zal blijken of de kandidaat-wethouder wel of niet woonachtig is in onze gemeente. Als dat niet het geval is, is het wel zo praktisch dat de kandidaat-wethouder per direct schriftelijk aan de raad een verzoek doet tot ontheffing van het ingezetenschap van de gemeente als bedoeld in artikel 36a, tweede lid, Gemeentewet'.

Artikel 6a Fracties

In een aantal gevallen blijkt behoefte te bestaan aan een regeling van wat onder een fractie moet worden verstaan. De Gemeentewet kent een dergelijk begrip niet maar gaat onder andere in artikel 33, tweede lid, wel uit van het bestaan van in de raad vertegenwoordigde groeperingen (recht op fractie-ondersteuning). Wij hebben een regeling ten aanzien van vergoedingen aan fracties, faciliteiten voor fracties, etc. Na het vaststellen van de uitslag van de verkiezingen vindt de eerste zitting van de raad plaats. Bij de aanvang van deze zitting worden de leden die op dezelfde lijst hebben gestaan, als één fractie beschouwd. De fractie gebruikt in de vergadering van de raad de aanduiding die zij boven de kandidatenlijst hadden staan. Op deze wijze is de relatie tussen de fractie in de raad en de fractie op de kandidatenlijst voor de burger duidelijk. Het kan echter voorkomen dat een fractie geen aanduiding boven de kandidatenlijst heeft staan. In een dergelijk geval deelt de fractie in de eerste vergadering van de gemeenteraad de aanduiding mee. Afsplitste raadsleden worden niet als een fractie beschouwd.

De definitie van een fractie is opgenomen in artikel 6A, eerste lid, van dit RvO. Tot het moment van de vaststelling van dit RvO in 2017 waren in dit artikel de nodige leden opgenomen die het voor afgesplitste raadsleden mogelijk maakte om als een zelfstandige fractie door te gaan en een nieuwe naam aan te nemen. In 2017 heeft de raad besloten om hierin verandering aan te brengen. Leden van de raad die zich afsplitsen van een bestaande fractie worden voortaan aangeduid met hun eigen achternaam en deze eigen achternaam wordt ook actief gebruikt in de raadsvergaderingen, in de politieke markt en in de formele communicatie van de gemeente naar buiten. Wij voorkomen hiermee dat er tussentijds nieuwe fracties in de raad gevormd worden met nieuwe namen zonder dat de kiezer daar invloed op heeft gehad.

Dit betekent dat:

- raadsleden die zijn afgesplitst geen nieuwe fractie meer vormen cq. geen fractie meer zijn;
- een raadslid dat alleen verder gaat, wordt aangeduid met 'lid... gevolgd door de achternaam';
- meerdere raadsleden die samen verder gaan, worden aangeduid met 'groep.... gevolgd door de achternaam van een van de raadsleden';
- een raadslid dat overstapt van een bestaande fractie naar een andere fractie onder de naam van die fractie wordt aangeduid.

In de loop van een zittingsperiode kan het voorkomen dat leden uit eigener beweging de raad verlaten. Het beëindigen van de zitting in de raad kan verschillende oorzaken hebben. Raadsleden kunnen ongeneeslijk ziek zijn, een conflict met hun fractie hebben, te weinig tijd hebben voor het raadswork en zo zijn er nog vele redenen denkbaar. In een dergelijk geval vindt er een verandering in de samenstelling van de fractie plaats. Als dit het geval is, deelt de fractie dit aan de voorzitter mee.

Artikel 6b Fractievertegenwoordigers

In dit artikel was de mogelijkheid geschapen om in bijzondere gevallen, met instemming van de overige fracties, medewerking te verlenen aan het benoemen van een persoon als fractievertegenwoordiger die niet bij de laatste verkiezingen geplaatst was op de kandidatenlijst van de fractie. Aangezien in de praktijk blijkt dat de fracties niet instemmen met verzoeken van afgesplitste raadsleden om een fractievertegenwoordiger voor hun 'fractie' te benoemen, is deze mogelijkheid nu vervallen. Lid 2 is vervallen en de bestaande leden 3 tot en met 8 zijn vernummerd tot leden 2 tot en met 7.

Als een afgesplitst raadslid of raadsleden geen fractie meer zijn dan ligt het voor de hand dat deze afgesplitste raadsleden ook geen fractievertegenwoordigers kunnen aanstellen. Artikel 6b, lid 1 van het RvO spreekt immers over het recht dat een fractie heeft op het voordragen van een fractievertegenwoordiger.

De fractievertegenwoordiger legt de eed of verklaring en belofte af. Wij schakelen in de praktijk waar mogelijk de fractievertegenwoordigers gelijk met een raadslid, en dan ligt gelijkschakeling op dit punt ook voor de hand. Er kan dan geen enkel misverstand of onduidelijkheid meer bestaan dat ook fractievertegenwoordigers aan geheimhouding zijn gehouden van zaken die bijvoorbeeld in een besloten sessie van de politieke markt aan de orde kunnen komen of van stukken die onder geheimhouding bij de griffie berusten en bij de griffie kunnen worden ingezien.

In juni 2016 heeft de VNG voorgesteld om de verwijzing naar artikel 15 Gemeentewet (dat artikel betreft de "verboden handelingen" voor een raadslid) voor fractievertegenwoordigers te schrappen. De reden die de VNG hiervoor geeft is dat ze het enerzijds te ver vinden gaan voor commissieleden die niet ook raadslid zijn (in Hengelo zijn dit onze fractievertegenwoordigers) en anderzijds was er een ontheffing belegd bij GS van de Provincie om aan fractievertegenwoordigers ontheffing van deze verboden handelingen te kunnen verlenen, zonder dat er voor zo'n ontheffing bij de wet een expliciete grondslag is belegd. Bij de evaluatie van de vergaderstructuur is dit wijzigingsvoorstel besproken en is er uitgebreid over gediscussieerd. De meningen waren verdeeld. Een aantal fracties/aanwezigen willen de verwijzing handhaven onder het idee: "gelijke monniken- gelijke kappen", dit voorkomt discussies. Andere aanwezigen willen de verwijzing wél schrappen, een fractievertegenwoordiger is immers géén raadslid, en heeft dus ook géén stem in de raadsvergadering, geen directe beslissingsbevoegdheid. Het voorstel was om de verwijzing naar artikel 15 Gemeentewet te schrappen

In de raadsvergadering van 4 april 2017 heeft de raad bij amendement besloten om artikel 15 Gemeentewet van toepassing te (blijven) verklaren voor fractievertegenwoordigers. Het artikel 6B, derde lid, is dienovereenkomstig aangepast.

In artikel 35 van dit RvO staat wat de fractievertegenwoordiger mag doen: in een Politieke markt is hij gelijk aan een raadslid. Uitgangspunt is dat de fractievertegenwoordigers zoveel mogelijk gelijk worden behandeld als een raadslid: zowel in de informatievoorziening als in het uitnodigen van fractievertegenwoordigers. De meeste rechten die de Gemeentewet aan raadsleden toekent zijn echter expliciet aan raadsleden voorbehouden, zoals het indienen van moties en amendementen. Voor het indienen van schriftelijke vragen geldt deze restrictie niet. In de praktijk wordt al toegestaan dat een fractievertegenwoordiger schriftelijke vragen aan het college stelt. Door het toevoegen van een achtste lid aan dit artikel kan een fractievertegenwoordiger voortaan ook schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 45 RvO indienen. Alleen artikel 45 RvO, lid 5, kan niet op de fractievertegenwoordiger van toepassing zijn want hij zit niet in de raadsvergadering zelf.

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen en verslaglegging

Artikel 7 Vergaderfrequentie, tijdstip en duur van de vergaderingen

Ingevolge artikel 17 van de Gemeentewet vergadert de raad zo vaak hij daartoe heeft besloten en voorts indien de raadsvoorzitter het nodig oordeelt of indien ten minste een vijfde van het aantal leden van de raad schriftelijk met opgave van redenen daarom vraagt.

De raadsvoorzitter dient bij het bepalen van een andere dag en een ander aanvangsuur zoveel mogelijk overleg te plegen in het presidium. Op deze wijze houdt het presidium ook bij vergaderingen, die niet op het gebruikelijke tijdstip plaatsvinden, invloed op de datum, het tijdstip en de plaats van de vergadering. Het wijzigen van het aanvangsuur is van gemeenschappelijk belang, omdat het merendeel van de raadsleden het raadslidmaatschap combineert met een andere (on)betalde functie.

lid 2: zo mogelijk worden de sessies in de politieke markt thematisch geclusterd, zodat dossierwoordvoerders aan alle sessies binnen een bepaald aandachtsgebied deel kunnen nemen.

Lid 3: De raadsvergadering duurt tot 22.00 uur. Een raadsvoorstel dat voor dat tijdstip in bespreking is genomen wordt in de regel wel in zijn geheel behandeld, tenzij de vergadering anders beslist.

Artikel 8 Oproep raadsvergadering en politieke markt

In artikel 19, eerste lid van de Gemeentewet is bepaald dat de burgemeester de leden van de raad

schriftelijk uitnodigt voor de vergadering. De voorzitter stuurt de leden, ten minste negen dagen vóór een vergadering aanvangt, een schriftelijke oproep waarin de vergadering wordt aangekondigd. De schriftelijke oproep vermeldt de dag, tijdstip en plaats van de vergadering. De voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde stukken, worden tegelijkertijd met de oproep aan de leden verzonden. De in artikel 25, eerste en tweede lid, bedoelde stukken zijn stukken ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd. Hier wordt melding van gemaakt op de stukken.

De verzending van de vergaderstukken als hier bedoeld geschiedt door publicatie op extranet.

Artikel 9 Agenda

Lid 1 tot en met 4:

Het presidium bepaalt hoe de agenda eruit komt te zien. Het versturen van de agenda en stukken is geregeld in artikel 8. Dit is echter een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het soms niet mogelijk zijn om negen dagen voor de vergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de 'waan' van de dag. In een dergelijke situatie kan de voorzitter na het verzenden van de schriftelijke oproep zo nodig een aanvullende agenda en stukken rondsturen. Dit kan echter niet tot op het laatste moment, maar tot uiterlijk twee dagen voor de aanvang van de vergadering.

Het presidium stelt de voorlopige agenda voor de raadsvergadering vast, en daarbij plaatst het presidium, op basis van een inhoudelijke en procesmatige afweging, ook raadsvoorstellen als DIRECT hamerstuk op de agenda. Het kan zijn dat een raadslid toch meer dan een stemverklaring wil afleggen over dit punt en erover wil debatteren en bijvoorbeeld een motie of amendement wil indienen: dan moet daar ruimte voor worden gegeven. Nu is die ruimte minimaal, o.a. doordat de raad ter vergadering, bij meerderheid, moet instemmen met de wijziging van de agendering.

In artikel 9 RvO is lid 3 opgenomen waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een DIRECT geagendeerd hamerstuk op verzoek van een raadslid dan wel van een minderheid van de raad, alsnog ter vergadering als besprekingsstuk te agenderen. Daartoe moet het raadslid een schriftelijk gemotiveerd verzoek bij de griffie indienen, uiterlijk om 12.00 uur op de dag van de vergadering. Dan kan de griffie het agendapunt nog agenderen als besprekingspunt: "voorstel zonder tussenkomst van Politieke Markt" en de raad daarover informeren.

Daarmee kan het individuele raadslid in ieder geval op twee momenten invloed uitoefenen op de vaststelling van de agenda.

Lid 5:

Voorstellen aan de raad kunnen afkomstig zijn van college en burgemeester, van individuele raadsleden (zie artikel 42 Initiatiefvoorstellen) of van het presidium, waar het bijvoorbeeld gaat om zaken die te maken hebben met de organisatie en de werkzaamheden van de raad.

Met het in het vierde lid genoemde verzoek tot het agenderen van een onderwerp, worden ook onderwerpen bedoeld waaraan niet direct een voorstel tot besluitvorming in de raad gekoppeld zit. Hiermee kunnen ook anderen dan collegeleden, individuele raadsleden en het presidium onderwerpen aandragen voor de politieke markt. Voor burgers betekent dit een extra mogelijkheid, naast het burgerinitiatief, om een onderwerp onder de aandacht van de raad te brengen. Voor individuele raadsleden betekent het vijfde lid de mogelijkheid tot een actieve rol bij de opstelling van de agenda. Ook biedt lid 5 ruimte aan het college om de raad tijdens de politieke markt meer informeel over onderwerpen bij te praten.

Lid 6:

Het presidium is het orgaan dat namens de raad zo goed en zo zorgvuldig als mogelijk de zaken agendeert voor behandeling in de politieke markt. Daarbij zal het presidium zo goed mogelijk wegen of een onderwerp beeldvormend of meningsvormend geagendeerd kan worden. Wij gaan ervanuit dat het presidium het vertrouwen van de raad geniet. Het kan zo zijn dat het presidium toch een verkeerde taxatie heeft gedaan in de agendering van het onderwerp. Dit artikel regelt dat raadsleden daartoe een wijzigingsvoorstel kunnen indienen. Wij nemen aan dat raadsleden hiervan spaarzaam gebruik hoeven te maken, want een wijziging van een agenda zo kort voor een politieke markt heeft als nadeel dat niet iedereen zich meer bewust is van de wijziging in de agenda of van het afvoeren van een onderwerp van de agenda..etc..

Ten behoeve van de continuïteit wordt bij grotere onderwerpen, die over een langere periode zullen terugkeren op de agenda van raad en politieke markt, zo veel mogelijk met vaste sessievoorzitters gewerkt. De sessievoorzitter fungeert dan als dossierhouder van betreffend onderwerp. Mede in het

kader van het 'grip krijgen op de eigen agenda van de raad', worden bij dergelijke onderwerpen zo veel mogelijk in de startfase procesafspraken gemaakt tussen presidium, portefeuillehouder en ambtelijke organisatie. Deze afspraken kunnen onder meer betreffen het tijdspad, de rol van de raad op de verschillende momenten, de vorm van aan de raad aan te bieden stukken en interactie met betrokkenen.

Het zevende lid vloeit voort uit de verplichting van het college om de raad van voldoende informatie te voorzien. Als de raad niet voldoende op de hoogte is van de inhoud en strekking van een onderwerp, is het niet gewenst dat de raad zich over dit onderwerp uitspreekt. In een dergelijk geval heeft de raad de mogelijkheid, het onderwerp naar de politieke markt te verwijzen of aan het college nadere inlichtingen of advies te vragen.

Artikel 10 De leden van het college en de secretaris

-ad lid 1: Artikel 10 is ten dele een nadere uitwerking van artikel 21, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit artikel voorziet in de mogelijkheid dat het college door de raad wordt uitgenodigd om tijdens de raadsvergadering aanwezig te zijn. Uitgangspunt is dat het college voor iedere raadsvergadering zijn uitgenodigd. Het kan echter wenselijk zijn, dat een collegelid niet bij een vergadering aanwezig is als de raad een zelfstandige afweging over een onderwerp wil maken, de raad bijvoorbeeld over het eigen functioneren van gedachten wil wisselen of bij de voorbereiding van een besluit tot het houden van een onderzoek naar het door het college gevoerde bestuur.

-ad lid 2: De gemeentesecretaris houdt zich voornamelijk bezig met de ondersteuning van het college en het leiden van de ambtelijke organisatie. In het kader van die twee taken kan het wenselijk zijn dat de secretaris deelneemt aan de beraadslagingen van de raadsleden in de politieke markt. Dit geldt ook voor de medewerkers van de gemeente. Bij beeldvormende sessies zal het presidium in het bespreekvoorstel kunnen opnemen dat de inbreng van gemeentelijke medewerkers van hun kennis en feitelijke informatie wenselijk is teneinde de gevraagde informatie zo goed mogelijk aan raadsleden over te dragen en het gesprek tussen raadsleden, burgers leden van het college en medewerkers van de gemeente zo vruchtbaar mogelijk te doen zijn.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) van kracht geworden. De AVG is een Europese Verordening en heeft rechtstreekse werking in Nederland. De inwerkingtreding van de AVG heeft gevolgen voor de inrichting van gemeentelijke systemen en processen. De gemeenteraad is als bestuursorgaan een verwerkingsverantwoordelijke op grond van de AVG. Dit betekent dat de gemeenteraad moet kunnen aantonen dat de verwerkingen die hij doet, voldoen aan de AVG. Er moeten daarvoor technische en organisatorische maatregelen genomen worden om persoonsgegevens te beschermen. Zo zijn er ook in dit reglement, onder meer in de artikelen 11, 13 en 14 daarvoor de nodige aanpassingen gedaan. Daarnaast wordt er een protocol opgesteld waarin de overige werkwijzen rondom verwerking van (persoons)gegevens door de gemeenteraad (en griffie) worden beschreven.

De leden van de gemeenteraad zijn zelf ook verwerker van informatie en hebben toegang tot (persoons)gegevens welke onder de reikwijdte van de AVG valt. Gemeenteraadsleden moeten zich dus bewust zijn van de wijze waarop zij persoonsgegevens gebruiken én hoe zij omgaan met hun toegang tot deze informatie.

Een concreet voorbeeld: Ingekomen stukken ter attentie van de gemeenteraad zijn op het extranet (een besloten omgeving voor raadsleden) integraal –en niet geanonimiseerd- toegankelijk voor raadsleden. Deze stukken bevatten persoonsgegevens en mogen hierdoor niet integraal openbaar worden gemaakt door de gemeente. Ook gemeenteraadsleden mogen deze informatie dus niet integraal openbaar maken.

Voor meer informatie of vragen over de verwerking van (persoons)gegevens kunt u het protocol (na afronding via de griffie of het extranet te benaderen) bekijken of contact opnemen met de raadsgriffie.

Artikel 11 Ter inzage leggen van stukken

In dit artikel gaat het, naast om de geheime stukken, om de zogenaamde 'achterliggende' stukken waarvan vaak in de raadsvoorstellen melding wordt gemaakt (ambtelijke adviezen, toelichtende nota's, etc.).

Vrijwel alle stukken die behoren bij een sessie voor de politieke markt of bij raadsvoorstel zijn tegenwoordig digitaal beschikbaar. Daarom worden alle stukken gelijktijdig met het verzenden van

de schriftelijke oproep ter inzage gelegd. Mocht een bepaalde bijlage bij een sessie of bij een raadsvoorstel onverhoopt een keer niet digitaal beschikbaar zijn dan wordt maatwerk toegepast en communiceert de griffie in dat geval hoe de raadsleden deze stukken toch kunnen lezen. Bijvoorbeeld door het stuk dan fractiegewijs ter beschikking te stellen.

Een stuk is een 'document' in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB): *“een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat”*. Documenten zijn derhalve niet alleen de door de overheidsorganen gecreëerde stukken of ander materiaal. Ook alle van buiten komende stukken en ander voor overheidsorganen bestemd materiaal zoals agenda's, notulen, (concept)adviezen en magneetbanden verkrijgen de status van document in de zin van de WOB.

Het is niet de bedoeling, dat het originele stuk mee naar huis wordt genomen. Dit zou betekenen dat andere raadsleden en geïnteresseerden niet meer de mogelijkheid hebben om het document in te zien. Een raadslid of een andere geïnteresseerde mag echter wel een kopie van een ter inzage gelegd stuk maken.

De griffier vervult de secretariaatsfunctie ten dienste van de raad. Het ligt dan ook in de rede dat stukken, die betrekking hebben op de agenda en de voorstellen van de raadsvergadering die geheim moeten blijven bij hem ter inzage worden gelegd. Op verzoek van de leden van de raad en de fractievertegenwoordigers kan de griffier inzage aan hen verlenen.

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Mensen hebben in de basis een recht op vergetelheid. Daarom worden genoemde stukken en verslagen gedurende anderhalve raadsperiode digitaal beschikbaar gehouden. Nadien zijn verslagen of stukken niet verdwenen, alleen niet meer direct digitaal opvraagbaar.

Artikel 12 Openbare kennisgeving

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht. Tevens is in de mogelijkheid van publicatie via de gemeentelijke website voorzien. Vanuit het oogpunt van service aan de burger is dit gewenst.

Vanuit het model RvO raadsvergaderingen van de VNG 2018 hebben we de suggestie tot toevoeging van een nieuw lid 4 overgenomen: 'In spoedeisende gevallen kan de openbare kennisgeving uitsluitend langs elektronische weg plaatsvinden'.

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:42, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: AWB). In artikel 12 wordt vastgelegd op welke wijze raadsvergaderingen worden aangekondigd. Indien de kennisgeving uitsluitend elektronisch plaatsvindt, dient er een grondslag in een verordening te zijn, zie artikel 3:42, tweede lid, juncto 2:14 van de AWB. Door toevoeging van dit vierde lid aan dit artikel 12 wordt deze grondslag gecreëerd om ook in spoedeisende gevallen een openbare kennisgeving uit te kunnen doen gaan.

Artikel 13 Besluitenlijst / audioverslag

Het maken van een verslag is niet verplicht. In de Gemeentewet wordt alleen gesproken over de verplichting een besluitenlijst openbaar te maken (art. 23, vijfde lid Gemeentewet). In de loop van 2013 is gekozen voor het maken van een besluitenlijst in combinatie met het beschikbaar stellen van een digitale geluidsopname. Het schriftelijke verslag is daarmee komen te vervallen. In dit artikel wordt omschreven welke informatie de besluitenlijst van de raadsvergaderingen gaat bevatten.

Van aangenomen moties en amendementen worden de titel en de opdracht in de besluitenlijst opgenomen. De motie en het amendement elf, worden in hun geheel achteraf aan de raadsagenda toegevoegd, en zijn op die manier via extranet altijd benaderbaar.

Lid 7 van artikel 13 is enigszins aangepast, omdat het volgens artikel 147 Gemeentewet niet meer mogelijk is om ter vergadering een initiatiefvoorstel in te dienen. De woorden 'ter vergadering' zijn uit lid 7 verwijderd.

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Mensen hebben in de basis een recht op vergetelheid. Daarom worden genoemde stukken en verslagen gedurende anderhalve raadsperiode digitaal beschikbaar gehouden. Nadien zijn verslagen of stukken niet verdwenen, alleen niet meer direct digitaal opvraagbaar.

Artikel 14 Ingekomen stukken

Schriftelijke mededelingen van het college aan de raad evenals antwoorden van het college op schriftelijke vragen (art. 45 RvO) worden ook als ingekomen stukken beschouwd.

Het in het tweede lid genoemde recht tot het indienen van een voorstel tot andere wijze van afdoening van een stuk, is bewust uitsluitend bij raadsleden (en niet bij fractievertegenwoordigers) gelegd, omdat de bedoelde stukken ook aan de raad gericht zijn. Hiermee wordt eveneens aansluiting gezocht bij de rechten van raadsleden, genoemd in hoofdstuk 4 van dit reglement. De ervaring leert dat het presidium vrijwel altijd een goede inschatting maakt van de wijze van afdoening van brieven die aan de raad zijn gericht. De hier voorgestelde werkwijze maakt dat de burger of de instelling sneller antwoord zal krijgen dan tot nu toe het geval was.

De stukken waarover het presidium op de maandag zal vergaderen, waaronder ook het voorstel tot de wijze van afdoening van een ingekomen brief, wordt vrijdag voor iedereen zichtbaar op extranet gepubliceerd. Voor een efficiënte afdoening van de brieven is het wenselijk dat de raadsleden in dat weekend het afdoeningsvoorstel bestuderen en hun opmerking maandag kenbaar maken bij de griffie zodat het presidium het afdoeningsvoorstel kan heroverwegen.

De in dit artikel opgenomen termijn van 2 weken beschouwen we als een uitzondering.

Als gevolg van de AVG dienen we ons bewust te zijn van de wijze waarop (persoons)gegevens worden gepubliceerd, maar ook gepubliceerd blijven. Ingekomen stukken van natuurlijke personen worden daarom geanonimiseerd verwerkt in de openbare (vastgestelde) Lijst Ingekomen Stukken. Voor raadsleden en fractievertegenwoordigers is wel het originele document beschikbaar via de besloten extranet omgeving, al dan niet na opvraag bij de raadsgriffie. Op basis van de openbare (vastgestelde) Lijst Ingekomen Stukken worden, door bijvoorbeeld de media, incidenteel de achterliggende documenten opgevraagd. Deze documenten worden geanonimiseerd verstrekt. Indien er gerede twijfel is over de juiste toepassing van de regels met betrekking tot het anonimiseren van (persoons)gegevens en de verstrekking van stukken, treedt de griffie in overleg met de voorzitter van het presidium.

Paragraaf 2 Orde van de raadsvergadering

Artikel 15 Presentielijst

De verplichting tot het hebben van een presentielijst vloeit voort uit artikel 20 Gemeentewet. De handtekeningen op de presentielijst zijn bedoeld om formeel vast te stellen, dat het vergaderquorum aanwezig is. De lijst kan niet dienen om het stemquorum vast te stellen; daarvoor geldt artikel 29 van de Gemeentewet. De griffier geeft de ambtelijke ondersteuning die de raad nodig heeft. Daarom stelt hij samen met de voorzitter de presentielijst vast en ondertekent deze. Deze ondertekening dient te waarborgen dat de lijst volledig is en dat het quorum aanwezig is.

Artikel 16 Zitplaatsen

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 17 Opening vergadering; quorum

De vergadering kan beginnen indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende raadsleden aanwezig is en de presentielijst heeft getekend. Artikel 20 lid 2 van de Gemeentewet voorziet in een procedure voor een tweede vergadering indien het vereiste aantal leden niet op komt dagen.

Bij een vergadering van de politieke markt is geen minimum aantal raadsleden of fractievertegenwoordigers vereist.

Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 19 Aantal spreektermijnen

Deze toelichting staat onder de orde van de raadsvergadering, maar heeft ook een relatie met de termijnen die op een oordeelsvormende politieke markt worden benut. Met de inzet van de nieuwe vergaderstructuur is als totaliteit gekozen voor het B-O-B-model; beeldvorming – oordeelsvorming en besluitvorming. In de beeldvormende fase worden géén spreektermijnen gehanteerd. Uitgangspunt voor de laatste twee fasen, is dat de voorzitters streven naar een afronding in maximaal 3 termijnen. Dat kunnen dus 2 termijnen oordeelsvorming en 1 termijn besluitvorming zijn, maar ook andersom bijvoorbeeld 1 termijn oordeelsvorming en dan nog 2 termijnen besluitvorming in de raad.

Aanvullend merken wij op dat als het een besprekstuk in de raad wordt, omdat er een motie of een amendement wordt ingediend, dat we dan in de raadsvergadering uitgaan van behandeling in 2 termijnen. Als het besprekstuk wordt omdat een fractie nieuwe gezichtspunten heeft gekregen die men nog wil bespreken in de fractie, dan zal de behandeling in de raadsvergadering in 1 termijn toereikend moeten zijn.

Het stellen van vragen dient ook als een spreektermijn beschouwd te worden. Een verzoek van een raadslid na afloop van de tweede termijn in de raad om nog een korte reactie te geven, dient de voorzitter niet te honoreren. Indien de raad van mening is, dat na de tweede termijn in de raadsvergadering verdere beraadslaging nodig is, kan hij daartoe uitdrukkelijk besluiten. De beraadslaging over een motie vindt niet plaats in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het betreffende, aan de orde zijnde onderwerp. Het tweede lid benadrukt dat de voorzitter elke spreektermijn afsluit. Dit behoeft overigens niets te veranderen aan de praktijk dat een portefeuillehouder antwoordt na de inbreng van de raadsleden in de eerste en tweede termijn.

Artikel 20 Spreektijd

Het artikel strekt ertoe te benadrukken dat de raad ook uit eigen initiatief regels kan stellen over de spreektijd van de leden. De voorzitter hoeft dit niet voor te stellen. De voorzitter kan in het kader van zijn taak tot het handhaven van de orde tijdens de vergadering wel wijzigingen voorstellen in de omvang van de spreektijd.

Lid 2 betekent dat ook het presidium een voorstel kan doen over de spreektijd van raadsleden welk voorstel onder aan de agenda van de raad wordt vermeld.

Artikel 21 -vervallen-

Dit artikel kan vervallen, omdat in artikel 26 Gemeentewet het handhaven van de orde in de raadsvergadering al afdoende is geregeld. Het artikel had ook betrekking op de handhaving van de orde en schorsing in een politieke markt: een geactualiseerd artikel hierover is nu opgenomen in artikel 38 van dit RvO.

Artikel 22 Beraadslaging

Teneinde de vergaderduur niet te zeer te verlengen wordt over een voorstel dat in onderdelen of artikelen is verdeeld, in principe in zijn geheel beraadslaagd. In het eerste lid is een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen. Door de toevoeging “of een lid van de raad” wordt ook raadsleden het recht toegekend om voor te stellen een voorstel gesplitst te behandelen. Dit brengt tot uitdrukking dat de raad zijn eigen werkwijze bepaalt. Het recht is aan ieder individueel raadslid toegekend. Dit past in het streven naar dualisering, aangezien dualisering versterking van de vertegenwoordigende en daarmee agenderende rol van de raad veronderstelt. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties over adequate instrumenten te beschikken. Indien de schorsing als bedoeld in het derde lid aan het einde van de tweede termijn plaatsvindt, zijn er vervolgens twee mogelijkheden: er wordt direct tot stemming overgegaan of aan de beraadslagingen wordt een derde termijn toegevoegd (zie artikel 19).

Artikel 23 Deelname aan de beraadslaging door anderen

Deze bepaling is noodzakelijk in verband met het in artikel 22 Gemeentewet geregelde verschoningsrecht. Het is uiteraard ook mogelijk dat de raad bepaalt dat andere functionarissen aan de beraadslaging mogen deelnemen (bijvoorbeeld de leden van het college op basis van artikel 10 lid 1 en de griffier op basis van artikel 3).

Het verschoningsrecht is dan op die functionarissen onverminderd van toepassing

Artikel 24 Stemverklaring

Stemverklaringen zullen kort moeten zijn en mogen niet het karakter krijgen van een derde termijn, als laatste reactie op de vorige spreker. De stemverklaringen worden alle gegeven nadat de stemming is geweest.

Artikel 25 Beslissing

De voorzitter kan de beraadslaging sluiten, als hij vaststelt dat een onderwerp voldoende is toegelicht, tenzij de raad anders beslist. De voorzitter formuleert daarna de te nemen eindbeslissing. Indien geen stemming wordt gevraagd, is het voorstel aangenomen op grond van artikel 32, derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 26 Algemene bepalingen over stemming

Indien een lid te kennen geeft een hoofdelijke stemming te wensen, moet de stemming plaatsvinden. De raad heeft niet de bevoegdheid om van deze bepaling van artikel 32 van de Gemeentewet af te wijken. Vraagt niemand stemming, dan wordt het voorstel geacht te zijn aangenomen. De regeling in het tweede lid kan toepassing krijgen, indien de uitkomst van de stemming tevoren duidelijk is en slechts enkele leden zouden tegenstemmen. Wellicht ten overvloede wordt hierbij nog verwezen naar artikel 209, tweede lid Gemeentewet, welke een hoofdelijke stemming verplicht. Een raadslid kan zich alleen onthouden van stemming op grond van artikel 28 Gemeentewet. In alle andere gevallen is een raadslid verplicht stelling in te nemen en te stemmen (zie art. 29 Gemeentewet en de daarop gebaseerde jurisprudentie). Stemmingen zijn in principe ook openbaar. Een volksvertegenwoordiger dient duidelijk te zijn in zijn of haar rol. Door de openbaarheid is het voor de achterban (kiezers) duidelijk hoe ze vertegenwoordigd worden.

Rond het stemmen van raadsleden heeft zich in de loop der jaren jurisprudentie ontwikkeld. De laatste stand van zaken is de volgende:

De ABRvS heeft in haar uitspraak van 6 februari 2013 overwogen dat er zich evenwel bijkomende omstandigheden kunnen voordoen die maken dat de behartiging van het persoonlijk belang van een raadslid zodanig aan de orde is bij het onderwerp van de besluitvorming dat hij daaraan niet behoort deel te nemen. De gemeenteraad kan niet verhinderen dat een lid deelneemt aan de besluitvorming en aan stemmingen, maar deelname van een lid kan er bij aanwezigheid van zo'n persoonlijk belang wel toe leiden dat de bestuursrechter tot het oordeel moet komen dat het desbetreffende besluit is genomen in strijd met artikel 2:4 van de Awb. De conclusie dat het betrokken bestuursorgaan in strijd met deze bepaling een besluit heeft genomen, kan echter pas worden getrokken wanneer aannemelijk is dat het betrokken raadslid de besluitvorming daadwerkelijk heeft beïnvloed, door het actief deelnemen aan de beraadslagingen en of door het indienen van moties en amendementen.

In gemeenten kan een elektronisch stelsysteem gebruikt worden waarbij de openbaarheid gewaarborgd wordt doordat de naam van het raadslid gekoppeld wordt aan het voor of tegen. Dit is te lezen op een scherm, de afdruk ervan wordt meegenomen in de verslaglegging. Deze manier van stemmen is mogelijk op grond van de Gemeentewet.

Bij wie de stemming begint, is geregeld in artikel 18.

Bij staking van stemmen is het bepaalde in artikel 32 van de Gemeentewet van toepassing. Indien de vergadering voltallig is, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Is de vergadering niet voltallig, dan wordt het nemen van het besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. Als ook dan de stemmen staken, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

Artikel 27 Stemming over amendementen en moties

Voor meer informatie over een amendement of een motie (betekenis, indiening e.d.) wordt verwezen naar de artikelen 1, 39, 40a en 40b van dit reglement. Voor alle duidelijkheid wordt hier een verschil in procedure aangegeven tussen een motie en een amendement. Een amendement komt in stemming voorafgaande aan de stemming over het voorstel van het college. Ook over een motie of moties over een aanhangig voorstel wordt eerst gestemd, en daarna over het voorstel zelf. Bij een motie over een niet op de agenda opgenomen voorstel geldt dit uiteraard niet. In afwijking van het VNG model (maar dat mag ook) is gekozen voor het eerst in stemming brengen van een motie en dan pas van het voorstel. De overweging is dat raadsleden in de gelegenheid gesteld moeten worden om hun instemming of afkeuring van een voorstel afhankelijk te maken van het wel of niet aannemen van een motie over het voorstel. Als amendementen op een voorstel zijn ingediend wordt eerst over de amendementen gestemd, dan over de motie en vervolgens over het voorstel.

Bij de procedure voor de behandeling van een motie vreemd is aangesloten bij de procedure zoals die in onze dagelijkse praktijk gevolgd is en die overeenkomst met de procedure rond een verzoek om interpellatie.

Artikel 28 Stemming over personen

Artikel 31 van de Gemeentewet geeft aan, dat de stemming over benoemingen (niet ontslag) van personen of het opstellen van een voordracht of aanbeveling geheim is. Door met gesloten en

ongetekende stembriefjes te werken is geheimhouding gewaarborgd. Gemeenten kunnen echter ook middels een elektronisch stelsysteem stemmen, mits geheimhouding gewaarborgd is. Een voordracht is voor de raad bindend; de raad heeft slechts keus tussen degenen die op de voordracht zijn vermeld. Een aanbeveling is een voorstel waarvan de raad mag afwijken. Wanneer er veel benoemingen te doen zijn (bijvoorbeeld aan het begin van een nieuwe zittingsperiode) kan een gecombineerd stembiljet gebruikt worden.

In het vijfde lid wordt aangesloten bij het bepaalde in artikel 30 van de Gemeentewet.

Wat onder een (niet) behoorlijk ingevuld stembriefje moet worden verstaan, is in de wet niet geregeld en daarom wel in dit reglement. Duidelijk uitleggen wanneer een stembriefje ongeldig is; het raadslid wel juist heeft aangekruist en daarnaast ondertekend heeft is het ongeldig, want niet meer geheim.

Indien raadsleden genomineerd worden voor de functie van wethouder is er sprake van een vrije stemming. Er is geen sprake van een voordracht. De beoogd wethouder mag dus meestemmen over zijn eigen benoeming. Een voorstel tot benoeming gaat hem persoonlijk aan "wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt" (artikel 28, eerste lid, onder a, en derde lid, van de Gemeentewet). Dat is echter in casu niet aan de orde, omdat er ook op een ander persoon kan worden gestemd. De aard van de stemming is derhalve van belang.

Dit heeft tot gevolg dat raadsleden de mogelijkheid hebben op het stembriefje de naam van de kandidaat die hun voorkeur heeft in te vullen (die van de voorgestelde perso(o)n(en), of die van een ander). Er is in dit geval geen sprake van een voordracht of een anderszins beperkte keuze en aan de stemming mag derhalve ook worden deelgenomen door raadsleden die ter benoeming zijn voorgesteld: zij kunnen immers op het stembriefje een andere naam dan hun eigen naam invullen.

De wetgever heeft nooit de bedoeling gehad de politieke verhoudingen in de raad te beïnvloeden door middel van een verbod op het meestemmen van de kandidaat-wethouder. Los van de formeel-juridische context pleiten de volgende argumenten nog voor bovenstaande zienswijze:

- een democratisch gekozen vertegenwoordiger mag niet te snel het recht op stemming worden ontnomen. Stel: partij X beveelt meneer Janse en meneer Pieterse aan als wethouders. Als deze personen in de raad zitting hebben en niet mee mogen stemmen houdt dit in, dat de partij ineens twee stemmen in de raad minder heeft. Dat is onaanvaardbaar in het licht van de politieke verhoudingen;
- een aanbeveling is geen voordracht. Het spraakgebruik heeft het vaak over voordracht, maar een persoon nomineren als wethouder staat niet gelijk aan een voordracht;

Tenslotte is het denkbaar dat een kandidaat-wethouder die voor benoeming wordt aanbevolen, uit moreel-politieke overwegingen en om iedere schijn van belangenverstrengeling te vermijden op eigen initiatief afziet van het meestemmen over de benoeming. Alhoewel het uitgangspunt is dat zeer terughoudend moet worden omgegaan met het inperken van het stemrecht van gekozen volksvertegenwoordigers, laat de wet de betrokkenen de ruimte daarin een eigen afweging te maken.

Artikel 29 Herstemming over personen

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 30 Beslissing door het lot

In dit artikel wordt een nadere uitwerking gegeven van hetgeen in artikel 31, derde lid van de Gemeentewet is voorgeschreven.

Paragraaf 4 Orde van de Politieke Markt

Artikel 31 Beeldvormend, oordeelsvormend en **consulterend karakter**

Tijdens de sessies kunnen verschillende werkvormen worden gehanteerd, afhankelijk van het doel van een sessie. Zo kan er in het kader van beeldvorming, al dan niet als voorbereiding op een besluit, bijvoorbeeld een presentatie worden gegeven, een expert-meeting worden gehouden, een rondetafelgesprek worden gevoerd of een werkvorm ten behoeve van het stellen en beantwoorden van meer technische vragen worden gekozen.

In het kader van oordeelsvorming kan het gaan om een debat, waarbij argumenten worden uitgewisseld en gewogen. Het tijdens een sessie inventariseren van keuzevraagstukken ten behoeve van het richten van een debat, kan hieraan vooraf gaan.

De hierboven genoemde werkvormen zijn voorbeelden en dus niet limitatief.

Een derde vorm voor een politieke markt is in 2019 ingevoerd: de consulterende markt. Het college kan hier een vraag/ stuk voorleggen aan met name de raad waarover het college de mening van de raad vraagt, maar waaruit niet gelijk een oordeel komt. Het onderwerp betreft bijvoorbeeld een bevoegdheid van (een lid van) het college òf het onderwerp komt op een later moment ter besluitvorming terug in de gemeenteraad.

Het is dus een vorm naast beeld- en oordeelsvormend. Beeldvormend, maar zonder dat belangstellenden geheel kunnen meespreken of oordeelsvormend, maar zonder dat het voorstel door gaat naar de raad ter besluitvorming. Deze overwegingen hebben ook geresulteerd in een tekstuele aanpassing in artikel 37 lid 2 van het RvO.

Artikel 32 Vaststellen **behandelvoorstel**

Het **behandel**voorstel is een door het presidium vast te stellen format, waarin aandacht is voor in lid 1 genoemde doel, wijze en beoogd resultaat van behandeling.

Er kunnen wijzigingsvoorstellen op het **behandel**voorstel worden ingediend. Dat kan alleen schriftelijk en gemotiveerd. Immers een wijziging op een agenda terwijl die agenda al gepubliceerd is wordt niet meer door iedereen gelezen zodat men dan verkeerd voorbereid naar de sessie toe gaat.

Artikel 33 Openbaarheid

In geval van een besloten sessie zijn de artikelen genoemd in hoofdstuk 7 van dit reglement van toepassing.

Artikel 33 a RvO: Opening sessie en quorum

1. Een sessie wordt niet geopend voordat blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal gekozen fracties door of een raadslid of een fractievertegenwoordiger vertegenwoordigd zijn;
2. Als op grond van het eerste lid een sessie niet geopend kan worden, beslist het presidium in zijn eerstvolgende vergadering over het al dan niet opnieuw agenderen van een sessie.

In aansluiting op het derde lid van artikel 36 van dit RvO is de vervolgvraag hoe de stemmingen in een sessie van de Politieke markt kunnen plaatsvinden. Een vraag die daarmee ook verband houdt is of er een quorum moet zijn om te kunnen stemmen en om een sessie van de Politieke markt überhaupt doorgang te laten vinden. Dat is een omissie die hierbij hersteld is door het invoegen van dit artikel 33 A, wat gebaseerd is op het artikel uit de model verordening van de VNG.

Overigens hebben wij in de praktijk nog geen sessie van een Politieke markt meegemaakt waaraan minder dan de helft van het aantal gekozen fracties deelnam.

Met gekozen fracties wordt bedoeld het aantal fracties dat zitting heeft in de gemeenteraad bij aanvang van een nieuwe raadsperiode.

Artikel 34 Sessievoorzitter

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting

Artikel 35 Sessiedeelnemers en fractievertegenwoordigers

Bij deelname door in het derde lid genoemde derden kan het bijvoorbeeld gaan om een werkgroep, een wijkteam, een individuele burger en leden van een bestuurscommissie: dit zal in de regel vooral bij beeldvormende sessies het geval zijn.

In dit artikel 35 RvO is onderscheid gemaakt tussen beeldvormende en oordeelsvormende sessies in relatie tot het aantal deelnemende raadsleden of fractievertegenwoordigers uit één fractie.

Bij beeldvormende politieke markten kunnen meerdere raadsleden en fractievertegenwoordigers van eenzelfde fractie (of; bij afgesplitste raadsleden die samen een groep vormen, meerdere raadsleden van die groep) deel kunnen nemen aan de sessie. Dit met de gedachte dat een beeldvormende sessie meer het karakter heeft van een **gesprek**. Nu mag dit natuurlijk aan de andere kant niet betekenen dat de mensen die ook mee willen praten in een beeldvormende sessie zich 'verdrongen' zien worden door het grote aantal raadsleden dat deelneemt aan de beeldvormende sessie. De sessievoorzitter mag dit dan signaleren en een voorstel doen tot herindeling van de setting waarin gesproken wordt zodat mensen die willen meepraten zich uitgenodigd voelen om ook echt deel te nemen aan de beeldvormende sessie. De overige artikelen spreken voor zich.

Artikel 36 Uitkomst van een sessie

In dit artikel komt de bijzondere rol van de sessievoorzitter tot uitdrukking. De sessievoorzitter is verantwoordelijk voor een duidelijke conclusie van de sessie die in de lijn ligt van het debat dat in de politieke markt is gevoerd. De conclusie moet ook aanhaken bij de te bespreken zaken die in het bespreekvoorstel zijn genoemd. De sessievoorzitter kan concluderen dat het stuk als debatstuk naar de raad gaat, waarbij aangegeven dient te worden over welke punten het debat nog moet gaan. Dit moet in de regel betekenen dat een fractie voornemens is om via een motie of een amendement verder het debat in de raad te voeren over het voorstel.

In de regel wordt er niet gestemd in een sessie van de Politieke markt. De Modelverordening van de VNG gaat daar ook vanuit. Echter in de Modelverordening is een laatste lid toegevoegd aan dit artikel 36 dat luidt; 'in een sessie vinden geen stemmingen plaats, met uitzondering van stemmingen over geheimhouding en met betrekking tot de orde.' Gelet op de artikelen 38 en 41 van ons Reglement kan het wel degelijk nodig zijn om te stemmen over voorstellen van orde van deelnemers aan een sessie, of over een voorstel van orde van de sessievoorzitter. Ook gelet op artikel 53 van ons Reglement kan er een stemming nodig zijn om voor de afloop van een geheime sessie te beslissen of omtrent de stukken en het verhandelde geheimhouding zal gelden. Vandaar dat aan dit artikel 36 een nieuw lid 3 en 4 is toegevoegd.

Aan Beeldvormende sessies kunnen meerdere leden per fractie deelnemen. Hoe moet je dan stemmen over een orde voorstel? 'One man one vote' lijkt dan niet correct.

Aan een oordeelsvormende sessie kunnen 1 raadslid of fractievertegenwoordiger per fractie deelnemen en in bijzondere gevallen 2 raadsleden of fractievertegenwoordigers per fractie. Daar is nog wel te stemmen op de wijze van 'one man, one vote' maar om nu een verschil te maken tussen stemmingen bij een beeldvormende sessie en een oordeelsvormende sessie is niet gewenst.

Gelet op artikel 33a van dit reglement worden sessies alleen geopend indien er een

vertegenwoordiging is van een meerderheid van het aantal verkozen raadsfracties.

Indien er dan een stemming plaatsvindt, heeft elke zittende fractie, afgesplitste groep of afgesplitst lid één gelijk wegende stem.

Artikel 37 Spreekrecht

Uitgangspunt ten aanzien van het spreekrecht is dat er zo ruim mogelijk de gelegenheid moet worden gegeven om toehoorders het woord te laten voeren. Er zijn echter drie onderwerpen waarvoor het spreekrecht in ieder geval niet geldt. Als een besluit van de raad of het college vatbaar is voor bezwaar en de burger belanghebbende is, kan de burger een bezwaarschrift indienen. Ook kan een burger beroep instellen bij de rechtbank. Verder zijn de benoemingen, keuzen, voordrachten en aanbevelingen van personen uitgesloten van het spreekrecht van burgers. Omdat inspraak over de benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen - de belangen van - kandidaten al dan niet in de uitoefening van hun ambt of functie kan schaden, kunnen burgers hierover geen uitlatingen doen. Als laatste kunnen burgers zich ook niet uitlaten over onderwerpen, waar zij op grond van artikel 9:2 Algemene wet bestuursrecht een klacht over kunnen indienen. Deze procedure gaat voor het spreekrecht van burgers.

In het kader van de AVG moeten sessiedeelnemers worden gewezen op de publicatie van persoonsgegevens. De publicatie betreft in principe alleen de publicatie van een naam bij natuurlijke personen. Indien de persoon dit wenst kan dit worden geanonimiseerd.

Artikel 38 Handhaving orde en schorsing

Dit artikel is nieuw en is hier opgenomen en specifiek toegesneden op het handhaven van orde in een politieke markt. Als uitgangspunt is de wettekst gehanteerd die is opgenomen in artikel 26 Gemeentewet en die gaat over het handhaven van de orde in de raadsvergadering.

Bij een ernstige ordeverstoring door een raadslid, fractievertegenwoordiger of een lid van het college kan de sessievoorzitter een voorstel doen om aan de betreffende persoon het verdere verblijf te ontzeggen. Voor dit zware middel is een stemming nodig.

Bij een ordeverstoring als opgenomen in het tweede lid, kan de sessievoorzitter zelf een besluit nemen.

Bij een ordeverstoring door andere sessiedeelnemers en door toehoorders kan de sessievoorzitter zelfstandig een besluit nemen rond de geconstateerde ordeverstoring.

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 39 Amendementen

Leden van de raad kunnen aan de raad wijzigingen op het voorstel van het college voorstellen, de zogenaamde amendementen. Wanneer een amendement is ingediend, kan dit voor een ander raadslid aanleiding zijn, op dit amendement nog weer een wijziging voor te stellen, het subamendement. Een (sub)amendement kan ingediend worden op een voorgesteld besluit, dat

aanhangig is. De beraadslaging over het (sub)amendement vindt plaats in ten hoogste twee termijnen. Indien (in uitzonderlijke situaties) een ingediend amendement verdere beraadslaging noodzakelijk maakt, kan de raad besluiten tot een derde termijn (artikel 19). Voor wat betreft de stemming over amendementen wordt verwezen naar artikel 27. Voorstel tot splitsing van een voorgesteld beslissing kan, indien aangenomen, meebrengen, dat één onderdeel van een besluit wel en een ander niet wordt aanvaard.

Artikel 40a Moties

Een motie is een voorstel tot het doen van een uitspraak. Het kan gaan om het uitspreken van een wens (van inhoudelijke, politieke, procedurele aard) of het uitspreken van instemming dan wel afkeuring over bepaalde ontwikkelingen. Een motie betreft dus niet een concreet besluit dat op rechtsgevolg is gericht; een motie heeft geen juridische, maar een politieke betekenis. Daarom zijn burgemeester en wethouders formeel niet aan een motie gebonden of tot uitvoering ervan verplicht. Wel kan het naast zich neerleggen van een motie door het college leiden tot een vertrouwensbreuk tussen raad en college en hieruit kan het college dan zijn consequentie trekken.

Voor wat betreft de besluitvormingsprocedure omtrent een motie wordt opgemerkt, dat over een motie een apart besluit wordt genomen. Voor de beraadslaging over een motie over een aanhangig onderwerp geldt, dat deze niet plaatsvindt in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het onderwerp, waarop de motie betrekking heeft.

Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Dat wil zeggen dat het voor een effectief gebruik van deze instrumenten wenselijk is dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. De mogelijkheid om zonder drempelsteun een motie in te dienen staat dan ook ten dienste van een effectieve uitoefening van de inkadering en controle door de raad.

In de Gemeentewet wordt één specifieke motie uitgewerkt. Dit betreft de motie van wantrouwen waarbij de raad aangeeft het vertrouwen in een wethouder te hebben verloren. Het een wethouder niet toegestaan om na een aangenomen motie van wantrouwen aan te blijven. Indien hij zelf niet opstapt, dient de raad actie te ondernemen.

Artikel 40b Motie vreemd

Een besluit over een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt aan het einde van de vergadering plaats. Dergelijke moties benaderen de in artikel 42 geregelde initiatiefvoorstellen.

Voor de behandeling van een motie vreemd is aangesloten bij de gegroeide praktijk in Hengelo: in procedureel opzicht sluiten aan bij de wijze waarop over een verzoek tot het houden van een interpellatie wordt vergaderd. De indiener heeft als eerste het woord, vervolgens reageert de wethouder, vervolgens kunnen andere raadsleden een verklaring afleggen of vragen stellen aan de indiener, en ter afsluiting voert de indiener voor de tweede keer het woord, dit tenzij de raad anders beslist.

Artikel 41 Voorstellen van orde

De voorzitter legt aan de raad ter beslissing voor of er inderdaad sprake is van een voorstel van orde. Over een voorstel van orde wordt direct, zonder beraadslaging, besloten door de raad. Indien het gaat om een niet geagendeerd voorstel, dient de procedure van een initiatiefvoorstel gevolgd te worden (artikel 42).

Artikel 42 Initiatiefvoorstel

Het is in de regel de taak van burgemeester en wethouders om aan de raad de nodige voorstellen te doen. Maar raadsleden kunnen ook zelf een voorstel voor een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing doen. Hiertoe is in de Gemeentewet het recht van initiatief toegekend.

Uit het nieuw aan de Gemeentewet toegevoegde vierde lid van artikel 147a Gemeentewet volgt dat de gemeenteraad geen besluit mag nemen over een initiatiefvoorstel dan nadat het college in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen. Uiteraard moet het college hiervoor een redelijke termijn krijgen. Dit leidt tot het volgende nieuwe artikel 42 RvO: Het college kan binnen 30 dagen nadat het in kennis is gesteld van een voorstel, schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen. Een termijn van 30 dagen beschouwen wij als een redelijke termijn voor het college.

Artikel 43 Collegevoorstel

Artikel 35 heeft betrekking op het agenderingsrecht van de raad. De raad is de enige die een voorstel voor een verordening of een ander voorstel kan agenderen, dat het college heeft voorbereid. Als het college het voorstel heeft voorbereid, betekent dit niet dat het college het door hen voorbereide voorstel kan intrekken indien het college van oordeel is dat verdere behandeling van het voorstel niet wenselijk is. De raad moet hier toestemming voor geven.

Indien de raad van oordeel is dat een voorstel voor een verordening of een ander voorstel niet voldoende is voorbereid, kan de raad het voorstel voor een verordening of een ander voorstel op grond van het tweede lid nogmaals voor advies aan het college zenden. De raad kan het college bijvoorbeeld verzoeken het voorstel voor een verordening of ander voorstel nader te onderbouwen. Het presidium bepaalt wanneer het voorstel voor een verordening of ander voorstel, dat door het college verder voorbereid is, opnieuw behandeld wordt.

Artikel 44 Interpellatie

Dit artikel stelt nadere regels aan artikel 155 van de Gemeentewet. Het interpellatierecht ligt in het verlengde van het mondelinge vragenrecht. Het gaat om een recht van een volksvertegenwoordiger om tijdens een vergadering over een niet geagendeerd onderwerp inlichtingen aan het college of de burgemeester te vragen. Daarvoor is verlov van de raad nodig. **Een belangrijk verschil tussen het mondelinge vragenrecht en de interpellatie is dat een raadslid tijdens een interpellatiedebat moties kan indienen.**

Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. Wel is hier gekozen voor een ondersteuning door de raad bij gewone meerderheid.

In het duale systeem zijn wethouders geen lid meer van de raad. Toch is het van belang dat zij bij een instrument als de interpellatie ook op de hoogte worden gesteld van de inhoud van het verzoek. Door de toevoeging in het tweede lid wordt hiervoor gezorgd. **Bij de evaluatie van het RvO van 2018/ 2019 is door diverse fracties aangegeven dat de tot nu toe geldende regels rond het interpellatiedebat in het RvO van 2017 geen recht doen aan het belang van het Interpellatiedebat. Het interpellatiedebat wordt ervaren als een zwaarder instrument dan een Motie vreemd terwijl voor beide instrumenten dezelfde procedurele regels zijn vastgesteld. Om die reden is het derde lid van artikel 44 aangepast: het interpellatiedebat bestaat uit twee volle termijnen, waarbij interrupties worden toegestaan. Een interpellatiedebat is onderdeel van de raadsagenda, waardoor eventuele moties over dit onderwerp die tijdens de behandeling van het agendapunt ingediend worden ook tijdens dit agendapunt behandeld moeten worden.**

Artikel 45 Schriftelijke vragen

Het vragenrecht geeft aan de leden van de raad het recht informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Het karakter van deze vragen is primair van informatieve strekking. De verantwoordelijke portefeuillehouder dient de vragensteller gemotiveerd in kennis te stellen, indien de beantwoording niet binnen de gestelde termijnen kan plaatsvinden. Niet de voorzitter, maar het verantwoordelijk collegelid of de burgemeester geeft daarom het antwoord. De raad kan oordelen dat het bijvoorbeeld wenselijk is dat een collegelid of de burgemeester direct kan antwoorden op een vraag. Om die reden is ingevoegd dat de raad anders kan beslissen. In de hier aangegeven procedure wordt de vragensteller in de gelegenheid gesteld nadere inlichtingen over het antwoord te vragen aan degene die het antwoord heeft gegeven. Indien de vragensteller van mening is, dat de beantwoording van de vragen tot een besluit van de raad moet leiden, kan hij het recht van initiatief of het interpellatierecht benutten om het onderwerp of het voorstel op de agenda van de raad te krijgen. De griffier brengt de vragen via de gemeentelijke website (extranet) ter kennis van de raadsleden.

Artikel 46AVragenkwartier

Deze bepaling vormt een aanvulling op het voorgestelde artikel 155, eerste lid, van de Gemeentewet met betrekking tot het vragenrecht. Het is dan ook een facultatieve bepaling. Het is aan de raad om te bepalen of de instelling van een vragenkwartier voorafgaand aan iedere vergadering en daarmee het opnemen van een dergelijke bepaling in het reglement van orde wenselijk is.

Wel kan het vragenkwartier bijdragen aan een vergroting van de betrokkenheid van burgers bij het bestuur: één van de doelstellingen van dualisering. Het tijdstip voor het indienen van schriftelijke vragen is in 2017 gewijzigd in uiterlijk 9.00 uur op de dag van de aanvang van de raadsvergadering.

Artikel 46B Bestuurlijke actualiteiten van het college

Bij de invoering van de vergaderstructuur in 2014 zijn de raadscommissies verdwenen. Op de agenda van de raadscommissies stond een vast agendapunt 'mededelingen van het college'. Bij de invoering van de huidige vergaderstructuur heeft het college aangegeven wel de behoefte te houden aan een mogelijkheid om de raad mondeling mededelingen te doen over actuele zaken die raken aan de werkzaamheden van het college. Dit is in 2014 praktisch opgelost door aan de raadsagenda een agendapunt 'Bestuurlijke actualiteiten van het college' toe te voegen. Bij de herziening in 2017 is het agendapunt als artikel 46B toegevoegd aan het RvO. Bij dit agendapunt worden vergelijkbare procedure- regels toegepast als rond het Vragenkwartier

Artikel 47 Inlichtingen

In dit artikel wordt een procedurele uitwerking gegeven van de inlichtingenplicht die het college en de burgemeester hebben ten opzichte van de raad.

Hoofdstuk 5 Begroting en rekening

Artikelen 48 en 49 Procedure begroting en procedure jaarrekening

In deze artikelen wordt de procedure voor de begroting en jaarrekening vastgelegd. De desbetreffende procedure kan jaarlijks of in zijn algemeenheid voor een langere periode worden bepaald. In de Handreiking voor de financiële verordeningen en controleverordeningen (artikel 212, 213, 213a Gemeentewet) wordt de inhoudelijke kant uitgewerkt.

Hoofdstuk 6 Lidmaatschap van andere organisaties

Artikel 50 Verslag en verantwoording

Leden van de raad (of in voorkomende gevallen de burgemeester, een wethouder of de gemeentesecretaris), die lid zijn van een algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, verrichten aldaar hun taak zowel als leden van dat bestuur en als vertegenwoordiger van en in naam van de gemeente. Voor de wijze, waarop zij in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling functioneren, zijn zij verantwoording verschuldigd aan de raad, die hen heeft aangewezen. Ook de gemeenschappelijke regeling dient over deze verantwoordingsplicht en over de informatieverstrekking aan de raad bepalingen te bevatten.

In het eerste lid van dit artikel is een regeling getroffen voor mondelinge verslaglegging (uiteraard kan ook een ander moment worden gekozen), ook wordt de mogelijkheid tot het stellen van schriftelijke vragen aangegeven, overeenkomstig de regels, daarvoor gesteld in artikel 45. Het tweede lid bevat de procedure voor de ter verantwoording roeping, die aansluit bij de regels voor inlichtingen. Het is zinvol de bepalingen van dit artikel ook van toepassing te verklaren op andere organisaties, waarin de raad een of meer van zijn leden heeft benoemd. Hierbij valt te denken aan privaatrechtelijke rechtspersonen en vennootschappen, zoals een (raad van commissarissen van) een NV. Hierin voorziet het derde lid.

Hoofdstuk 7 Besloten vergadering

Artikel 51 Algemeen

Dit artikel bepaalt dat de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing zijn op een Raadsvergadering achter gesloten deuren. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de bepalingen over het tijdig verzenden van stukken, het recht van amendement, het recht van motie, het maken van het verslag. De bepalingen van het reglement zijn echter niet van toepassing, voor zover het toepassen van die bepalingen strijdig is met het besloten karakter van de vergadering. Zo zullen er bijvoorbeeld geen beeld- en geluidsregistraties voor openbaar gebruik gemaakt kunnen worden. Ten aanzien van de stukken die betrekking hebben op een besloten vergadering en het behandelde zal de raad moeten besluiten of geheimhouding als bedoeld in de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet wordt opgelegd dan wel opgeheven. In artikel 23 van de Gemeentewet zijn

procedurevoorschriften opgenomen voor 'het sluiten van de deuren', de wijze waarop een vergadering een besloten vergadering wordt

Artikel 52 Verslag

In dit artikel wordt uitwerking gegeven aan artikel 23, vierde lid, van de Gemeentewet. In overeenstemming met artikel 13 is de griffier verantwoordelijk voor de besluitenlijst van de raadsvergadering. Dit geldt ook voor het verslag van een besloten vergadering. Dit verslag ligt ter inzage bij de griffier.

Artikel 53 Geheimhouding

Hetgeen besproken wordt in een besloten vergadering, valt niet van rechtswege onder de geheimhoudingsplicht. Daarvoor is toepassing van de procedure volgens artikel 25 van de Gemeentewet nodig.

Artikel 54 Opheffing geheimhouding

In de aangehaalde artikelen wordt aan de raad de mogelijkheid geboden de geheimhouding van stukken op te heffen; stukken die niet per sé aan hem behoeven te zijn overgelegd. Het kan dus (zie bijvoorbeeld artikel 86, tweede lid, van de Gemeentewet) gaan om de situatie dat de burgemeester geheimhouding heeft opgelegd ten aanzien van stukken die hij aan een sessie van de politieke markt heeft overgelegd. De sessievoorzitter kan dan aan de raad verzoeken de geheimhouding op te heffen (indien de burgemeester daar niet toe bereid is). In het onderhavige artikel is nu ter zake een overlegverplichting opgenomen waardoor recht wordt gedaan aan het principe van hoor en wederhoor.

Op grond van artikel 25, derde en vierde lid, kan geheimhouding worden opgelegd door het college, de Burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. De opgelegde geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de raad de oplegging niet in zijn eerstvolgende vergadering die volgens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.

Als de raad niet van plan is de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen, kan het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met de raad overleg voeren. Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen.

De bestaande toelichting op dit artikel 54 kan blijven staan, en wordt na de laatste bestaande zin aangevuld met de volgende cursieve woorden: 'Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen **door deze niet te bekrachtigen**.

Als de raad een opgelegde geheimhouding opheft of niet bekrachtigt, wil dat niet zeggen dat de desbetreffende stukken dan 'automatisch' openbaar zijn. De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is nog steeds op deze stukken van toepassing. Wanneer om openbaarmaking wordt verzocht moet dat verzoek dus aan de uitzonderingsgronden in de Wob worden getoetst om tot ene besluit te komen over het al dan niet openbaar maken van het betreffende document. Dan kan uiteraard blijken dat er inmiddels geen grond meer is om openbaarmaking te weigeren.

Hoofdstuk 8 Toehoorders en pers

Artikel 55 Toehoorders en pers

De hier aangegeven procedurebepalingen zijn gebaseerd op de in artikel 26, eerste en tweede lid, van de

Gemeentewet gegeven bevoegdheid aan de voorzitter van de raad om toehoorders die de orde verstoren, kan doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toezegging kan ontfeggen. Deze bevoegdheid is op grond van dit reglement eveneens van toepassing op de voorzitters van de sessie in de politieke markt

Artikel 56 Geluid- en beeldregistraties

Aangezien de vergaderingen van de raad en de sessie in de politieke markt in principe openbaar zijn, kunnen, na goedkeuring van de desbetreffende voorzitter, radio- en tv-stations geluids- en beeldregistraties maken. Dit is uiteraard niet het geval als het een besloten vergadering betreft

Artikel 57 Verbod gebruik mobiele telefoons

Dit artikel heeft betrekking op het mobiele telefoonverkeer. Het mobiele telefoonverkeer werkt verstorend tijdens de vergadering/sessie. Dit laat echter onverlet, dat indien zwaarwegende redenen dit noodzakelijk maken, de voorzitter aanwezigen toestemming kan geven zijn mobiele telefoon wel standby te laten staan.

We hebben afgesproken dat er tijdens de behandeling van een agendapunt, over dat agendapunt geen berichten worden gewisseld via de social media.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen**Artikel 58 Uitleg reglement**

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 59 In werking treding

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Bijlage I Relevante artikelen van de Gemeentewet

Artikel 7.

De raad vertegenwoordigt de gehele bevolking van de gemeente.

Artikel 8.

1. De raad bestaat uit:
 - 9 leden in een gemeente beneden de 3 001 inwoners;
 - 11 leden in een gemeente van 3 001 - 6 000 inwoners;
 - 13 leden in een gemeente van 6 001 - 10 000 inwoners;
 - 15 leden in een gemeente van 10 001 - 15 000 inwoners;
 - 17 leden in een gemeente van 15 001 - 20 000 inwoners;
 - 19 leden in een gemeente van 20 001 - 25 000 inwoners;
 - 21 leden in een gemeente van 25 001 - 30 000 inwoners;
 - 23 leden in een gemeente van 30 001 - 35 000 inwoners;
 - 25 leden in een gemeente van 35 001 - 40 000 inwoners;
 - 27 leden in een gemeente van 40 001 - 45 000 inwoners;
 - 29 leden in een gemeente van 45 001 - 50 000 inwoners;
 - 31 leden in een gemeente van 50 001 - 60 000 inwoners;
 - 33 leden in een gemeente van 60 001 - 70 000 inwoners;
 - 35 leden in een gemeente van 70 001 - 80 000 inwoners;
 - 37 leden in een gemeente van 80 001 - 100 000 inwoners;
 - 39 leden in een gemeente van 100 001 - 200 000 inwoners;
 - 45 leden in een gemeente boven de 200 000 inwoners.
2. Vermeerdering of vermindering van het aantal leden van de raad, voortvloeiende uit wijziging van het aantal inwoners van de gemeente, treedt eerst in bij de eerstvolgende periodieke verkiezing van de raad.

Artikel 9.

De burgemeester is voorzitter van de raad.

Artikel 10.

1. Voor het lidmaatschap van de raad is vereist dat men ingezetene van de gemeente is, de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en niet is uitgesloten van het kiesrecht.
2. Zij die geen onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie zijn, dienen tevens te voldoen aan de vereisten dat:
 - a. zij rechtmatig in Nederland verblijven op grond van artikel 8, onder a, b, d, e of f, van de Vreemdelingenwet 2000 of op grond van een overeenkomst tussen een internationale organisatie en de Staat der Nederlanden inzake de zetel van deze organisatie in Nederland, en
 - b. zij onmiddellijk voorafgaand aan de dag waarop de gemeenteraad beslist over de toelating als lid tot de gemeenteraad gedurende een onafgebroken periode van ten minste vijf jaren ingezetene van Nederland waren en beschikten over een verblijfsrecht als bedoeld onder a, dan wel rechtmatig in Nederland verbleven op grond van artikel 8, onder c, van de Vreemdelingenwet 2000.
3. Geen lid van de raad kunnen zijn zij die geen Nederlander zijn, en als door andere staten uitgezonden leden van diplomatieke of consulaire vertegenwoordigingen, in Nederland werkzaam zijn, alsmede hun niet-Nederlandse echtgenoten, geregistreerde partners of levensgezellen en kinderen, voor zover dezen met hen een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Artikel 11.

Ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats is niet benoembaar tot lid van de raad hij die na de laatstgehouden periodieke verkiezing van de leden van de raad wegens handelen in strijd met artikel 15 van het lidmaatschap van de raad is vervallen verklaard.

Artikel 12.

- 1 De leden van de raad maken openbaar welke andere functies dan het lidmaatschap van de raad zij vervullen.
- 2 Openbaarmaking geschiedt door terinzagelegging van een opgave van de in het eerste lid bedoelde functies op het gemeentehuis.

Artikel 13.

1. Een lid van de raad is niet tevens:

- a. minister;
 - b. staatssecretaris;
 - c. lid van de Raad van State;
 - d. lid van de Algemene Rekenkamer;
 - e. Nationale ombudsman;
 - f. substituut-ombudsman als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman;
 - g. commissaris van de Koning;
 - h. gedeputeerde;
 - i. secretaris van de provincie;
 - j. griffier der Staten;
 - k. burgemeester;
 - l. wethouder;
 - m. lid van de rekenkamer;
 - n. ombudsman of lid van de ombudscommissie als bedoeld in artikel 81p eerste lid;
 - o. lid van een deelraad;
 - p. lid van het dagelijks bestuur van een deelgemeente;
 - q. ambtenaar, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt.
2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder l, kan een lid van de raad tevens wethouder zijn van de gemeente waar hij lid van de raad is gedurende het tijdvak dat:
- a. aanvangt op de dag van de stemming voor de verkiezing van de leden van de raad en eindigt op het tijdstip waarop de wethouders ingevolge artikel 42, eerste lid, aftreden, of
 - b. aanvangt op het tijdstip van zijn benoeming tot wethouder en eindigt op het tijdstip waarop de goedkeuring van de geloofsbrief van zijn opvolger als lid van de raad onherroepelijk is geworden of waarop het centraal stembureau heeft beslist dat geen opvolger kan worden benoemd. Hij wordt geacht ontslag te nemen als lid van de raad met ingang van het tijdstip waarop hij zijn benoeming tot wethouder aanvaardt. Art. X6 van de Kieswet is van overeenkomstige toepassing.
3. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder q, kan een lid van de raad tevens zijn:
- a. ambtenaar van de burgerlijke stand;
 - b. vrijwilliger of ander persoon die uit hoofde van een wettelijke verplichting niet bij wijze van beroep hulpdiensten verricht;
 - c. ambtenaar werkzaam voor een school voor openbaar onderwijs.

Artikel 14.

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen, leggen de leden van de raad in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed (verklaring en belofte) af:

"Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!"

(Dat verklaar en beloof ik!")

Artikel 15.

1. Een lid van de raad mag niet:
- a. als advocaat, procureur of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de gemeente of het gemeentebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - b. als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:
 - 1. overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;
 - 2. overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente;
 - d. rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:
 - 1. het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;
 - 2. het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente;
 - 3. het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente;
 - 4. het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;
 - 5. het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;
 - 6. het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
 - 7. het onderhands huren of pachten van de gemeente.

2. Van het eerste lid, aanhef en onder d, kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen.
3. De raad stelt voor zijn leden een gedragscode vast.

Artikel 16.

De raad stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast.

Artikel 17.

1. De raad vergadert zo vaak als hij daartoe heeft besloten.
2. Voorts vergadert de raad indien de burgemeester het nodig oordeelt of indien ten minste een vijfde van het aantal leden waaruit de raad bestaat schriftelijk, met opgave van redenen, daarom verzoekt.

Artikel 18.

De raad vergadert na de periodieke verkiezing van zijn leden voor de eerste maal in nieuwe samenstelling op de dag met ingang waarvan de leden van de raad in oude samenstelling aftreden.

Artikel 19.

1. De burgemeester roept de leden schriftelijk tot de vergadering op.
2. Tegelijkertijd met de oproeping brengt de burgemeester dag, tijdstip en plaats van de vergadering ter openbare kennis. De agenda en de daarbij behorende voorstellen met uitzondering van de in artikel 25, tweede lid, bedoelde stukken worden tegelijkertijd met de oproeping en op een bij de openbare kennisgeving aan te geven wijze ter inzage gelegd.

Artikel 20.

1. De vergadering van de raad wordt niet geopend voordat blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.
2. Indien ingevolge het eerste lid de vergadering niet kan worden geopend, belegt de burgemeester, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering tegen een tijdstip dat ten minste vierentwintig uur na het bezorgen van de oproeping is gelegen.
3. Op de vergadering, bedoeld in het tweede lid, is het eerste lid niet van toepassing. De raad kan echter over andere aangelegenheden dan die waarvoor de ingevolge het eerste lid niet geopende vergadering was belegd alleen beraadslagen of besluiten, indien blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.

Artikel 21.

1. De burgemeester heeft het recht in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen.
2. Een wethouder kan al dan niet op zijn verzoek door de raad worden uitgenodigd om in de vergadering aanwezig te zijn en aan de beraadslaging deel te nemen.

Artikel 22.

De leden van het gemeentebestuur en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging kunnen niet in rechte worden vervolgd of aangesproken voor dan wel worden verplicht getuigenis af te leggen als bedoeld in artikel 165, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering over hetgeen zij in de vergadering van de raad hebben gezegd of aan de raad schriftelijk hebben overgelegd.

Artikel 23.

1. De vergadering van de raad wordt in het openbaar gehouden.
2. De deuren worden gesloten, wanneer ten minste een vijfde van het aantal leden dat de presentie-lijst heeft getekend daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.
3. De raad beslist vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd.
4. Van een vergadering met gesloten deuren wordt een afzonderlijk verslag opgemaakt, dat niet openbaar wordt gemaakt tenzij de raad anders beslist.
5. De raad maakt de besluitenlijst van zijn vergaderingen op de in de gemeente gebruikelijke wijze openbaar. De raad laat de openbaarmaking achterwege voor zover het aangelegenheden betreft ten aanzien waarvan op grond van artikel 25 geheimhouding is opgelegd of ten aanzien waarvan openbaarmaking in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 24.

In een besloten vergadering kan niet worden beraadslaagd of besloten over:

- a. de toelating van nieuw benoemde leden;
- b. de vaststelling en wijziging van de begroting en de vaststelling van de jaarrekening;
- c. de invoering, wijziging en afschaffing van gemeentelijke belastingen, en
- d. de benoeming en het ontslag van wethouders.

Artikel 25.

1. De raad kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (Stb. 1991, 703), omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan de raad worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat de raad haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad overleggen. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt.
3. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de oplegging niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.
4. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan leden van de raad overgelegde stukken wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel, indien het stuk waaromtrent geheimhouding is opgelegd aan de raad is voorgelegd, totdat de raad haar opheft. De raad kan deze beslissing alleen nemen in een vergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.

Artikel 26.

1. De voorzitter zorgt voor de handhaving van de orde in de vergadering en is bevoegd, wanneer die orde op enigerlei wijze door toehoorders wordt verstoord, deze en zo nodig andere toehoorders te doen vertrekken.
2. Hij is bevoegd toehoorders die bij herhaling de orde in de vergadering verstoren voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering te ontfen.
3. Hij kan de raad voorstellen aan een lid dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de vergadering te ontfen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het lid de vergadering onmiddellijk. Zo nodig doet de voorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan het lid bovendien voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering worden ontfend.

Artikel 27.

De leden van de raad stemmen zonder last.

Artikel 28.

1. Een lid van de raad neemt niet deel aan de stemming over:
 - a. een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
 - b. de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het deelnemen aan de stemming verstaan het inleveren van een stembriefje.
3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.
4. Het eerste lid is niet van toepassing bij de beslissing betreffende de toelating van de na periodieke verkiezing benoemde leden.

Artikel 29.

1. Een stemming is alleen geldig, indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen.
2. Het eerste lid is niet van toepassing:
 - a. ingeval opnieuw wordt gestemd over een voorstel of over een benoeming, voordracht of aanbeveling van een of meer personen ten aanzien van wie in een vorige vergadering een stemming op grond van dat lid niet geldig was;
 - b. in een vergadering als bedoeld in artikel 20, tweede lid, voor zover het betreft onderwerpen die in de daaraan voorafgaande, ingevolge artikel 20, eerste lid, niet geopende vergadering aan de orde waren gesteld.

Artikel 30.

1. Voor het tot stand komen van een besluit bij stemming wordt de volstrekte meerderheid vereist van hen die een stem hebben uitgebracht.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.

Artikel 31.

1. De stemming over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen is geheim.
2. Indien de stemmen staken over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden.
3. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.

Artikel 32.

- 1 De overige stemmingen geschieden bij hoofdelijke oproeping, indien de voorzitter of een van de leden dat verlangt. In dat geval geschieden zij mondeling.
2. Bij hoofdelijke oproeping is ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden verplicht zijn stem voor of tegen uit te brengen.
3. Indien over een voorstel geen stemming wordt gevraagd, is het aangenomen.
4. Tenzij de vergadering voltallig is, wordt bij staking van stemmen het nemen van een besluit uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend.
5. Indien de stemmen staken in een voltallige vergadering of in een ingevolge het vierde lid opnieuw belegde vergadering, is het voorstel niet aangenomen.
6. Onder een voltallige vergadering wordt verstaan een vergadering waarin alle leden waaruit de raad bestaat, voor zover zij zich niet van deelneming aan de stemming moesten onthouden, een stem hebben uitgebracht.

Artikel 33.

1. De raad en elk van zijn leden hebben recht op ambtelijke bijstand.
2. De in de raad vertegenwoordigde groeperingen hebben recht op ondersteuning.
3. De raad stelt met betrekking tot de ambtelijke bijstand en de ondersteuning van de in de raad vertegenwoordigde groeperingen een verordening vast.

Artikel 55.

1. Het college kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van bestuur, omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan het college worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat het college haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door de burgemeester of een commissie, ten aanzien van de stukken die zij aan het college overleggen. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt. De geheimhouding wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel de raad haar opheft.
3. Indien het college zich ter zake van het behandelde waarvoor een verplichting tot geheimhouding geldt tot de raad heeft gericht, wordt de geheimhouding in acht genomen totdat de raad haar opheft.

Artikel 60.

1. De raad kan regelen van welke besluiten van het college aan de leden van de raad kennisgeving wordt gedaan. Daarbij kan de raad de gevallen bepalen waarin met terinzagelegging kan worden volstaan.
2. Het college laat de kennisgeving of terinzagelegging achterwege voor zover deze in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 74.

1. Alle aan de raad of aan het college gerichte stukken worden door of namens de burgemeester geopend.
2. Van de ontvangst van aan de raad gerichte stukken die niet terstond in de vergadering van de raad aan de orde worden gesteld, doet hij in de eerstvolgende vergadering van de raad mededeling.

Artikel 81.

1. De raad kan regelen van welke besluiten van de burgemeester aan de leden van de raad kennisgeving wordt gedaan. Daarbij kan de raad de gevallen bepalen waarin met terinzagelegging kan worden volstaan.
2. De burgemeester laat de kennisgeving of terinzagelegging achterwege voor zover deze in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 107a.

1. De griffier staat de raad en de door de raad ingestelde commissies bij de uitoefening van hun taak terzijde.

2. De raad stelt in een instructie nadere regels over de taak en de bevoegdheden van de griffier.

Artikel 107b.

De griffier is in de vergadering van de raad aanwezig.

Artikel 147a.

1. Een lid van de raad kan een voorstel voor een verordening of een ander voorstel ter behandeling in de raad indienen.
2. De raad regelt op welke wijze een voorstel voor een verordening wordt ingediend en behandeld.
3. De raad regelt op welke wijze en onder welke voorwaarden een ander voorstel wordt ingediend en behandeld.

Artikel 147b.

1. Een lid van de raad kan een voorstel tot wijziging van een voor de vergadering van de raad geagendeerde ontwerp-verordening of ontwerp-beslissing indienen.
2. Het tweede lid van artikel 147a is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 155.

1. Een lid van de raad kan het college of de burgemeester mondeling of schriftelijk vragen stellen.
2. Een lid van de raad kan de raad verlot vragen tot het houden van een interpellatie over een onderwerp dat niet staat vermeld op de agenda, bedoeld in artikel 19, tweede lid, om het college of de burgemeester hierover inlichtingen te vragen. De raad stelt hierover nadere regels.

Artikel 169.

1. Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.
2. Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
3. Zij geven de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.
4. Zij geven de raad vooraf inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.
5. Indien de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder f, geen uitstel kan lijden, geven zij in afwijking van het vierde lid de raad zo spoedig mogelijk inlichtingen over de uitoefening van deze bevoegdheid en het terzake genomen besluit.

Artikel 180.

1. De burgemeester is aan de raad verantwoording schuldig over het door hem gevoerde bestuur.
2. Hij geeft de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
3. Hij geeft de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.

Artikel 190.

1. Het college biedt jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
2. De ontwerp-begroting en de overige in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan de raad zijn aangeboden, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzage-legging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.
3. De raad beraadslaagt over de ontwerp-begroting niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.

Artikel 197.

1. Het college legt aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.
2. Het college voegt daarbij de verslagen, bedoeld in artikel 213a, tweede lid.
3. De raad legt de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid, bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stelt ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. De raad beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.

Artikel 213

1. De raad stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.
2. De raad wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
3. De accountantsverklaring geeft op grond van de uitgevoerde controle aan of:
 - a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
 - b. de baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
 - c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en
 - d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.
4. Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:
 - a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en
 - b. onrechtmatigheden in de jaarrekening.
5. De accountant zendt de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen aan de raad en een afschrift daarvan aan het college.
6. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de reikwijdte van en de verslaglegging omtrent de accountantscontrole, bedoeld in het tweede lid.
7. Accountants als bedoeld in het tweede lid kunnen in gemeentelijke dienst worden aangesteld en worden in dat geval door de raad benoemd, geschorst en ontslagen.